SVK V OSTRAVE
G 258 457

BOJOVÝ MANUÁL

PŘÍRUČKA PROFESIONÁLNÍHO VOJÁKA

PŘÍPRAVA K BOJI * LÉČKY * OBRANA * BOJ VE MĚSTECH * BOJ V LESÍCH * BOJ V POUŠTI BOJ V DŽUNGLI * BOJ V NOCI * ÚTĚK A ÚNIK ENÍ PŘEŽÍT * PRVNÍ POMOC NA BOJIŠTI OVÁ STŘELBA * JADERNÁ, BIOLOGICKÁ HEMICKÁ VÁLKA

IVO ŽELEZNÝ

F 258.457

PETER McALEESE & JOHN AVERY

BOJOVÝ MANUÁL

PŘÍRUČKA PROFESIONÁLNÍHO VOJÁKA

Přeložil René J. Tesař

IVO ŽELEZNÝ
PRAHA

DŮLEŽITÉ

Každý vojenský výcvik nebo nácvik přežití je spojen s nebezpečím zranění a musí se proto provádět pečlivě. Před každou akcí popsanou v této knize se musí zajistit odborné vedení a musí se přezkoušet spolehlivost výstroje. Autoři a nakladatel nepřejímají zodpovědnost za zranění, smrt, ztrátu nebo poškození následkem činnosti popsané v této knize.

CENTRÁLNÍ STÁTNÍ VĚDECKÁ KNIHOVNA

FIGHTING MANUAL
Copyright © Peter McAleese and John Avery, 1998
All rights reserved.
Translation © René J. Tesař, 2000

ISBN 80-240-1160-3

Úvod

Vojákování mám v krvi. Ve své životopisné knize *No Mean Soldier* jsem popsal svou vojenskou kariéru od výsadkového pluku do zvláštních jednotek (SAS–Special Air Service), z angolské války k vojenské službě v rhodeských SAS a v Armádě Jižní Afriky. Přežil jsem víc než stovku střetů a mohu říct, aniž bych se chvástal, že jsem patřil k nejlepším. Nyní dávám na papír vojenské lekce, které jsem se tou dlouhou cestou naučil.

Nikdo se nestane velikým vojákem jenom tím, že si prostě přečte tuto knihu; na druhou stranu nikdo neví všechno. Jestli jste v poddůstojnické škole, v základním výcviku nebo jste se právě upsali na další služební léta, v této knize je toho dost, o čem můžete přemýšlet. A jestli nejste v armádě, ale chcete vědět, jak se to dělá, zde máte nejlepší možnost, aniž byste si umáčeli nohy.

Plukovní noviny SAS napsaly o knize *No Mean Soldier*: „McAleese napadá moderní SAS". Kdokoliv to napsal, nebude asi mít rád ani tuto knihu, protože vyslovím několik rodinných pravd. Jedno budiž jasné: nejsem kritický pro kritiku. Jestliže se zdá, že jsem příliš kritický ke zvláštním jednotkám, je to proto, že jsem v nich strávil většinu života. Rozsáhlá publicita, které se SAS dostalo od útoku na íránské velvyslanectví až po válku na Falklandách a v Perském zálivu, přinesla pluku nesmírný význam před zbytkem armády. Každý to chce dělat „jako SAS". Musíme tedy být velice opatrní na to, co vlastně zvláštní jednotky dělají; jestli budeme všechno brát nekriticky, můžeme se dopustit hrozných omylů. Zvláštní jednotky nejsou dokonalé; neblaze proslulá akce Bravo 20 to dokazuje. Vím, že mám pravdu. Bojoval jsem v Africe a měli jsme skoro nulovou logistickou podporu. Letka SAS, o které je dnes řeč, má jeden Jumbo jet pro vojáky a druhý pro veškerou jejich výstroj. Kde jsou ty dny, kdy se všechno nosilo na zádech v ruksaku. Ty chlapce pořád uznávám, věřím jim z hloubi srdce. Materiál máme, záleží, co s ním uděláme.

Nadřazenost zvláštních jednotek vede k dalšímu problému: nadměrné specializaci. Je příliš mnoho žargonu, příliš mnoho póz. Nebojuje se v džungli, jdou na „zelenou patrolu". Protiteroristické činnosti se říká „černá vojna". Co bude dál? „Béžová vojna" pro boje v poušti? „Bílá vojna" pro boje v polárních krajinách? Sebevědomé elitářství má dva nebezpečné následky. Zaprvé ztrácíte schopnost prověřovat sám

sebe a své metody, výsledkem je nadměrná sebedůvěra a soubor chyb, které přivodily pohromu při Bravo 20. Zadruhé, vytváří se předěl mezi zvláštními jednotkami a vojáky všech ostatních pluků. Taková situace přece nastala v Severním Irsku, kde chlapci z pěších pluků odkroutí hodiny při výkonu základní služby a na skutečný zátah proti teroristům nastoupí komanda tajných jednotek. Zvláštní jednotky musí být už jenom jako dosažitelný vzor pro ostatní vojáky, ale nevytvářejme situaci „my a oni", která uráží profesionalitu zbytku armády.

Od římských dob vyprávějí staří mazáci nováčkům, jaké to v jejich době bylo tvrdé. Ale mně opravdu vadí, že britská armáda něco ztrácí, že „dravci" už zmizeli. Příliš mnoho lidí si myslí, že moderní hejblata udělají práci za ně, že nemusejí znát pořádně navigaci, protože mají systémy globálního určení polohy. Ostatní si zřejmě myslí, že dostatečně vybaveni Gore-texem a jiným zvláštním oblečením mohou jít do pole a neprovlhnou, ani jim nebude zima. Tato snaha o tělesné pohodlí se vyvinula do pěkné teorie, nazvané stav pohodlí: čím déle se bude voják cítit pohodlně, tím déle zůstane jeho vojenská výkonnost na vrcholu. Prima. Spal jsem v zákopu plném vody. Nikdy jsem neměl výstroj Gore-tex. Jednou při cvičení útěku a úniku jsem chytil do nohou zákopovou plíseň a nechtěl bych to znovu zažít. Dostáváme se však do stadia, že dokud nebudeme mít vybavení, osobní vyhovující výstroj, nepůjdeme do války? Doufám, že ne, protože je pořád dost chlapců, kterým nevadí trochu nepohody a jsou připraveni nastoupit po nás.

Posedlost po osobním pohodlí způsobuje, že vojáci nesou příliš mnoho výbavy. Viděl jsem vojáky, kteří vláčeli neskutečné náklady ve svých bergenech (tornách). Je to v pořádku, když jim to poskytne pohodlí, ale špatné, když se tím omezuje operační výkonnost. Možná je to tím, že nouze je matkou vynalézavosti, ale já si myslím, že jsme to v rhodeských SAS dělali správně. Pochodovali jsme nalehko, každý měl nylonový spací pytel a pár cviček pro případ, že by nás opustily boty. Když jsem se příliš potil, měl jsem nylonové oblečení typu Viet Cong, které jsem si oblékal na noc. Všechno bylo podřízeno třem základním nezbytnostem: voda, munice a potrava. Že jsme byli opravdu nesmlouvaví vůči výstroji, měli jsme v buši maximum času.

Mnoho mladých vojáků tráví dnes hodně času v posilovně. To je všechno hezké, ale tělesná vyspělost sama o sobě nestačí. Je načase opustit představy z akčních filmů; fantastický objem svalů a nesmyslné

zbraně vás v přestřelce nezachrání. Přežijete nebo zemřete podle své bojové síly; podle své schopnosti – možná staromódní – utkat se s nepřítelem a zabít ho, to je nakonec rozhodující. V této knize vysvětlím řadu základních operačních činností, taktik a dovedností, které vám dodají v boji převahu.

Ale je něco víc než technika, něco víc než dokonalá úroveň tělesné připravenosti. Používám výraz „tvrdost". Jeden můj kolega teď odslužuje v Zimbabwe rozsudek třiceti let vězení. Byl v družstvu, které šlo do akce, když se však stahovali, byli na hranicích Zimbabwe zaskočeni. Museli se rozprchnout; vyskákali z auta a utíkali. Tři to dokázali, jeden byl chycen, bývalý příslušník 2 Para. Ptal jsem se jednoho ze svých bývalých kolegů v rhodeských SAS a on mi řekl: „Petře, S. ztratil tvrdost. Pracoval dva roky v hotelu." Tvrdost se nedá získat jenom tím, že chodíte do posilovny. Tu musíte mít v duši. Divočinu v krvi a v plících čerstvý vzduch. Nic nemůže nahradit pobyt v poli.

Tento manuál jsem rozdělil do čtyř částí. *Taktika* zahrnuje základní výcvik a výcvik malých jednotek. *Bojiště* zkoumá vliv různého prostředí a krajiny na vojenské operace. *Přežití v bojové akci* probírá útěk a únik a základní zkušenosti k přežití. *Střelectví* uvádí, jak se zdokonalit ve střelbě z pušky, samopalu a pistole. V manuálu se budu přednostně věnovat družstvům a četám malých jednotek, případně přejdu na úroveň roty/praporu, když to bude vhodné. Tohle je příručka pro frontového vojáka v ohni, nebudu se tedy zabývat manévry tankové divize, nebudu řídit obojživelné vylodění. Uvědomte si jen, že úspěch každé velké operace ode Dne D po Pouštní bouři nakonec závisel na chlapcích ve frontových četách pěchoty. Jakkoliv jsou plány velení brilantní, ať se jakékoliv zbraně a výstroj použijí, dokud vojáci nejsou duševně a tělesně připraveni utkat se s nepřítelem a zabít ho, výsledkem bude pohroma. Počátkem sedmdesátých let měla armáda Jižního Vietnamu ohromnou podporu amerického letectva a poslední americkou výstroj, a přesto byla poražena. Počátkem osmdesátých let 2 Para napadli argentinské pozice v Goose Green na Falklandách. Přes početní převahu nepřítele se stejnými (nebo lepšími) zbraněmi, který měl týdny na pozemní přípravu, Para zvítězili. Ve válce se bojuje zbraněmi, ale vítězí v nich lidé.

Část *Taktika* se soustředí na pěchotní boje. Průzkumné hlídky jsou pravděpodobně tou nejdůležitější bojovou činností, aby bylo jasno: přinášejí zpravodajské údaje o síle nepřítele, jeho dispozicích a záme-

rech. Dobré hlídkování může předčít druhou stranu získáním důležité psychologické výhody, a to platí stejně, ať bojujete v profesionální armádě nebo partyzánských jednotkách.

Kde bojujete, má zjevně ohromný vliv na vojenské operace. S málo překážkami a prakticky neomezeným bitevním polem je poušť obvykle dobrou „tankovou zemí". Tropický deštný prales naopak obvykle každého přinutí, aby bojoval pěšky, vozidla jsou odkázána jen na silnice a většina leteckých shozů zásob je neúčinná, dokonce i když se letadlu podaří najít cíl. Avšak jak uvidíme, není to vždycky tak snadné. Například americká armáda ve Vietnamu dosáhla tanky daleko víc úspěchů, než si většina lidí uvědomuje. Ačkoliv je ráz přírodní krajiny důležitý, v průběhu tohoto století se stále víc bojů odehrávalo v prostředí vytvořeném člověkem. Mnohé klíčové bitvy od druhé světové války do současnosti se odehrály v obcích a ve městech. „Městské bojiště" je stále víc běžné, jak se rozšiřují města po celém světě.

Námět *Jak přežít* rozvádím především pro vojáky v situaci útěk/únik. V posledních letech se nácvik přežití velice zlepšil a stal se víc než jen odporným zážitkem určeným pro testování vaší výdrže nebo nadšení. Poslední část manuálu se věnuje činnosti, která se zdá nemoderní v dnešním politickém protiválečném klimatu bez tuku, bezolovnatém, nízkokalorickém a vegetariánském. Tady není místo zabývat se argumenty o kontrole zbrojení, když ve stejné době, kdy vláda poskytuje zákonů dbalým občanům náhradu za zabavené zbraně, v Maze, považované za zdaleka nejbezpečnější věznici v zemi, vězňové zastřelí spoluvězně!

Od základního výcviku k pouštním bojům, od techniky hlídkování ke střelectví, musíme se vrátit k základům. Odstraňte všechny nesmysly, které zakrývají základní pravdy. Tohle je válečná hra! Umírá se v ní. Tak zapomeňte na černé sexy uniformy, přístroje satelitní navigace a všechny ty okecávané fígle. Úkolem pěchoty je utkat se s nepřítelem v palbě, vymanévrovat ho a porazit. Tenhle manuál vysvětluje jak.

Peter McAleese
Birmingham 1998

1. část:
TAKTIKA

Příprava k boji

Oddíl (nebo družstvo v armádách s americkým výcvikem) je nejmenší taktická jednotka na bojišti. Mnohé z jeho akcí se staly součástí výcviku a provádějí se standardním způsobem. V některých armádách tomu říkají „řemeslo", jinde „bojový výcvik oddílu"; takže pod jakýmkoliv názvem je to naprostý základ. Ať máte technických pomůcek, co chcete, ať jste získali jakoukoliv odbornou kvalifikaci, bojový výcvik oddílu je základ a všechno ostatní následuje po něm. Úspěch všech opravdu elitních jednotek od SAS po SEAL amerického námořnictva vychází z jejich naprostého mistrovství v následujícím výcviku. Nikoli z černých uniforem, podivných zbraní nebo exotické výbavy. Britská armáda používá šest základních cviků při výcviku pěchotního družstva:

1. Příprava k boji
2. Reakce na nepřátelskou palbu
3. Rozmístění nepřítele
4. Vítězství v přestřelce
5. Útok
6. Přeskupení

Naučit se provádět tyhle cviky je zatraceně namáhavá práce. Ale právě tím se výkonní vojáci odlišují od ostatních. Každý cvik se vtlouká do těla, opakovaně se nacvičuje, až se stane podmíněnou reakcí, až je opravdu skoro přirozeným a provede se s malým nebo žádným uvědoměním. Jakmile vypukne palba, nelze záběry opakovat. Ani zlomek vteřiny si nemůžete dovolit zaváhat a uvažovat, co uděláte. Když instinktivně vykonáte, co následuje, budete mít převahu.

BOJOVÁ PŘÍPRAVA

Mnemotechnická pomůcka (tzv. „pamatovák") při bojové přípravě je vyjádřena následující podivně znějící zkratkou OMZO V ROR. Zapamatujte si ji a pod každým písmenem se vám musí vybavit, o co jde.

O: Ochrana

Vy se chystáte k boji, ale co když je nepřítel už připravený? Zatímco se rozdělujete, postavte stráž, aby vás varovala, zda se blíží nepřítel. Všichni ať se kryjí, pokud možno co nejlépe.

M: Munice

Vyzvedněte a rozdělte munici. Naplňte a zkontrolujte zásobníky. Jeden člen v každém družstvu může v bezpečné vzdálenosti od ostatních připravit granáty pro celou jednotku. Zástupce velitele družstva má zase mít pokud možno zásobu munice. Přesvědčte se, že na vlastní munici dosáhnete, i když ležíte. Jestliže si navěsíte sumky s municí na opasek na břicho, budete se muset převalit na stranu, abyste se k ní dostali, a poskytnete nepříteli větší cíl.

Z: Zbraně

Zkontrolujte, vyčistěte a zamaskujte zbraně. Mířidla nastavte na 300 metrů.

O: Osobní maskování

Přesvědčte se, zda vaše osobní maskování odpovídá vegetaci, kterou se budete pohybovat. Budete potřebovat dostatek kamufláže, abyste zrušili siluetu, ale zase ne tolik, abyste se nedostali k výstroji. Zkontrolujte, zda vás síťoví neomezuje v pohybu, a přesvědčte se, zda máte na sobě všechno řádně připevněno, aby při pohybu nic nerachotilo.

V: Výstroj

Zkontrolujte a vyzkoušejte všechnu zvláštní výstroj od pomůcek nočního vidění po balíček první pomoci. (Později se k tomu vrátím podrobněji, až bude řeč o hlídkování.)

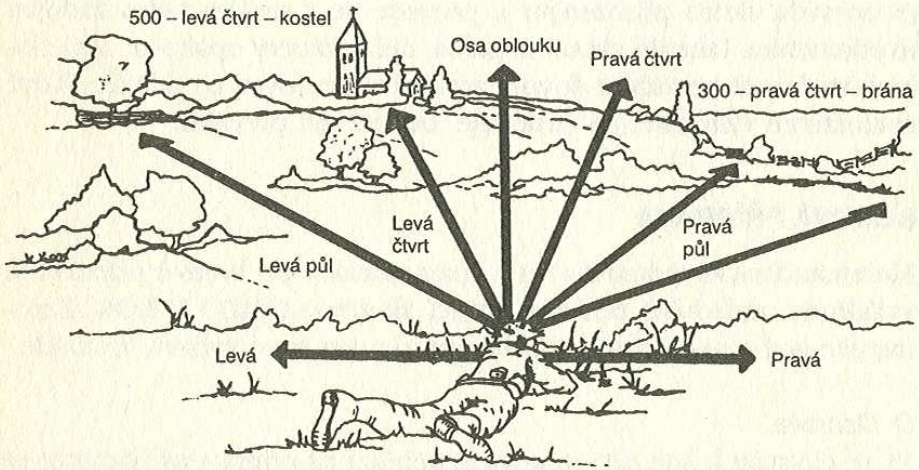

Orientační body. *K určení cíle nebo polohy dávejte družstvu povely v pořadí: vzdálenost – směr – cíl, například: „500 – levá čtvrt – kostel".*

R: Rádio

Prověřte, zda všechna rádia fungují a že máte náhradní baterie. Vybité baterie nebo rádio ve špatné síti způsobily v posledních padesáti letech víc neštěstí než téměř všechny ostatní faktory

O: Osobní zásoby

Zkontrolujte, zda máte správné množství potravin a vody a že platí všechny dopravní dohody.

R: Rozkazy

Velitel družstva vydává rozkazy:

1. Určuje orientační body
2. Situace: nepřátelské a spojenecké jednotky
3. Posily/odloučení
4. Mise
5. Provedení
6. Stanovuje úkoly pro kulomety a protitankové zbraně
7. Určuje zásoby
8. Povely a signály

Orientační body jsou důležité. Prohlédněte si krajinu, jíž se budete pohybovat, a ke každému bodu určete vzdálenost, směr, popis a název, kterým ho budete nazývat.

Například: 400, levá půl, cesta k lesu, název „stezka". Účelem je, aby každý používal stejné výrazy ve stejném prostoru. Nemá smysl, když někdo křičí, že nepřítel se blíží po „cestě", když z vašeho postavení je vidět cest několik.

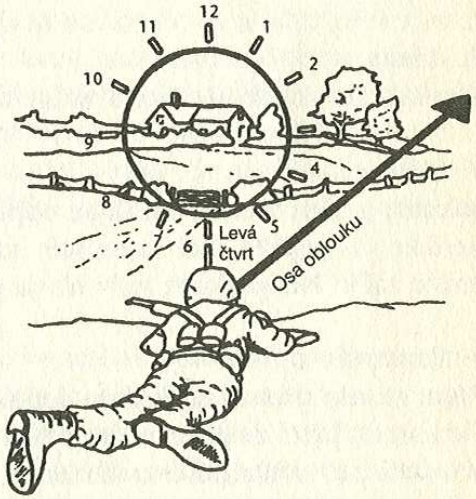

Metoda hodinových ručiček.
K identifikaci složitějších cílů používejte metodu hodinových ručiček. Udejte vzdálenost, potom směr jako obvykle, potom číslici od 1 do 12, jako kdyby orientační bod měl kolem sebe ciferník. Příklad: 200 – levá čtvrt – dům – 3 hodiny – stromek.

REAKCE NA NEPŘÁTELSKOU PALBU

Dřív než vyrazíte, prohlédněte si krajinu a naplánujte, co uděláte, když se dostanete do palby. Základní zásada říká mít „jednu nohu na zemi", tzn. zatímco polovina družstva postupuje, druhá polovina stojí a pozoruje okolí přes mířidla zbraní připravena k palbě. Ověřte si, že každému je jasné, co plánujete, tzn. „když se na příštích 400 metrech dostaneme do palby, družstvo D se ukryje, zatímco družstvo C zahájí palbu a bude postupovat k tomu živému plotu". Když se dostanete do palby, musíte jednat instinktivně. Proto znovu a znovu cvičíte; musí to být „podmíněné reakce". Nic, co byste si museli rozmýšlet. A zase je k tomu dobrá mnemotechnická pomůcka: PKP PMP

P: Přískok
Stále se rozhlížejte po úkrytu, když postupujete. Jakmile nepřítel zahájí palbu, nemusíte se zastavovat a hledat úkryt, vyběhnete jako šílený, abyste se k němu dostali.

K: K zemi
Neskákejte víc jak pět metrů vstoje nebo vás zastřelí. K zemi!

P: Plížení
Jakmile jste na zemi, kousek se odplazte, než budete opětovat palbu. Jestliže vás nepřítel měl na mušce, když jste se vrhl k zemi, bude na to místo mířit. Nevystrkujte tedy hlavu přímo proti jeho další kulce.

P: Pozorování
Nyní musíte přesně zjistit, kde nepřítel je. Jenom se skrývat nemá budoucnost, jako nemá význam střílet bez rozmyslu. „Nekropte a nemodlete se," sotva něco zasáhnete.

M: Mířidla
Když spatříte nepřítele, nastavte mířidla na správnou vzdálenost. V zápalu boje se na tohle často zapomíná, musí to tedy být automatická reakce a součást vašeho výcviku.

P: Palba
Střílejte na nepřítele *mířené* střely. „Kropit a modlit se" nestačí, musíte zasáhnout cíl. Viděl jsem vojáky, kteří stříleli klidně a zasáhli víckrát než ti, co si zbraň pletli s kropicí hadicí. Stále vzpomínám na jednoho chlapce ze SAS na Borneu. Indonésané pálili z automatů na všechny strany brrrrrrrrrr, brrrrrrrr, a Geordie jim poklidně odpovídal „beng... beng... beng". Můžete hádat, kdo v přestřelce vyhrál.

Odpověď by měla být okamžitá, ale v okamžiku, kdy kolem vás začnou létat kulky, každý zpomalí. Jenom se přesvědčte, že nezpomalujete tolik jako ti ostatní.

URČIT POSTAVENÍ NEPŘÍTELE

Tohle je nejtěžší bojový výcvik ke zvládnutí, nejen proto, že podle pravidel mírového výcviku přímo na vás nemíří tolik ostré munice. Ale nažhavený nepřítel si počká, až budete zcela ve volném prostoru, než spustí palbu. Jakmile zaujmete kryt, nepřítel asi zastaví palbu, dokud mu neposkytnete lepší cíl. Avšak zvuky výstřelů by vám měly dát představu, odkud po vás střílí. Kulky jsou nadzvukové, a když přeletí nad vámi, slyšíte jasné „bzzzí", tenhle zvuk například slyšíte na střelnici, když pracujete na stanovišti cílných. Pak teprve uslyšíte „prásk", zvuk výstřelu ze zbraně. Zvuk se šíří přibližně 600 metrů za sekundu, je-li tedy asi vteřinová mezera mezi „bzzz" a „prásk", je nepřítel zhruba 600 metrů vzdálen. K určení nepřátelské pozice jsou obvykle nutné tři kroky:

1. Pozorování
Studujte případné možnosti úkrytu ve směru, odkud si myslíte, že palba přichází nebo přicházela. Pátrejte po kouři z hlavně (proto svou vlastní nadbytečně nemažte) a po poškozené vegetaci. Nepřítel možná musel část vegetace vyřezat, aby si vytvořil palebný prostor. Nekázeň při maskování vám může odhalit součásti výstroje nebo rádiovou anténu.

2. Palba
Když nepřítel zastavil palbu a vy jste během třiceti vteřin nezjistili jeho postavení, pošlete dávku do nejpodezřelejších míst. Budete-li mít štěstí, zasáhnete nepřátelské postavení (nebo těsně vedle), takže si nepřítel bude myslet, že byl zjištěn, a bude opětovat palbu.

3. Pohyb

Když ještě pořád nemůžete zjistit pozici nepřítele, někdo se holt bude muset postavit a riskovat, že na něj začnou střílet. Nejlépe se to vyzkouší, když vojáci na obou koncích družstva rychle vyběhnou asi deset metrů dopředu. Vzdálenost mezi nimi může být téměř sto metrů – jestliže jste správně rozvinutí, takže nepřítel je nemůže zasáhnout jednou dávkou. Voják, který vystartuje na krátkou vzdálenost, představuje těžko zasažitelný cíl, protože máte sotva čas ho zachytit do mířidel, než zase padne k zemi. Pokud tohle nevyvolá nějakou reakci, potom družstvo obnoví postup krátkými přískoky s pečlivým dodržováním zásady „jedna noha na zemi", jedno družstvo kryje, zatímco druhé postupuje.

VÍTĚZSTVÍ V PŘESTŘELCE

Když jsem sloužil v rhodéských SAS, zúčastnil jsem se útočného výsadku na Chimoio, partyzánskou základnu ZANLA v Mosambiku. Nepřátelská základna se rozkládala asi na 28 čtverečních kilometrech. Přistáli jsme uprostřed, partyzáni se v panice rozprášili, ale chtěli jsme jich najít co nejvíc, než budeme muset odejít. Čtyřicet se jich skrývalo ve strži, vzplála krátká přestřelka, než se jejich odpor zhroutil naším ukázněným postupem, správným osobním pohybem, palbou a přesnou střelbou.

Možná že nebudete mít problém zjistit nepřítele: váš postup vyvolal mohutnou přestřelku. Jak získáte navrch?

Mnoho přestřelek se rozhodne v několika prvních okamžicích střetnutí. Zaskočeni zdrcujícím objemem a přesností nepřátelské palby, vojáci na jedné straně začnou spíš hledat úkryt než opětovat palbu. Je to začarovaný kruh: čím víc vojáků vyhledá kryt, tím menší palebnou silou se může jednotka bránit a nepřátelská střelba se zlepšuje. Pamatujte si, že můžete zvítězit v přestřelce, můžete se utkat s nepřítelem a zničit ho, když to nezvoráte.

Není to otázka pálit co nejrychleji všeobecným směrem na nepřítele. I když jste nepřítele potlačili přesnou střelbou, potřebujete dobré řízení palby, abyste ji soustředili na nepřátelská kulometná postavení nebo zbraně s obsluhou. Musíte nasadit dostatečně silnou palbu, abyste udrželi nepřítele v krytu nebo na dně zákopu, zatímco útočné družstvo

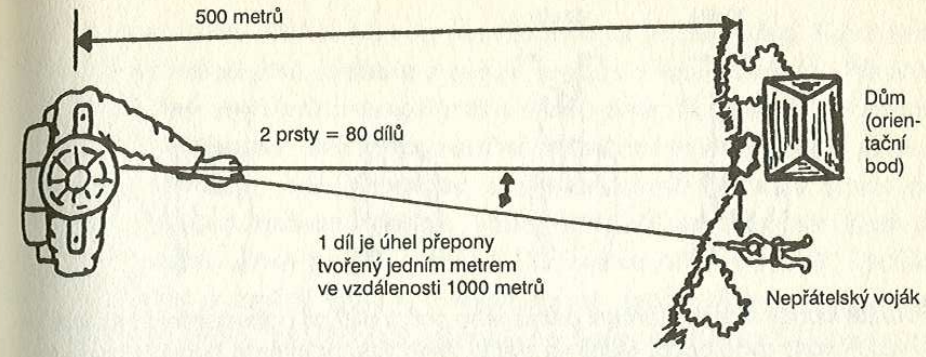

Nepřátelský voják je vzdálený přibližně 500 metrů. Jestliže 1 díl = 1 metr ve vzdálenosti 1000 metrů, pak 80 dílů ve vzdálenosti 500 metrů se rovná 40 metrům. Nepřátelský voják leží 40 metrů vpravo od domu.

útočí. Je to podivná okolnost, dokázaná rozsáhlým průzkumem, že hodně vojáků nepoužije zbraň, dokud nejsou osobně ohroženi na krátkou vzdálenost nebo když vědí, že velitel je vedle nich. Řešením je tvrdý výcvik, soustavně cvičit, až je reakce na rozkaz k palbě automatická.

V tomhle se projevil velký rozdíl na Falklandách. Argentinští vojáci, kteří cvičili střelbu na střelnici do kruhových terčů, poznali obrovský rozdíl mezi mírovým cvičením a realitou střílet do lidí před vlastním postavením. Britští vojáci, vycvičení střílet na terč 11 ve tvaru člověka, jakmile vyskočí z roští, jenom uplatňovali svůj výcvik.

Každý voják v družstvu má přidělený palebný prostor, který bude krýt, a už jste se dohodli na orientačních bodech a jejich vzdálenostech, jak jsem popsal vpředu. Když dostanete rozkaz k palbě, nastavte mířidla na správnou vzdálenost, připravte zbraň, a když nevidíte cíl vykřikněte: „Nevidím!" Potom případně sledujte stopovku velitele družstva, kterou vám cíl ukáže. Střílejte okamžitě, jakmile je dán povel: „Pal!" Jestliže se nepřítel přesunuje ve chvíli, kdy byl dán povel, objeví se vám, a v tom okamžiku musíte co nejlépe využít cíl. Dokud nejste příliš blízko nepřítele, střílejte rychle mířenými poloautomatickými výstřely než plnoautomatickými. Jestliže nepřítel, na kterého střílíte, padne k zemi, je těžké rozeznat, jestli byl zasažen, nebo se kryje. Střílejte znovu do míst, kde padl. Může se to zdát kruté, ale tohle není sport.

Správně řízená palba znamená maximální výsledek s minimálním výdejem munice. Moderními zbraněmi můžete velmi rychle vystřílet

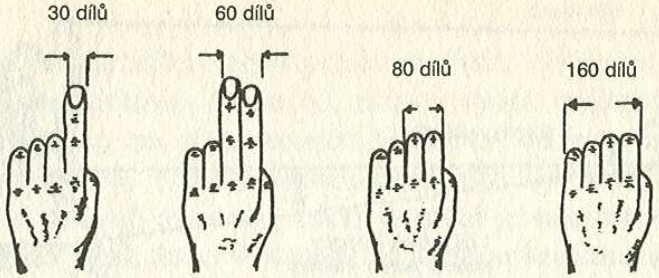

Použijte klouby a prsty k určení přibližného počtu dílů při odhadování horizontální vzdálenosti dvou bodů. Mějte na zřeteli, že to jsou průměrné hodnoty, máte-li neobyčejně malou nebo velkou ruku, musíte si vypracovat vlastní hodnoty.

obrovské množství munice, ale jak prohlásil Rommel, zvaný Liška pouště: „Vítězství získá voják posledním nábojem v zásobníku." Rozkazy řízení palby jsou následující (mnemotechnická pomůcka SVUD):

S: Střelec
Kdo nebo která část družstva bude střílet.

V: Vzdálenost
Udělejte pomlku a stanovte vzdálenost v metrech.

U: Udání směru
Stanovte směr cíle některou obvyklou metodou, třeba pomocí ciferníku. Když všechno ostatní selže, použijte stopovku.

D: Druh palby
Po další pomlce, aby každý mohl zamířit, velte druh palby, jakou žádáte. Každý by měl být připraven spustit palbu, pokud není jiný rozkaz. Jestliže velitel družstva chce „rychlou", dá příslušný rozkaz.
Na rozkaz „Pal!" družstvo střílí a velitel družstva pozoruje účinek střelby. Mějte na paměti, že napětí vysoko stoupne, jakmile dáte rozkaz ke skutečné, nikoliv cvičné palbě. Uvažujte přesně, vaše rozkazy musí být *jasné, hlasité* a s *odmlkami*, aby je mohl každý sledovat. Tohle je jedna z mých zkušeností.

Vrtulníkem jsme se dopravili na vzdálenost 20 kilometrů od partyzánského tábora „DK" a v noci jsme pochodovali. Chcalo jako z konve a to

nám nahrávalo. Pod ochranou bouřky jsme se plížili vpřed. Když jsme se postavili, byli jsme právě na okraji tábora a mela začala. Předtím jsem se utkali čtyřikrát nebo pětkrát a věděli jsme, že tihle chlapi nejsou nějaká domobrana, byli to konvenčně vycvičení vojáci. Hodně našich chlapců nevidělo, kde je nepřítel, a situace chvíli opravdu visela na vlásku. Dal jsem rozkaz k palbě: „Vzdálenost 200 metrů, směr: sledujte mou stopovku, druh palby: rychlá." Všichni uviděli! A slyšeli. Rychlá! A hned jsme je smázli. Bylo jich mnohem víc. Izolovali jsme je do kapes a jednu po druhé zlikvidovali povoláním palby celé letky SAS postupně na každou pozici. Kdyby bojovali v jedné skupině, bylo by obtížné je porazit, ale správným uplatněním základního výcviku jsme zvítězili. Totéž jsme udělali v Chimoio a Tenby, ale místo boje s nepřítelem jako skupina jsme je vykouřili bombami.

ÚTOK

V přestřelce vítězíte. Nepřátelská palba je nepravidelná; je čas zaútočit. Velitel družstva musí vydat jasné rozkazy, aby každý věděl, co má dělat. Podstatou je udržet dostatečnou palbu na nepřítele, aby se část družstva nedostala do přímého dotyku. Ať je vaše družstvo rozdělené na „kulometnou skupinu" a střeleckou skupinu, nebo na dvě stejné palebné skupiny, zásada zůstává stejná. Jedna skupina vytvoří palebnou základnu, druhá postupuje a v ideálním případě zaútočí v úhlu devadesáti stupňů na palebnou čáru; to znamená, že podpůrná palba může pokračovat až do konečné fáze útoku.

Pravidlo palce používané západními armádami říká, že musíte mít převahu 3:1, aby se útok zdařil. Tudíž družstvo může napadnout jednotlivý zákop, ve kterém jsou dva až tři vojáci. Ve skutečnosti to hodně závisí na výcviku nasazených vojáků. V Rhodesii jsme často napadali větší partyzánské skupiny v důvěře, že lepší výcvik (a letecká podpora) nám získá vítězství. V bitvě u Goose Green však byli Para přečísleni argentinskými obránci.

Podpůrná palba tedy drží většinu nepřátel v zákopech a jenom hrstka má odvahu opětovat palbu. Postoupili jste co nejblíž, abyste nebyli zasaženi vlastní podpůrnou palbou. Pokud se můžete přiblížit natolik, abyste „šoupli" granát do nepřátelského zákopu, je to vynikající příležitost rozbalit krvavé řemeslo boje zblízka. Neházejte však granáty vysokým obloukem, protože ve volném prostoru jste vy a vaše družstvo

daleko zranitelnější než nepřítel v zákopu. Tohle je skutečně okamžik pravdy. Vyžaduje nesmírnou odvahu a profesionalitu vlétnout mezi nepřítele s bajonetem. Ano, stejnou škodu můžete napáchat plně automatickou puškou, ale když máte nasazený bajonet a věříte si, že dokážete někoho zabít, je to rozdíl. Útok na bodáky je z devadesáti devíti procent psychologická záležitost, jen velmi zřídka dojde opravdu k boji muže proti muži, obvykle někdo uteče, než k tomu dojde.

PŘESKUPENÍ

V okamžiku, kdy jste obsadili nepřátelské pozice, začnete se přeskupovat. Je to perverzní, ale právě v okamžiku vítězství jste nejvíc zranitelní. Družstvo je pravděpodobně rozptýlené, možná jste utrpěli ztráty a někomu dochází munice. Takže se musíte přeskupit: těm, kteří přežili, stanovte palebné prostory a přerozdělte munici, pokud nemůžete okamžitě dostat čerstvé zásoby. Určete vojáky, kteří se postarají o zraněné, zatímco ostatní pozorují své palebné prostory a vylepšují své postavení. Raději se posuňte dopředu z přesné polohy dobytého postavení; nažhavený nepřítel bude vlastní postavení bránit, ale jakmile se ukáže, že je ztracené, povolá dělostřelecké postřelování.

Hlídky

„Hlídkování je základ úspěchu. Nejenže dává oči straně, která v něm vyniká, a oslepuje jejího protivníka, ale voják se při něm naučí důvěrně se pohybovat v prostředí, ve kterém pracuje."

Polní maršál Lord Slim, *Porážkou k vítězství*

Prvně jsem se zapojil do boje při bojové hlídce v Adenu v B letce SAS. Měli jsme za úkol proniknout do Džebel Baraš a zřídit pro letku hlídkovou základnu, ze které bychom ovládli prostor a dali nepříteli pocítit naši přítomnost. Při cestě tam jsme narazili na skupinu FLOSY (jemenští záškodníci), kteří zastřelili velitele hlídky. Potom se rozpoutalo peklo, jak kolem nás křížem krážem svištěly stopovky a vybuchovaly granáty. Se silným prásknutím mi u nohou přistála bomba Mills. Vybuchla naštěstí jen rozbuška. Používali jsme bílý fosfor, abychom osvětlili vádí (údolí vyschlé řeky) a vypálili nepřítele z krytu. Za svítání jsme pročesali jejich postavení, ale byli pryč. Mrtvé a raněné vzali s sebou. Zavolali jsem sanitní vrtulník, aby odvezl naše dva raněné. Potom jsme pokračovali v úkolu a vybudovali plánované hlídkové základny.

Pamatujte si: Úspěšné hlídkování poskytuje vaší straně současné informace o nepříteli a kromě toho zatajuje nepříteli váš stav. Umožní vám ovládnout zemi nikoho, ten prostor mezi protiležícími frontami, a narušovat a ničit nepřítele. V partyzánské válce je to často základ vítězství.

Hlídky mají za úkol získávat informace, nebo je zatajovat nepříteli. I když hlídky dosáhnou často úspěchu nepozorovaným pronikáním, musí být připraveny k boji, buď získat informace, nebo se prostě bránit. Hlídky se vysílají v noci i ve dne, ať útočíte nebo se bráníte, útočné hlídky zabrání nepříteli, aby zjistil vaše postavení. Ve falklandské válce argentinské jednotky nedokázaly úspěšně hlídkovat, a tak se britským hlídkám podařilo proniknout až do jejich postavení, našly průchody v minových polích a vypracovaly nejlepší směry útoku.

Jsou tři druhy hlídek:

Bojové hlídky

Bojové hlídky jsou určeny k útokům na nepřítele, napadání klíčových pozic, jako jsou velitelská stanoviště, mají získávat zajatce ke zpravo-

dajským účelům nebo napadat nepřátelské jednotky ze zálohy. Zatímco obvyklé hlídky mohou tvořit čtyři muži nebo osmičlenné družstvo, bojové hlídky jsou často mnohem početnější. Bojová hlídka D letky SAS, která dobyla argentinské letiště na Pebble Island, se skládala ze čtyřiceti mužů.

Stráže

Tento typ hlídky má za úkol podávat první varovaní o nepřátelském pohybu a zastavit nepřátelské hlídky při pronikání vaší obranou. Kryje prostor, kde se očekává přiblížení nepřítele, brání své postavení, a při nepřátelském útoku povolává dělostřeleckou nebo minometnou palbu. Typickým úkolem stráže je krýt průchody v nepřátelských minových polích, kterými by nepřítel pravděpodobně zaútočil, nebo pozorovat území nikoho před vaším postavením.

Průzkumná hlídka

Průzkumné hlídky spoléhají na nepozorované pronikání do nepřátelského území s cílem vyhnout se odhalení. Ideálně: nepřítel nebude mít tušení, že jeho postavení bylo objeveno. Průzkumná hlídka musí být připravena k boji v případě, že je ohrožena nebo se jí naskytne nečekaná příležitost. Jejím hlavním úkolem je zjistit nepřátelská postavení a přístup k nim, pokud možno získat podrobné údaje o jejich rozloze a počtu mužů v nich. Průzkumná hlídka také zaznamenává nepřátelskou průzkumnou činnost, aby zjistila, které oblasti považuje nepřítel za důležité a kam zase on soustřeďuje své průzkumné snahy.

PLÁNOVÁNÍ HLÍDEK

Řádné plánování a důkladný nácvik jsou důležité. Každý musí vědět, jaká akce bude následovat při setkání s nepřítelem, v jakém útvaru se budete pohybovat, jak budete překonávat překážky a co bude následovat v cíli. Když jsem vedl hlídku, vždycky jsem všechny shromáždil a krok za krokem s nimi probral celou akci. Říkal jsem to nějak takhle:

„Johne, co uděláme jako první, jakmile opustíme toto postavení?"

„Budeme se pohybovat podle azimutu X počet dílů."

„Bille, je to správné?"

„Ano."

„Co dál?"

A tak jsem prošel všechno potřebné. Přerušoval jsem ale hovor, abych se zeptal jiného: „Je to správně?" nebo „Proč to není správné?" – a tak jsem přeskakoval sem a tam. Postupoval jsem, aby to vypadalo, že plním svou povinnost v hlídce, pak jsem zase skočil dozadu k prvnímu chlapovi. Doporučení: Neukazujte na nikoho, když kladete otázku; položte ji celé hlídce a pak se ptejte jednotlivě. Každý se tak snaží nad odpovědí přemýšlet.

Vaším úkolem velitele hlídky je, abyste podle možnosti poskytl každému vojákovi tu nejlepší péči, abyste ho připravil a vycvičil tak důkladně, aby celá akce šlapala jako hodinky. Promyslete a projednejte každý úsek hlídky a pořád se ptejte: „Co když...?" Vyzkoušejte raději každou alternativu, jakou si dovedete představit, abyste neskončili ve snaze najít uprostřed noci a pod palbou improvizované řešení nepředpokládané překážky.

Musíte také zajistit péči o hlídku po návratu. Ať se vrátíte v kteroukoliv noční nebo denní dobu, potřebujete úkryt před počasím, suché oblečení, horké nápoje a jídlo. Jestliže je tohle řádně připraveno, vyhodnocení bude účinnější a zvýší se důvěra každého vojáka. Když se vrátíte vyčerpáni a musíte se postarat sami o sobe, je to deprimující, vede to ke ztrátě nadšení a snižuje to výkon.

V Rhodesii byla péče o vojáky dost špatná. Když se voják vrací z hlídky a z morálních důvodů na něj čeká horké jídlo, uvědomí si, že ti lidé okolo opravdu na něj mysleli, měli na srdci jeho dobro. Domnívám se, že chlapem, který se opravdu staral o hlídky v buši, byl Ron Reid Daly, velitel Selous Scouts. Když jeho hlídky vyrážely do buše, operační důstojník musel spát u rádia a nesměl opustit ústřednu pro případ, že by hlídka padla do sraček. Tomu se říká profesionalita. Byl vynikající.

Třeba nebudete mít na vybranou, ale když sestavujete hlídku, měl byste vyřadit každého, kdo má rýmu nebo kašel, jehož fyzická zdatnost nebo osobní spolehlivost by mohla být problematická. Budete pohromadě s velmi malou skupinou, pravděpodobně v přímém dotyku s nepřítelem; a mít s sebou někoho, kdo si začne vykašlávat plíce v nepravou chvíli, to by mohlo ohrozit celou hlídku.

Výzbroj a výstroj hlídky závisí na úkolu hlídky, ale vyvarujte se pokušení mít s sebou méně, než je normální bojová výbava. Můžete zůstat venku déle, než plánujete, tak si uvědomte, že budete muset

zalehnout až do další noci, i když předpokládáte, že se vrátíte dřív, než nastane.

Důležitá je volba zbraní. Bojové hlídky musí být schopné spustit velmi rychle silnou palbu, takže automatické zbraně jsou nezbytné. Díky rozšířenému zavedení lehkých kulometů ráže 5,56 mm nebo 5,45 mm není nutné vláčet se s pěchotním kulometem typu FN MAG neb M60 ráže 7,62 mm. Se zbraněmi menší ráže naopak můžete nést mnohem víc munice a vaše palebná schopnost bude daleko větší. Jestli však operujete ve velmi otevřeném terénu, potom může delší dostřel kulometů ráže 7,62 mm hrát takovou roli, že váha navíc bude opodstatněná.

Osobní vybavení se musí přezkoušet dvakrát, při nácviku a znovu před odchodem. Všechno musí být připevněno tak, aby nic nechrastilo. Jelikož váš výběr je obvykle omezen okolnostmi a tím, co jste dostali přiděleno, pak následující zvláštní výstroj je při hlídkování užitečná:

- teleskopická mířidla a mířidla jednotlivých zbraní nebo podobně
- kompas se světélkujícím číselníkem
- hodinky s uzavíratelným světélkujícím číselníkem
- dalekohled
- svítilna s krytem
- balíček první pomoci
- lehký nylonový provaz a lanko se smyčkou
- štípačky na dráty
- maskovací páska
- silný papír na psaní a měkká černá tužka nebo bílá podložka z umělé hmoty a fix
- noktovizor nebo jakýkoli dostupný soubor nočního vidění

Jestliže máte prozkoumat určitou oblast, vyberte si jednu trasu směrem tam a druhou zpátky. Přerušujte pochod po úsecích asi 1000 metrů, zaznamenávejte magnetické odchylky a vzdálenosti. Jelikož na hlídce nebudete mít možnost přesného měření, převádějte všechny vzdálenosti na kroky. Na hlídce, když postupujete podle kompasu, další za vámi ať počítá kroky a za ním následující ať jeho počítání kontroluje. Zkuste naplánovat každý „úsek" tak, aby končil rozeznatelným mezníkem na dohled, který budete moci identifikovat i v noci. Vyhněte se

však opravdu nápadným přírodním útvarům, které mohou přilákat nepřátelské stráže, nástrahy nebo dělostřeleckou palbu. Zkušený nepřítel ví, jak je lákavé použít cíp lesa nebo křižovatku cest k orientaci. Leží ve skrytu a čeká, hlídka se zastaví před ním a velitel zkoumá azimut dalšího úseku. A dřív než velitel vzhlédne od mapy, je hlídka rozstřílená na kusy. Z toho důvodu se vyhněte cestám a soutěskám. Na konci každého úseku určete BS (bod setkání), aby se každý, kdo odpadl, mohl zase připojit k hlídce.

Vypracujte mapu trasy a zapište vzdálenosti i azimut každého úseku fixem na průsvitnou fólii. Pověste si ji na krk. Pomocí beta světla zezdola (velmi slabý světelný zdroj) můžete při krátkých zastávkách kontrolovat trasu. Samozřejmě když se jí zmocní nepřítel, může ji sledovat zpátky do vašeho postavení. Jste-li opravdu lstivý, připočítejte nebo odečtěte snadno zapamatovatelný počet metrů ke každé vzdálenosti na mapě, takže bude pro nepřítele k nepotřebě. Další možnost je, že přičtete pevné číslo ke všem souřadnicím, ale třikrát se přesvědčte, že to číslo každý zná. Jinou navigační pomůckou je kompas. Před noční hlídkou jej nechte na denním světle co nejdéle, pak jeho světélkující ciferník bude zářit co nejjasněji.

Tohle bude znít samozřejmě, ale musím se o tom zmínit. Znal jsem velitele hlídek, kteří úmyslně předávají rádiem falešné údaje souřadnicové sítě. Zpožďují se proti časovému plánu, ale nechtějí to přiznat svým nadřízeným. Doufají, že na příštím úseku doženou čas a volají polohu, kterou už měli dosáhnout, ne tu, kde opravdu jsou. Ať už jste pod jakýmkoliv tlakem, abyste dosáhli výsledek, neudávejte falešné údaje souřadnicové sítě. Říkáte si o malér, a když padnete do hoven, jakákoliv podpora, kterou byste mohli dostat, půjde jiným směrem.

Postarejte se při udávání falešných vzdáleností do mapy trasy, aby byla pro nepřítele k ničemu, ať se protivník nezmocní vašeho kompasu s ještě nastavenými základními údaji. Jednou jsem byl na cvičení útěku a úniku SAS ve Walesu. Měli jsme jako utéct ze zajateckého tábora a směřovali jsme k pobřeží. Ale bezpečnostní jednotky nás sebraly jednoho po druhém a jejich zpravodajci porovnali nastavení kompasu každého znovu zadrženého zajatce. Přenesení do mapy odhalilo, že všichni uprchlíci mířili do jednoho bodu. Ponaučení: jestli máte být zajat, stiskněte kompas na jiné nastavení.

Pokud je to lidsky možné, nacvičujte celou hlídku v terénu podobném tomu, kde budete operovat. Budete mít čas zjistit, že noční vidění nefunguje, že třeba nikdo nemá štípačky na dráty právě uprostřed noci před nepřátelským postavením. Ideálně by se noční hlídka měla nacvičovat v noci stejně jako ve dne. Měly by se nacvičovat všechny následně uvedené akce:

- pochodová formace a individuální zařazení do všech formací, které se použijí
- předpokládané překonávání překážek
- přechod minových polí
- reakce na nástrahy nebo nášlapnou světlici
- reakce na setkání s nepřítelem při cestě tam i zpátky
- reakce v cíli
- reakce při zastávkách a v BS (bodu setkání), včetně koncového BS
- používání signálů
- postup v případě ztrát
- postup v případě získání zajatců
- návrat do postavení, aniž byste vyvolali „střelbu z vlastních řad"

To jsou pochopitelně jen rady ke zdokonalení. Pravděpodobně nebudete mít čas nacvičit všechno, musíte však aspoň nacvičit reakce v cíli. Když dáte hlídce rozkazy, dovolte každému příslušníkovi, ať klade otázky. Sám také položte několik otázek. Každý musí přesně vědět, co bude dělat, také kdo a od koho převezme velení, když budete zraněn nebo zastřelen.

Než vyrazíte, proveďte podrobnou poslední kontrolu:

1. Zkontrolujte, zda zbraně byly palebně přezkoušeny a mířidla nastavena a zda máte správnou munici ve správném množství.
2. Přesvědčte se, že máte dýmovací i vysoce výbušné granáty.
3. Přesvědčte se, že vám nerachotí výstroj a oblečení nešustí.
4. Přesvědčte se, že nikdo nemá u sebe doklady, dopisy nebo jiný materiál, který by nepříteli poskytl zpravodajské údaje.
5. Zkontrolujte, že všichni mají řádně zamaskované obličeje a ruce.
6. Zkontrolujte, zda v rádiu jsou čerstvé baterie, že je zapojeno v síti a funguje.
7. Přesvědčte se, že máte obvazy první pomoci a morfium, že každý muž je má ve stejné kapse, abyste je mohl najít, když bude vyřazen z boje.
8. Zkontrolujte, zda veškerá zvláštní výstroj je funkční.

Přesvědčte se, že jste prohlédl všechnu výstroj, kterou ponesete, i když se to může zdát jednoduché. Například když něco označíte nebo přivážete provázkem, přesvědčte se, že každý, kdo to ponese, dokáže provázek rozvázat bez potíží. Možná jej budete muset navinout na cívku. Při jedné hlídce v Africe nás čekalo, že se budeme muset prostříhat plotem, ale při nácviku se někdo zeptal, jak často ten plot kontroluje nepřítel. Usoudili jsme, že každou půlhodinu, tak jsme s sebou vzali drát, abychom jím zakryli mezeru, kterou prostříháme. Zjistíte, že takové věci se vynoří právě při nácviku.

Nechám tedy chlapy nastoupit a prohlížím výstroj. „Tak co neseš?"

Jeden se postaví a řekne: „Minu s vějířovitým rozptylem, 200 nábojů,..." a tak dále, a tak dále.

„Máš nějaké stopovky?"

„Ne."

„Proč ne?"

Potom někomu řeknu: „Prohlídni mou výstroj." Na nikoho se nevytahuju, ale mám zkušenost, že takový rozhovor je nejlepší způsob, že za a) se na nic nezapomene a za b) chlapi přijdou s užitečnými nápady. Když lidé spolupracují na tématu, přijdou na víc řešení. Sotva je něco horšího, než když v akci zjistíte, že potřebujete něco, co nemáte. To jsem poznal dost tvrdě.

V knize *Bravo Two Zero* Andy McNab stále opakuje „kontrolovat a zkoušet, kontrolovat a zkoušet", ale na té nešťastné hlídce to zřejmě nedělali tak důkladně. Nezáleží na tom, v jaké jste jednotce, to nemůžete jen tak hodit za hlavu. Jak to, že nesli stokilovou výstroj a nikoho nenapadlo naložit dodávku? Jak to, že chcípla rádia? Jak to, že se nikdy neohlédli a hlídka se rozdrobila? Jasně se na ni nepřipravili. Mluvil jsem s lidmi, kteří byli na vyhodnocování a zřejmě, když se jeden voják zeptal na půdu, řekli mu: „No, je to poušť." Je mi líto, ale to nestačí, obzvlášť když pomyslíte, že to byla složená hlídka, že chlapi nebyli na sebe zvyklí. Proč u toho vyhodnocování neseděl nadrotmistr? Já bych se jich zeptal, jestli ještě něco potřebují, a požádal bych, abych se mohl podívat na jejich momentální výcvik. Proč také měli lidé pocit, že se nemohou zeptat, co se děje? Nechci kritizovat, jen abych byl

kritický, ale ta hlídka vedla ke zbytečné ztrátě životů. Může se zdát, že jsem v této knize vůči zvláštním jednotkám poněkud macešský, ale strávil jsem v nich pořádný kus své vojenské dráhy. Uvědomte si, že britská armáda dnes otrocky přejímá všechno, co SAS udělá, ale kdo může říct, že SAS dělá všechno správně? Mrzí mě jen, že ztrácíme schopnost prověřovat, co děláme. Slepá sebedůvěra je velmi nebezpečná. A jen samolibí nepřijímají kritiku.

Nepřítele musíte vidět nebo slyšet dřív, než uslyší nebo uvidí on vás. Může to být krutá zkouška trpělivosti i tělesné připravenosti, protože se musíte pohybovat tiše a být neustále ve střehu. Musíte neustále pozorovat, důležité jsou proto časté zastávky. Zastavte se a dvě až tři minuty pozorujte, naslouchejte. Každý pozoruje s maximální bdělostí svůj oblouk. Pamatujte, že v noci uši mohou být důležitější než oči. Často uvidíte víc, když si kleknete nebo lehnete, protože lidé a vozidla tvoří proti obloze siluetu. Zesilovače vidění a jiné pomůcky nočního vidění jsou nesmírně důležité, ale nepřítel může mít lepší, proto příliš nespoléhejte na techniku, nemyslete si, že vám poskytuje výhodu

Udržujte si soustředěnost. Rozhodují maličkosti, zejména když je vám zima, jste mokrý a unavený. Znáte to: chlapi jsou úplně vyčerpaní, uvidíte pěknou díru v plotě nebo ve zdi a pomyslíte si: „Seru na to," a prolezete jí, než abyste volili obtížnější cestu. Měl jsem přítele, který ztratil obě nohy, protože nedodržel výcvik překonávání překážek. S hlídkou dorazil k plotu a projel dírou, která tam byla – jak se ukázalo – úmyslně, a i s vozidlem vyletěl do vzduchu. Něco podobného je v Severním Irsku na denním pořádku: přijdete k hustému živému plotu, najednou je tam díra a za ní vidíte drátěný plot. Je to jen krok. A právě tam jsou nástrahy. Proberte si zásady výcviku překonávání překážek a dodržujte je bez ohledu, jestli jste unavení nebo máte zpoždění nebo cokoliv jiného.

Při výběru místa zastávky se rozhodně vyhněte zjevným topografickým útvarům, které by mohly být BS nepřátelské hlídky. Zastávka poskytuje veliteli hlídky cennou příležitost zkontrolovat mapu. Někdy se hlídka musí zastavit na delší dobu. Můžete se zastavit na patnáct minut nebo tak, abyste vyhověli tělesným naléhavostem, upravili spojení nebo si jen krátce odpočinuli. Jestliže se hodláte zastavit déle než několik minut, musíte udělat víc než jen pozorovat určené strážní oblouky. Nezůstávejte na místě, kde jste zastavili; jestliže vás někdo sleduje, dojde po vašich stopách až k vám. Vraťte se obloukem po své stopě

a okamžitě postavte léčku. Rozestavte se do kruhové obrany. Můžete si sundat bergeny, ale nic víc. Výstroj na opasku a zbraně mějte v pohotovosti. Bez ohledu na dobu zastávky je životně důležité, abyste měli jasně daný signál k odchodu a abyste včas zkontroloval, že ho všichni znají. Jinak někdo zůstane.

Jestliže vaše trasa vede podél okraje lesa, pohybujte se uvnitř souběžně s okrajem, než abyste zůstali ve volném prostoru. Bude těžší pohybovat se tiše, ale podstatně bezpečnější. Vyhýbejte se pokud možno obzoru. Potoky, koleje, drátěné ploty a ostatní překážky představují zvláštní problém. Zákon schválnosti říká, že narazíte na nepřítele, právě když budete rozděleni hustým živým plotem nebo podobnou překážkou. Když narazíte na překážku, zastavte, zalehněte a poslouchejte. Jestliže není žádná známka přítomnosti nepřítele, pokračujte podle plánu s použitím zásad pohybu a palby: nikdo se nehne dopředu, dokud ho nekryje jiný člen hlídky. Zastavte opět, až celá hlídka překoná překážku, pozorujte a naslouchejte, jestli jste nebyli zjištěni.

Hlídky mohou používat tři základní formace a každá má své výhody a nevýhody. Jestliže postupujete v zástupu, lépe se udržuje kontakt v lese nebo v husté vegetaci, ale je snadné vypnout a jenom sledovat kámoše před sebou. Může to vést k ošklivému překvapení, když je nepřítel na druhé straně. Zástupu trvá déle spustit palbu dopředu nebo dozadu a trvá věky předávat zprávy nahoru a dolů. Je-li vás víc než čtyři, je zpravidla nejlepší zástup netvořit, pokud se nepohybujete podél živého plotu a podobné překážky nebo operujete v džungli. Další možností je postup ve dvojicích, poskytuje lepší kruhovou obranu než

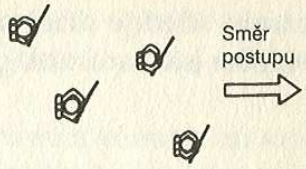

Dvojice
je nejlepší formace, když postupujete podél lineárních útvarů, zejména v noci. Ve čtyřčlenné formaci tvoří první dvojici velitel a průzkumník, druhou zástupce velitele a kulometčík.

Zástup
je nejsnadněji ovladatelná formace, poskytuje však malou palebnou sílu dopředu nebo dozadu

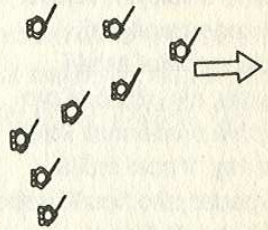

Šíp
užitečná formace, když se celé družstvo pohybuje ve volném prostoru: můžete zahájit palbu na obě křídla nebo přímo vpřed bez zbytečného motání kolem dokola

zástup. Třetí je diamantová formace, v boji zblízka se těžko řídí, ve volném prostoru však poskytuje nejlepší kruhové pozorování a palbu.

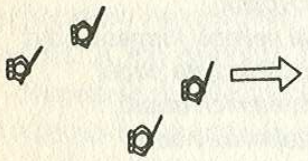

Diamant
je výtečné noční seskupení při překonávání volného prostoru, umožňuje palbu do všech stran

Dejme tomu, že najdete nepřítele, řekněme skupinu zamaskovaných obrněných vozů na okraji lesa. Jakmile jste prostudovali situaci a vrátili se na BS, hned ji projednejte se zbytkem hlídky. Někdo si možná všiml něčeho, co vám uniklo. Informaci musíte okamžitě služebním postupem předat dozadu. Abyste to udělal tiše a bez záplavy světel z baterek, zalezte do spacího pytle, zatímco zbytek hlídky zaujme kruhovou obranu. Pomocí tužkové svítilny nebo ještě lépe hlavovky (obě ruce zůstanou volné) zaneste všechno, co jste viděl, do mapy. Potom pošlete rádiem zprávu. Nespěchejte, abyste v rozčilení nezakódoval signál nesprávně. Teď je čas, abyste se rozhodl, jestli vaše plánovaná zpáteční cesta má být revidována ve světle toho, co jste zjistil. Rozhodněte se, zhasněte baterku a vylezte ze spacáku. Počkejte, až se vám obnoví noční vidění, než opět vyrazíte.

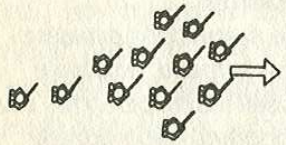

Houf,
to už není útvar, ale horda těsně shluklých vojáků. Vysoce zranitelná, když nepřítel zahájí palbu, ale užitečná pro rychlé přeběhnutí kolejí za tmy. V noci může vypadat jako houští nebo stín, když všichni zalehnou.

Když se vrátíte na vlastní frontovou čáru, udělejte kruh, abyste se přesvědčili, že nejste sledování. Nejčastějším trikem na světě, jak infiltrovat nepřátelské postavení, je pověsit se na záda vracejícím se hlídkám: nepřítel buď rovnou zaútočí, nebo dostatečně blízko zalehne, aby slyšel výzvu stráže a odpověď hlídky. Když zjistíte, že jste sami, přibližte se k vlastnímu postavení, ohlašte se a postupte blíž k prověření.

Kontrolní plán postupu

1. Dodržujte úseky hlídky maximálně 1500 metrů dlouhé.
2. Zaznamenejte magnetický azimut každého úseku, i ten nejkratší.
3. Zaznamenejte pravý a levý okraj každého úseku, abyste včas poznali, když sejdete z trasy.

4. Stanovte BS, které můžete najít ve tmě; například vyberte si zeď před dalším BS, za kterým je potok. Když dojdete k potoku, víte že jste přetáhli.
5. Určete „kontrolora postupu“, aby sledoval mapu a kontroloval vaši navigaci. Já používám dva vojáky s počitadlem, kteří ohlásí každých ušlých sto kroků, a dalšího, co za mnou sleduje navigaci. Počítači současně kryjí boky hlídky, protože když jste soustředěný na postup podle azimutu, nevnímáte příliš okolí. To je výhoda diamantové formace: palebná síla směřuje do všech stran.
6. Zaznamenejte všechny terénní útvary, které byste mohli spatřit na konci každého úseku.
7. Pokud nejsou žádné orientační body, je těžké udržovat přesný azimut, potom ať váš zástupce kontroluje kompas na konci hlídky.

STANDARDNÍ OPERAČNÍ POSTUPY (SOP) HLÍDKY

Sotvakdy je dostatek času k tak důkladnému nácviku vojenských operací, jak byste si přáli. Proto pěchotní výcvik obsahuje SOP pro všechny druhy situací. Když se pravidelně cvičí, umožní dobře vycvičené pěchotě zvládnout většinu problémů s minimální zvláštní přípravou. Jak se říká, „těžko na cvičišti, lehko v boji“. Následující „kroky“ se musí stát vaší druhou přirozeností, abyste je mohl uplatnit okamžitě, bez dalších rozkazů.

1. Nález nástražného drátu

Nezdržujte se pátráním, jestli je připojený k usměrňované šrapnelové mině nebo světelné raketě. Opatrně se stáhněte a najděte ostatní, než najdou tyhle „hračky“ vás. Vraťte se na poslední BS a znovu zvažte trasu.

2. Spuštění nástražné světlice

Když vykopnete světelnou raketu, zbývá vám sotva vteřina nebo dvě, než nepřítel zasype prostor kulometnou palbou nebo odpálí usměrňované šrapnelové miny. Když budete pozorní, uslyšíte svist rakety před výbuchem. Vypadněte ze smrtelného prostoru a utíkejte zpátky na poslední BS. Právě pro takové situace jste jej stanovil na trase hlídky.

3. Uprostřed minového pole

Dobře vycvičený nepřítel kryje minové pole palbou, takže když někdo z vaší hlídky šlápne na minu a je zabit nebo zraněn, nepřítel pokropí prostor palbou ručních zbraní. Jste-li pod palbou, nemáte na vybranou než opětovat palbu a ustoupit, zasaženého nesete s sebou, a doufejte, že nikdo nešlápne na další minu. Nemůžete zůstat, kde jste, to v každém případě zemřete. Pokud minové pole není kryto palbou, opatrně ustupte stejnou cestou, kudy jste přišli. Polohu minového pole zaznamenejte do mapy.

4. Osvětlení

Jste-li ve volném prostoru, když nepřítel vypustí světlici na padáku nebo vypálí osvětlovací světlici, okamžitě zalehněte. Postupujete-li porostem, řekněme vysokou trávou nebo řídkým stromovím, pomalu se skrčte. V kymácivém světle světlice na padáku je velmi těžké zpozorovat pomalý pohyb, snadněji se zachytí rychlý pohyb, třeba když se někdo vrhá do krytu. Na to bacha.

5. Někdo je zraněn

Další, co musíte vypracovat při nácviku a ne až „za tmy" – jak se postarat o zraněné. Jste-li čtyřčlenná hlídka a někdo to dostane, budou zapotřebí dva, aby ho odtáhli, takže vaše palebná síla klesne na jednoho muže. Zatímco uvažujete, jak vytáhnout zraněného, nepřítel si udělá co chce. Mohou ovšem nastat určité výjimky, jako například když se někdo zraní hned na počátku hlídky, třeba když šlápne do králičí nory a zlomí si nohu v kotníku. V takové situaci ho můžete nechat na místě a vyzvednout na zpáteční cestě, nebo ho odtáhne přivolaná stráž na vlastní palebné čáře. Na druhé straně vám však nácvik ukázal, že ke splnění úkolu budete potřebovat každého muže a ztráta hned na začátku vás možná přinutí hlídku zrušit.

6. Zajatec

Určete dva největší a nejsilnější chlapy, aby hlídali případného zajatce. V ideálním případě mějte s sebou pouta a kapuce, abyste zajatcům mohli spoutat ruce a zakrýt oči.

7. Když se oddělíte od zbytku hlídky

Když už se to stane, jděte na místo, kde jste se naposledy viděli. Počkejte asi půl hodiny. Pokud do té doby nikdo nepřijde, vraťte se na vlastní pěst.

8. Když zabloudí celá hlídka

Pamatujte si větší terénní útvary a místní silnice či železniční tratě, abyste měli hrubou představu o zpáteční cestě, když sejdete z trasy hlídky.

Důvěřujte svým navigačním schopnostem. Byl jsem na operačním výcviku v SAS na Borneu a staří mazáci džungle do mne lili: „Když zabloudíš, vrať se na místo, kde jsi naposled věděl, kde jseš." Vyrazili jsme podél hřebenu, ale já jsem řekl: „Tudy už jsme šli," a dodal jsem, že bychom se měli vrátit na místo, kde jsme bezpečně věděli, kde jsme. V hlídce se rozjela malá debata a jeden chlap povídá: „Já s váma nejdu." (Já jsem byl velitel.) Řekl jsem: „To je tvoje věc." Já se však vrátil na místo, o němž jsem určitě věděl, kde jsem, srovnal jsem si pozici a našel jsem nám cestu do tábora. Ten chlap dorazil až příští den.

9. Dotyk s nepřítelem

Zda nepřítele spatříte dřív než on vás, bude zřejmě záviset na velikosti hlídky a jejích rozkazech. Je důležité, abyste věděli co dělat ve zvláštních situacích. Velitel hlídky musí jednoduše dát stručný povel, obvykle pouhý signál k rychlé záloze nebo těsně dřepnout. Jste-li na průzkumné hlídce, pravděpodobně dovolíte nepříteli projít, abyste ho mohli pozorovat. Bojová hlídka připraví pravděpodobně léčku. Když si nejste jistí, že vás nepřítel spatřil, předpokládejte, že ano. Když se s nepřítelem spatříte navzájem ve stejnou dobu, kdo bude mít dopředu promyšlenou odpověď, bude mít před tím druhým náskok. Když vás nepřítel spatří první, nebudete se chtít zastavit a přemýšlet.

V tomto bodě je třeba říct, že je stejně nebezpečné udělat víc než máte, jako když uděláte méně. Proveďte úkol a vraťte se; nepřidávejte nic navíc, jenom proto, že jste spatřili náhodný cíl. Znal jsem jednoho dobrého vojáka v Africe, který byl notoricky známý tím, že během hlídky vyrážel na vlastní pěst. Napadlo ho: „To vypadá zajímavě," ale nedošlo mu, aby vyrozuměl velitelství. Jen tak si vyrazil na vlastní hlídku takových deset nebo patnáct kilometrů mimo přidělenou oblast, protože chtěl něco vypátrat. To jeho chlapce opravdu štvalo, když

splnili úkol a riskovali „modřiny“ nebo setkání s nepřítelem, ve kterém by jejich hlídka nedostala podporu.

TÁBOŘIŠTĚ HLÍDKY

Jestliže se hodláte zastavit na víc jak půl hodiny, měli byste dodržet postup pro zřízení tábořiště. Postup se používá hlavně pro stavbu ležení hlídky ve dne nebo v noci v kruhovém obranném postavení. Ze všeho nejdřív je třeba sejít z trasy. Ať už jste postupovali sebepečlivěji, je pravděpodobné, že jste zanechali nějakou stopu, kterou pozorný nepřítel může ve dne sledovat. Musíte zmizet. Nepostupujte přímo k místu vybranému pro tábořiště, jděte souběžně s ním a potom všichni odbočte, proplétejte se a uhýbejte, abyste neporušili vegetaci, sejděte z trasy. Jestliže někdo dokázal sledovat vaši stopu, projde teď mimo vaše postavení, aniž by na něj narazil.

Nepostupujte přímo k tábořišti pro hlídku. Já jsem si vždycky vybíral dvě místa: jedno pro pomocné práce, vaření apod., a druhé, kde skutečně složíte hlavu k spánku. Když dokončíte pomocné práce a už je naprostá tma, přesuňte se do tábořiště hlídky. Zase: počkejte asi deset minut a bedlivě naslouchejte. Jestliže nepřítel jde po vás, bude dělat hluk, jak se prodírá porostem. Je-li všechno v pořádku uložte hlavy. Při zavádění velké hlídky do tábořiště používejte blikačky. Jednou jsem v noci zavedl 116 chlapů do obranného postavení použitím blikaček, které měl každý. V Africe jsme měli pouze zelené blikačky, ale schovávali jsme si barevné obaly z cukroví a používali jsme různě zbarvený celofán, abychom mohli používat rozmanité barvy. Nyní jsou k mání miniblikačky ve všech různých barvách.

Když vybíráte místo pro tábořiště, nejdůležitějším aspektem je kryt a utajení. Jste-li napadeni, vaší snahou je přerušit kontakt a zmizet, nikoliv svádět obranný boj. Po přesunu do vybraného místa ustaňte na patnáct minut a naslouchejte, zda se neblíží nepřítel. Neuslyšíte-li podezřelé zvuky, sundejte bergeny, uložte je před sebe a každý zaujme palebné postavení. Podle povahy okolního terénu a velikosti hlídky budete možná chtít vyslat část jednotky, aby prozkoumala bezprostřední okolí tábořiště, není-li nepřítel blíž, než si myslíte. Na druhou stranu, takový ´průzkum´ může často přilákat pozornost, protože dělá hluk a zanechává další stopy vaší přítomnosti.

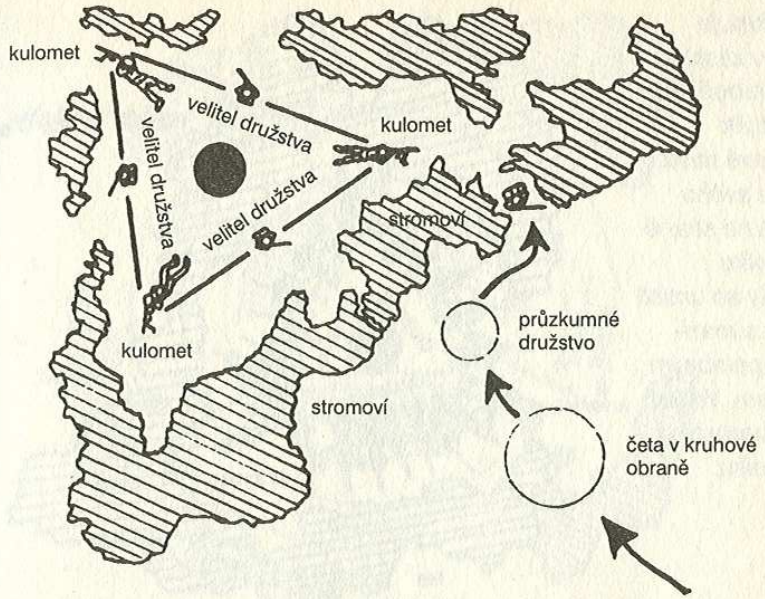

Tábořiště hlídky
Četa zaujme kruhové obranné postavení, zatímco průzkumné družstvo postupuje, aby zkontrolovalo zamýšlený prostor pro tábořiště hlídky. Velitel čety, průzkumníci, velitelé družstev a radista jdou napřed, u vchodu do lesa ponechají stráž. Velitel čety ukáže velitelům družstev, kam rozmístí své lidi.

V mnohých příručkách se uvádí, že polní dávky se mají sníst studené, protože vůně vaření se může táhnout do daleka. Ale jestli jste někdy zkusili žít na studenou stravu nekonečný počet dnů, chápete, že tohle je opravdu špatná rada. Jihoafrický 32. prapor vyrážel na šestitýdenní výpravy a tak dlouho nemůžete jíst jen studenou stravu. Podle mých zkušeností vařit můžete. V Rhodesii jsme vyhrabali jámu, aby plamen nebyl vidět. To je další důvod, proč jsme pomocné práce/vaření raději prováděli před soumrakem v jednom prostoru, a teprve až se naprosto setmělo, jsme se přesunuli do tábořiště. Každý, kdo by se plížil k místu, kde jsme vařili, by nás minul, ale my bychom ho slyšeli.

Když se zastavíte ke spánku, zalezte do spacáku a nestavte chýše. Nezouvejte se; jestli na vás vlítne nepřítel, nebude čekat, až se zase obujete. Stráže střídejte tak, že každý vzbudí svého souseda a tak dál kolem dokola vaším postavením. Ušetří to pohyby a nikdo se nemusí motat ve tmě, aby vzbudil dalšího chlapa do stráže. Jestliže pochybuje-

Četa vstupuje do lesa v zástupu. Obsadí tábořiště, každý voják zaujme své místo v poloze svého družstva na straně trojúhelníku. Kulomety se umístí do rohů s maximálním palebným prostorem. Velitel čety je uprostřed trojúhelníku.

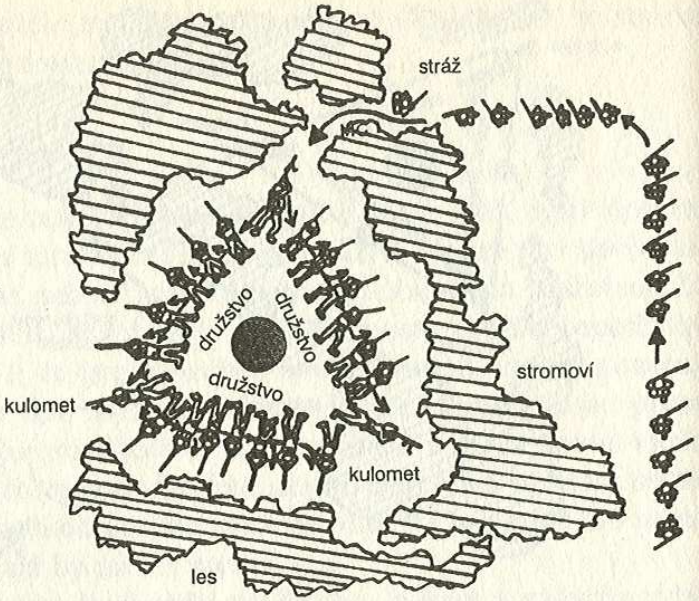

te o spolehlivosti svých vojáků, rozdělte službu ve dvojicích, aby se střídání překrývalo.

Ráno vstaňte, sbalte se a vyražte, jakmile se rozední. Po hodině nebo tak udělejte další tábor. Tam se nasnídejte, ne v místě, kde jste nocovali. Ráno je vaší snahou přemístit se co nejdříve pro případ, že jste byli zaměřeni.

Dálkové hlídky v počtu čtyř nebo pěti mužů jsou možné a v SAS se hodně používají, jsou však proveditelné jen vysoce vyškolenými a motivovanými vojáky. Jestliže cílový prostor je řekněme třicet kilometrů za frontou, je vhodnější vyslat na hlídku třicetičlennou četu. Skutečný průzkum prostoru cíle může provést čtyřčlenné družstvo, zbytek čety ho podporuje z blízkého tábořiště. Takto může hlídka zalehnout, zabezpečena zbytkem čety. Průzkum cílového prostoru se dá provést s čerstvými silami. Když se průzkum dostane do nesnází, může ustoupit k četě, která se z nesnází snadněji probojuje než čtyři lidé na vlastní pěst.

Hlídkové tábořiště pro četu se řídí stejnými zásadami. Velitel musí sám prozkoumat postavení, potom dá instrukce velitelům družstev. Při této činnosti můžete určit malou skupinu k zajištění dodatečné bezpečnosti. Veškeré velení je teď soustředěné do jednoho místa, a kdyby v tom okamžiku zaútočil nepřítel, velení a řízení nebude možné. Nejlepší rozložení, které používala australská SAS ve Vietnamu, je trojúhelník s lehkými kulomety v rozích a velitel čety uprostřed. Družstva jsou asi dvacet metrů od středu. Každý ať zaujme své místo, potom asi na patnáct minut ustaňte a naslouchejte. Nato vyšlete tříčlenné průzkumné hlídky, aby pročistily perimetr (prostor zorného pole). Bez ohledu na dobu, kterou má celá četa na místě strávit, musíte pečlivě prozkoumat okolí. V této situaci se právě projeví hodnota opakovaného nácviku; nevycvičení vojáci v průzkumných hlídkách mohou po sobě navzájem střílet nebo se mohou dostat do palby, když se vrací do tábora.

I když nechcete příliš poškodit okolí, vyplatí se vyčistit palebná pole, aby každý mohl střílet, aniž by mu v tom bránila vegetace. Postavte

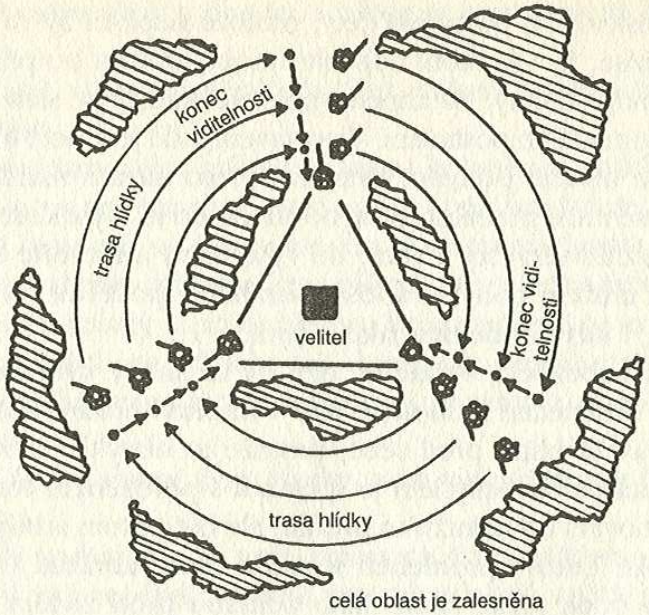

Pročišťovací hlídky

Po zaujetí postavení musíte znovu kontrolovat, jestli vás nikdo nesleduje, zastavte se a naslouchejte asi tak 10 minut. Potom vyšlete pročišťovací hlídky, aby se přesvědčily, že v bezprostřední blízkosti není nepřítel. Postupujte kolem trojúhelníku ve třech sektorech na konec viditelnosti. Každá pročišťovací hlídka vychází od postavení kulometu v rohu a postupuje k druhému. Každá hlídka postupuje po směru hodinových ručiček, aby do sebe nenarazily nebo aby se nepřiblížily k postavení kulometu z neočekávané strany. Musíte se ujistit, že nepřítel není v takové blízkosti, aby vás slyšel nebo viděl, minimální vzdálenost 300 metrů.

stráže na doslech od postavení čety, protože nepřítel by se mohl přiblížit tak blízko, že vás mohl odposlechnout, aniž by ho přitom (doufejme) nespatřil strážný. Natáhněte spojovací kabely ze stanovišť strážných do kulometných postavení. V postavení, kde je dvacet třicet mužů, se nemůžete ubránit pohybu. Vyznačte proto trasu a nařiďte, aby se každý, kdo se musí přemístit, pohyboval jen po ní. Vysekejte porost na zemi a odstraňte větvičky a větve do výše hlavy a vytvořte tak stezku, po které se můžete pohybovat tiše. Natáhněte podél ní provaz, který vás povede, i když bude tma jako v pytli.

Pokud to nebezpečí vyžaduje, měl by si každý vyhrabat mělkou prohlubeň, dostatečně hlubokou, aby v ní ukryl hrudní koš. Odolejte pokušení navršit hlínu před sebe, protože to obvykle vzbudí pozornost a přiláká palbu. Smyslem je splynout s přirozeným tvarem povrchu při zachování co nejnižšího profilu, ale být přitom schopný pokrýt palebné pole. Taková prohlubeň se může ráno zahrabat. Cokoliv důmyslnějšího bude těžké skrýt. Jako ochranu proti živlům si můžete postavit chýši. Můžete použít pláštěnku s poutky a připevnit ji k porostu, *ale nedělejte to, dokud nebude naprostá tma.* Každý takový přístřešek vytváří přesný obrys, zřetelnou siluetu, která v denním světle bude trčet jako oteklý palec. Po zbudování položte usměrňované a navzájem propojené šrapnelové miny do rohů postavení, aby nezůstal nepokrytý prostor. Zůstaňte až do soumraku. Jakmile nastane naprostá tma, rozestavte stráže. V postavení by měl ustat veškerý pohyb, až na střídání stráží.

Když prostor opouštíte, odneste veškerý odpad. Plechovky zmačkejte a zabalte do bergenu (torny). Většina hlídek odnáší svůj odpad v plastikových pytlích, ani vy nenechávejte za sebou stopy své přítomnosti (kromě džungle, kde se odpadu obvykle zbavíte).

Základní pravidla hlídkové základny

1. Umístěte základnu mimo stezky, rokle, toky, obydlí.
2. Vyhněte se příkrým svahům nebo vlhkým místům, kde se řádně nevyspíte.
3. Vybudujte základnu, než se setmí.
4. Utajení je životně důležité, ale základna musí mít dostatečnou obrannou polohu.
5. Nacvičte, jak přerušíte kontakt a uniknete do předem sjednaného BS, jestliže nepřítel napadne základnu.

6. Zbraň mějte vždy v dosahu a nikdy se nevzdalte tři kroky od výstroje.
7. Když jste vyčerpali nějaký balíček, zabalte zbytky. Nenechávejte nic ležet.
8. Nevařte curry nebo cokoliv s ostrou kořeněnou chutí.
9. Vaříte-li ve dne na ohni, musí to být oheň bez kouře.
10. Stráže musí mít ne jeden, ale dva dohodnuté signály, jak vyhlásit poplach zbytku základny, pro případ, že by jeden nefungoval, tzn. spojovací kabely a polní telefon. Ve skutečnosti je to však špatná situace, když jste od sebe tak daleko, že nestačí poklepat v noci tomu druhému na rameno. Ostatně, pamatujte, si tak se předává štafeta.
11. Označte si palebné pole klacky nebo tak nějak, aby bylo zřetelné i v noci.
12. Máte-li podezření, že vaše postavení bylo zjištěno, přesuňte se. Zjistí-li vás nepřítel, nastane pravděpodobně určitá prodleva, zatímco plánuje útok. Jste-li pohotovější než on, měli byste vyklouznout dřív, než si vůbec uvědomí, co objevil.
13. Nečistěte víc jak jeden kulomet současně, aby v kteroukoliv dobu byla zachována palebná síla.

POZOROVATELNA

Je to místo, odkud můžete pozorovat určitou oblast utajeni zraku nepřítele a jeho palbě. Pozorování je často studenější, vlhčí a únavnější než kterákoliv jiná vojenská činnost, a proto je to opravdová zkouška zdatnosti vojáka. Je lehké vypnout, povolit pozornost, aby se na několik minut zatoulala, když máte pozorovat, řekněme, South Armagh. Vždycky v tomto okamžiku teroristický ostřelovač jistě zaujme postavení. Bezpečnostní síly v Rhodesii dosáhly některé pozoruhodné úspěchy díky profesionalitě Selous Scouts. Zatímco v boji proti partyzánským základnám vejtahové zaplnili titulky, právě to neokázalé skryté pozorování vytvořilo zpravodajský obraz, na kterém závisí mnohé vítězství.

Pozorovatelnu obvykle tvoří čtyři muži a je životně důležité, aby byli zvyklí pracovat spolu. Je to intimní, klaustrofobické a velmi unavující, musíte tedy spolu vycházet a důvěřovat si.

Prvním úkolem je vybrat místo pro pozorovatelnu. Ideální je, když můžete prostor prozkoumat za denního světla, ale v mnoha situacích

budete muset postavení zvolit podle mapy, případně pomocí leteckých snímků. Požadujte dobrý rozhled na prostor, který podle rozkazu máte pozorovat, ale s příchodem/odchodem utajeným nepříteli. Snad se vám podaří najít místo na pozorovatelnu pro pomocné práce. Vyhýbejte se osamělému krytu, jako jedinému shluku stromů široko daleko, a mějte na mysli leteckou hrozbu: jestliže má nepřítel leteckou podporu, může vaše postavení zjistit vrtulník nebo nízko letící letadlo. Opět: vyhněte se výběžkům lesa nebo podobným nápadným bodům v krajině; nechcete přece, aby nepřátelská hlídka používala vaše stanoviště jako BS. Můžete-li prozkoumat tvářnost krajiny za denního světla, uvědomte si, co můžete vidět vleže spíš než vestoje. Nepotloukejte se po okolí; jestliže nepřítel (nebo s nepřítelem sympatizující civilisté) vás uvidí, jak prozkoumáváte krajinu, zkoušíte rádiové spojení apod., potom vaše pozorovatelna bude prozrazena dřív, než ji postavíte. Nejlepší je zůstat na místě jakoby při zdánlivě běžné hlídce.

Dobrý způsob, jak zřídit pozorovatelnu, je při postupu početné hlídky, řekněme o síle čety, krajinou v noci. Vaše čtyřčlenná skupina se vyčlení a převezme veškerou těžkou výstroj, kterou vám nesou ostatní členové hlídky. Pro nepřítele je velmi těžké zjistit, že hlídka má o čtyři muže méně. Podobný způsob se užíval ve Vietnamu při vysazování pozorovatelů vrtulníkem. Vrtulník kroužil, jako kdyby vysazoval hlídku, potom se zase vznesl, vojáci však leželi na podlaze vrtulníku, takže když to viděl nějaký vietcong, neuvědomil si, že vojáci jsou stále na palubě. Po vysazení hlídky následovalo mnoho „klamných náletů". V Adenu jsme zase kolem tábora měli tolik arabských špehů, že jsme vysazovali pozorovatele, zatímco vojáci se skrývali vzadu ve voze na odpadky. V Jižní Africe jsme nechávali pozorovatele vzadu, když jsme se stahovali z nájezdu na tábor záškodníků. Záškodníci postavení znovu obsadili a pozorovatelé mohli povolat letecké údery.

Jakmile jste na pozorovatelně ponecháni sami sobě, zaujměte kruhovou obranu a čekejte. Pečlivě naslouchejte všem podezřelým zvukům. Pokud se během asi patnácti minut nic nestane, začněte práci na pozorovatelně. Ačkoliv je tma, mějte na zřeteli, že pohyb je ještě viditelný. Užitečná rada: natáhněte zástěnu z černého jutového plátna nebo podobného lehkého materiálu kolem místa, kde budete kopat. Tři kopají, jeden hlídá. Postupně se střídejte. Zvuk ztlumíte, když přes krumpáč přetáhnete pytel na písek a když použijete kůly jako podporu střechy nad vykopanou pozorovatelnou. Obalte je prázdným pytlem, než je

budete zatloukat do země. Vykopanou zeminu ukládejte třeba na pláštěnku, pak ji sbalte a ukryjte. Přece byste vedle vaší elegantně zamaskované pozorovatelny nenechali hromadu hlíny!

Hloubka výkopu má odpovídat hrozbě nebezpečí. Tu nejhlubší doporučovala britská armáda během studené války, kdy naše pozorovatelny na vnitroněmecké hranici měly přežít hrozbu sovětského těžkého dělostřelectva. Ale výkopy zanechávají hlubokou jizvu, když se stáhnete, musíte řešit rozpor mezi krytem a bezpečností. Vykupujete si bezpečnost před těžkým dělostřelectvem za cenu dlouhodobé bezpečnosti. Pohled britské armády na pozorovatelny je stále určován Severním Irskem a Německem. Ale jestli jste příslušníkem zvláštních jednotek nebo průzkumné čety, asi nebudete chtít zanechat známky, že jste byl na pozorovatelně, tak se nezakopávejte. Jaké větší svinstvo byste po sobě mohl zanechat než zatraceně velikou jámu?

Řádně připravená dobrá pozorovatelna musí být pro nepřítele neviditelná, i když prakticky stojí na její střeše. SAS se už dřív podařilo udržovat pozorovatelny nepříteli doslova na dvorku. V konvenční válce by vaše pozorovatelna měla být odolná proti nepřátelským tříštivým střelám, to znamená navrchu alespoň 500 mm zeminy, aby zadržela střepiny. Přesvědčte se, že střecha odpovídá přirozenému charakteru okolí.

Potřebujete také vykopat malý příkop, asi do hloubky jednoho metru, za pozorovatelnou. To bude nepříteli skrytý vstup/výstup vaší pozorovatelny. Netřeba říkat, že postavení je nutno důkladně zamaskovat a veškerá vegetace, kterou ulámete na zamaskování pozorovatelny, se musí vyměnit, dříve než uschne. Nechcete se přece skrývat pod příkrovem odumřelých kapradin ve šťavnaté zeleni. Před rozedněním důkladně zkontrolujte maskování a potom jako hrabě Drakula zmizte v zatuchlé zemi, než na vás dopadnou první paprsky slunce.

Standardní tvar vykopané pozorovatelny je kříž, ze kterého se každý z vás dívá před sebe. Uprostřed, kde se vám dotýkají boty, je zemina vykopaná hlouběji, to slouží jako drenáž a močoroura. Jak jsem řekl, práce na pozorovatelně je v evropském podnebí studená, vlhká a nepříjemná záležitost po většinu roku, ale jsou možnosti, jak se trochu zahřát a být v suchu. Noste teplé spodní prádlo a spodní kombinézu a blůzu z umělých vláken, která pod prodyšnou bundou typu Gore-tex uschne rychleji, a navrch blůzu uniformy. Gore-tex má snahu šustit, proto si ho neoblékejte jako svrchní vrstvu. Suché jednodílné oble-

čení, jaké používají jeskyňáři, také poslouží. Chemické ohřívače rukou, ačkoliv objemné, jsou užitečné, abyste měli ohebné prsty.

Kontrolní seznam výstroje pro pozorovatelnu

Pro stavbu pozorovatelny byste měli mít:

- pláštěnky
- pilky
- mačety
- nůžky na drát
- drátěné pletivo
- silné rukavice
- maskovací sítě
- obličejové roušky
- lopatu, krumpáč, zákopnické nářadí
- padákovou šňůru
- kolíky

Do pozorovatelny:

- osobní zbraň okamžitě přístupnou
- optické vybavení (viz dále)
- tabulku vzdáleností
- mapy
- tužky
- kapesní nahrávač
- zdravotnickou výbavu
- silné plastikové zahradnické pytle na odpad
- přísavné nebo malé plastikové sáčky
- rádio, náhradní baterie a příslušný kódový systém
- deník a poznámkový blok k zapisování toho, co vidíte
- potraviny a vodu
- rezervní teplé oblečení

Optická výbava je dnes podstatná. Ideálně budete potřebovat několik výkonných dalekohledů, řekněme se zvětšením 10x, navíc teleskop se 60x zvětšením pro blízké pozorování budov. Budete také potřebovat výkonný fotoaparát s teleobjektivem. Pro noční hlídku je nesmírně důležité noční vidění. Starší zbraňové zaměřovače britské armády umožňují zachytit stojící postavu ve volném prostoru na vzdálenost tři

sta metrů, modernější americké přístroje to dokáží na dvojnásobnou vzdálenost. Optické zesilovače však pracují s maximálním využitím okolního světla a mohou být dočasně oslepeny světlicemi nebo světlomety. Termální zobrazování pracuje naopak s pasivními infračervenými paprsky, to znamená, že není zranitelné náhlými záblesky světla a účinně „vidí" maskováním a chemickým dýmem. Laserový zaměřovač může rovněž usnadnit život, umožní vám přesně zjistit vzdálenost k bodu, který pozorujete. (Avšak některé dnešní tanky jsou vybavené varovnými protilaserovými přístroji, takže zjišťování vzdálenosti k ruskému T-90 může mít nebezpečný protiúčinek!)

Abyste měli jistotu, že se o vás nepřítel dodatečně nedozví, udělejte si seznam veškeré výstroje, kterou si berete s sebou na pozorovatelnu, a překontrolujte, až budete odcházet, zda něco neschází.

Chris Schullenberg byl kapitánem v jednotce Selous Scouts a jeho hlídková hlášení byla legendárními uměleckými díly. Zalehl poblíž partyzánského tábora, pozoroval všechny stezky vedoucí dovnitř a zaznamenával provoz. Věděl, co vjelo dovnitř a co vyjelo. Potom se poohlédl po vhodných výsadkových prostorech pro případ, že bychom chtěli zaútočit výsadkovými jednotkami. Kde mohou přistát vrtulníky? Předvídal, co by vrchní velení mohlo požadovat. Vyfotografoval příjezdové cesty. Potom se v noci vypravil přímo do tábora a zbraň zanechal kolegovi (mluvím tady o dvoučlenné hlídce). Šel dovnitř sám, jenom s granátem. Spočítal všechny chýše, všechny chatky, aby mohl podat přesné hlášení o počtu přítomných nepřátel. Zbraň si nebral, protože kdyby na něj někdo vystřelil a on střelbu opětoval, všechny žlutý huby by věděly, že je tam nepřítel. Ale kdyby po něm strážný vystřelil a on to neopětoval, myslel by asi, že omylem vystřelil na vlastního příslušníka, to se stává. Ale kdyby byl opravdu spatřen, hodil by granát a věděl by, že má zalehnout, kdežto ten druhý by to nevěděl. Po výbuchu by měl čas, aby zmizel v buši. Schullenberg pozoroval tábor třeba deset až čtrnáct dní, zaznamenal každé postavení, střídání stráží, kdy denní směna přebírala službu po noční, atd. Zjistil, že záškodníci po odpoledním nástupu obvykle rozebírají a čistí zbraně, určil tak nejvhodnější čas, kdy bychom zaútočili.

Činnost na pozorovatelně

Střídejte činnost maximálně po čtyřech hodinách. Jestliže se díváte dalekohledem nebo (v horším případě) optickým zesilovačem, bdě-

lost je silně omezená. Nikdo se nedokáže soustředit déle než hodinu nebo dvě, když se dívá dalekohledem. Radista je ve střehu u rádia a jestliže používáte pozorovací pomůcky, které rychle unavují zrak, sdílí pozorování s pozorovatelem. Pozorovatel zkoumá cílový prostor asi čtyři hodiny, potom vzbudí muže, který odpočívá, a sám se věnuje osobní činnosti. Muž na odpočinku spí a vykonává své osobní potřeby. Strážný hlídá přístupy k pozorovatelně, aby na vás nevpadl nepřítel.

Pozorování znamená upřeně se dívat do prostoru. Rozdělte si tedy prostor, který zkoumáte, do tří pásem: blízké, střední a vzdálené. Pozorujte jedno, pak druhé, pak další, dalekohledem pomalu přejíždějte ze strany na stranu. Dopřejte očím pravidelně odpočinek. Pozorovací schopnosti si můžete cvičit pomocí dětské hry: minutu se dívej, potom vyjmenuj zakryté předměty. Pozorujte změny ve vegetaci: uschlé větve, které někdo ulomil, aby zamaskoval své postavení, apod.

Osobní potřeba sotva může být osobnější než na pozorovatelně. Řečeno prostě: nikde není možnost si vyprázdnit střeva. Nemůžete se vydat do okolí pozorovatelny na „latrínovou hlídku", musíte konat tam, kde jste. Proto ty přísavné a plastikové sáčky, které jste si vzali s sebou.

Hovna dobře zabalte, aby zápach nepřilákal mouchy. Používejte hodně repelent proti hmyzu. Dbejte také na to, co jíte: tohle není vhodné místo pro běhavku. Pro jistotu do sebe nacpěte jeden nebo dva balíčky sušenek.

V Adenu jsme nastražili léčku, a kdyby na nás někdo té noci narazil, byl by to masakr. Z hořejšího břehu jsme viděli celé vádí, do břehu jsme položili usměrňované šrapnelové miny. Byl úplněk a celá zóna smrti byla přirozeně osvětlena. Dřepěli jsme v postavení, dodržovali všechny předpisy, srali do pytlíků, odpad jsme řádně ukládali do pytlů, abychom ho potom odnesli. Najednou jsme zaslechli hluk: někdo se blížil z místa za námi, kam jsme ukládali odpad. Všichni se otočíme, odjistíme... byl to pavián! Popadl plný pytel prázdných plechovek a utekl s ním do tmy.

Opravdu tvrdí chlapi se budou přít, že na pozorovatelně se nemá vařit, protože vůně vaření vás prozradí. Opravdu to však vyžaduje zvláštní odříkání, žít na studené stravě, když několik dní ležíte na zemi skrčený a prokřehlý. Když nic jiného, tak plynový nebo podobný vařič se může případně použít k občasnému uvaření horkého nápoje. To je

jeden z klíčových důvodů, proč musíte pečlivě prozkoumat vhodné místo pro pozorovatelnu. Musíte být opravdu nepříteli přímo před nosem, kde vás vaření prozradí. Napadlo vás: Nemůžete splnit úkol z větší vzdálenosti použitím lepších teleskopů? Podívejte se na mapu. Prostudujte terén. Nemusíte vždycky sedět nepříteli na dvorku, abyste poznali, co zamýšlí.

Jestliže vaše trpělivost bude odměněna a zjistíte nepřítele, odešlete běžným způsobem hlášení kontaktu, uveďte čas, mapové souřadnice, sílu nepřítele (např. skupina čtyř obrněných transportérů), směr nepřítele (např. směřuje na jihozápad podle polní cesty), váš záměr (např. pokračujeme v pozorování) a všechny dodatkové informace (např. poznávací značky vozidel, zvláštní výzbroj apod.).

Poslední bod: když jste dokončili balení, všechen odpad nacpali do pytlů a nezanechali ani stopu vaší přítomnosti, znovu všechno zkontrolujte. Je zajímavé, jak často závěrečná kontrola najde třeba náboj nebo něco, co by prozradilo skutečnost, že na tomhle místě jste měli pozorovatelnu.

Léčky

Slovo „léčka" vyvolává představu vojáků ležících nehybně v naprostém tichu a trpělivě čekajících, až jim nepřítel vběhne do pasti. Potom bez výstrahy odpálí šrapnelové miny a spustí palbu z automatických zbraní bez míření na odhadnutou vzdálenost. Taková je *záměrná* léčka, ničivě účinná, která umožní poměrně malé jednotce způsobit mnohonásobně větší škodu, než by odpovídala její početnosti. Avšak ne vždycky se léčky takhle pečlivě připravují, někdy je možné zorganizovat *okamžitou* léčku, když to dovolí taktická situace.

OKAMŽITÁ LÉČKA

Jednomu členu naší hlídky v Angole utrhla nohu mina ležící na kraji silnice. Potom někdo na konci zástupu vykřikl: „Poplach!" Přijíždělo nepřátelské vozidlo. Naše trasa vedla právě přes silnici a skupina na konci viděla, jak se asi jeden a půl kilometru valí po silnici sovětský náklaďák ZIL. Utíkal jsem zpátky k silnici a rychle jsem chlapy na konci kolony rozmístil do postavení okamžité léčky. Rozeběhli se a ukryli do křovinatého porostu po okraji prašné silnice. Někdo vykopal příkop, kde stezka křižovala silnici.

Není dobré přepadnout vozidlo z boku ze silnice, protože terč je příliš prchavý. Když se náklaďák ZIL přiblížil, skočil jsem do silnice přímo před něj a napálil to rovnou do kabiny, rozstřílel jsem přední sklo a postřílel tři nepřátelské příslušníky MPLA sedící uvnitř. Když mě vůz míjel, měnil směr a zpomaloval, ještě jsem zastřelil jednoho vzadu sedícího nepřátelského vojáka. Chlapci v okamžité záloze vůz dodělali, nasypali do něj obrovské množství střel, když projížděl kolem a zastavoval.

Definice okamžité léčky ji uvádí jako něco, co nelze naplánovat. Ale může se dopředu připravit. Jak jsme už viděli na průběhu hlídek, souvislý program výcviku a podrobné opakování vytvoří týmovou spolupráci takového stupně, že nejsou zapotřebí podrobné rozkazy k vytvoření okamžité přímočaré léčky, jako byl náš útok na MPLA.

ZÁMĚRNÁ LÉČKA

Je to plánovaná nacvičená operace podložená zpravodajským hlášením. Za ideálních podmínek byste měl terén prostudovat nejdřív z mapy a leteckých snímků a potom ho osobně prozkoumat. Čím pečlivější příprava a čím důkladnější nácvik, tím větší škodu nepříteli způsobíte. Můj výcvikový seržant nám vtloukal do hlavy: léčka je věc *výcviku*. Odvedl nás těsně k poloze léčky, kde jsme si sundali bergeny a kde byl náš úkryt. Potom jsme se přesunuli do postavení, jeden po druhém odstupoval, až jsme se rozmístili do kruhové obrany. Všichni jsme makali a když ten chlap zmizel, nikdo si nesedl a nemyslel: „To je snadné."

Jsou dva základní typy záloh:

1. Okamžitá léčka

Používá se tehdy, když znáte směr, odkud se nepřítel přibližuje. Při záměrné léčce to samozřejmě vyžaduje dobrou zpravodajskou znalost

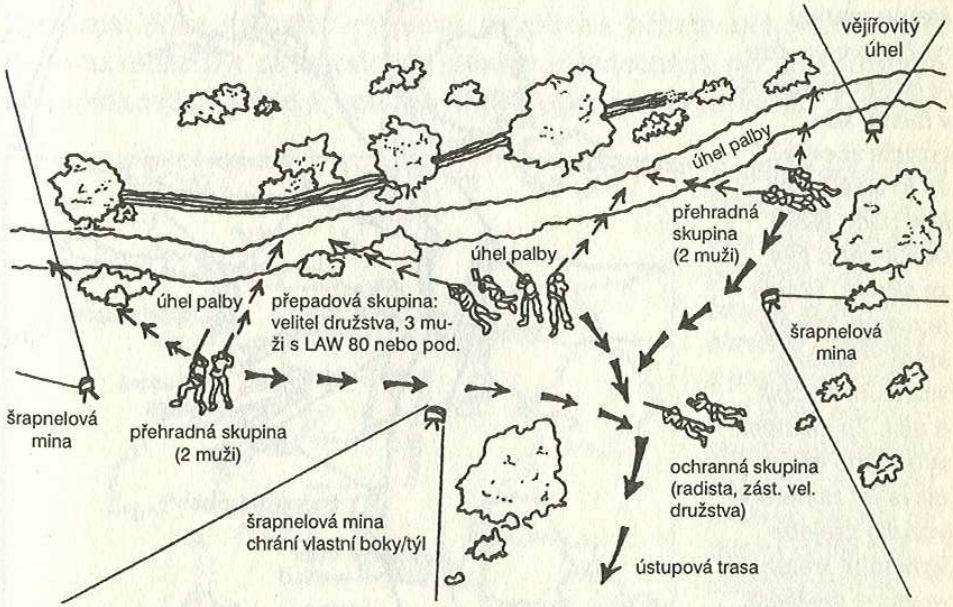

Okamžitá léčka

Zálohové družstvo může vytvořit smrtící prostor až 50 metrů široký, skládá se z přepadové skupiny s kulometem, z přehradných skupin na obou bocích a týlové ochranné skupiny.

Přidané vějířovité miny mohou zasypat smrtící prostor, v tomto případě však byly rozmístěny čtyři miny, aby chránily boky zálohového družstva.

úmyslů nepřítele. Přímočarou léčku použijete, když vidíte, co nepřítel dělá. V obou případech však musíte být připraveni, že se nepřítel může nenadále objevit z kteréhokoliv směru. Jinak se může stát, že do léčky padnete sami.

2. Prostorová léčka

Používá se tehdy, když víte, že nepřítel se přiblíží k postavení, ale nevíte z kterého směru. Prostorovou léčku tvoří několik zálohových skupin, každá čeká v úkrytu v dané ose na nepřítele. Příprava je složitější, protože velice snadno by se mohlo stát, že ve zmatku střílí jeden na druhého. Ale při dobrém řízení můžete vehnat nepřítele z jedné léčky do druhé. Americké jednotky ve Vietnamu používaly trojité léčky, často se posílené roty zakopaly v obranném postavení v očekávaném směru nepřítele. Bylo to nutné, protože přepadávat severovietnamské jednotky ze zálohy bylo jako tahat tygra za ocas: dobře vycvičené vietnamské jednotky se pokoušely postavení obejít a přejít do protiútoku. Ve Vietnamu se také poprvé ve větší míře použily „automatické" léčky: série šrapnelových min a jiných protipěchotních zbraní v propojených smrtících zónách umístěné přes předpokládanou trasu nepřátelských jednotek. Používaly je obě strany, často ve spojitosti s obsazenými léčkami. Posádky ustoupily a vlákaly pronásledujícího nepřítele do zaminované oblasti. Americké zvláštní jednotky také zabíjely nepřátelské vojáky nástrahami granátů a šrapnelových min proti skupinám, které sbíraly padlé.

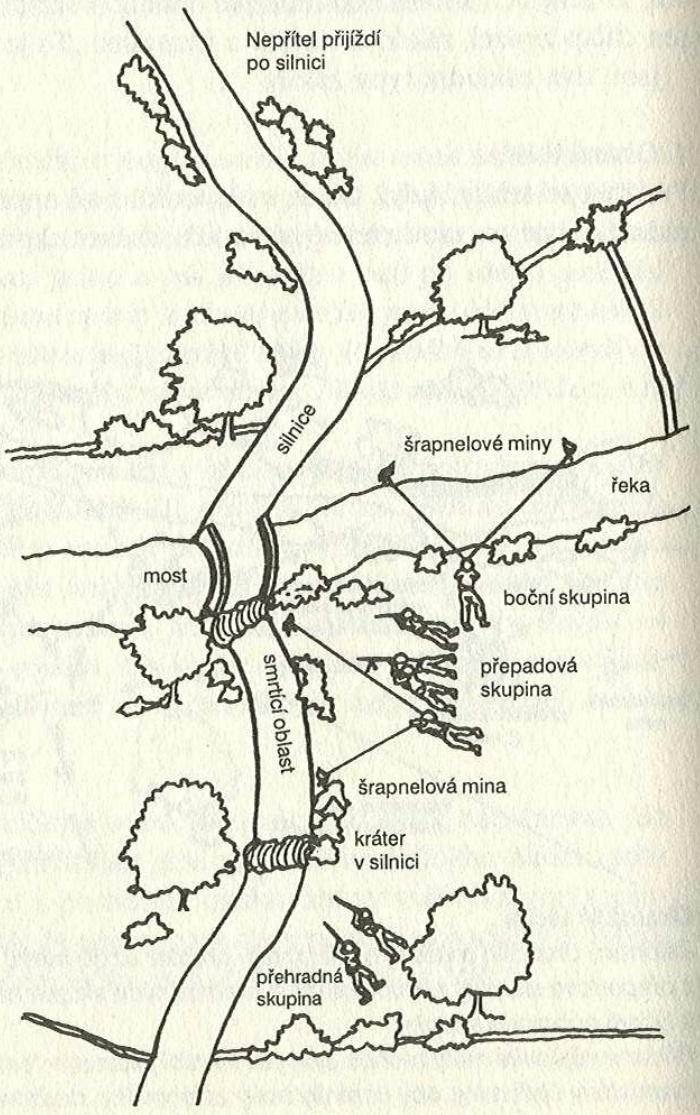

Léčka na vozidla
Vozidla se nejlépe přepadávají ze zálohy hned za rohem nebo u mostů než na rovné silnici, kterou mohou rychle projet. Zde je léčka připravena v místě, kde vozidla zpomalí. Je to také místo, kde bude těžké otočit nebo sjet ze silnice. Silnice je rozryta krátery, které znemožní vozidlům zrychlit a ujet. Za mostem vybuchne nálož, sotva jej zaměřené vozidlo přejede. Vyhloubit krátery je jedna možnost, můžete však použít protitankové rakety a zničit první vozidlo (ideálně i poslední) a takto zablokovat silnice.

Založení záměrné léčky

Záměrná léčka se může připravit a uplatnit během několika hodin, nebo to může být dlouhodobá operace uskutečněná po několikadenním hlídkování. Může ji uplatnit hlídka operující hluboko za nepřátel-

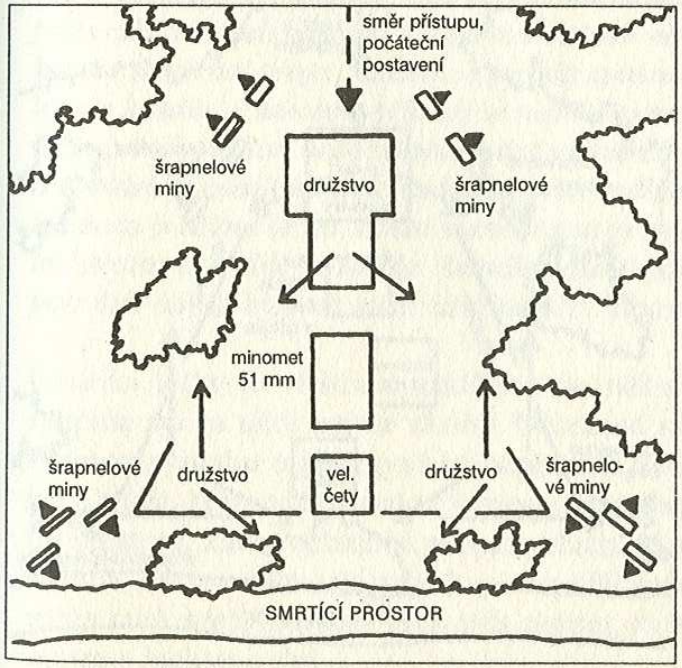

Trojúhelníková léčka
Předpoklad, že nepřítel vás bude míjet po cestě. Četa zaujme kruhové obranné postavení a prozkoumá umístění léčky, potom zaujme trojúhelníkové postavení: jedno družstvo zaútočí ze zálohy, druhá dvě chrání boky a týl. Vějířovité miny zvýší palebnou sílu do smrtící oblasti a zasáhnou všechny přístupové cesty do postavení léčky.

skými liniemi a podporovaná z hlídkové základny, stejně jako průzkumné hlídky, o kterých byla řeč dříve.

Typické prostory pro záměrnou léčku jsou následující:

- známé trasy, které nepřítel pravidelně používá, tj. silnice, cesty, železnice,
- týlové nepřátelské prostory, jako zásobování vodou, sklady výzbroje,
- místa, kde se mění vegetace, např. okraj lesa,
- významné body na mapě, např. mosty, cípy lesa, křižovatky silnic; v podstatě místa „zácpy" nebo pravděpodobná místa setkání,
- přístup k vlastním obranným postavením,
- přístup k vesnicím, zejména při protipovstaleckých operacích,
- ústupová cesta z prostoru léčky – buďte připraveni přepadnout ze zálohy pronásledujícího nepřítele, když se ukáže, že jednotka, pro kterou jste připravili léčku, je silnější, než jste počítali.

Budete-li muset zalehnout a čekat déle něž jednu noc, budete muset rozdělit své lidi do dvou skupin – jedna obsadí léčku, druhá odpočívá. Zase, jako na pozorovatelně, musíte být nudné hodiny ve střehu, pozorovat výhled a nepolevovat. Jestliže posádka zálohy klímá, často

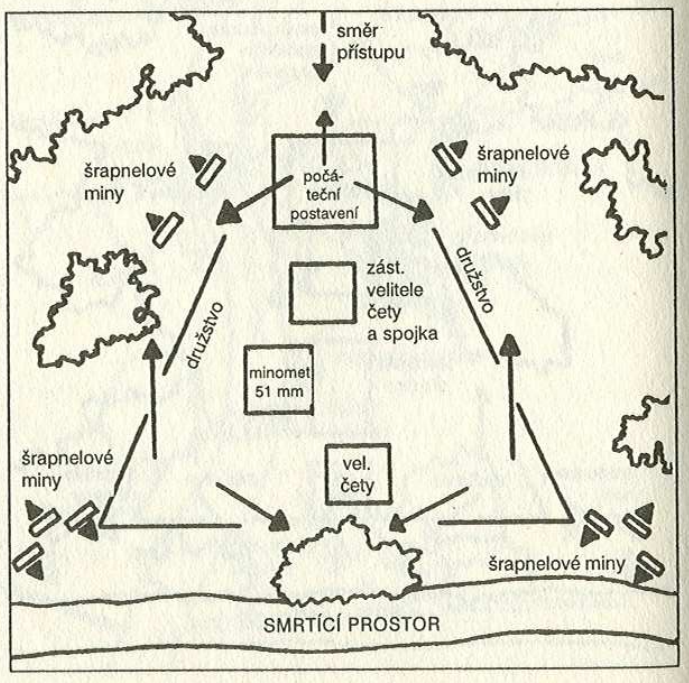

Léčka ve tvaru „T"
Jiný způsob jak krýt zálohové družstvo zbytkem čety. Vzdálenosti mezi družstvy, velitelem a minometem závisejí na terénu a zda léčka probíhá ve dne nebo v noci. Léčka předpokládá, že nepřítel vás bude velmi pravděpodobně míjet po cestě, ale palebná síla pokrývá všechny směry, kdyby tak neučinil.

se z „lovce" stane „štvanec". Individuální kázeň je životně důležitá, proto:

- přesun do zálohy musí být tichý a nepostřehnutelný,
- hluk a pohyb omezte na minimum,
- nekašlete, nefrkejte, nevrťte se, neprďte,
- nekuřte,
- nevařte, mějte tedy dostatek studené a vysoce výživné stravy, abyste vydrželi,
- všechny zbraně mějte v pohotovosti, abyste na pokyn mohli ve zlomku vteřiny střílet,
- přesvědčte se, že každý zná signál k palbě.

V rhodeských SAS jsme používali na vozidla čtyřčlennou léčku podél silnice, další byla o kilometr nebo dva dál. Dva seděli na pozorovatelně u silnice, druzí dva vzadu tvořili pomocnou oblast. Pod silnicí byla dálkově odpalovaná mina a měli jsme rakety RPG7. Jeden muž byl na hlídce, ostatní odpočívali nebo se věnovali svým potřebám. Byla to vskutku kamarádská záloha, ačkoliv v SAS se vždycky vyžadovala větší síla. Když se ukázalo, že nepřátelský konvoj je příliš velký, úkolem bylo zastavit jen první dvě vozidla, zablokovat silnici a povolat letectvo, aby se postaralo o zbytek konvoje. Léčka mohla také nahradit pozorovatelnu: konvoj se nechal projet, rádiem se podala zpráva na velitelství a odstartovala letadla. V takovém případě se nepřítel o naší přítomnosti na zemi nedozvěděl. Jednou naše záloha právě takhle zastavila konvoj osmnácti vozidel; vyhodili jsme do vzduchu první náklaďák a nepřítel si myslel, že to je běžná léčka. Začal manévrovat proti hlídce, ta však povolala letectvo a rychle se stáhla. Letadla byla v pohotovosti a během asi patnácti minut byly na místě dva huntery a postaraly se o konvoj.

Posádka léčky je většinou rozdělena do několika družstev. Úderná skupina má za úkol boj ze zálohy. Ochranná skupina na křídle dává včasnou výstrahu o postupujícím nepříteli a brání nepřátelskému útoku z křídla. Může také zabránit ústupu nepřátelských vojáků z bojového prostoru. Zadní ochranná skupina chrání týl úderné skupiny a obsadí BS, kam se stáhne úderná skupina a křídelní skupiny. Tato skupina může také střežit bergeny ostatních skupin, které tak mohou bojovat pouze s lehkou polní.

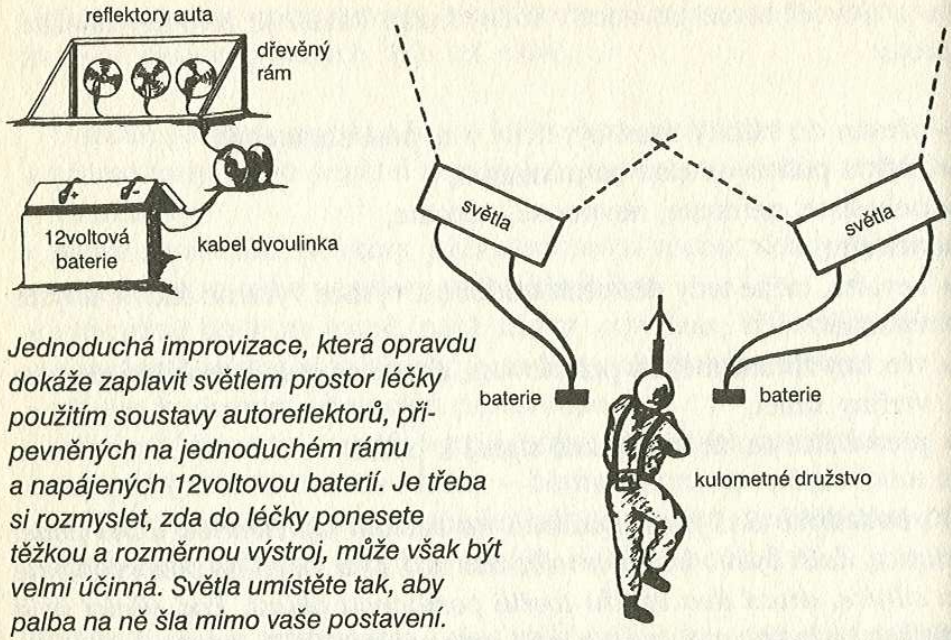

Jednoduchá improvizace, která opravdu dokáže zaplavit světlem prostor léčky použitím soustavy autoreflektorů, připevněných na jednoduchém rámu a napájených 12voltovou baterií. Je třeba si rozmyslet, zda do léčky ponesete těžkou a rozměrnou výstroj, může však být velmi účinná. Světla umístěte tak, aby palba na ně šla mimo vaše postavení.

Přesuňte se do postavení až po důkladném průzkumu a nácviku *ve dne v noci*, zkontrolujte a vyzkoušejte všechny zbraně, spojení a noční osvětlení. Nastupujete v téměř opačném pořadí, nejdřív průzkumník, následovaný zadní ochrannou skupinou, potom velitel léčky, potom dvě křídelní ochranné skupiny. Když jsou křídla a týl zajištěny, přesune se úderná skupina do postavení. Teď se na několik minut zastavte, zda neuslyšíte nepřítele.

Jste v nejzranitelnější fázi přípravy léčky. Pracujte tedy tiše. Zakopejte se, pokud je to nutné, a zamaskujte postavení. Rozmístěte usměrňované šrapnelové miny jak do útočného prostoru, tak na křídle. Při noční léčce použijte k osvětlení prostoru nášlapné světlice nebo pohotovostní osvětlení. Můžete rovněž použít automobilová světla a dvanáctivoltové baterie, nestavte je však do vlastního postavení, protože přilákají nepřátelskou palbu. Pro noční osvětlení jsem dával přednost elektrickým spínačům. Problém s nášlapnými dráty je v tom, že je může uvolnit zvěř, někdy dokonce i prudké poryvy větru. Elektrický spínač vám dává kontrolu – světlo máte, když ho potřebujete, ne dřív.

Pokud poberete hodně výstroje, vezměte i dvacetilitrové sudy s palivem. Když je odpálíte plastickou trhavinou nebo *fugasem,* mohou

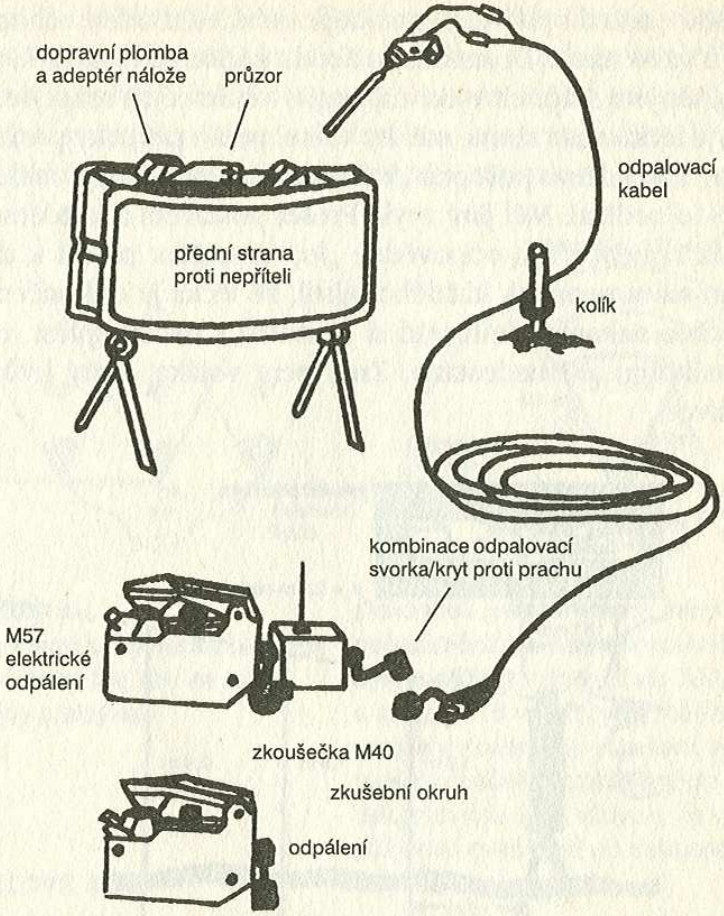

Umístění šrapnelové miny s vějířovitým rozptylem
Šrapnelové miny se dodávají zabalené s přiloženým návodem. Odpalují se elektricky, ale já raději používám detonační šňůru k odpálení několika náloží najednou. Je to spolehlivější, zejména když je mina umístěna dále a je součástí řady: nebezpečí dlouhé řady elektricky odpalovaných šrapnelových min spočívá v tom, že v systému nemusí být dostatečně silný proud, aby odpálil i poslední v řadě.

v kombinaci s trhavinou a železným odpadem improvizovaně nahradit usměrňované šrapnelové miny. Vytvoříte tak „kovadlinu“, na kterou nepřítele zažene „kladivo“ vaší úderné skupiny.

Ve vysoké trávě můžete zase ve výši kotníků natáhnout mezi kůly nebo stromy tenký drát, abyste zpomalili postup nepřítele na vlastní postavení nebo mu znesnadnili únik ze smrtícího prostoru.

Ale to jsou opravdu prkotiny, pravděpodobně nebudete schopni nést všechnu tu váhu navíc. Dostatečnou škodu napácháte také s RPG nebo LAW, doplněnými šrapnelovými minami s vějířovitým rozptylem.

Jakmile je léčka nastražena, měl by velitel podle příručky projít všechny skupiny a každému pošeptat „léčka nastražena". Velitel mého družstva v SAS to nedělal. Měl jiný zvyk. Prošel postavení a každému položil ruku na rameno. Ten odpověděl: „Jo," a seržant přešel k dalšímu. Dotknutím na rameno tak každého ujistil, že léčka je dokončena. Šeptání v noci je riskantní: kamarád si to může s něčím splést, nebo se vzkaz k někomu ani nedostane. Znal jsem vojáka, který kvůli tomu přišel o život.

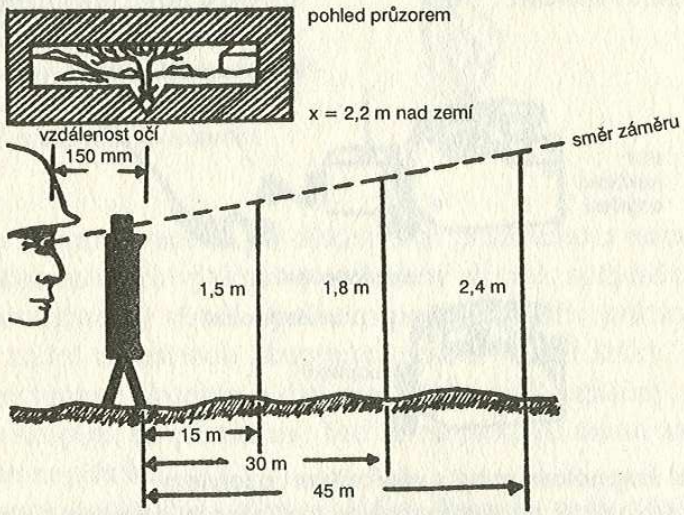

Záměr na bod vzdálený 50 metrů, vysoký 2,4 m

Zaměření šrapnelové miny
Šrapnelová mina je prohnutá umělohmotná schrána obsahující 600 ocelových kuliček s vrstvou plastické výbušniny C4. Po odpálení nálože kuličky vyletí dopředu v šedesátistupňovém úhlu. Je to jako gigantický výstřel z brokovnice, který smete všechno na vzdálenost asi padesáti metrů a je poměrně účinný až do sto metrů. Malé družstvo vojáků s šrapnelovými minami může způsobit i větší nepřátelské jednotce nepoměrné ztráty.

Od chvíle, kdy je léčka nastražena, jsou pojistky odjištěny, každý pozoruje přes mířidla svůj palebný prostor a je připravený k palbě. Velitel zaujme postavení u úderné skupiny. V postavení by se neměl nikdo hýbat.

Nezahajujte léčku výkřikem „Teď!" nebo světlicí nebo výstřelem do vzduchu. Nejmenší přestávka mezi povelem a zahájením léčky může poskytnout nepříteli čas zareagovat. Zahajte léčku mířenou dávkou z vlastního samopalu nebo z kulometu, kterému velíte. Jiné dobré zahájení zahrnuje odpálení usměrňované šrapnelové miny na povel.

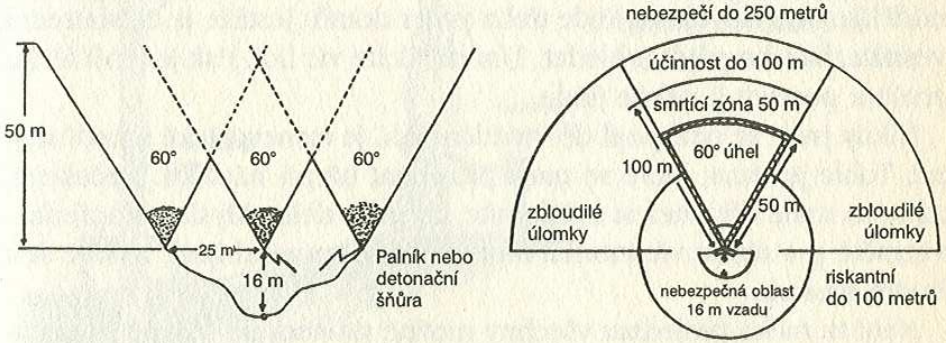

Smrtící zóny
K dosažení lepších výsledků umístěte šrapnelové miny tak, aby se jejich smrtící zóny překrývaly

Dokonce i „vlastní" strana miny může být nebezpečná: za šrapnelovou minou byste měli být v krytu až do 100 metrů a alespoň 16 metrů byste měli být od ní vzdáleni v okamžiku odpálení. Ačkoliv je výbuch kuliček soustředěný do šedesátistupňového úhlu, vždycky se vyskytnou zbloudilé ovečky až do devadesáti stupňů.

ŠRAPNELOVÉ MINY

Při čekání na spuštění léčky se mohou vyskytnout dva problémy: do léčky vstoupí civilisté, nebo se vlastní hlídka objeví tam, kde čekáte nepřítele. Při protiteroristických akcích mohou samozřejmě být za civilisty převlečení nepřátelští záškodníci, ale také jsou to třeba místní lidé najatí nebo donucení sloužit jako průvodci a nosiči. Musíte zvážit život civilisty proti životům svých vojáků. Můžete tedy civilistu nechat projít, jako to udělal McNab, když jeden takový kluk oklamal jeho a celou hlídku (což zahájilo řetěz událostí a vedlo k pronásledování hlídky), nebo ho zajmout. S rhodeskou SAS jsme jednou připravovali dlouhodobou léčku v Mosambiku, abychom dostali Joshe Ntonugaru. Když nějaký civilista zabloudil do léčky, dali jsme mu želízka a roubík, a když to nestačilo, napumpovali jsme ho morfiem, aby byl zticha, než jsme dokončili, co jsme chtěli, zejména když cíl se měl objevit v určité době.

Třetí možností je civilistu zabít. Mnoho lidí na to nemá žaludek. Jak to vyjádřil Andy McNab: „Jsme SAS, nikoliv SS." (Mínil neblaze proslulé německé jednotky.) Na druhé straně Rhodesané v tom byli hrozní. Když někdo vstoupil do rhodeské léčky, často ho odvedli dozadu a vyřídili pistolí s tlumičem. Při dlouhé léčce byste v týlu postavení měli hromadu mrtvých těl. Musíte mít také na paměti, že když někoho odděláte, ten člověk nepřijde třeba večer domů. Jestliže je ze sousední vesnice, lidé ho půjdou hledat. Tím přilákáte víc lidí. Pak je lepší léčku zrušit a postavit ji někde jinde.

Nikdy jsem se nezapojil do vraždění lidí, je to nevojácké a nedůstojné. Tohle je téma, které se musí projednat už při nácviku. Nečekejte, až se to stane dřív, než si uvědomíte, co máte dělat. Myslete dopředu – vezměte si s sebou víc morfia. Morfiem nikoho nezabijete, získáte šest hodin náskok.

Není tu místo projednat všechny možné situace, ale hlavně si pamatujte, že nemůžete od vojáků očekávat, aby stříleli výběrově, aby v horečném šílenství léčky rozlišovali povolené cíle od „zákazu střelby". Léčka není veřejná soutěž ve střelbě pistolí. Velitel léčky se musí rozhodnout, zda ji zahájí – a zabije každého, kdo je ve smrtícím prostoru – nebo zruší. Když si myslíte, že hlídka, která vstoupila do léčky, je vlastní, je lepší nechat ji projít, aniž by vás spatřila, než s ní navázat spojení a varovat ji. Také by vás mohla považovat za nepřítele a výsledkem by byla nežádoucí vzájemné přestřelka.

Předpokládejme, že vaše léčka byla úspěšná a ve smrtícím prostoru máte teď haldu těl. Vyšlete dvoučlenné družstvo, aby prohledalo mrtvé nepřátele a našlo užitečný zpravodajský materiál. Každé tělo prohledávají dva muži, jeden kryje druhého, aby nepřítele předstírajícího smrt nebo mdlobu mohli zneškodnit, než někoho zabije. Řádně provedená léčka má za úkol zabít, nikoli zajmout. Je sice dobré mít s sebou kapuce a pouta pro případ, že někdo z přeživších se chce vzdát. Já dávám přednost projít smrtící oblast a dodělat každého, jak procházíte – střelou do hlavy, znovu zkontrolovat těla a potom začít sbírat dokumenty a zpravodajské materiály. Tohle je úkol velitele léčky, jeho zástupce přebírá velení perimetru.

Na druhou stranu se může stát, že se budete muset stáhnout pod palbou. Nepřátel může být víc, než jste očekávali, nebo se něco pokazilo. Při nácviku byste měli probrat téma co dělat, když se úderná skupina musí stáhnout pod palbou. Podobně, jestli nepřítel zaútočí

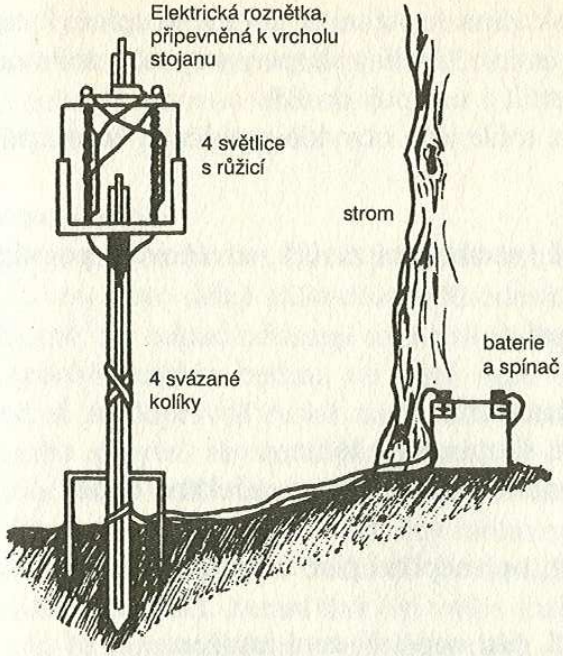

Světlice a reflektor
Boční pohled na rozšířený prostředek k osvětlení smrtící zóny. Jelikož zvěř a dokonce i vítr mohou zažehnout světlice v nevhodný okamžik, tato skupina čtyř světlic se odpaluje na povel z léčky.

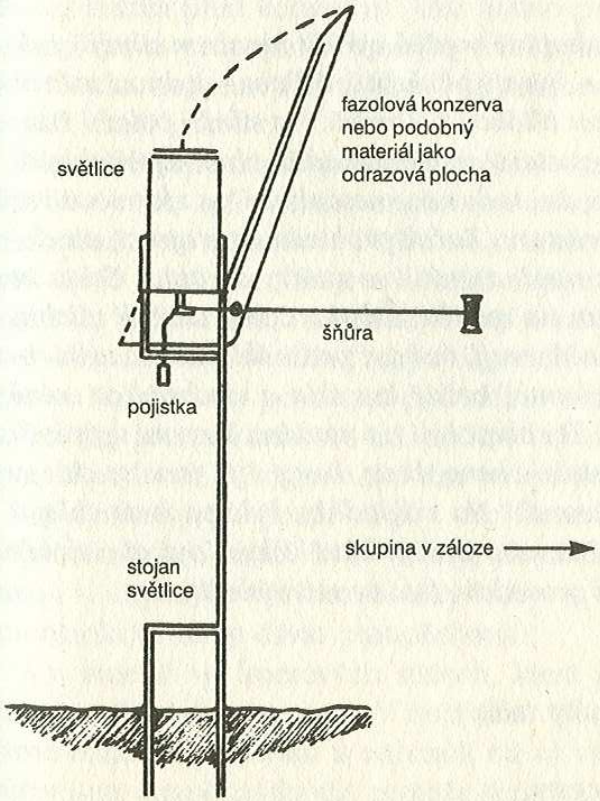

Světlice s odrazovou plochou
Světlice osvětlí kruhový prostor, často včetně vašeho postavení. K omezení na výseč 180 stupňů směrem k nepříteli nainstalujte za ně odrazovou plochu. Kovová víčka nebo plechovky vyklepané naplocho poslouží velmi dobře, v armádě fasované fazolové konzervy jsou oblíbené.

z křídla, ochranná křídelní skupina se stáhne k úderné skupině, která se otočí, aby čelila novému útoku. Všechny skupiny se potom stáhnou k zadní ochranné skupině, střílí a ustupují do BS.

Důvodů selhání je mnoho, tohle jsou obvyklé problémy, které způsobí, že léčka selže:

- cvakot napínání kohoutků, natahování závěrů, uvolňování pojistky apod.,
- zvuk rádia ze smrtící oblasti,
- nedostatečné maskování,
- příliš mnoho pohybů v postavení,
- nedostatečné spojení mezi skupinami v léčce,
- pohyb nepřítele z nečekaného směru nebo v nečekané době,
- zaseknutí zbraní,
- příliš časné zahájení palby, než nepřítel plně vstoupil do smrtící oblasti,
- všichni střílejí na stejný cíl, část nepřátel není zasažena.

Dobrá léčka umožní malé skupině vojáků vyřídit mnohem silnější jednotku. Můj přítel Pete Cole – bývalý příslušník 1 Para – jednou založil takovou léčku s osmičlennou hlídkou v Zambii. Na silnici položil řízenou minu a těsně před ní zastavil velký náklaďák plný nepřátelských vojáků. Zřejmě se jim zdálo, že „tady něco nesouhlasí", a zformovali se právě na okraji smrtícího prostoru. Začali prohledávat krajnici, ale dospěli k názoru, že tam nic není, a vrátili se zpátky do auta. Celou tu dobu tam Pete seděl s prstem na spoušti. Čekal a čekal, až byli všichni na korbě. Bum! Lidé si neuvědomují, že když pod náklaďákem vybuchne mina, každý uvolněný šroub, každý kus skla a všechno, co volně leží, se promění ve šrapnel. Ti chlapi byli na maděru. Pete mi vyprávěl: „Stál jsem tam a pálil z pistole – beng, beng, beng... Já jsem ty chlapy nezabíjel, já jsem je popravoval." Na náklaďáku bylo padesát chlapů a osm vojáků je rozsekalo. Neznám lepší příklad léčky. Když akci dobře naplánujete a ukázněně ji provedete, budete mít výsledky.

Kontrola léčky

Místo, kde postavíte léčku, by mělo

- být skryté nepříteli,
- být bez zjevné únikové cesty,

- poskytnout vám krytý přístup a ústup,
- umožnit včasné varování před blížícím se nepřítelem,
- umožnit kruhovou obranu,
- mít dobré palebné pole.

Minování silnic

Kladení min na prašné silnici je hodně jednoduché, ale nedělejte chybu, jakou často dělají záškodníci v Rhodesii. Silnici zaminují poměrně odborně, ale odpad odhazují ani ne třicet metrů daleko. Když prohlížíte krajnici, najdete bednu, ve které nesli miny, a všemožné balení, v němž se dopravují ruské miny. Když tedy jdete zaminovat silnici, vezměte si pytel, abyste zbytky odnesli.

Rhodesané čelili nebezpečí min improvizovaným vozidlem zvaným Pooki. Byl to volkswagen vybavený mohutnými širokými pneumatikami a dvěma sklápěcími deskami. Pneumatiky rozložily váhu vozidla při jízdě po silnici. Zemní tlak byl velice malý, spíše lehký, předváděli to tak, že vám vozidlem přejeli přes ruku. Tato úspěšná malá vozidla Pooki jezdila před konvojem. Jako jediné protiopatření používali povstalci minu propojenou hustým drátěným pletivem a nastavenou k výbuchu nejjemnějším tlakem – to znamenalo, že ji k výbuchu přivedlo téměř cokoliv.

Minování makadamových silnic (pevné vozovky z válcovaného štěrkového krytu zpevněného cementem nebo dehtem aj.) je těžší, ale rozhodně není nemožné. Obtížnost je úměrná stavu oprav silnic: čím víc děr je na silnice, tím je snadnější minu skrýt. Povstalci v Rhodesii nalili na silnici naftu, rozhrabali dehet a zanechali po sobě jen naftovou skvrnu. Když se dehet rozpustil, vrátili se, vykopali lože a položili minu. Každý, kdo po silnici pravidelně jezdil, si na naftové skvrny zvykl (za předpokladu, že tak pečlivě nestudoval povrch, což je nepravděpodobné). Pak jednoho dne jedete po silnici a – bum!

Rhodesané proto používali psy, vycvičené labradory, aby vyčenichali protitankovou minu. Byli výborní, ale občas se zastavili a sedli si na minu – chyba ve výcviku. Hnědý huby to však vyčíhly a začaly na protitankové miny dávat protipěchotní.

My jsme si ve frontových státech, které podporovaly povstalecká hnutí, pokládali miny sami. V noci jsme vysekali blok dehtu, do stran jsme rozložili pláštěnku a nahrnuli na ni vykopanou zeminu. Hrany jámy jsme jemně zešikměli, protože jámy s kolmými stěnami by nemu-

sely pustit kolo vozidla dostatečně hluboko, aby minu odpálilo. Vložili jsme minu, uložili zpátky blok dehtu a odstranili z povrchu veškerou vykopanou zeminu. Nosili jsme s sebou konev s černou barvou, takže to po nás vypadalo jako skvrna na silnici.

JAK PŘEŽÍT LÉČKU

Jestliže nepřítel založil záměrnou léčku, místo si jistě dobře vybral. Nevyhlížel ho jen několik vteřin jako vy, ale pečlivě si je prostudoval a příslušně rozmístil zbraně. Nemáte čas uvažovat co teď. Když začne palba, uplatníte výcvik boje proti léčce – okamžitě přejdete do protiofenzivy. Dobře cvičení vojáci, kteří boj v léčce nacvičovali, mohou situaci zvládnout a možnou katastrofu dokonce někdy otočit ve vítězství. Musí následovat povel „Nepřítel vlevo!" a do toho – co nejrychleji. Jakmile začnete přemýšlet: „Tamhle by mohli mít kulomet... Já bych měl, já bych neměl, já bych moh, já bych nemoh," jste mrtvý muž.

Mohu vás ujistit, že to je na nervy, když ležíte v léčce a nepřítel vás rovnou napadne. Stalo se mi to jednou v Mosambiku; několik našich hochů bylo zraněno, což by se nikdy nestalo, kdyby nás nepřepadli. V tom také vynikali Gurkové na Borneu, neustále vnikali do nepřátelské léčky a otočili situaci.

Dřív než se podíváme na výcvik boje proti léčce, je nutné zdůraznit, že především je lepší léčce se vyhnout než se z pasti probojovávat. Jestli jste správní vojáci, neměla by vás léčka zaskočit. Vyhýbejte se proto rutině: nevysílejte hlídky každý den ve stejnou dobu, nepoužívejte stejné trasy, když se jim můžete vyhnout, pokud možno vyhýbejte se silnicím a stezkám. Postupujete-li džunglí, jediné místo, kde můžete být přepadeni, je na stezce; když sami připravujete léčku, přece nezalehnete a nebudete čekat uprostřed pralesa – rozmístíte se nejspíš u stezky nebo na kraji paseky. Nepodléhejte pokušení postupovat po stezce, která náhodou vede vaším směrem. Postup terénem je těžší, ale bezpečnější. Podobně když vy sledujete nepřítele, jeho stopu, nepostupujte těsně za ním. Zkušený protivník se obrátí a přepadne vás ze zálohy. V takové situaci je lepší měnit směr, křižovat stezku než jít přímo po ní.

Důkladný průzkum je důležitý: prověřujte křídla a vyšlete dopředu průzkumníka, abyste nezakopli o nepříjemné překvapení. Zní to tak samozřejmě, když sedíte v klidu a pohodě, ale když je vám zima a jste

Protizáloha 1

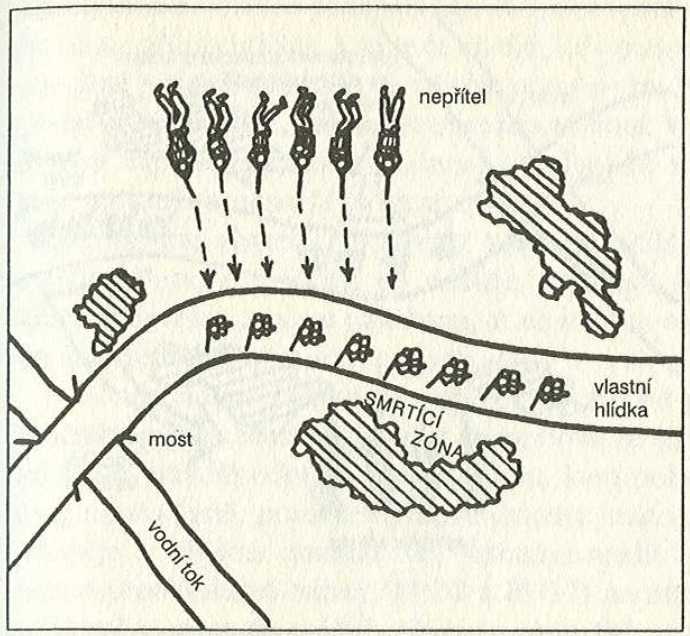

***a)** Dopustili jste se klasické chyby: nevyslali jste průzkum po cestě a přibližujete se zřejmě k ohniskovému bodu, v tomto případě k mostu přes vodní tok. Nepřítel vás přepadne ze zálohy. Pokud nejste neprůstřelní nebo střelci proti vám nejsou neschopní, musíte reagovat okamžitě, abyste si zachovali alespoň nějakou naději na přežití.*

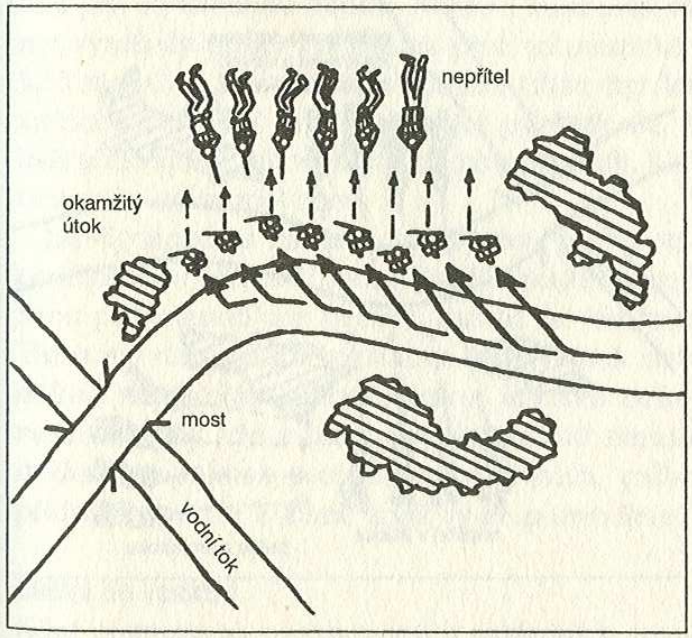

***b)** Severovietnamští vojáci rádi nosili rakety B40/RPG2 právě pro tento účel: když byli přepadeni, okamžitě vypálili salvu protitankových raket na nepřítele v záloze. Musíte okamžitě přejít do protiútoku a spustit tu nejsilnější palbu a dostat se mezi ně. Maximální palebná síla a maximální agrese je jediná možná cesta jak v této situaci přežít.*

Protizáloha 2

a) Před hlavním tělesem čety postupovalo průzkumné družstvo. Nepřítel ho přepadne, družstvo ustoupí ze smrtící zóny. Zbytek čety odbočí a z boku napadne nepřítele v záloze.

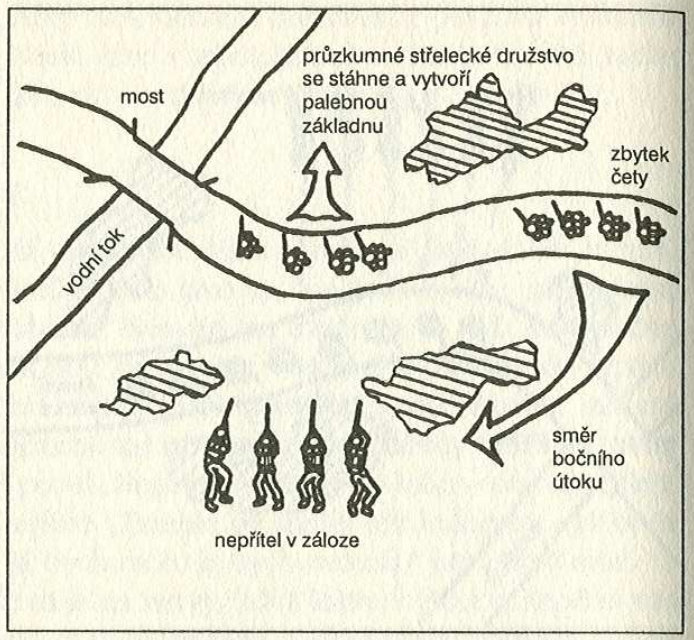

b) Průzkumné družstvo opětuje palbu, zbytek čety zaútočí. Rozhodující je zde rychlost: musíte se dostat k nepříteli z boku, než stačí zareagovat. Opět: tady není čas na zkoušení. Co jste vlastně v první řadě dělali, když jste se motali po cestě?

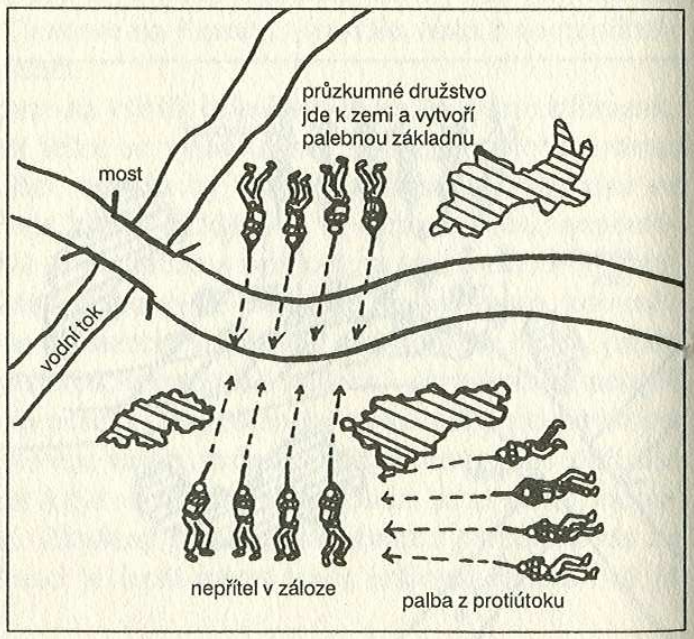

unavení někde uprostřed odnikud nikam, může to svádět ke zkratkám, láká to nezdržovat se prozkoumáním lesíka vpředu, protože si myslíte, že už to někdo udělal. A to je ta chvíle, kdy padnete do léčky. Velitelé a radisté jsou při přepadu ze zálohy první na mušce. Když se nepříteli podaří zabít velitele, může být ohroženo velení. Velitelé by tedy neměli nosit nápadné označení hodnosti a radisté by neměli vysunovat antény, pokud se nesnaží navázat spojení.

Jakmile jste chyceni ve smrtící zóně, je příliš pozdě plánovat, co uděláte. Proto nacvičujte, co uděláte, budete-li přepadeni z pravého křídla, z levého, z obou najednou, ať už ve dne nebo v noci, v otevřené krajině nebo v hustém porostu.

Jste-li napadeni zblízka, je nejlepší všeobecné pravidlo: napadnout útočníka přímo. Musíte se dostat co nejdříve ze smrtící zóny, ale nepřítel bude pravděpodobně předpokládat, kam poběžíte. Napadněte ho tedy neprodleně, použijte dýmové granáty, máte-li je – spousta kouře přispěje k většímu zmatku. Ve Vietnamu nosili Severovietnamci přenosné protitankové rakety (RPG2 a RPG7) na obranu proti léčce. Vypálili salvu raket do vojáků v léčce a okamžitě nastoupili do následného útoku. Věděli, že s největší agresivitou mohou otočit situaci proti útočníkům. Samozřejmě tohle všechno platí pro velkou jednotku, nikoli pro čtyřčlennou hlídku. Některé australské hlídky SAS ve Vietnamu vyměnily pušky FN FAL za plně automatické a ze samopalů ráže 5,56 mm CAR 15 odstranily tlumiče, takže čtyřčlenná hlídka dokázala způsobit obrovský kravál při velké palebné síle. Zatímco vietcongové byli překvapeni, jak velkou jednotku přepadli, hlídky SAS si prostřílely cestu ven ze smrtící zóny.

Jste-li napadeni na delší vzdálenost, patrně se vám nepodaří ztéci nepřátelskou léčku. V tom případě musíte vytvořit obranný perimetr. Svou palbu zaměřujte pečlivě, možná se vám podaří nepřítele zdolat. Třeba se vám podaří rozvinout účinný útok nebo udržet postavení, dokud nepovoláte dělostřelectvo, letectvo nebo jednotku rychlého nasazení, aby vás z toho dostala. Pokud nemáte žádnou podporu, můžete se pokusit prorazit po skupinách, palbou a manévrováním přitlačit nepřítele k zemi, když vy se pohybujete

Léčka na vozidla

Když cestujete na neozbrojených nákladních autech a padnete do léčky, vaše doba přežití se počítá na vteřiny. O tom se například přísluš-

níci MPLA tvrdě přesvědčili. Jak tedy přežít, když nemáte poslední model obrněného transportéru s dělem a musíte se spoléhat na starý unimog, abyste se dostali z bodu A do bodu B? Především si připravte vozidlo. Příslušníci MPLA obvykle seděli v kabině, jedinou zbraň neměli namířenou na silnici. Dodržujte proto zásady:

1. Odstraňte plachtu a její kostru a jeďte se sklopeným zadním čelem korby.
2. Umístěte sedadla doprostřed, aby se vojáci sedící na korbě dívali ven.
3. Přesvědčte se, že každý vidí a může bez zábran střílet nebo házet granáty.
4. Nacvičujte rychlé opuštění vozidla.
5. Připravte si vlečné tyče a kompletní soupravy s nářadím, abyste mohli odstranit překážky a odtáhnout poškozená vozidla.
6. Vyvarujte se pokud možno přeplňování vozidel; na korbě čtyřtunového náklaďáku by nemělo být víc než čtrnáct patnáct vojáků, aby si nepřekáželi.
7. Naložte pytle na podlahu jako ochranu proti minám a přidejte další ochranné prostředky, pokud dovolí zatížení vozu, např. mříže na chladič k prorážení barikád.
8. Na každé vozidlo namontujte dodatečně kulomet 7,62mm. Náramenní protitankové střely (pancéřovky) od 66mm LAW po 84mm Carl Gustav se mohou také odpalovat z korby za předpokladu, že si hlídáte prostor za sebou (zpětný výšleh plamene). Těmito zbraněmi nejen vyřadíte nepřátelskou léčku, ale můžete je použít, abyste se prostříleli silničními zátarasy. V Rhodesii jsme používali puškové granátomety, takže počáteční odpověď na léčku byla naprosto zničující.
9. Pokud možno upravte náklaďák jako auto instruktora autoškoly, takže na místo spolujezdce namontujte spojku a brzdu. V případě, že je řidič zasažen, stále ještě můžete vyvézt vozidlo z nebezpečí.

V ideálním případě byste na korbě náklaďáku měli mít čtyři stráže, hlídající všechny čtyři úhly. Vjedete-li do léčky, jejich úkolem je spustit automatickou palbu na postavení léčky, aby všichni vystoupili. Jiný voják jede jako ozbrojený doprovod řidiče. Zůstává stále ve vozidle a v každé situaci řidiče chrání.

Je-li vaše autokolona přepadena, okamžitě opětujte palbu a snažte se vyjet ze smrtící zóny. Jakmile vyjedete, řidiči a jejich strážci zůstanou ve vozech, ostatní neprodleně zaútočí. Varujte všechna vlastní vozidla, která se blíží k prostoru léčky; místo aby se hnala do nebezpečí, ať zastaví poblíž, vojáci sesednou a zaútočí. Jestli vaše vozidla nemůžou vyjet ze smrtícího pásma, strážní napadnou nepřátelská postavení automatickými zbraněmi, protitankovými raketami a spoustou dýmovnic, zatímco zbytek posádky sesedne a napadne nepřítele v léčce. Když vypadnete z auta, běžte dopředu podél vozidel, můžete-li. Je to totiž jediné místo, o kterém víte, že tam nejsou protipěchotní miny, protože náklaďák by je odpálil.

Je životně důležité vždycky vědět, kde jste – je tedy nutné soustavné čtení mapy. Když jste potom přepadeni, můžete povolat posily nebo požádat o dělostřeleckou či leteckou podporu. Ale pokud nejste ve správném „čtverečku“ na správné mapě, budete osamoceni.

Obranné boje

Je to těžká práce, kopat zákopy nebo vršit kameny, abyste vytvořili *sangar* – kryt z kamenů, když půda je příliš skalnatá. Nejdřív se tedy řádně rozhodněte, abyste je vykopali na správném místě. Bránit postavení proti poměrně dobře vyzbrojenému nepříteli znamená krýt se; většina armád třetího světa má přístup k moderním dělům i letadlům schopným shazovat bomby. Mnoho vojáků špatně dopadlo, protože nebrali hrozbu nepřátelského dělostřelectva vážně. Francouzští parašutisté byli ve Vietnamu poraženi, protože dělostřelectvo Viet Minh rozstřílelo jejich chatrné pozice na kusy. V posledních několika letech jsme viděli řadu filmů, které ukazovaly různé druhy těžkého dělostřelectva v akci v bývalé Jugoslávii. Tudíž: Zakopej se – nebo zemři.

V obranném boji mají přednost dva druhy zbraní: protitankové zbraně a kulomety. Pokud nejste v hustém lese nebo džungli, obrana proti tankům je naprosto životně důležitá a později se na ni podíváme podrobněji. Ať už jste vyzbrojeni střelami od 66mm LAW po RPG7, RPG16, LAW80 nebo dokonce MILAN a podobně naváděné rakety, musíte je umístit tak, aby byly chráněny před přímou palbou. Vyhněte se předním svahu kopce, nepřítel může být z dostřelu vašich zbraní a rozstřílí vás na cucky. V ideálním případě chcete, aby přišel přes hřeben kopce nebo zpozarohu přímo na účinný dostřel vašich zbraní. Rozhodněte se proto, která část území je pro vás životně důležitá, abyste ji bránili – které oblasti, když je obsadí nepřítel, vás přinutí, abyste se stáhli. Obvykle zjistíte, že prostor, který se má obsadit, je daleko větší, než kolik máte vojáků, abyste jej mohli hájit; proto musíte bezohledně určit prioritu. Vyhněte se pokušení rozvinout se do prořídlé linie, která může být snadno prolomena nebo převálcovaná z kterékoliv strany. Potřebujete postavení do hloubky, ve dvou nebo třech liniích, ze kterých můžete nastoupit do protiútoku.

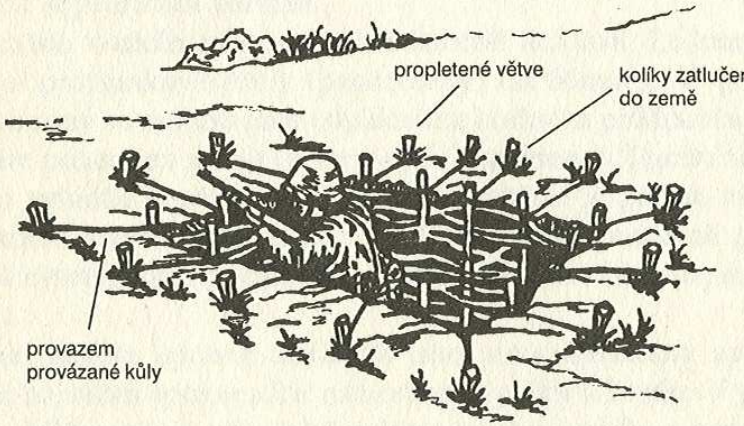

Zpevňování

Zákopy vykopané v písku nebo v uvolněné zemině mají snahu snadno se zřítit, zejména když v blízkosti dopadají dělostřelecké náboje. Avšak i v těžké půdě jsou zákopy při bombardování zranitelné. Aby byl zákop co možná nejpevnější, zpevněte strany čímkoliv, co máte po ruce: okop na obrázku je zpevněn propletenými větvemi, ale uplatní se i nějaké dveře, vlnitý plech, prkna nebo polena, když něco najdete. Zakopejte do dna okopu kůly, kterými ukotvíte boční výztuhu.

Kulomety jsou další důležitou věcí. V ideálním případě potřebujete dvojice kulometů 7,62mm na trojnožce nabíjené pásy umístěné tak, aby každé kulometné postavení mohlo podporovat ostatní. Spřažené palebné zóny kryjí přední linii a křídla vašeho postavení. Jelikož kulometná palba z boku je účinnější než přímá, nejlepší obranné rozmístění bude s kulomety na křídlech, aby pálily do boku nepřítele, který postupuje čelně na vaše postavení.

Teď rozestavte pěšáky. Okopy pro dva jsou nevýhodné, protože když je jeden zasažen, druhý obvykle přestane a pomáhá mu, takže nikdo nestřílí na nepřítele. Umístit pohromadě celé družstvo vyžaduje velký zákop, který se těžko utají a je obtížné jej zakrýt shora. Rozdělte se tedy do čtyřčlenných družstev a vykopejte navzájem propojené zákopy. Znovu se přesvědčte, že jste prostor důkladně prověřili, než začnete kopat. Stalo se, zejména při bojích v džungli, že vojáci byli tak zabráni do plánování, jak rozmístí obranu, že si nevšimli nablízku zamaskované nepřátelské pozorovatelny! Nejdřív tedy prostor prohledejte.

Mějte na paměti, že nepřítel nebude čekat s útokem, až dokončíte lstivé rozmístění obrany. Musíte rozestavit stráže, které budou varovat před blížícím se útočníkem. Zatímco si družstvo buduje postavení, mělo by si složit bergeny a odložit zbraně, ale namířené do směru palebného pole, které budou krýt, až vykopou zákopy. Když se tedy nepřítel objeví, dřív než se předpokládalo, máte tak zbraně po ruce a doufejme aspoň vykopaný mělký kryt. Nakonec, ještě než každý popadne lopatu nebo rýč, naposledy zkontrolujte, zdali vaše představa spřažených palebných polí se skutečně naplnila. Přemístění zákopu, který už je vykopaný, je nejen únavné a nepříjemné, ale nepřítel

vám nemusí poskytnout čas. Zatímco tři muži kopají, čtvrtý by měl vypracovat podrobné tabulky vzdáleností, jednu pro družstvo, druhou pro velitele čety.

Když je postavení dokončeno a zamaskováno, probíhá běžná činnost jako na základně hlídky. V mnoha příručkách se praví, že máte mít plán stezek a dodržovat ho, jestliže se každý pohybuje volně kolem postavení. Jenže takové bludiště stop bude pravděpodobně vidět ze vzduchu, ne-li už ze země. Avšak i plán stezek může být pěkně zrádný, zejména ze vzduchu. Za předpokladu, že v postavení neprobíhá příliš mnoho přesunů a dáváte pozor, abyste nepoškodili maskování, budete na tom asi lépe bez plánu stezek.

Jestliže se nepřítel ještě neobjevil, přidělejte několik fingovaných postavení, které vykopete do hloubky asi půl metru, zamaskujete jako ostatní zákopy a na letecké fotografii budou vypadat jako skutečné. Jestliže čelíte nepříteli vybavenému infračerveným detekčním zařízením (a vzpomeňte si, že na Falklandách měli Argentinci lepší vybavení pro noční boj než Britové), pak se vyplatí přidělat další atrapy. Ale pozor! Infračervené detektory mohou být oklamány třeba zapálenými starými petrolejovými kamínky nebo jen svazkem svíček ve staré nábojnici. Zesilovač obrazu to sice neoklame, ale každý malý trik, který odláká nepřátelskou palbu od vašeho postavení, za to stojí.

Kontrola obranného postavení

1. Území

Umístěte obranné postavení na území, které ovládá okolí. Jestliže vaše obranné postavení převyšuje jiné vyšší území, nejste v obranném postavení.

2. Hloubka

Jednoduchá řada zákopů proti nepříteli je k ničemu. Potřebujete několik následujících řad, takže zadní linie postavení jsou mimo dohled nepřítele. V nich se můžete zformovat a přejít do protiútoku.

3. Palebná pole

Umístěte zákopy tak, abyste nepřítele mohli napadnout v největší *účinné* vzdálenosti dostřelu vašich zbraní. Nemá smysl pouštět ho blíž, než je potřeba. A přesvědčete se, že palebná pole jsou spřažena, takže ztráta jednoho zákopu nevytvoří „slepý úsek", kterým může nepřítel zaútočit.

Bojový zákop pro čtyři muže

Tato postupná sekvence ukazuje, jak vybudovat bojový zákop s horním krytem pro čtyřčlenné střelecké družstvo. Vyžaduje to hodně tvrdé práce, tak se přesvědčte než začnete kopat, že jste polohu vybrali správně. Pokud to vypadá příliš těžké, podívejte se do knihy o první světové válce a uvidíte, co dokáže dělostřelectvo s lidmi, i když jsou relativně dobře zakopáni. Tohle je jediná šance, jak přežít řádnou dělostřeleckou přípravu, abyste mohli nastoupit do boje s nepřátelskou pěchotou.

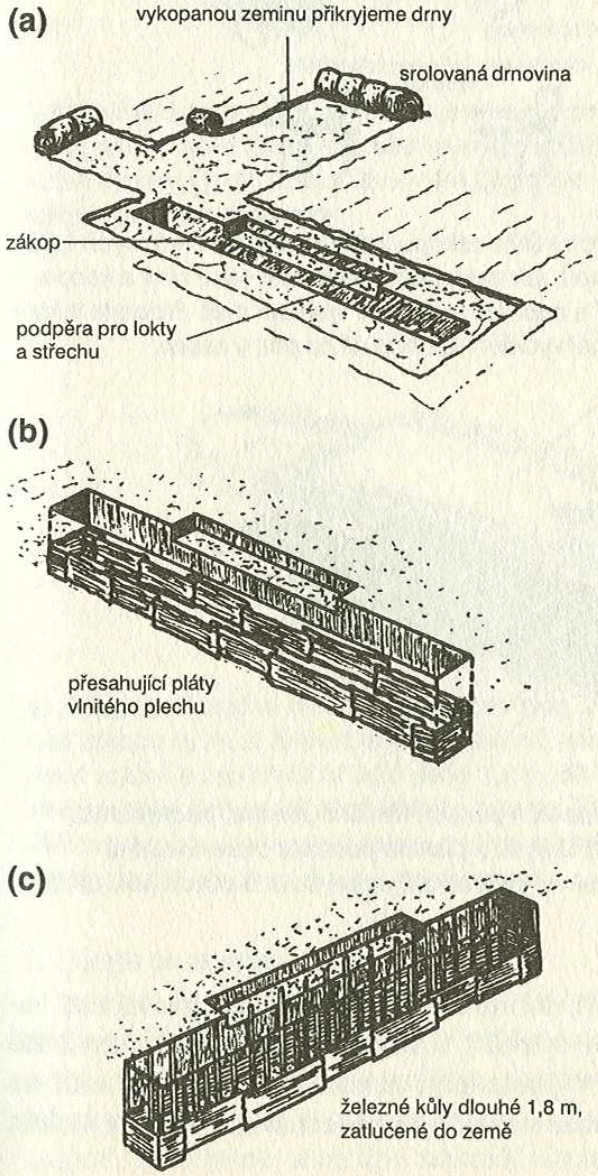

a) *Vyznačte prostor, který se má vykopat. Přesný rozměr zákopu bude záviset na počtu vojáků střeleckého družstva. Bojový zákop britské armády tvoří 4,8 m dlouhý hlavní výkop s horním krytem, na každém konci je 1,8 m otevřený zákop. Když vyříznete drnovinu a srolujete ji, jak nakresleno, vykopanou zeminu ze zákopu zde uložíte, navrch zase rozložíte drny a skryjete tak zrádnou haldu zeminy, která by prozradila vaše stanoviště nepříteli.*

b) *Přesahující pláty vlnitého plechu zpevní zákop, máte-li je. Kladivem je přes železné kůly z úhlového železa vytvarujte. Vykopanou zeminu napěchujte za ně a na boky zákopu, aby vám vpředu neblokovala palebné pole.*

c) *Zatlučte 1,8 m dlouhé železné kůly do zákopu, aby držely vlnitý plech. Otevřené „véčko" kůlu má směřovat do zákopu.*

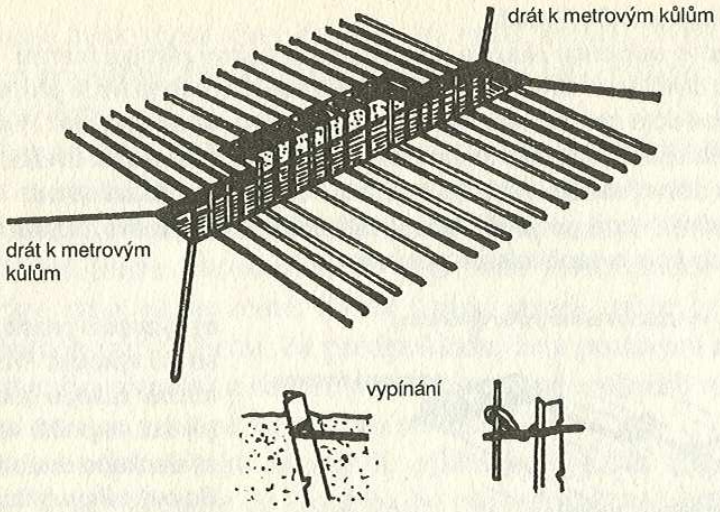

d) K podpoře úhlových železných kůlů v zákopu zatlučte několik metrových kůlů do země na obou koncích zákopů, jak nakresleno. Vyhrabte mezi nimi a koncovými kůly v zákopu mělký kanál a napněte mezi nimi vrátkem drát. Propojte takhle alespoň čtyři kůly a zákop by měl vydržet všechno až na přímý zásah.

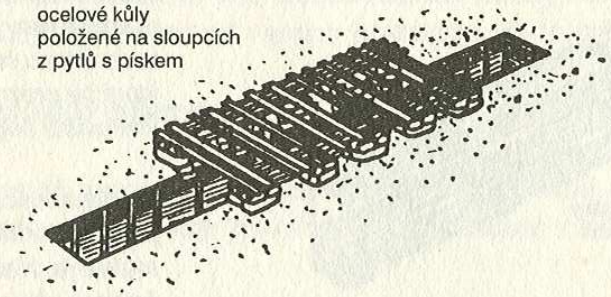

e) Horní kryt bude spočívat na dalších plátech vlnitého plechu, podepřených rámem ze železných kůlů 1,5 m. Z pytlů s pískem postavte deset sloupků a položte na ně kůly. Vytvoříte tak několik otvorů, které budou sloužit jako střílny.

4. Maskovací kázeň

Všechna postavení musí být dobře zamaskována a nezapomínejte zavlažovat rostliny, které jste vytrhli i s kořeny, abyste jimi zakryli zákopy. Nesnažte se ukrýt v posledním zbytku uschlého kapradí na svahu kopce. Dodržujte plán stezek a nezanechávejte šlápoty kolem dokola.

f) Konečná úprava zákopu. Potřebujete trochu volného prostoru, odkud budete střílet protitankové rakety, protože kdybyste stříleli z uzavřeného prostoru, zpětný zážeh by vám vypálil vlastní stanoviště. Nezapomeňte na odvodňovací jímku a jámu na vhozené granáty.

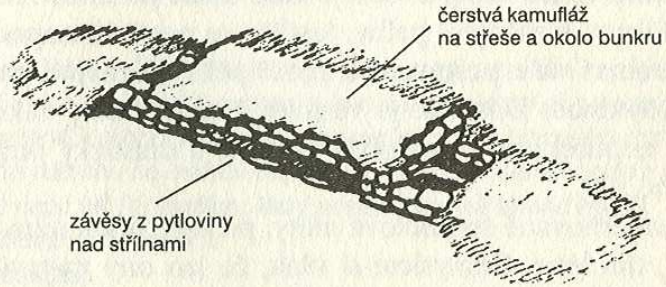

g) Zákop ve skutečné podobě. Nezapomínejte, že vegetace uřezaná k zamaskování zákopu se musí zalévat, aby byla zelená, a/nebo odstranit. K tomuto zákopu pro 4 vojáky je zapotřebí 87 kůlů délky 1,8 m, 38 kůlů 1 m, 244 pytlů s pískem, 19 kg silného drátu a 36 plátů vlnitého plechu. Zakopat takhle celou rotu je velký úkol pro ženisty, který vyžaduje enormní množství materiálu: proto je důležité, abyste použili všechno, co je k mání v okolí.

5. Dívejte se za sebe

Je známo, že nepřátelské jednotky vás často napadají z jiného směru, než ze kterého vám řekli, že je můžete očekávat! Musíte být schopni pozorovat situaci kolem celého postavení a zjistit případný útok z boku nebo z týlu a odvrátit ho. To znamená palebná pole druhého stupně, to je jasné, a možná několik alternativ palebných postavení.

6. Jídlo a pití

Budete-li v postavení po určitou dobu, musíte se postarat o dodávky zásob bez ohrožení obrany. Ve Falklandské válce bylo britské dělostřelectvo povoláno na argentinské vojáky, kteří každý den ve stejnou dobu vycházeli z postavení, aby si vyzvedli jídlo z náklaďáku. Naplánujte, jak se budete zásobovat vy bez nepřátelského zasahování.

V Angole jsme zaútočili na město zvané Onjuba a napadli je zezadu. Veškerá obrana byla zaměřena na Jižní Afriku, ale my jsme Onjubu obešli a vjeli do ní ze severu, do tanků a obrněných vozů. Převálcovali jsme to místo tak rychle, že jsme se potom museli vrátit a zopakovat akci pro kamery, aby jihoafrická veřejnost viděla vítězství. Dokonce jsme museli pro televizní štáb polít jeden nepřátelský vyřazený tank benzinem a zapálit. Morálka příběhu: buďte vždycky připraveni na kruhovou obranu.

Při obranném boji se spojení obvykle omezí jen na rádio a hvizdy. Spojky útočníci lehce zabijí a hluk je zase těžké překřičet. Musíte však mít jasné příkazy k zahájení palby. Jestliže se nepříteli nepodařilo pečlivě prozkoumat vaše postavení a útočí pěšky, zahájíte palbu všemi zbraněmi najednou. Dostaňte je vestoje. Jestliže jediný zákop vystřelí příliš brzy, nepřítel pravděpodobně zalehne a drasticky omezí účinek vaší palebné síly.

Máte-li usměrňované šrapnelové miny, protipěchotní miny nebo tankové miny, tím lépe. Nemyslete si však, že jen ony zastaví nepřítele. Miny a překážky musí být kryté palbou, aby byly účinné. Nejsou-li, nepřítel si najde cestu nebo aspoň unikne bez větších škod. Na druhé straně, když nemáte miny, můžete založit fingované minové pole a označit ho jako pravé. Několik obrácených kovových mís, částečně maskovaných, může zastavit i nejsmělejšího velitele obrněného vozu, když je uvidí přes cestu. Když vozidlo zpomaluje, aby zastavilo, zastřelte velitele, jakmile vystrčí hlavu z poklopu.

Ostnatý nebo vinutý drát může mít zničující účinek, ale jen když se objeví jako překvapení. Mohutné drátěné zátarasy, jak je známe z první světové války, nepřátelské dělostřelectvo snadno zneškodní nebo přes ně jednoduše přejede tank. Jestliže tedy chcete své postavení bránit drátěnými překážkami, položte zátarasy do vysoké trávy, kde nebudou vidět. Strašné potíže na Sommě způsobily právě skryté pásy

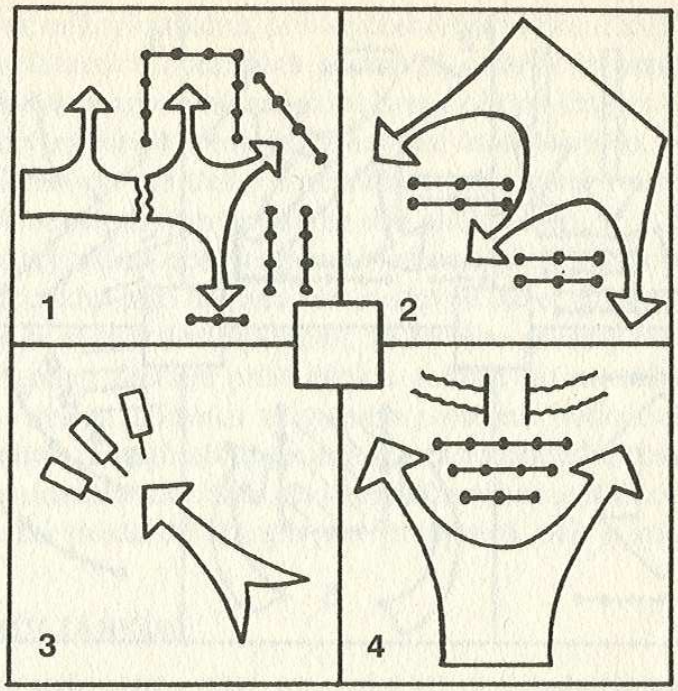

Minová pole, omezení

Každý pohyb nepřítele může být blokovaný (omezený) použitím nepříjemných minových polí. Ta se mohou lišit od hrstky min na křižovatce až po rozsáhlá minová pole určená k přechodu mechanizovaných sil do bojového rozmístění. Ve válce plného rozsahu se mohou doplňovat minami z letadel nebo z pozemních raket jako např. MLRS systém, který používá hodně armád NATO.

Omezovací minová pole slouží k:

1. přerušení postupu,

2. donucení nepřítele, aby zaujal bojové postavení,

3. nahnání nepřítele před protitankové zbraně,

4. zablokování přístupu ke klíčovým oblastem.

drátů. Kulometem kryjte prostor, abyste mohli zahájit palbu, jakmile nepřítel začne tápat a hledat cestu napříč zátarasy nebo okolo. Jestliže umístíte zátarasy přímo před vašimi zákopy, musí být dostatečně daleko, aby je nepřítel musel překonat, když vám chce hodit granáty do zákopu.

S dobrým krytem nad hlavou, spolehlivými komunikacemi a piloty, kterým důvěřujete, můžete přivolat leteckou podporu na padesát metrů od vlastního postavení za předpokladu, že je označeno ze vzduchu. Bitevní vrtulníky mohou pálit ještě na kratší vzdálenost, když už

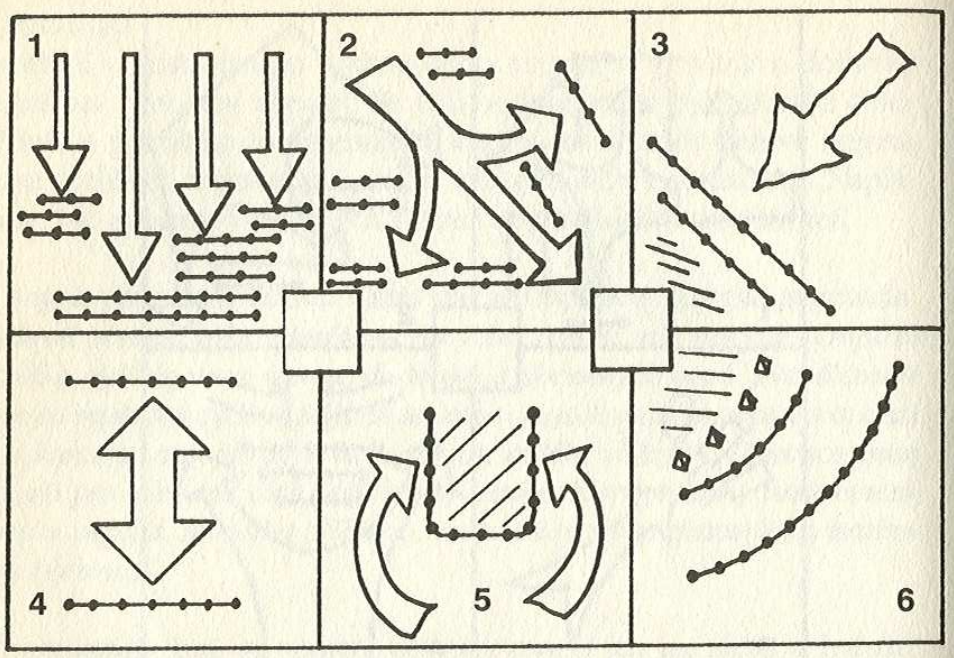

Taktická minová pole

Taktická minová pole se pokládají k posílení obranného postavení. Mohou navést pohyb nepřátelských vozidel, omezit nepříteli volnost pohybu nebo vůbec zablokovat postup. Miny dopravené letadly nebo raketami se mohou pokládat za nepřítelem, odříznout ho od posil a ztížit mu ústup. Jediným omezením je vaše představivost a zásoby ve zbrojním skladu. Účelem je:

1. *Zastavit nebo narušit a zaútočit.*
2. *Omezit nepříteli pohyb.*
3. *Zablokovat postup.*
4. *Zastavit posily, zastavit ústup.*
5. *Chránit vám boky.*
6. *Posílit obranu.*

to vypadá, že nepřítel překoná vaše zákopy. Když však utichne dělostřelectvo a minomety a letecká podpora nepřiletí, potom začíná rozhodující boj.

OBRANA POSLEDNÍHO ZÁKOPU

Jestliže se nepříteli podaří postoupit v palbě dopředu a střelbou automatických zbraní kropí vaše zákopy tak, že se musíte skrýt za přední násep, je jen otázkou času, než vám pod nohama přistane granát.

Musíte protivníkovi zabránit, aby se dostal tak blízko. Další důvod pro použití čtyřčlenných obranných postavení, protože je snadnější dodržovat kruhové pozorování, než když jsou v okopu jen dva muži. Musíte mít dobrý rozhled i tehdy, když nepřítel útočí zepředu. Velice snadno se zaberete do přestřelky s nepřítelem před vámi a nevšimnete si, že několik nepřátelských vojáků se tiše plíží bokem.

I když úzký zákop poskytuje lepší ochranu před střepinami granátů než široký, zákop jako štěrbina vám nedovolí házet na nepřítele granáty. Vykopejte si tedy širší výklenek, ze kterého granáty můžete házet, když se nepřítel dostane příliš blízko. A když ho nemůžete zastavit, pak je čas vylézt a bojovat ve volném prostoru. Nedopouštějte se té osudové chyby a nezůstávejte v zákopu až do poslední chvíle. Jakmile se nepřítel dostane tak blízko, že vám může vsunout střílnou granát do bunkru nebo vhodit do zákopu přes předprseň, pak je konec.

LIDÉ PROTI TANKŮM

Tanky jsou stále větší a těžší. Americký M1 Abrams, německý Leopard 2 a britský Challenger všechny váží přes padesát pět tun a poslední ruský model T 94 je téměř stejně těžký. Enormně silné pancíře je chrání před protitankovými raketami a reaktivní pancíř – vyvinutý Izraelci a Sověty – jim poskytuje lepší ochranu před přenosnými pěchotními protitankovými zbraněmi. Avšak cena posledních typů tanků je tak vysoká, že se s nimi velmi pravděpodobně v boji nesetkáte. Budou je pravděpodobně používat jen hlavní síly NATO. Ve zbytku světa, alespoň v nejbližším desetiletí, budete zřejmě čelit starší generaci hlavních bojových tanků T 54, T 62, T 72 a dalším typům. Mnohé menší armády raději spoléhají na kolové obrněné vozy vyzbrojené 105mm děly s krátkým zákluzem a obdobnými variantami nebo na „tanky chudého člověka“. Starší tanky i novější typy lehkých vozidel jsou zranitelné těmi druhy protitankových zbraní, které budete pravděpodobně užívat.

Napadání tanků – i těch starších, které používají druhořadé armády – není lehká záležitost. Pokud nejste dobře vyzbrojeni nejnovějšími řízenými protitankovými střelami jako MILAN nebo TOW, musíte tanky zachytit v situaci, kdy nemohou využít daleký dostřel svých zbraní a větší rychlost. Klaďte jim léčky na cestách a stezkách, kde nemohou tak snadno vymanévrovat jako na silnici.

Dokonce i poslední generace tanků je zranitelná vůči útoku náramenními protitankovými zbraněmi z boku nebo zezadu. Umístěte proto léčku tak, abyste je napadli z boku, když se nepřátelský postup zpomalí nebo zastaví. Rada západním vojákům, zvyklým používat pouze západní zbraně: budete-li používat sovětské protitankové rakety jako RPG7, mějte na paměti, že při bočním větru se jinak zaměřují. Zatímco při střelbě z pušky míříte proti směru větru, při zalícení RPG7 míříte ve stejném směru jako vane vítr. To proto, že raketa má křidélka, která se po odpálení vysunou; ta zachytí vítr a střelu vychýlí. Proto když vane vítr zprava, miřte trochu vlevo od cíle.

Nejlepší způsob jak zastavit nepřítele je vyhodit vedoucí vozidlo do vzduchu minou. Britská protitanková mina Mk7 je typickým druhem, dnes hojně rozšířeným a používaným. Váží 14,5 kg, obsahuje devět kilogramů výbušnin a roztrhne pásy i toho nejlépe chráněného tanku na světě. Její dvojitá roznětka dovoluje, aby přes ni bezpečně přešli vojáci a nedá se ani oklamat válci nesenými na předku tanku. Válce nechá přejet a pak vybuchne pod tankem.

Menší miny se snadněji nesou a nejmodernější jsou dokonce vyrobeny převážně z plastu, proto je téměř nemožné zjistit je detektory

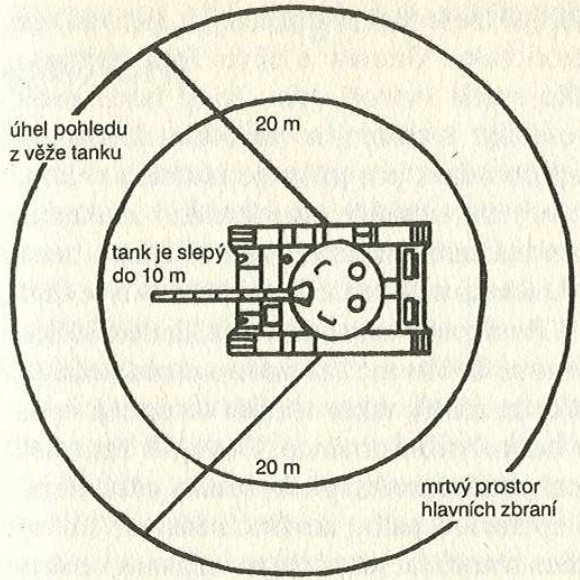

Tanková posádka má velmi omezený výhled, jakmile zavře poklopy a spoléhá jen na průzory, kterými se dívá na svět kolem sebe. To je důležité zejména v boji na krátkou vzdálenost: vznikají velká slepá místa a zbraně umístěné ve věži nemohou napadnout cíle do dvaceti metrů od vozidla. To se dá využít odhodlanou pěchotou vybavenou protitankovými granáty, Molotovovými koktejly (zápalné lahve) nebo trhavými náložemi.

kovů. Máte-li zaminovat větší prostor, nejlépe se k tomu hodí britská tyčová mina. Je dlouhá 1,2 metru, má téměř stejný účinek, ale vozidlo ji velmi pravděpodobně odpálí. Na okraj silnice se naopak hodí položit miny, které vypálí nasměrované nálože do boků nepřátelských vozidel. Nejlepší je odpálit je na povel, jakmile začne léčka, ale mohou být aktivovány i drátem, přes který přejede vozidlo. Jejich velká výhoda je v tom, že je můžete rozvěsit na stromech nebo budovách, aby ohrozily zranitelné horní části obrněných transportérů. V tankové léčce se též velmi dobře uplatní usměrňované šrapnelové miny. Mohou se použít při počátečních detonacích, aby zabily každého ve věži nebo

Posádka sovětského tanku zaskočená v Grozném. Odhodlaní vojáci se dostanou pěšky tak blízko, že vyřadí i to nejmodernější obrněné vozidlo. V zastavěné oblasti musí být tanky těsně doprovázené pěchotou, aby k takové situaci nedošlo: když se tedy bráníte, kulometnou a minometnou palbou oddělte nepřátelskou pěchotu od obrněnce.

zasáhly nepřátelskou pěchotu při sesedání z obrněných pěchotních transportérů do nástupu k protiútoku. Granáty s bílým fosforem jsou také velmi cenné: za denního světla vytvoří dým, který bude vadit nepřátelským vojákům při sesedání z vozidel a vás bude chránit při ústupu. V noci pak znamenají pohromu pro přístroje nočního vidění.

Umístěte miny tam, kde se nepřítel nemůže obrátit, nebo zaminujte i bod jejich pravděpodobného otáčení. Snažte se najít soutěsku nebo místo, kde silnice prochází hustou vegetací, kde zahájíte léčku – a pečlivě si naplánujte ústupovou cestu. Postupujte stejně jako při kladení léčky, jak popsáno dříve. Rozdíl je v tom, že vás možná budou pronásledovat obrněná vozidla (když se léčka nezdaří), takže ideální ústupová cesta by měla vést přes území nevhodné pro obrněnce. Dovolí-li čas, měli byste se v léčce zakopat, znehybnění tanku poškozením pásů nezabrání odhodlané posádce v opětování palby ze všech hlavní. Tak se Audie Murphy stal nejvyznamenávanějším americkým vojákem ve druhé světové válce.

Posádka protitankové léčky musí být připravena na to, že nepřátelská pěchota zaútočí. V Afghánistánu Rusové ztratili tolik tanků v léčkách *mudžahedínů* vyzbrojených raketami RPG7, že potom dbali, aby každý tank v konvoji vozidel doprovázelo obětavé družstvo. Pěšáci přešli do mohutného protiútoku v okamžiku, kdy Afghánci zahájili léčku s podpůrnou palbou protiletadlových děl namontovaných na korbách vojenských náklaďáků. Vámi naplánovaná léčka by měla nepřátelskou pěchotu vřele přivítat usměrňovanými šrapnelovými minami, protipěchotními minami a kulomety.

Jaderná, biologická a chemická válka (JaBiCH)

Pokračující polemika o syndromu války v Perském zálivu vyzdvihuje naše nedostatečné znalosti chemické války. Jedna teorie o jejích příčinách tvrdí, že kombinace injekcí s protilátkami, jako obrana proti možnému chemickému útoku, je sama o sobě škodlivá, zejména když se používá dlouhodobě. Irák použil v osmdesátých letech chemické zbraně mnohokrát – jedovatý plyn, nebo přesněji nervový agent sarinu – na kurdská města a zabil tisíce mužů, žen a dětí.

Biologické zbraně jsou v podstatě přirozeně se vyskytující choroby, ale upravené, aby byly víc nakažlivé a/nebo smrtelné. Jelikož představují hrozbu každému, koho napadnou, používaly se převážně mimo bojiště. Například během první světové války německé chemické prostředky nakazily argentinský dobytek snětí nebo jinými chorobami, zabíjely koně a jiná zvířata, která se vyvážela do Anglie. Japonci použili sněť v Číně, ale podařilo se jim zabít i kolik tisíc vlastních vojáků, kteří oblast obsadili, aniž by věděli o tomto nebezpečí.

Chemické zbraně jsou jaderné zbraně chudého člověka a musíte být připraveni, že se s nimi setkáte. Je málo pravděpodobné, že se setkáte se skutečnými jadernými zbraněmi, ale po rozpadu Sovětské armády se všechny možné zbraně dostaly do nesprávných rukou. A stačí jen plutonium vhodné k vojenskému použití a máte jaderné hlavice. Takže kdekoliv bojujete, musíte pečlivě vyhodnotit hrozbu JaBiCH zbraní a příslušně jednat.

JADERNÁ HROZBA

V dnešní době nehrozí nebezpečí v takové míře ze světa mezikontinentálních balistických raket „doktora Strangelova“ jako z malých atomových zbraní, které mohou získat všechny země světa, pokud jsou ochotny za ně zaplatit. Sovětská armáda měla desítky tisíc „taktických“ jaderných zbraní a můžete čelit i nepřátelským armádám vyzbrojeným raketami „Scud“ s jadernými hlavicemi nebo sub-kilotunovými bombami shazovanými letadly. Vaše obrana spočívá v tom, že nebudete tvořit cíl; vyžaduje se dobrá maskovací kázeň a vysoký stupeň bezpečnosti. V této situaci „chudý“ nepřítel pravděpodobně nemá nadbytek jaderných zbraní a použije je jenom na vysoce hodnotné cíle.

Rozptylte se a zakopejte se. Pokud vás to zastihne v otevřeném terénu, zalehněte nohama směrem k výbuchu a mějte oči zavřené. Je důležité si pamatovat, že záření vytvářené atomovými zbraněmi se zmenší o polovinu už metrovým náspem udusané zeminy nebo šedesáticentimetrovým cihelným zdivem. Použijte jakýkoliv kryt a přikryjte si všechnu obnaženou pokožku. Pokud jste v budově, zavřete všechny dveře a okna, abyste zabránili vniknutí radioaktivního spadu. Zapečetěné potraviny jsou jedlé, protože nepodléhají znečistění, ale mlékárenské výrobky jsou snadno kontaminovatelné. Používejte raději vodu z podzemních pramenů než povrchovou a během čtyřiceti osmi hodin po výbuchu nepijte vodu z nechráněných zdrojů. Vodu čistící přípravky nemají vliv na zbytkovou radiaci.

Jste-li vybaveni ochranným oděvem, berte nácvik vážně a buďte připraveni jej použít. Dojde-li k výbuchu, vyčkejte, až pominou okamžité účinky, a potom hlaste směr mraku i jeho pravděpodobnou vzdálenost. Tak budou sousední jednotky varovány před radioaktivním spadem. Rádio mějte vypnuté a zabalené v hliníkové fólii (pokud, jak je pravděpodobné, nemáte po ruce olověný plech). Jaderný výbuch vyvolává elektromagnetický impulz, který zničí všechno rádiové zařízení v okolí. Jakmile došlo k výbuchu, mějte po celou dobu nasazený respirátor (masku) a nezapomínejte měnit filtr, když je to třeba. Důkladně se dekontaminujte (odmořte) – závisí na tom váš život.

CHEMICKÁ HROZBA

Jestliže hrozí, že nepřítel může nasadit chemické zbraně, považujte každý útok za chemický. Jistota je jistota. Uvědomte si, že k chemickému útoku dojde:

- když jste ostřelováni dělostřelectvem, minomety, raketami apod.,
- když zjistíte nízko letící letadlo,
- když zpozorujete podezřelý dým, kapičky nebo mlhu,
- když ucítíte neobvyklý zápach,
- když vy nebo někdo jiný zjistíte typické příznaky chemické otravy, např. kalné vidění, pálení v očích, náhlou bolest hlavy, svírání na prsou, výtok z nosu nebo nadbytek slin v ústech,
- když někdo vyhlásí poplach.

Výcvik okamžité reakce bude různě záviset na tom, jaký druh výstroje JaBiCH používáte, ale základ je stejný. Hlavní věc je, že musíte být tak dobře vycvičený, abyste si oblékl ochranný oděv rychle a bezchybně. Sovětská armáda používala při některých cvičeních skutečné chemické prostředky i za cenu, že někteří vojáci zahynou, aby si ostatní nácvik osvojili. Ve skutečné válce nelze nácvik opakovat.

Výcvik okamžité reakce na chemický útok přikazuje kleknout si zády proti větru, zadržet dech a zavřít oči. Sundejte si helmu a nasaďte respirátor. Když si jej nasazujete, nepřetahujte ho nejdřív přes hlavu pro případ, že byste měli na hlavě kapénky jedu; zasuňte naopak obličej do masky bradou napřed. Zapomeňte na „poslední nádech“, než si respirátor nasadíte, mohli byste si nabrat plná ústa sarinu. Jednou provždy.

Když si respirátor pevně připevníte, prudce vydechněte a křičte: „Plyn! Plyn! Plyn!“ Zkontrolujte, zda nemáte vlasy mezi maskou a obličejem. Tím by se narušila těsnost a vystavili byste se kontaminaci. Nasaďte si kapuci, dekontaminujte si ruce, natáhněte si rukavice a vezměte si detekční papírky. Jakmile jste pod ochranou, pokračujte v dekontaminačním postupu.

2. část:

BOJIŠTĚ

Boj v poušti

Před válkou v Perském zálivu si pár lidí myslelo, že britská armáda nebude už nikdy muset bojovat v poušti. Skutečnost, že v roce 1991 byly vydávány pouštní uniformy *vzor 1944*, napovídá, že tenhle názor určitě zastával vrchní výstrojář. Mnohem znepokojivější byly poznámky různých důstojníků SAS, že jsme zapomněli, co jsme se naučili před padesáti lety v Severní Africe. Dnes je Střední východ stále ještě velice nestálý, v Alžíru je občanská válka, konflikty jsou po celé Sahaře i v bývalé sovětské Střední Asii. Pouštní operace jsou opět na pořadu dne.

Potíž je v tom, že v dnešní době „rychlého nasazení" se můžete během 48 hodin od nástupu do dopravního letadla octnout v písku a bojovat proti někomu, kdo v poušti prožil celý svůj život. Je to velice rozdílné prostředí a vyžaduje pochopení.

Vztah vojáků k poušti se uvádí jako „taktikův sen a noční můra zásobovatele". Nedostatek stromů, domů a řek znamená, že jste méně omezeni v pohybu, ale všechno má své výhody a nevýhody. Vozidla spotřebují daleko víc paliva, lidi potřebují vodu a horko má nežádoucí vliv na všechny druhy vojenské výstroje. Okolnosti to možná nedovolí, ale bylo by žádoucí, abyste se aklimatizovali, než půjdete do akce. Trvá přinejmenším čtrnáct dní, než se přizpůsobíte bizarní kombinaci spalujících vysokých denních teplot a často mrazivě chladných nocí. Dobré opalovací prostředky vám pomohou ochránit pokožku, nesvlékejte se však do kraťasů, hned jak přistanete – tuhle lekci byste měli znát z dovolené. Cestou na Falklandy musel Výsadkový pluk prohlásit opalování za přestupek, když se tolik vojáků připékalo na palubách lodě *Canberra*, na které se operační skupina plavila k rovníku.

A vzpomeňte si na další lekci z dovolené na pláži: i když je slunce za mrakem, neznamená, že se nemůžete spálit. Zůstaňte tedy oblečeni, noste volnou uniformu a pijte malé množství vody v pravidelných intervalech, je to lepší než najednou vylemtat velké množství. Nesnažte se „přidělovat" vodu, dokonce i Izraelci se museli vzdát představy, že si pravidelným cvičením zvyknete a vystačíte s menším množství vody. Avšak ani s ní neplýtvejte. Tři čtvrtiny vaší tělesné hmotnosti tvoří ve skutečnosti voda a stačí, když dehydratací ztratíte 2,5 procenta jejího objemu, aby se vám ostře snížila odolnost. Ztráta patnácti procent vás zabije. Vojenské operace v poušti jsou často diktovány výsky-

tem vody. Muž vykonávající těžkou práci, například kopání, bude tady potřebovat přes dvanáct litrů vody za den. Znásobte to četou nebo rotou a dostanete velikost problému, budete-li daleko od vodního zdroje. I když neděláte nic, jenom pocením ztrácíte půllitru vody za hodinu. Budete-li sedět v horku čtyři hodiny bez pohnutí, ztratíte právě těch zmíněných 2,5 procenta.

Trvalé pocení také snižuje množství soli v těle, takže když spotřebujete za den galon vody, musíte ztrátu nahradit solnými tabletami. Rozpusťte je ve vodě a tu vypijte, je to lepší než polykat celé tablety. Hledejte vegetaci, která naznačuje přítomnost vody. Některé rostliny, jako kaktus, zadržují vodu a mohou růst daleko od vody, ale palmy potřebují vodu do metru pod povrchem. Bavlna a vrby potřebují vodu do čtyř metrů pod povrchem. V Angole jsme nosívali dlouhé gumové hadice, abychom vysáli vodu, která byla příliš hluboko k nabírání. Hadice mohly sloužit také jako potrubí. Prostudujte okolní poušť, kde budete bojovat, a najděte možné zdroje vody.

Nepropásněte žádnou příležitost zvětšit zásoby vody. Když jsem skákal s jihoafrickými Para v Angole a jihozápadní Africe, nutil jsem chlapce, aby měli s sebou kanistry s vodou a napili se po seskoku, než jsme zahájili operace. Tak nahradili vodu, kterou vypotili v letadle, aniž si vyčerpali polní láhve. Pozemní operace zahájili s plnou zásobou vody. Jiný nápad z Jižní Afriky: spodek obojživelného obrněného transportéru se naplnil vodou. Ta sloužila jednak jako záchranná vrstva proti výbuchu min, ale také jako nouzová zásoba vody.

Vítr v poušti neobsahuje vlhkost a vysouší oči, ústa a pokožku. Mějte je přikryté, to je důvod, proč lidé v poušti nosí různé turbany. Nezbytné jsou i dobré brýle.

A zjistěte si také skutečné teploty. Neopakujte pohromy hlídek SAS ve válce v Perském zálivu, kde vojáci umírali podchlazením v mrazivých podmínkách typických pro zimní období v severozápadním Iráku. V jiných pouštích není absolutní teplota takovým nebezpečím jako mohutný pokles nočních teplot. Vzpomínám si, že v přírodním kině v Adenu jsem musel mít starý těžký vojenský kabát. Teplota té noci neklesla pod patnáct stupňů, ale odpoledne bylo téměř čtyřicet.

Na všechny zbraně používejte jen minimální množství mazadel. Olej chytá písek a výsledkem bude, že dobře namazaná puška se opakovaně zasekne. Přikryjte ústí a závěr pušky a chraňte je proti drobným kamínkům a písku. Máte-li možnost vybrat si zbraně pro dané okolí

(někdy je to výsada žoldnéřů), pak zbraň, která střílí vždycky, je lepší než nějaká báječně přesná na střelnici, ale náchylná k zaseknutí v drsných podmínkách. V pouštních podmínkách se také můžete utkat na větší vzdálenost. Zbraně ráže 7,62 mm mají daleko větší dostřel než módní pušky ráže 5,56 mm, jak například v posledních letech zjistili Ománci. V Somálsku někteří nešťastníci z řad US Army Rangers zjistili, že prohrávají přestřelky s domorodci, protože somálské kalašnikovy a těžké kulomety měly beznadějně větší dostřel než jejich 9mm samopaly MP5.

Když vozy stojí, je třeba přikrýt čelní skla, protože písek by je rychle zničil. Odrážejí také slunce a na kilometry daleko prozradí vaši polohu. Jelikož někdy je nemožné se zakopat, maskovací sítě a látky jsou nezbytné. Využijte silný kontrast mezi světlem a stínem na poušti a změňte známé obrysy vozidel a výstroje. Mějte však na paměti, že stíny se během dne pohybují a co posloužilo ráno, může být smrtelná zrada odpoledne. Americká armáda používá maskovací síťovinu, která tlumí infračervené záření a hodí se téměř do každého terénu. Vy budete muset pravděpodobně vystačit s drátěnou maskovací sítí doplněnou látkovými pruhy nebo pytlovinou. Pokud jemně splývá, když ji přehodíte přes vozidlo nebo postavení, dobře přikryje obrysy a vytvoří nepravidelné stíny. Když jsem sloužil u výsadkového pluku v Bahrajnu, nosívali jsme čtyři hole a kus pytloviny – jako ochranu proti slunci.

Viditelnost je ovlivněna velice silným světlem; kombinace ostrého slunečního světla a neomezené viditelnosti snadno svádí k podceňování vzdálenosti. To je patrné zejména časně ráno a pozdě odpoledne, kdy v chladnějším vzduchu bývá obvykle nejlepší viditelnost. Ve střední části dne se často tvoří fata morgana a chvění horkého vzduchu nad povrchem pouště může kdykoliv viditelnost silně omezit. To zvyšuje důležitost vyšších poloh; řízené tankové střely nemohou plně využít svůj dostřel, pokud nejsou o několik metrů vyvýšeny nad nosnou plochu. Může se stát, že vás napadnou nepřátelské tanky, zatímco vaše vlastní řízené střely cíl řádně nevidí. Na úrovni povrchu jste také nejvíc zranitelní starým trikem pouštních válečníků, kteří útočí brzo za rozbřesku nebo při soumraku. Obránci nemohou řádně zamířit, protože se musí dívat do slunce.

Jestliže vás rozmístí v poušti tak rychle, že vaše vozy jsou dosud bezmocným shlukem tovární zelené, použijte maskovací trik a natřete

celou konstrukci naftou. Trochu se projeďte a prach všude přilne a účinně vám zamaskuje vozidlo.

BALÍČEK PŘEŽITÍ V POUŠTI

Stane-li se, že budete odříznuti od jednotky, poušť často představuje větší hrozbu než nepřítel. Protože za každým příběhem o přežití ve druhé světové válce, v němž vojáci pili moč a/nebo vodu z chladičů rozbitých vozidel, když se vraceli do britských linií, je hodně těch, kteří prostě zmizeli. Noste s sebou následující předměty a pravidelně s nimi cvičte. Nečekejte, že se naučíte bojové dovednosti, až budete v situaci, kdy je budete potřebovat.

Souprava obsahuje:

- píšťalu
- desku ze světélkujícího materiálu pro signalizaci letadlům
- rozeznávací tabulky země-vzduch a morseovku
- heliograf
- signální světlice
- krabičku soli
- svítilnu
- tablety dextrózy
- kamínek a křesadlo
- náhradní kompas (knoflíkový)
- vodotěsné zápalky
- několik malých svíček
- silnou jehlu a nit
- bavlnu na troud
- kondom na nošení vody
- drátěnou pilku s očky
- tablety na úpravu vody

(Poznámka: Nepřipomíná vám obsah balíčku pro přežití z větší části u nás známou a používanou „kápézetku"? Jak je vidět, Krabička poslední záchrany našeho spisovatele Jaroslava Foglara má své racionální pokračování i ve vojenských podmínkách.)

Boj v džungli

V únoru 1965 jsem jako mladý voják SAS odjel s družstvem D na Borneo. Rychle jsem poznal, že boj v džungli je soustavná dřina. Podmínky tajného hlídkování tady kladly velmi přísné požadavky na profesionalitu SAS a také jsem pochopil, proč se v SAS věnuje přísná pozornost podrobnostem.

Naučili jsme se pohybovat stinným zeleným listovím, jíst a spát, aniž bychom zanechali známku své přítomnosti, a číst nepřátelské stopy. Strávili jsme hodiny pomalým a nehlučným postupem ve čtyřčlenných hlídkách, učili jsme se určovat směr v lese a navzájem jsme si zkoušeli znalosti. Měsíc jsme žili v drsné taktické kázni bez hluku, celou dobu jsme si jen šeptali a žili v „tvrdých podmínkách SAS" bez světla, bez kouření, bez teplé stravy. Hodně jsme zhubli, zbledli, protože jsme pod baldachýnem rostlinstva neviděli slunce, a byli velmi fit.

Jednotky SAS prožily od své reformace v roce 1959 převážnou část doby v „zelených hlídkách", jak se tomu říká. Pluk dodnes tvrdě nacvičuje operace prodloužených čtyřčlenných hlídek pro válku v džungli. Tři nebo čtyři týdny je dlouhá doba pro soužití čtyřčlenného týmu a při veškeré snaze omezit nesenou váhu musí se nosit obrovská břemena. Vyžaduje to nejvyšší stupeň tělesné připravenosti, a přesto jsem v hlídkách na Borneu denně ztrácel půl kila tělesné váhy. V Malajsku jsme zase chodili na tříměsíční hlídky a některé operace na Borneu trvaly ještě déle.

Džungle, stejně jako poušť, má svou charakteristiku a v každé oblasti, kde budete bojovat, musíte studovat její hlavní rysy. Některé jsou neobyčejně vlhké, jak zjistila americká námořní pěchota v Pacifiku, kde ostrovy pokryté džunglí mají roční dešťové srážky pět metrů. Některé ovlivňuje roční období: vietnamské lesy procházejí suchým obdobím, kdy dodávky vody hlídkám v džungli představují opravdu problém. Hlídkování v džungli v suchém období může znamenat, že je nutné nést 15–20 kilo vody nádavkem ke všemu vybavení.

„Primární džungle" je přirozený stav; obrovské padesát až šedesát metrů vysoké stromy ční nad baldachýnem rozbujelého listoví menších stromů asi poloviční výšky. Liany visí k zemi, která je poměrně prosta vegetace, protože v džungli k ní nikdy nepronikne slunce. Můžete si vybírat cestu mezi mohutnými kmeny stromů a viditelnost může

být až na padesát metrů. „Sekundární džungle" je naopak velice rozdílná. Jestliže člověk vyčistil lesní prostor a pak ho opustil a ponechal přírodě, vyroste rychle hustá vegetace. Obrovské množství křovin a trávy vytvoří zelenou stěnu, viditelnost je omezena na několik metrů a musíte si prosekávat stezku. Další obtížnou překážkou jsou tropické lučiny s ostrou trávou vysokou pět až šest metrů.

Pohyb může být nesmírně pomalý. Na „zelené hlídce" se hlídky SAS pohybují celou dobu takticky, může to však snížit rychlost postupu na *sto metrů za hodinu*. Naprostá obtížnost pohybu v džungli se musí zažít, aby si na ni člověk zvykl. Kombinace husté vegetace, strmých kopců a četných říčních ramen nasměruje pohyb na předvídatelné stezky a léčky jsou oblíbenou taktikou. S tak omezenou viditelností je hluková kázeň nutná. Zvuk se nese na dálku a pachy také – takže nekouřit. Je téměř nemožné překvapit vojáka, který tiše sedí v džungli. Vzhledem k vegetaci je pohyb hlučný, proto je při postupu nezbytné zastavovat a naslouchat. Stejně nezbytné je dobré maskování; pořádně se napatlejte a používejte maskovací prostředky, které obsahují repelent. Zamaskujte také všechnu výstroj a vyzkoušejte, jestli maskovací uniformy splňují účel, i když se namočí. Mnohé bojové uniformy po namočení téměř zčernají a mohou vás velice snadno prozradit.

Výcvik rychlé reakce se musí důkladně opakovat, protože když narazíte na nepřítele, bude to na velice krátkou vzdálenost. Na Borneu používala SAS taktiku „vystřel a zdrhni", v případě nutnosti zraněný zůstal na místě. Ať máte rozkaz k utajenému průzkumu nebo k agresivnějšímu úkolu, prvních několik vteřin při setkání v džungli bývá zpravidla rozhodujících. Musíte proto nepřítele vidět první a jako první na něj střílet.

Určování směru v džungli je životně důležité, zejména když mapy nejsou zcela přesné. Divočina džungle kartografy příliš neláká, jak zjistili Američané ve Vietnamu. Topografické přehledy zděděné od Japonců a francouzské koloniální správy se často lišily o stovky metrů. Lidské stavby se tady vždycky často stěhovaly a ve světě obyvatel v džunglích se vesnice stěhují každých několik let. Britské operace za japonskými liniemi v Barmě za druhé světové války často objevily vesnice, které nebyly zaznamenány na mapě, a naopak nenašly nic než zarostlou džungli tam, kde měla být obydlí. Jestliže neznáte přesně své postavení, bude to znamenat nebezpečné prodlení při letecké nebo dělostřelecké podpoře, kterou přivoláte.

Americké branné síly shodily ve Vietnamu šest milionů tun bomb a vystřílely asi dvacet milionů dělostřeleckých nábojů. Ale válku prohrály. Nesmírná palebné síla, kterou americké jednotky disponovaly, mohla snad zachránit mnoho malých jednotek před zničením, když se v džungli octly v nepřátelském obklíčení. Ale jedna věc byla zachránit běžnou obklíčenou hlídku a druhá, zcela odlišná, pobít severovietnamské vojáky a vietcong. Hustá džungle vás může ochránit před nejtěžší palbou. Pro letadla je obtížné zjistit cíl, i když je letecký útok koordinovaný předsunutým leteckým zaměřovačem ve vrtulníku nebo v malém pozorovacím letadle. Jestliže bojujete s nepřítelem, který má leteckou nebo dělostřeleckou převahu, džungle vám umožní, abyste se buď nepozorovaně vypařili nebo se na nepřítele „nalepili" tak, že nebude moci střílet ze strachu, aby nezasáhl vlastní lidi. Severovietnamci používali často tu druhou taktiku, takže ohrožené americké základny byly s dostatečným horním krytím připraveny a mohly si dovolit povolat palbu na vlastní postavení. Za předpokladu, že dělostřelci věděli, co mají dělat, a měli po ruce různě časované roznětky (které způsobovaly výbuchy ještě nízko ve vzduchu než na zemi), mohl být vietcong zahnán. Taková drastická opatření se nemají tak snadno zkoušet.

Mohutné americké dělostřelectvo však mohlo udeřit na Severovietnamce jen podle podmínek nepřítele. V džungli bylo takřka nemožné zjistit jakékoliv postavení, dělostřelečtí pozorovatelé proto povolávali palbu alespoň tisíc metrů před vlastní postavení. Potom „přesunovali" dělostřelectvo k cíli ve stometrových postupech. Bystrý severovietnamský velitel mohl proto vyklidit prostor, než palba zasáhla cíl, nebo přejít do okamžitého protiútoku. Ani americká armáda s veškerým komunikačním vybavením nedokázala přivolat dělostřeleckou palbu dřív než za pět minut, když hlídka narazila na nepřítele. Těžkým 175mm nebo osmipalcovým dělům, která opravdu způsobila zkázu, to trvalo dvakrát tak dlouho. Problém se může vyřešit jen širokým použitím globálních polohových prostředků a obsáhlým výcvikem. Když se tedy dnes připravujete na boj v džungli, uvědomte si, jak dalece terén sníží výkon dělostřelectva.

Tanky a obrněná vozidla mají v džungli zjevnou nevýhodu a obvykle se omezují na silnice a cesty. Francouzské silniční „jízdní skupiny" byly nakonec v bitvě o Indočínu poraženy, i když moderní tanky mají mnohem lepší ochranu než pozůstatky druhé světové války. Ve válce

v džungli jsou v boji na krátkou vzdálenost náramenními protitankovými zbraněmi zranitelné i nejmodernější tanky M1 nebo Challenger. Jsou pro takový terén příliš těžké, neboť jen málo silnic v džungli unese šedesátitunový tank. Proto moderní armády, které se připravují na válku v tomto prostředí, mají snahu kupovat lehké tanky nebo dokonce obrněné vozy se 105mm děly. Nicméně, některé oblasti džungle jsou pro obrněné operace vhodnější než jiné, takže nelze předpokládat, že tanky budou k nepotřebě v jakékoliv džungli. V rozsáhlých oblastech Vietnamu dosáhla americká armáda velké úspěchy se silně vyzbrojenými obrněnými transportéry. Vyzbrojeny kulometem ráže .50 v kupoli a četnými kulomety 7,62 mm se štíty byla tato vozidla jednotek obrněné jízdy dostatečně pohyblivá v oblastech sekundární džungle a dokonce i v bažinách delty Mekongu. Díky důkladnému průzkumu terénu Pattonova 11. obrněná jízda dokonce dokázala dopravit střední tanky M48 do překvapivých míst. To přineslo pozoruhodné taktické úspěchy proti vietcongu, který se cítil bezpečný před tankovým útokem.

PARTYZÁNSKÉ JEDNOTKY

Ať už bojujete v jakékoliv džungli, je pravděpodobné, že se střetnete s partyzánskou armádou. Bude se vyhýbat přímému boji, kde to jen bude možné, pod tlakem zmizí v džungli, jen aby se znovu vynořila, jakmile bezpečnostní jednotky odtáhnou. Partyzáni spoléhají víc na politické akce než na palebnou sílu, a jak se často ukázalo, už jen samotný objem vládní palby nahrává partyzánům. Není dobré, když porazíte malou partyzánskou jednotku a v průběhu boje zmasakrujete několik vesnic. Partyzáni potom získají víc než dostatečné doplnění stavu, když nasraní vesničané se k nim dobrovolně připojí. Ve většině válek v džungli od roku 1945 je zápas o „srdce a duši" místních obyvatel nejvyšší snahou vojenských akcí. Když jsem sloužil v SAS, nejednou jsem poskytoval lékařskou pomoc lidem (ba i dobytku) v odlehlých pevnostech v Adenu. V Rhodesii jsem viděl, jak Smithova vláda nedokázala opakovat britský úspěch s „chráněnými vesnicemi", kterými porazila partyzány v Malajsku. Na druhou stranu dostali Malajci nezávislost, jakmile byli partyzáni poraženi.

Jelikož dělostřelectvo a letecké bombardování je v džungli tak často neúčinné a použití těžké palby v blízkosti populačních středisek by

mělo záporné politické následky, není pochyb, že nejlepší způsob, jak porazit partyzány, je hrát jejich vlastní hru. Dobře vycvičená pěchota, která se nebojí džungle, může přenést válku k nepříteli. V Malajsku Britové porazili odhodlané komunistické teroristické hnutí tím, že oddělili partyzány od civilního obyvatelstva a zamezili jim tak nábor nebo zastrašování. Zatímco obyvatelstvo bylo bezpečné v „chráněných vesnicích", bezpečnostní síly se soustředily na hlídky v džungli, aby zjistily a zničily nepřítele. Nakonec partyzány zahnali do vzdálených vrchovin v džungli, daleko od středisek populace, a revoluce se vytratila. Vzor se samozřejmě musí upravit podle místních podmínek, ale systém „chráněných vesnic" a agresivních hlídek se osvědčil jako jediný způsob, jak v této části světa porazit povstalce.

Přestřelky v džungli začínají náhle a prudce a lehko se v ten moment na několik vteřin „ztvrdne" – zaváhání, které vám způsobí smrt. Jedině časté nacvičování s ostrou střelbou vám umožní „překonat uhranutí", když k tomu opravdu dojde. Musíte mít spolehlivé automatické zbraně. A velkou zásobu střeliva. Právě jako válka na Falklandách změnila britský názor na množství nábojů, zkušenosti ve Vietnamu zase vedly australské SAS k tomu, že na hlídky braly jako základ 300 nábojů ráže 5,56 mm. Kulomety nabíjené nábojnicovými pásy jsou důležité, neboť i malé jednotce umožní vyvinout velkou palebnou sílu při přestřelce v džungli. O munici pečujte; spojená munice v zásobnících a pásech se v tropických podmínkách rychle narušuje, proto ji ošetřujte – vodu odpudivým sprejem, jako je WD-40, a noste ji ve vodotěsných nádobách (australské SAS nařezaly nafukovací matrace na plastické rukávce). Pravidelně munici prohlížejte, zejména když jste delší dobu nestříleli nebo ji odebíráte ze skladu.

Kolik prostoru může hlídka pokrýt, záleží na druhu džungle. Na Borneu urazily hlídky Commonwealthu deset kilometrů za den, ale proti vietcongu dokázala pětičlenná hlídka australských SAS zvládnout nanejvýš tři kilometry za den. I když by vám terén dovolil pohybovat se rychleji, nebylo by to moudré při vysoké úrovni nepřátelské bojové síly. Za každou cenu se vyvarujte běžného postupu; dokonce i vietcong měl ve zvyku se kolem poledne zastavit na dvě hodiny, což mohlo být využito odvážnými jednotkami svobodného světa.

Většina amerických pokusů vyhrát válku ve Vietnamu nadřazenou technologií podle očekávání selhala. Ale jeden nový systém, který přinesl obrovské výsledky, bylo nasazení vrtulníků. První letecká jízdní

divize způsobila severovietnamské armádě řadu těžkých porážek používáním vrtulníků k vysazování zahrazovacích jednotek, které zaskočily nepřátelské jednotky v místech, kde je mohlo napadnout dělostřelectvo nebo letadla. Vrtulníky také umožnily Letecké jízdní posílit překvapující rychlostí obklíčené jednotky. Vietnamské pokusy bránit se protiletadlovými děly nebo zaminováním pravděpodobných přistávacích ploch byly zneškodněny mohutnou dělostřeleckou palbou, která předcházela útoku vrtulníků. Bitevní vrtulníky od prvních strojů typu UH1B s kulomety až po pozdější účelově stavěné AH1 Cobra dokázaly vyvinout obrovskou palebnou sílu s velkou přesností a napadaly vietnamské jednotky na padesát metrů před americkými pozicemi.

Nezapomínejte, že odchod Američanů z jihovýchodní Asie nebyl vyvolán porážkou jejich armády. To američtí voliči rozhodli, že zachování Jižního Vietnamu nestojí za další americké životy. Džungle je těžké místo k boji, omezuje účinek moderních zbraní, ale není to neprostupná hradba.

Boj v buši

Když jsme při prohledávání prostoru pročesávali stromy a vysokou suchou trávu, najednou přímo proti mně, jen několik kroků vyskočil jako králík z vysoké trávy černý partyzán. Udělal blbost, že se otočil a utíkal. Instinktivně jsem zvedl pušku k rameni a střelil jsem ho přímo do zátylku. K mé hrůze mu lebka doslova explodovala.

Bojoval jsem v Angole, Namibii, Mosambiku, Tanzanii a Zimbabwe. Africký buš se mění od polopouště na hornatý a mezi suchým a vlhkým obdobím je neuvěřitelný rozdíl. Na druhou stranu je to jedinečné prostředí: navzdory létům evropského vlivu – ať ze západní Evropy nebo z komunistického bloku v sedmdesátých a osmdesátých letech – africké armády se velmi liší. Nováčky získávají mezi vesničany, nikoli ve městech. Co často postrádají ve vojenském výcviku, nahrazují přirozeným chápáním prostředí. Zatímco bílí vojáci v Selous Scouts byli neuvěřitelně dobří, jejich černí zvědové byli opravdu zvláštní. Měli skutečně šestý smysl, kde jsou teroristé, a měli neocenitelné znalosti okolí. Například jeden chlapík usoudil, že se ve vesnici skrývají teroristé, protože tatáž žena šla už počtvrté pro vodu. Tedy daleko víckrát, než by sama potřebovala, jak věděl, kdyby neměla nějaké „hosty" s kalašnikovy. V porovnání s nováčky na Západě afričtí vojáci jsou neobyčejně zdatní a dokáží pochodovat na neuvěřitelné vzdálenosti. Jak to vypadá, střední a západní Afrika je ve stavu trvalé anarchie, takže zde bude koncem devadesátých let asi nejpravděpodobnější bojiště vojáků OSN a možná i NATO. (Tento autorův pohled na situaci se, jak vidno, dále potvrzuje i pro léta příští – pozn. red.)

Také svět žoldnéřů se vrátil zase na začátek. V šedesátých letech bílí žoldnéři zachránili Kongo před kmenovým terorem, ale později je potlačil (s pomocí OSN) bezohledný diktátor Mobutu. Tisk se o žoldnéřích v Kongu vyjadřoval špatně a pověst žoldnéřů klesla na nejnižší úroveň, díky vražedné neschopnosti bývalého výsadkářského poddůstojníka Costase Georgioua (alias „plukovník Callan") v Angole v roce 1976. Avšak po dvaceti letech bojového nasazení bezpečnostní rota posádkou v Jižní Africe přinesla mír do Sierry Leone, když tam OSN odmítla zasáhnout z obav, že by to skončilo dalším debaklem jako v Somálsku. Bývalí jihoafričtí vojáci (mnozí z nich černí) společně s ukrajinskými žoldnéřskými piloty vrtulníků potlačili partyzánské hnutí, které se chystalo zmocnit

Cesty
K získání hrubého odhadu, kolik lidí přešlo po cestě, vyznačte si obdélník na délku pušky a druhou stranu 450 mm. Spočítejte počet kompletních šlépějí v prostoru, a to je počet, kolik lidí sledujete. V praxi je dobré přidat 2 jako bezpečnostní rozptyl, jestliže kompletních šlépějí je pět nebo více, ale všeobecně to platí pro 14 lidí.

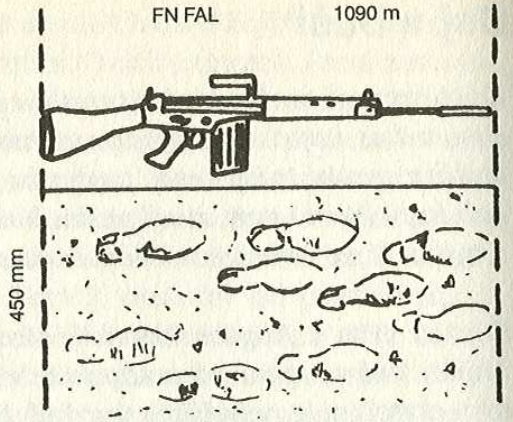

vlády. Metody, jež používali, byly vyvinuty během trpkých let války v Rhodesii a jihoafrickými jednotkami v Angole a Namibii.

Už jen pouhá rozloha operačního prostoru vás často donutí, abyste se pohybovali rychleji, než by se vám líbilo. Během války v Rhodesii bezpečnostní jednotky hlídkovaly obvykle velmi rychle, pochodovaly vzpřímeně, pokud nebyly v opravdu hustém buši, který vás přinutí přikrčit se, když chcete něco vidět. Kdyby se pohybovaly opravdu správným taktickým způsobem, stylem britské armády „neposkytovat terč", nikdy by na nic nenarazily. Účelem bylo zjistit partyzány, vyvolat s nimi přestřelku, již by bezpečnostní jednotky vyhrály vzhledem k dokonalému střelectví a výcviku.

Tři čtvrtiny našeho času v Africe jsme trávili na hlídkách a hledali otisky šlépějí. Naučili jsme se odhadovat sílu nepřítele podle stop; dalo se rozeznat, jestli patřily FRELIMO nebo komu. Osvojili jsme si techniku používání jízdních kol: můžete pěkně rychle šlapat a nikdo nezkoumá stopu bicyklu. Je to také naprosto tiché.

Jedné noci v Africe jsem seděl na pozorovatelně. Měl jsem připravený lehký kulomet RPD a udržoval si dobrý výhled. Najednou jsem zaslechl lehké zašumění a to bylo ono – chlap na kole projel těsně kolem mne, aniž bych mohl zareagovat. Vůbec jsme ho neslyšeli přijíždět. Po návratu jsem o tom mluvil s kapitánem Schullenbergem. Říkal jsem, proč i my nepoužíváme kola? Nikdy dřív nás to nenapadlo.

Záleží jen na tom, jak svou taktiku přizpůsobíte nepříteli a prostředí. Jihoafričané používali v Namibii ještě rychlejší techniku pohybu. Tam

jsou vzdálenosti tak ohromné a obyvatelstvo tak rozptýlené, že konvenční pěchotní hlídkování by vyžadovalo nespočet tisíců vojáků. Koevoet (Protipovstalecká divize policie Jihozápadní Afriky) pronásledovala partyzánské skupiny jednotkami o síle čety, jež tvořili stopaři kmene Ovambo. Používaly velké obrněné transportéry Casspir s vysokým podvozkem a zesíleným spodkem odolným proti minám a pohybovaly se rychle buší, aby získaly dotyk. Potom v těsné blízkosti nepřítele stopaři Ovambo zachytili stopu a nepřítele doslova uštvali, běželi podle velkých vozidel a partyzány předběhli.

Pokud jedete po silnici v buši, ať už doprovázíte konvoj vozidel nebo jste v akci, pamatujte na výcvik proti léčce, o kterém jsme mluvili dříve. Každý velitel vozidla by měl určovat směr, ne se jenom vézt za tím vpředu; když dojde k dotyku, aby každý věděl, kde jste. Podobně nesoustřeďte všechny velitele v jednom vozidle a přesvědčte se, že všechny cviky pro případ léčky, leteckého útoku, min byly realisticky nacvičeny, než je budete muset použít ve skutečnosti. Třeba nebudete mít obrněná vozidla jihoafrického typu se široce umístěnými koly a se spodky odolnými proti výbuchu, ale nějakou ochranu proti pozemním minám můžete improvizovat. Na podlahu těžkého vozidla položte vrstvu pytlů s pískem a držte se na silnicích s pevným povrchem, pokud existují. Všechna vozidla musí mít s sebou náhradní díly a pokud možno snažte se typově sjednotit vozidla, abyste nepotřebovali tolik různých náhradních dílů. To vám také umožní kanibalizovat (míněno – rozebrat na potřebné součástky) poškozená vozidla. Jestliže používáte terénní vozy, postarejte se, aby vojáci sesedli, když vjedete do hustého buše.

V Jihoafrické armádě jsme provozovali „zimní sporty", jak jsme tomu říkali: vymlátit SWAPO, než přijdou deště. Zimní deště znamenaly výhodu pro partyzány, protože přinášely nízkou oblačnost, takže naše letadla nemohla vzlétnout; vegetace zhoustla a partyzáni měli hekťáky vody. Naším cílem každým rokem bylo vyrazit a pobít je, než začnou s infiltrací. Během suchého období jsme je zatlačili, ale jakmile začaly deště, zase postupovali na jih.

Dotyk v buši je tak náhlý jako v džungli. Co uděláte během první vteřiny nebo dvou, může představovat rozdíl mezi životem a smrtí. Zase řeknu, není nad opakované nacvičování dotyku s ostrou municí.

Přebíhat hřiště na odbíjenou jednoduše nestačí. Zkušenost dokládá, že malá skupina i proti silné převaze dokáže porazit africké partyzány, když je napadne s největší agresivitou. Abyste porazili nepřítele v buši, musíte mít stejně dobrou bojovnost a tělesnou zdatnost. Také nepodceňujte nepřítele jen proto, že poslední skupina, proti které jste bojovali, byla pouhý ozbrojený dav. Neznamená to, že příští horda bude stejná.

Příslušníci SWAPO byli dost kurážní, ale na druhou stranu Šonové v Rhodesii, kteří tvořili ZANLA, se do bojů moc nehrnuli. Jejich spojenci v organizaci ZIPRA, tvořené převážně Matabely, byli jiní – okamžitě se postavili proti vojákům a bojovali. Z jejich pohledu to nebyla dobrá taktika. Jednou jsme napadli jeden jejich tábor, kde jich bylo sedmdesát osm. Volali: „Pojďte, vy bílí bastardi!" Byli jsme rhodeské SAS a jako správná zvláštní jednotka jsme si řekli: „Hej, ti chlapi budou bojovat, zavolejte ty zasrané bitevníky!" Tomu se říká „využít výhodu"!

SWAPO měla dobré průzkumné hlídky, byly činorodé a agresivní. Na druhou stranu je v jižní Angole podporovala organizace MPLA (angolské vládní síly) a ostatní Sověty podporovaní „návštěvníci". Byli to hlavně Kubánci, ale jednou jsme minuli celý náklad východoněmeckých para, kteří doprovázeli jednotku SWAPO k namibijským hranicím. Kdykoliv jsem se střetl se SWAPO, vždycky jsme měli navrch; měli jsme podporu bitevních vrtulníků a letectva na zavolání. Jedno jim však nemohu upřít, a to je jejich bojovnost. Něco se jim podařilo, ale nebyli tak dobří jako my a nemá cenu tvrdit, že byli. „Výhody", jak jsme tomu říkali, jsme používali jenom proto, abychom zastavili zabíjení našich chlapců, to byl jediný důvod. I kdybychom neměli leteckou podporu, stejně bychom jejich postavení dobyli.

Jihoafričtí stopaři operovali ve dvacetičlenných skupinách hluboko v nepřátelském území. Jedna hlídka narazila na početnou jednotku SWAPO, a místo aby se stáhla, snažila se udržet území. Měli se zvednout a odtáhnout – „ten, kdo bojuje a uteče, žije, aby mohl bojovat druhý den", ale oni zůstali a utrpěli ztráty, to byl výsledek. Musíte si pamatovat, že když jste na nepřátelském území, jste teroristi/partyzáni a nemůžete se postavit a bojovat, dokud nemáte podporu letadel a bitevních vrtulníků.

Jihoafričan byl velice kurážný voják. Mladí parašutisté, které jsem viděl v Jižní Africe, byli stejně dobří a stejně zdatní jako kteříkoliv jiní, které jsem ve světě viděl, ačkoliv v některých případech by s lepším velením dokázali víc. Na druhou stranu velké křídelní přesuny lidí a materiálu při větších operacích zvládali lépe než britská armáda.

Podobně jako v poušti vodní zdroje hrají klíčovou roli, je tomu tak i v buši. Je možné, že hlídky obou stran se budou snažit využívat stejné vodní zdroje a ty se stanou oblíbenými místy pro léčky. Z téhož důvodu nechoďte nikdy po hojně používaných stezkách zvěře; partyzáni vám mohou zaminovat přístup. Postupuje-li hlídka dopředu, soustřeďte se pozorováním buš *proniknout*, ne se *na* něj dívat. Když chce hlídka zastavit, sejděte ze stezky, jako byste to udělali při boji v džungli. Kráčejte opatrně po kamenech nebo po obnažených kořenech stromů, abyste na zemi nezanechali stopy. Jestliže vás nepřítel sleduje, bude pravděpodobně pokračovat dál ve směru, když vaše stopa najednou končí, a projde kolem vašeho úkrytu, jak se vynasnaží, aby znovu stopu zachytil. V Rhodesii jsem se naučil užitečnou protistopovací techniku: z koberce jsem si udělal návlek; vypadal jako široký mokasín nebo sněžnice a nedovoloval našim botám zanechat čitelný otisk v půdě. Můžete použít i pytle na písek. Navlékali jsme si je, kdykoli jsme křižovali stezku, abychom nezanechali zřetelné stopy, které by přilákaly pozornost nepřátelského stopaře.

Když jsme s rhodeskými SAS šli do Mosambiku, celí jsme se načernili a oblékli si nepřátelské uniformy. Mohli jsme oklamat někoho, kdo nás pozoroval z dálky, ale zblízka ne. Běloch nikdy nedokáže jít jako černoch. Někteří chlapci se snažili zmást stopu a šli bosí jako většina místních obyvatel, ale když jsme došli, neměli na nohou skoro žádnou kůži. V každém případě však, i když jim kůže dostatečně ztvrdla, zanechali odlišné otisky nohou. Domorodci vyrostli bez bot, takže prsty na nohou mají víc roztažené a jejich otisky jsou proto zřetelnější. Když jsme jich náhodou měli dost, nosili jsme boty jako nepřítel.

Rhodesané vyvinuli systém nazvaný „Ohnivý úder", který umožnil jejich velmi malé armádě odpovědět na činnost partyzánů na vzdálenost stovek kilometrů v buši. Používali stejné zásady, které uplatňovali Američané před desetiletím ve Vietnamu, ale ve srovnání s neomezenými zdroji americké armády to bylo ubohé. Avšak úspěch jejich poměrně malého počtu vrtulníků a lehkých letadel může snad být užitečně-

ným modelem pro dnešního vojáka, který se připravuje na boj v buši. Pokud se nezúčastníte akce financované Američany, budete muset vystačit s jakýmikoliv letadly a piloty. Pravděpodobněji budete mít několik zastaralých ruských Mil Mi-8, spíše než pluk útočných amerických vrtulníků.

Ačkoliv operace „Ohnivý úder" měla k dispozici jen velmi malý rozpočet, kdykoliv sevřela nepřítele, vždycky byla úspěšná. Když jsme měli ztráty, nasadili jsme víc vojáků. Nikdy jsme však nepozbyli hnací sílu v nasazení. Důvod, proč byla operace tak úspěšná, vězel v tom, že byla založena na řadě pozorovatelen rozmístěných dlouhodobě na povstaleckém území. „Ohnivý úder" byl na základně a odstartoval teprve, když pozorovatelna hlásila dohled. Do dakoty a vrtulníků nastoupili výsadkáři. Vrtulníky vysadily přebradné skupiny a velitelský vrtulník s velitelem na palubě zůstal ve vzduchu nad místem operace. Odtud velel: „Vyšlete šest mužů podle té-a-té linie, v takovém-a-takovém úhlu." Nato přiletěla dakota s výsadkem, který se rozmístil podle linie. Potom místo obklíčili.

Někdy nás zase vyzvedli a vrtulníky přesunuly družstva, aby se udržel kontakt. Často jsme se snažili seskočit přímo na nepřítele. Když vrtulníky slétly nízko a způsobily vzdušné víry trhající větve a listí, hnědý huby se strachy posraly. Okamžitě jsme vyskákali, chlapci se rozmístili a zahájili palbu. Psychologicky je to nafouklo. Vrtulníky slétly tak nízko, že zvedly bouři prachu, ve které nepřítel nemohl střílet.

Nepřítele neporazíte, když budete jen kroužit vrtulníkem nad bušem; určitě potřebujete předcházející zpravodajský průzkum, abyste svými omezenými zdroji dosáhli těch nejlepších výsledků. Podle pravděpodobného scénáře, že se zúčastníte války v buši a budete podporovat vládu proti povstaleckým bojůvkám, musí být místní bezpečnostní jednotky vycvičeny a musí mít důvěru, že to zvládnou samy. Ale jakmile dojde k většímu střetu, bude to pravděpodobně váš úkol, dostat se rychle do prostoru a porazit nepřítele. Ať máte jakákoliv letadla, seznamte se s nimi. Provádějte vrtulníkové cviky, až je budete umět i potmě, k smrti unavení a v palbě, protože je velice pravděpodobné, že je budete muset použít, až se dostanete do pole. Mějte na paměti, že různé vrtulníky mají různá nebezpečí.

Piloti jistě budou rádi, když při nastupování na ně nebudete mířit puškou. Ve skutečnosti vás nepustí dovnitř, když tohle budete dělat. Tak se hlídejte, abyste hlavní zbraně někoho neohrožovali, když se pohybujete. Taky uvnitř vrtulníku nenatahujte kohoutek. Zasuňte první náboj do komory, teprve až přistanete. Když letíte do akce, co nejvíc by mělo být vidět z okének. Sledujte, kde jste, kdyby se přihodilo něco neočekávaného. Můžete se dostat do palby ze země nebo spatřit nepřítele při přesunu.

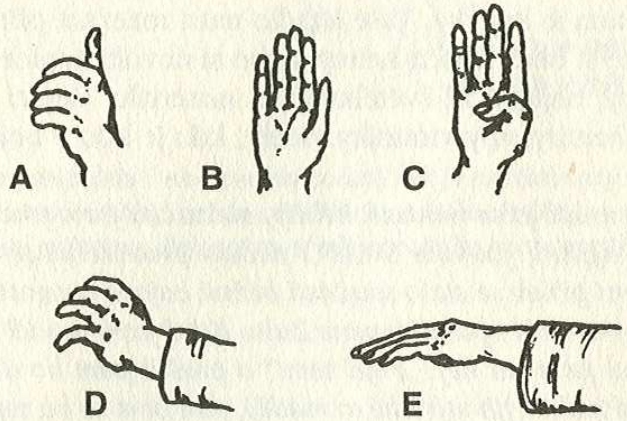

POKYNY VE VRTULNÍKU

Signály rukou

Zapomeňte na filmy, ve kterých se všichni ve vrtulníku spolu baví: ve skutečnosti je tam takový kravál, že povětšině vylučuje rozhovor a může dojít k hrozným chybám, když se budete snažit překřičet pokyny přes hluk motorů. Místo toho se při komunikaci používají základní signály rukou.

***a)** Pokyn k nástupu: vztyčený palec pilota nebo určeného člena posádky oznamuje, že nyní je bezpečné přistoupit k vrtulníku. V noci můžete dát pokyn k nastoupení blikáním navigačních světel nebo dohodnout jiný signál.*

***b)** Příprava k opuštění vrtulníku: pilot nebo člen posádky to oznamuje levou rukou. Když je načase opustit vrtulník, pilot prudce kývá hlavou. Musíte opustit stroj v předem stanoveném pořadí a co nejrychleji.*

***c)** Vztyčená pravá ruka dlaní vzhůru s palcem otočeným dovnitř znamená nenastupovat.*

***d)** Pokyn pro několik (prsty oznamují počet) členů výsadku k nástupu.*

***e)** Označení cíle.*

Navigace byla v Rhodeské lehké pěchotě dost špatná, protože jsme všechno dělali z vrtulníků. Jako první věc jsme při střetu odpálili kouřovou bombu a podle toho jednali dál. Celá operace probíhala v dešti minisvětlic.

Když se chlapci na zemi setkali s tvrdým odporem, vyznačili svůj pravý a levý bok kouřovými bombami, aby velitel ve velitelském vrtulníku viděl přední linii vlastních jednotek. Letecký útok mohl zasáhnout už padesát metrů před vlastním postavením, ale někdy jsme měli zraněné padajícími prázdnými nábojnicemi. Jeden voják měl zlomené rameno a jednoho chlapa dokonce zabila prázdná 20mm nábojnice z hunteru, která mu spadla na hlavu.

Letecký průzkum je kritický. Vaše letadlo musí rozeznat přítele od nepřítele. Můžete si buď označit helmy, nebo si dovnitř čepice našít široké pruhy látky, nejlépe ze světélkujícího materiálu. Čepici si pak při akci nasaďte naruby, aby vrtulníky viděly, kdo je kdo v boji.

V rhodeské armádě jsme nenosili helmy, ale začali jsme je nosit u jihoafrických paragánů, jakmile SWAPO začala pravidelně používat minomety. Nošení přileb se stalo součástí běžné bojové činnosti a já jsem nosil knobkerrie – hůl s palicí kmene Zulu. Když jsem uviděl vojáka bez helmy, zavolal jsem na něj: „Pojď sem!" a praštil jsem ho do hlavy (to jsem si mohl dovolit v jihoafrické armádě), pak jsem se ho zeptal: „Bolelo to? Kdybys měl helmu, nebolelo by to." To se brzy rozneslo.

VRTULNÍKOVÉ OPERACE

Různé vrtulníky potřebují různě veliký prostor na přistání, ale typický střední dopravní vrtulník, jako široce používaná Puma, potřebuje kruh o průměru aspoň třicet metrů. Představte si další, menší kruh o průměru nejméně jedenáct metrů. Tato střední část musí být dostatečně pevná, aby unesla váhu vrtulníku. Můžete si to vyzkoušet, když tam zaparkujete čtyřtunový náklaďák; když se nezaboří, je to v pořádku i pro vrtulník.

Jestliže přistává několik vrtulníků najednou, musí být přistávací body z bezpečnostních důvodů vzdáleny od sebe alespoň třicet pět metrů (od středu ke středu). Přistávací prostor má být rovný, sklon nemá přesáhnout 124 milů/7 stupňů. Může to být i 445 milů/25 stupňů, pokud se vrtulník vznáší těsně nad zemí, zatímco vyskakujete.

Při nastupování do vrtulníku se nikdo nepřiblíží pod třicet metrů, dokud mu pilot vrtulníku nebo velitel posádky nedá pokyn. Přibližujte se ve směru 2 hodiny od pilota, abyste byli jasně vidět. Zkontrolujte,

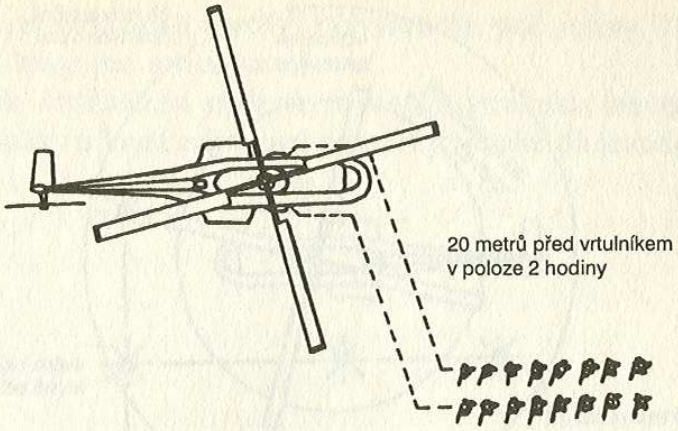

Nástup
Do vrtulníku nastupujete v obráceném pořadí, než je naplánovaný výstup. Sundejte si pokrývku hlavy, než se přiblížíte k vrtulníku. Puška je nenabitá a se zajištěnou pojistkou. Bajonet musí být v pouzdře, nenasazený.

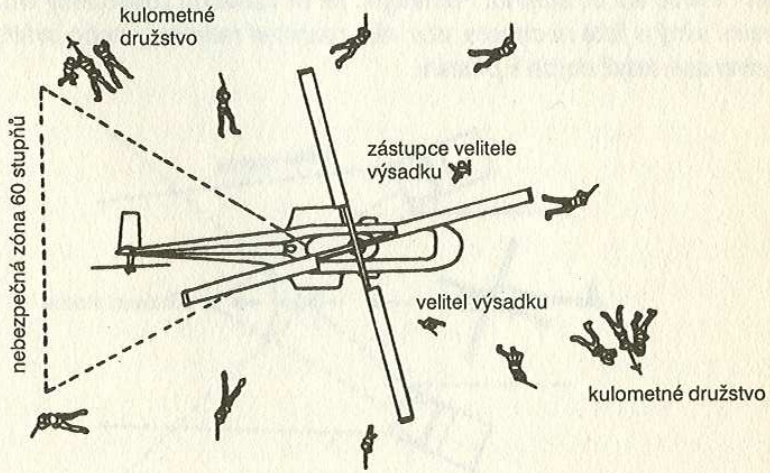

Výstup
Vystupujte co nejrychleji, bergeny vyházejte ze dveří a zaujměte kruhové obranné postavení. Jako první vystupují členové obou kulometných družstev a zalehnou v opačných rozích přibližného obdélníku. Kulomety chrání zbytek výsadku. Velitel výsadku a jeho zástupce zaujmou místo po obou stranách kabiny.

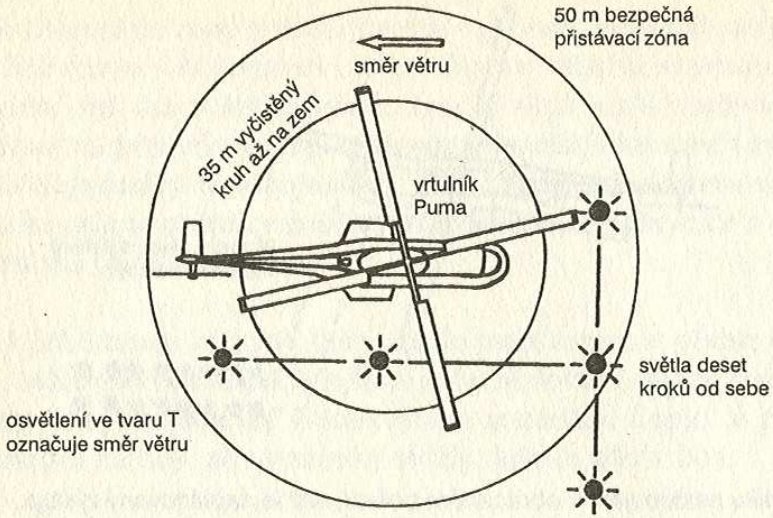

Noční přistání

Vrtulník typu Puma je typický dopravní vrtulník vyžadující minimální přistávací plochu o průměru padesáti metrů. Středních 35 metrů kruhů musí být vyčištěno až na zem a musí mít vnitřní zónu (zde nezakreslena) 15 metrů tvrdého povrchu, který udrží váhu (až 9 tun). Při navádění vrtulníku na přistávací plochu v noci použijte pět reflektorů nebo jiné světelné zdroje umístěné do tvaru T, nikoli k označení přistávací plochy, ale směru větru. Reflektory musí být částečně v zemi v úhlu asi 30 stupňů. Pamatujte, že vír vzduchu způsobený vrtulníkem je velmi silný a jistě nechcete, aby vám rozházel reflektory nebo světla po celém prostranství, když dojde k přistání.

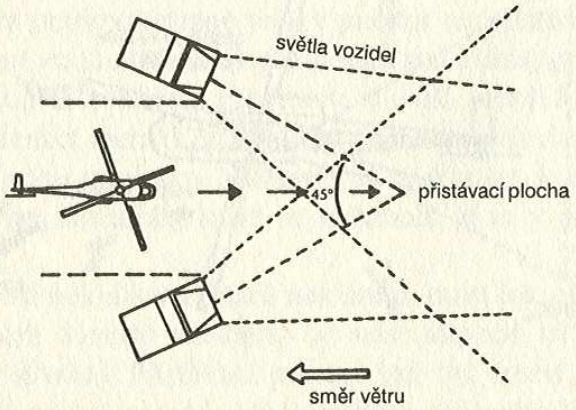

Nouzové přistání

Nemáte-li použitelné světelné zdroje k vyznačení přistávací plochy, zaparkujte dvě vozidla asi dvacet pět metrů od sebe a proti větru. Natočte je částečně k sobě, aby se světla protla v úhlu 45 stupňů. Zkontrolujte, zda všechny rádiové antény jsou zatažené, když bude vrtulník přelétávat v malé výšce.

zda máte staženy rádiové antény, než vkročíte pod rotory. Nechtějte z nich dělat klasy pro rotorovou „kosu".

Nekuřte do vzdálenosti padesát metrů od vrtulníku, nenechávejte vztyčené bodáky a krycí zákopové pomůcky zabalte do jutoviny nebo podobně.

Boj v polárních podmínkách

Po mnoho let studené války britské jednotky nacvičovaly v Norsku boj v polárních podmínkách. Ačkoliv ruská invaze do Skandinávie je dnes naštěstí méně pravděpodobná, měli byste být připraveni i k boji v zimních podmínkách. Válka na Falklandách byla, mimo přístav Stanley, pořádnou polární zkušeností; na Jižní Georgii se příslušníci SAS zase setkali s polárními povětrnostními podmínkami, když nouzově přistáli na ledovci. Současné rozmístění jednotek OSN/NATO v bývalé Jugoslávii zahrnovalo prodloužené operace na sněhu a v budoucnosti nikdo neví, kde budou takové operace nařízeny.

Zimní teploty jsou ve východní Evropě daleko nižší než v západní části. Velká ruská ofenziva, která zastavila německý útok na Moskvu v prosinci 1941, probíhala za denních teplot minus čtyřicet stupňů. Němci zjistili, že jim nefungují kulomety, protože olej v nich ztuhl jako lepidlo. Když jste se dotkli kulometu holou rukou, kůže vám ke kovu přimrzla. Optická mířidla se zamlžila, zaslepila děla tanků a dělostřelectva. Německé vojenské boty dobře padly, ale až příliš dobře v ruské zimě; jejich ocvočkované podrážky totiž dobře vodily chlad a nebylo v nich místo pro izolační vložky. Mnohému strážnému pevně zmrzly prsty na nohou a doslova mu chřestily v botách, omrzliny způsobily desetitisícové ztráty. V ruské armádě však byly omrzliny trestaným přestupkem. Ruští vojáci nebyli ani dobře vycvičeni, ani vybaveni, ale byli na takové hrozné podmínky zvyklí a dovedli se o sebe postarat. „Přetechnizovaná" německá armáda byla poražena.

Země, kde mají zkušenosti s krutými zimními podmínkami, nemusí mít tu nejlepší výzbroj na světě, zjistíte však, že funguje dál, když vaše vybavení vyplivne. Při testování pušek NATO na Aljašce před několika lety, kde se vyzkoušely všechny nejnovější západní vzory, se pro kontrolu použila třicet let stará ruská puška AKM. Zatímco jejich ochranné kryty z umělé hmoty popraskaly, zásobníky se rozpadly a zbraně se často zasekávaly, kalašnikovka přežila bez úhony. Není třeba tak přesná na střelnici, ale vydržela fungovat, kde téměř všechno ostatní selhalo.

Pohyblivé součástky jsou v polárních podmínkách mnohem více náchylné k poškození, musíte proto o zbraně lépe pečovat. Budete muset nosit ochranné rukavice, proto si včas vyzkoušejte, jestli protáhnete prst v rukavici lučíkem spouště. Rukavice také udržujte suché; když jsou mokré, všechno, co uchopíte – od hlavně pušky po granát –, k nim přimrzne. Na pohyblivých částech se po střelbě často vytváří led a munice někdy během přestávky v palbě v pušce zamrzne. Vždy po několika minutách proto pohněte závěrem nebo natáhněte kohoutek, abyste předešli možnému zaseknutí.

Kulomety budou potřebovat ke střelbě pevnou základnu a je i pravděpodobnější, že se jim dostane sníh do hlavně. Všechny zbraně proto přikrývejte, chraňte hlavně ucpáním a právě tak mechanizmus závorníku. Palba z plně automatických zbraní vytváří někdy kolem nich oblak páry. Tato ledová mlha může prozradit vaši polohu, tak si připravte případné záložní palebné postavení. V měkkém sněhu je taky těžké udržet správnou výšku hlavně, musíte proto na dvojnožku kulometu navléknout „botičky". Při střelbě z pušky zase můžete použít lyžařské hůlky, aby se vám nebořily lokty do sněhu.

Minomety rovněž vyžadují zvláštní pozornost, aby pozvolna ve sněhu nemizely, položte proto do palebného postavení, které jste předem důkladně ušlapali, velkou ocelovou plotnu. Jestliže sníh nemá kompaktní soudržnost, základní deska rychle zapadne a způsobí prodlení v palbě a nebezpečný rozptyl bomb. Měkký sníh tlumí výbuchy a snižuje účinek dělostřelecké a minometné palby. Zem však může být natolik tvrdá, že bez použití trhavin se vám nepodaří zakopat se, takže obrana vašeho postavení může být obtížnější.

Za jasného počasí jsou obranná postavení snadněji zjistitelná a zranitelnější útokem ze vzduchu. Ale zimní dny jsou zase velmi krátké a za polárním kruhem je denního světla stejně málo. NATO považuje minus dvacet pět stupňů za minimální teplotu, ve které se dá bojovat; při nižší se obě strany musí soustředit na pouhé přežití. Avšak v již zmíněné bitvě o Moskvu bojovaly převážně ruské jednotky ze Sibiře, kde zimní teplota pravidelně klesá pod minus padesát. Vojáci narození a vyrostlí v tak nepřátelském počasí důvěřovali své výzbroji a byli zvyklí na dané podmínky, že mohli bojovat, když jejich nepřátelé (jakkoli stateční) nemohli dělat nic jiného než se skrývat v úkrytech.

V kruté zimě může být problémem i komunikace, protože baterie mají jen zlomek svého normálního provozního života. Pokud se baterie nepoužívá, měla by být aspoň pod proudem. Pokud není, uložte ji někde v teple – to obvykle znamená ukrýt ji ve vašich hábitech, když jste na pochodu. Obráceně, není-li spojení, křik se také dobře uplatní. V chladném klidném vzduchu se zvuky šíří na překvapivou vzdálenost. Zvuková kázeň je proto velmi důležitá.

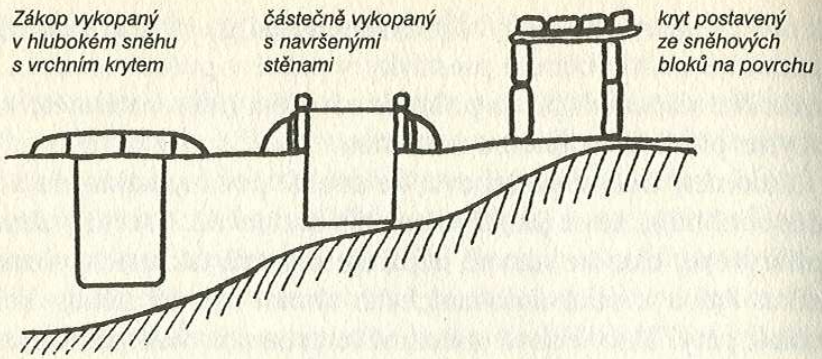

Kryty

Je-li sníh hluboký metr nebo víc, můžete si v něm vykopat přístřešek. Mělký sníh lze navršit jako jednoduchý kryt. Izolujte jej chrastím nebo čímkoliv, co je k mání, a nezapomeňte vykopat hlubší jámu hned u vchodu jako jímku, kam se bude stahovat studený vzduch.

Maskování a utajení v zimních podmínkách má stejné známé zásady týkající se tvaru, odlesku, siluety, pachu, zvuku apod., ale některé body je třeba zdůraznit. Každý zdroj tepla – běžící motor nebo oheň na vaření – vytváří „mlhu", protože ohřátý vzduch se rychle ochlazuje a vzniká kondenzát. Za těchto podmínek se vyžaduje kombinace zelenohnědého maskování s bílým. Buďte připraveni upravit maskování podle množství sněhové pokrývky. Bílé návleky by se měly nosit na helmách a bergenech, také obrys a barva zbraní by se měly narušit bílými maskovacími páskami.

Na sněhu je těžké utajit pohyb, ale měli byste nepříteli omezit možnost sledovat, co máte za lubem, používáním stejných postupů, o jakých jsme mluvili při boji v poušti. Ostré sluneční světlo na sněžném poli vytváří na zvlněném povrchu velmi temné stíny, využívejte tedy stíny a úžlabiny nebo se snažte pohybovat se raději mezi stromy než přímo v otevřeném terénu. Pěší hlídka může narušit svou stopu, když ji poslední zametá nějakou jehličnatou větví a tak podobně. Malá jízdní hlídka může také svou stopu omezit, když každé vozidlo jede ve stopě předcházejícího a poslední vůz za sebou opět táhne jehličnaté větve.

Kombinace sněhu a slunečního světla způsobuje, že ostré obrysy vystupují jasněji, ztěžují zamaskovat vozidla a ještě víc znesnadňují utajit polní obranu. Snažte se přizpůsobit tvářnosti krajiny. Když se zakopáváte, můžete proniknout vrstvou sněhu a začnete vyhazovat zeminu, ta však musí být jasně přikryta sněhem a stejně tak dno zákopu, aby se na leteckém snímku neobjevila silná černá čára. Stejně jako v poušti je relativně těžké úplně utajit před zkušeným nepřítelem vaše postavení, tím cennější jsou fingovaná postavení. Asi se vám nepodaří úplně skrýt svou přítomnost, ale můžete nepřítele uvést v pochyby, která postavení jsou opravdu obsazena.

Podstatné zásady zimního oblečení se dají shrnout do mnemotechnické pomůcky OPOS: *O*děv čistý, *P*řehřívání (zabraňte za každou cenu), *O*děv volný a ve vrstvách, *S*uchý oděv.

Několik vrstev tenčích oděvních součástí vás zahřeje víc než silná a těžká uniforma, protože vaše tělo prohřívá vzduch mezi vrstvami a vytváří izolaci. Při vícevrstevnatém oblečení si můžete také snadněji upravit tělesnou teplotu. Velké nebezpečí je v přehřívání při námaze, jako např. při kopání, když máte na sobě plnou zimní – zpotíte se a pot vás doslova zmrazí, když přestanete pracovat a vychladnete. Vtip je v tom, obléknout si porézní spodní vrstvy pod vnější neprodyšné oblečení, jako například lehké letní kalhoty do džungle (rychle schnou) pod bílé neprodyšné. Volné oblečení umožňuje lepší cirkulaci, která je velmi důležitá pro údy a nohy. Ve druhé světové válce se němečtí vojáci zpočátku divili a boty Rusů se jim zdály pro ně příliš velké. Jak zjistili, Rusům to v zimě umožňovalo vycpat boty izolační kožešinou, aniž by jim to svíralo nohy a omezovalo oběh v prstech u nohou.

POHYB

Nemáme tady dostatek prostoru, abychom projednali lyžařskou techniku, ale lyže v zimním boji dodávají životně důležitou pohyblivost, která může rozhodnout bitvy. Finské lyžařské oddíly zničily v roce 1939 jednotky ruské armády, pohybující se po silnici, napadením zezadu, přeťaly jim silnice a zmocnily se jejich zásobovacích vozidel dřív, než se dostaly k bojujícím jednotkám. Když máte na zádech bergeny a táhnete sáně, je vojenské lyžování zcela odlišné od civilního. Vyžaduje to několik zim v Norsku, abyste tohle dokonale zvládli.

Pohyb vozidel v polárních podmínkách také vyžaduje mimořádné znalosti. Už jen pouhá praxe, jak udržet motor v chodu, je sama o sobě uměním. Vozidla se také mohou použít k tažení skupiny vojáků technikou, která se v britské armádě nazývá „skijöring". V otevřených sněžných polích to pěchotě dovoluje pohybovat se rychlostí deset až patnáct kilometrů za hodinu. Jsou však nutné zastávky, aby se obnovil

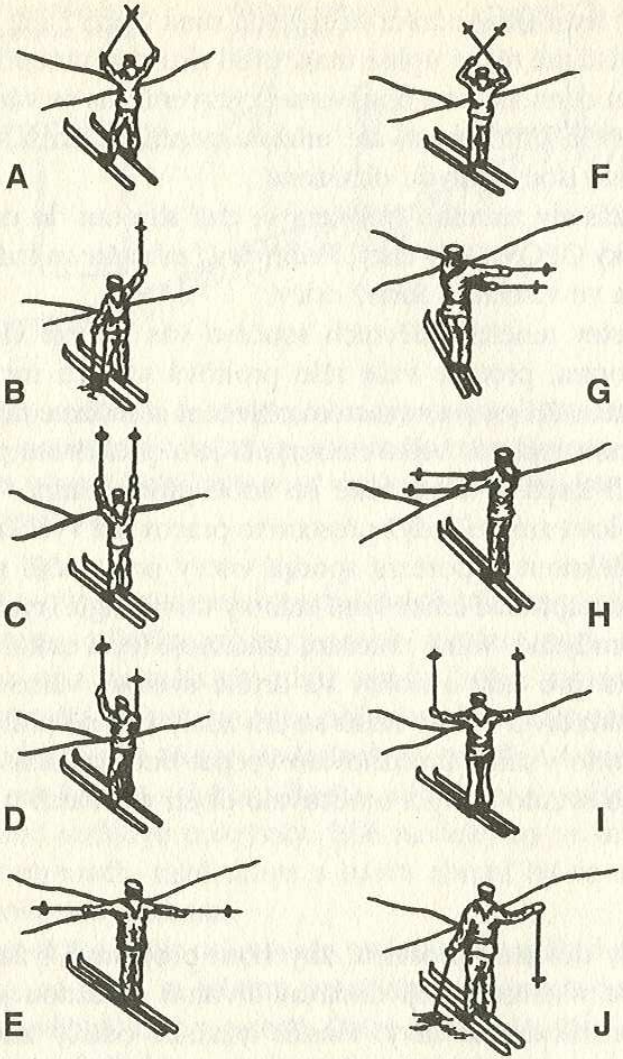

Lyžařské signály

Na lyžích používejte následující signály:

A) *Hlídka vytvoří šípovitou formaci*

B) *Hlídka vytvoří zástup*

C) *Hlídka vytvoří dvojstup*

D) *Hlídka vytvoří šachovitě rozestavěný zástup*

E) *Hlídka se roztáhne do řady*

F) *Vpředu překážka*

G) *Kulometná nebo střelecká skupina uhne doprava*

H) *Kulometná nebo střelecká skupina uhne doleva*

I) *Kulometná nebo střelecká skupina postoupí vpřed*

J) *Stop*

oběh v obličeji a nohách, i když máte na obličeji masku a na prstech u nohou návleky. Důležité je dobře naplánovat cestu, protože každá nerovnost povrchu si vynutí zastávku. Určování směru probereme později, ale v zimních podmínkách může být obzvlášť ožehavé, protože husté sněžení zakryje milníky a změní tvář krajiny, že se sotva podobá údajům v mapě. V bílé záplavě nevidíte horizont, takže je nemožné určit vzdálenost. V extrémní zimě, když zápasíte s mapou a kompasem, protože máte na rukou rukavice, to může vést k vážným následkům humorného pochybení. Udělejte si tedy čas k naplánování cesty, vyhýbejte se příkrým svahům nebo stržím a snažte se pohybovat souběžně s viditelnými útvary, které vám pomohou při určování směru – například koryto řeky. Podobně můžete směřovat k pevnému bodu, jako je mohutný strom nebo skalnatý útvar. V noci se zase snažte řídit nějakou hvězdou, ale ne déle než dvacet až třicet minut, protože se vůči zemi pohybují. Nemá tedy smysl pochodovat sněžným polem jako Tři králové.

Určování vzdáleností může být obtížné, když nemáte bod, na který se podle mapy můžete zaměřit, a počítat kroky s lyžemi na nohou je pěkně nepřesné. Lepší nápad je přivázat provaz mezi dva lyžaře; jeden postoupí na jeho plnou délku, zatímco druhý zůstane stát. Pak si vymění úlohy. Spočítejte délky provazu, ale měřte skutečnou délku mezi oběma po přivázání. Trvá to sice dlouho, ale je to lepší než nic, když chcete mít jistotu.

Jeden očividně výhodný aspekt zimní války je ten, že řeky a jezera zamrznou a vojáci je mohou přecházet v místech, kde by normálně bylo nutné přemostění. Mnohé armády byly poraženy, protože nedovedly tuto skutečnost využít jako domorodci. Vyžaduje to značné nervy, vjet tankem na zamrzlou řeku s vědomím, že máte malou šanci uniknout, když se proboří led; nejdřív tedy led pečlivě prozkoumejte. Přesvědčte se, že pracuje mozek, než dáte tělo do pohybu. Budete potřebovat nebozez k měření síly ledu. Měřte v pravidelných vzdálenostech. Místo přechodu vyberte mimo místa vtoku a výtoku řeky a vyhýbejte se záhybům řeky, kde říční tok bude rychlejší a led proto tenčí. Jezera hydroelektráren, běžná ve Skandinávii, jsou obzvlášť nebezpečná, protože hladina pod nimi klesá a ponechává vzduchovou mezeru až dvacet metrů mezi ledem a hladinou vody. Když se za takových podmínek probořite, není úniku. U břehu je led obvykle tenčí, ale můžete jej zesílit v bodě přechodu, když na něj napumpujete

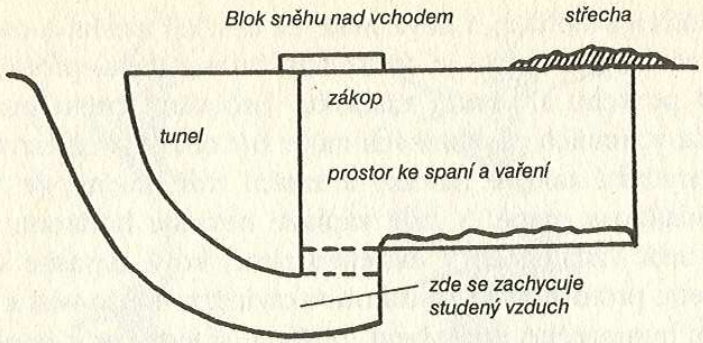

Bunkr, boční pohled

Ve sněhu hlubokém metr nebo víc si můžete vykopat přístřešek. Mělký sníh navršíte jako jednoduchý kryt. Izolujte jej chrastím nebo čímkoliv, co je k mání, a nezapomeňte vykopat hlubší jámu hned u vchodu do krytu jako jímku, kam se bude stahovat studený vzduch

Bunkr nebo-li „sněžný hrob" je obyčejný zákop, vykopaný v hlubokém sněhu a zakrytý, na jednom konci s tunelem vycházejícím na povrch. Ten slouží k větrání a zachycování studeného vzduchu. Zákop má být navrchu užší než na spodku, aby se snadněji zastřešil. Stačí jen trochu tepla (obyčejná svíčka), teplota se udrží kolem nuly. Dokonce i v Arktidě.

vodu nebo rozložíte jutovinu, slámu, stromky a třeba ocelové pletivo. První pravidlo bezpečnosti na ledě stanoví nepřejíždět, jste-li na pochybách o nosnosti ledu. Požadovaná síla ledu pro přechod je:

Zátěž	Síla ledu	Min. vzdálenost mezi zátěží v metrech
voják	50 mm	2
náklaďák 2 tuny	200 mm	15
náklaďák 2 tuny	200 mm	30
náklaďák 4 tuny	300 mm	30
náklaďák 40 tun	650 mm	40

ZDRAVÍ V ZIMĚ

O zdravotních problémech pojednáme později, ale tohle je logické místo, kde se musím zmínit o třech zdravotních podmínkách, které ve válce v zimě představují vždypřítomné nebezpečí. Všechny se dají pře-

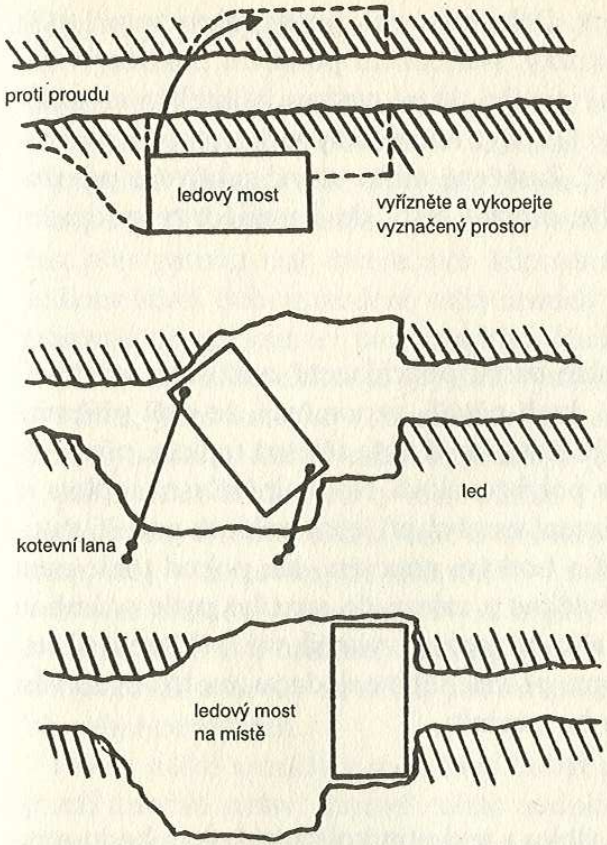

Ledový most je taktika stará stovky let: na pomalu tekoucím rovném úseku řeky vysekejte blok ledu a vykopejte okolí, jak nakresleno. Ledový most zajistěte kotevními lany připevněnými do železných kruhů zasekaných v ledu, potom ho splavte na místo, kde vytvoří přechod. Ještě lépe jej zajistíte, když jej na místech, kde se dotýká břehů, oblejete vodou, která zmrzne.

konat řádným výcvikem a profesionalitou. Vzpomeňte, že Rusové považovali omrzliny za kázeňský přestupek podobně jako britská armáda „zákopovou nohu" v první světové válce.

Omrzliny

Nevhodné oblečení, nadměrné vystavení se mrazivému větru nebo dotýkání se kovu holou rukou – to všechno jsou zjevné příčiny omrzlin. Hlavní problém spočívá v tom, že k nim dojde, aniž si to člověk uvědomuje. Zejména když jste unaveni a snažíte se v té chvíli soustředit na vojenský úkol. Snížená citlivost postupně zasahuje uši, prsty u nohou, nos apod.; cvičte proto s prsty na rukou a nohou, abyste udrželi krevní oběh. Pracujte ve dvojicích, aby každý pozoroval svého parťáka, zda se mu neobjevuje zrádná vosková bledost na pokožce. Při prvním náznaku omrznutí třete zasažené místo sněhem, dokud ble-

dost nezmizí a nevrátí se cit. Dělejte to však jemně, netlačte při tření a neriskujte poškození pokožky. Následkem poranění pokožky vznikají z omrzlin často vážné potíže, které vedou k infekčním zánětům a často i ke gangréně. To byl neradostný osud mnoha německých vojáků na ruské frontě. Zasažené místo jemně zahřívejte přiložením teplé ruky nebo vložte omrzlé prsty do kamarádovy podpažní jamky.

Hypothermia

Podobně jako omrznutí může nastat podchlazení, aniž si to uvědomíte. Ve skutečnosti si mnozí, kteří přežili, vzpomínají, že cítili příjemné teplo a byli téměř jako opilí. Když klesá vaše tělesná teplota, přestáváte jasně myslet, klopýtáte a polykáte slova. Normální tělesná teplota je 36,8 stupňů Celsia, podchlazení nastává při jejím poklesu pod 35 stupňů. Zastaví se teplou lázní a horkým nápojem, ale pokud tohle není k dispozici, postižený se svlékne a zaleze do spacího pytle s druhou nahou osobou. Vzájemná tělesná teplota vykoná své. Můžete-li obstarat horkou koupel, nepotopte postiženého najednou, mohlo by to vést k zástavě srdce. Ponořujte ho pomalu.

Zákopová noha

Jestliže celé dny stojíte ve vlhku s teplotou kolísající kolem bodu mrazu, výsledkem může být onemocnění známé jako „imerze“ neboli „zákopová noha“. Pokožka dostane voskový vzhled a je oteklá, nohy jsou studené a znecitlivělé. Dochází k poškození nervů a svalů, oblast se zanítí, má náběh ke gangréně. To byla příčina evakuace v první zimě na západní frontě za první světové války a znovu se objevila docela nedávno ve válce na Falklandách. Nohy musíte mít v suchu. Noste vždycky rezervní ponožky, abyste vlhké mohli usušit (i v podpaždí, když třeba), zatímco si obujete suché. Každý den si myjte nohy, důkladně je osušte a navlékněte si suché ponožky.

Boj ve městě

Města se neustále rozšiřují, někdy až do bodu, kdy se spojí a vytvoří obrovské zastavěné oblasti. V západní Evropě je téměř 400 měst s populací přes sto tisíc obyvatel. Města a velkoměsta v Porúří v Německu se dokonce všechna propojila; výsledkem je dnes městská oblast přes patnáct tisíc čtverečních kilometrů rozlohy, obývaná třinácti miliony lidmi. Během studené války armády NATO cvičily obranu těchto obrovských aglomerací proti vojskům Varšavské smlouvy (která zase cvičila a zaváděla dokonce zvláštní výstroj, jak je dobýt). Velkoměsta v Africe, Jižní Americe a zejména v Asii rostou ještě rychleji. Jenom pouhá rozloha těchto měst neustále zvyšuje pravděpodobnost, že v příští válce se mnohá z nich změní v bojiště. Jak se ukázalo ve Stalingradu, Berlíně, Alžíru, Hue a docela nedávno v Sarajevu a Groznem, boj v zastavěných oblastech – neboli BZO, jak tomu říkají v britské armádě – se velmi liší od bojů v otevřené krajině. Vyžaduje zvláštní znalosti a některé speciální zbraně. A pokud jste nácvik BZO neopakovali a nevíte co dělat, pak i nejslabší odpor vám může způsobit velmi perný den.

Pokus ruské armády v roce 1996 dobýt povstalecké město Groznyj ji stál tisícové ztráty, Rusové město nedokázali udržet proti odhodlanému odporu Čečenců. Při boji v zastavěné oblasti je místní znalost velmi užitečná a Čečenci ji úspěšně využívali proti ruským vojákům, kteří neměli ani ponětí o místním zeměpise. Pro útočníka je také velmi těžké získat přesnou představu, kolik je obránců a kde je jejich hlavní postavení. Hrstka odhodlaných vojáků dokáže zastavit daleko větší jednotky. Už pouhé zjištění, odkud přichází palba, je dost obtížné; je hodně utajených palebných postavení, obzvlášť když město bylo vybombardováno a praskot výstřelů z pušek se odráží od okolních budov. V boji ve městě jsou velice nebezpeční ostřelovači. Kulky a střely zasahují budovy, vzduch se rychle naplňuje prachem a kouřem, zmatek narůstá. Radiokomunikace obvykle také vypoví službu, protože rádiový příjem VHF je ztížen vysokými budovami. Můžete umístit antény na střechu, ale jak se rychle mění situace, asi na to nebudete mít čas. Vrtulníky jsou užitečné pro koordinaci jednotek a zjišťování nepřátelských postavení, ale jsou také zranitelné těžkými kulomety umístěnými na půdách nebo ručně odpalovanými raketami SAM.

Nejčastějším znakem boje v zastavěných oblastech je častý boj na krátkou vzdálenost. Boj s moderními zbraněmi uvnitř budov způsobuje těžké ztráty jak útočníkům, tak obráncům. Jenom proto, že SAS se podařilo dobýt budovy, zabít půl tuctu teroristů a osvobodit jejich rukojmí, neměli byste se spokojit s představou, že takhle je to „normální" při „čištění budov". Aniž bychom snižovali dosažený úspěch SAS v Princes´ Gate, kde se teroristé ani nepokusili připravit budovu na obranu, zatímco přepadová družstva nacvičovala útok do poslední podrobnosti. Když se probíjíte městem, nebudete mít ten luxus přesného plánování a nácviku, jak zaútočit na každou budovu v každé ulici. Nebudete ani přesně vědět, kolik je nepřátel v každém bodu, ani jak jsou vyzbrojeni. Můžete se jen držet vyzkoušených a osvědčených zásad – a tvrdě makat při nácviku.

VÝSTROJ PRO BOJ V ULICÍCH

Protože budete pronikat dveřmi, okny a otvory proraženými ve zdech budov, tak si bergeny odložte na bezpečném místě, než se postavíte na výchozí linii. Budete si muset upravit opasek, abyste si mohli vzít co nejvíce munice, protože v každém městském boji je spotřeba střeliva enormní čili veliká. Ochrana očí také stojí za pozornost. Americká družstva SWAT neútočí na budovy v lyžařských brýlích kvůli tomu, že by po přepadu plánovala malý výlet na sjezdovku, ale protože se poučila, kolik prachu a úlomků létá vzduchem po přestřelce uvnitř budovy. Přece si nechcete mnout prach z očí právě v tom okamžiku, kdy se nepřátelský voják objeví ve dveřích. Lokty a kolena také potřebují ochranu. Nejlepší je našít si podložky do uniformy a obléct si silné kalhoty místo lehkých do džungle. Také maskování je problém. Mnozí novináři poukazovali na to, jak nápadní jsou britští vojáci, když se ulicemi Belfastu potloukají v uniformách DPM určených pro boj v otevřené krajině. Nosíte-li zelenohnědé maskáče, posypte je cihelných prachem a popelem, aby lépe ladily s okolím. A pamatujte: granátů není nikdy dost!

Zvláštní požadovaná výbava obsahuje následující:

- žebříky (ideální jsou hliníkové útočné žebříky),
- provazy,
- hákovací kotvice,

- provazové žebříky,
- svítilny,
- aerosolovou barvu ve spreji,
- granátomety (nepostradatelné),
- stopovky (pro indikaci cíle),
- protitankové zbraně/trhaviny (pro vyrážení vstupních otvorů do budov),
- vodu navíc,
- obvazy navíc a balíček první pomoci,
- pomůcky na zajištění zajatců.

ÚTOK NA BUDOVY OBSAZENÉ NEPŘÍTELEM

Útok na typický obytný dům vyžaduje aspoň družstvo. Když se probíjíte do města, postupujte po obou stranách ulice, vyhýbejte se otevřeným prostorům, útočte dům od domu. Budovy se snadněji čistí odshora dolů, kdy přitažlivost napomáhá granátům. Bohužel to není vždycky možné.

Základní metoda útoku na budovu obsazenou nepřítelem ukládá polovině družstva poskytnout krycí palbu, zatímco druhá polovina vnikne dovnitř a v boji muže proti muži se utká s okupanty. Je dobře, máte-li k budově krytý přístup, když ne, pak krycí palba musí být zaměřena na štěrbiny, okna, zkrátka všude kde se zableskne hlaveň. Kulometnou palbou důkladně prostřílejte střechu, protože střešní tašky neposkytují ochranu proti střelám s celokovovým pláštěm. Kulomet ráže 7,62 mm může doslova vystřílet otvor ve střeše, kterým pak proniknete do domu z přilehlé budovy. Pamatujte, že ze sousední střechy můžete vždycky spustit útočný žebřík a tak vniknout dovnitř. Lehké moderní stavby kladou malý odpor palbě z těžkého kulometu, a máte-li kulomet ráže 12,7 mm, palte dlouhé dávky těsně nad prostor, kde myslíte, že je úroveň podlahy. Kulky proniknou cihlami bez potíží.

Jestliže si nepřítel na obranu dům připravil, dveře a přízemní okna mohou být zabarikádované a opatřené nástrahami. Protitankovou raketou nebo trhavinou (2 kg plastické trhaviny) umístěnou na zdi si tedy udělejte nové dveře. Výborně se k tomu hodí pruhy CLC (Charge Linear Cutting). Stárnoucí protitanková zbraň Carl Gustav ráže 84 mm prožívá v mnoha armádách nové oživení, protože zůstává velmi praktickou přenosnou zbraní pro takové situace, i když už postrádá sílu

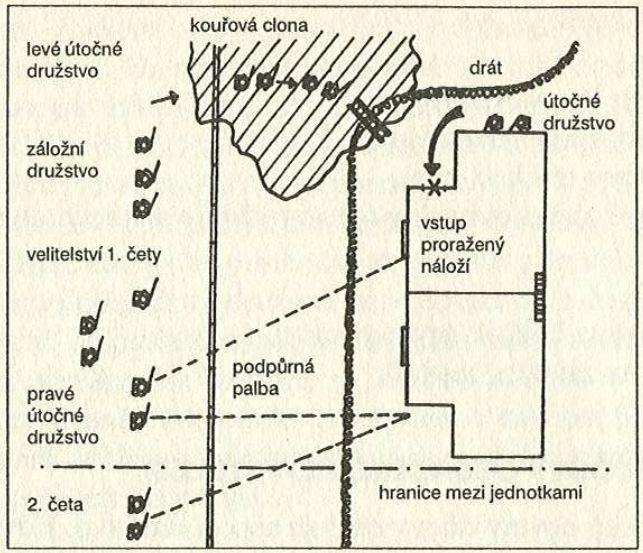

Útok na budovou obsazenou nepřítelem
a) *První četa pluku Blankshire útočí na budovu obsazenou nepřítelem: jedno družstvo silnou palbou ostřeluje fasádu, druhé družstvo útočí pod ochranou dýmové clony, třetí družstvo tvoří zálohu. Povšimněte si, že se nesnaží dostat do budovy dveřmi nebo okny, ale otvorem ve zdi proraženým náloží.*

vyřadit nejnovější generaci tanků. Raketa LAW 66 mm, stále ještě často používaná, není tou pravou pro tuhle práci – její náboj není dostatečně výbušný, aby prorazil ve zdi velký otvor. (Ne snad, že by to byla velká sranda, stát na druhé straně zdi.) Pamatujte si, že nemusíte dobývat každou nepřítelem obsazenou budovu jenom proto, že tam je. Nevadí, když ji vyřídíte raketou RPG7 nebo podobnou. Proč plýtvat časem a probíjet se, když je můžete zneškodnit střelou CharlieG nebo LAW80. Moderními granátomety můžete zase naházet granáty přímo do místností. I když to nepřítele nepobije, účinný kravál ho donutí na dost dlouho sklonit hlavu, aby vaše útočné družstvo vniklo dovnitř.

Nejlepší způsob, jak prorazit vchodový otvor, je nasadit tank, aby hlavní zbraní (dělem) pálil do budovy. Tanky jsou ve městě velmi zranitelné pěchotními protitankovými zbraněmi, vždyť v každé uličce se může skrývat chlap s raketometem; když je však podporujete pěchotou, jsou velice účinné.

Pokud se přibližujete k budově obsazené nepřítelem, postupujte radši zadními zahrádkami, po střechách nebo kanalizací (pozorným nepří-

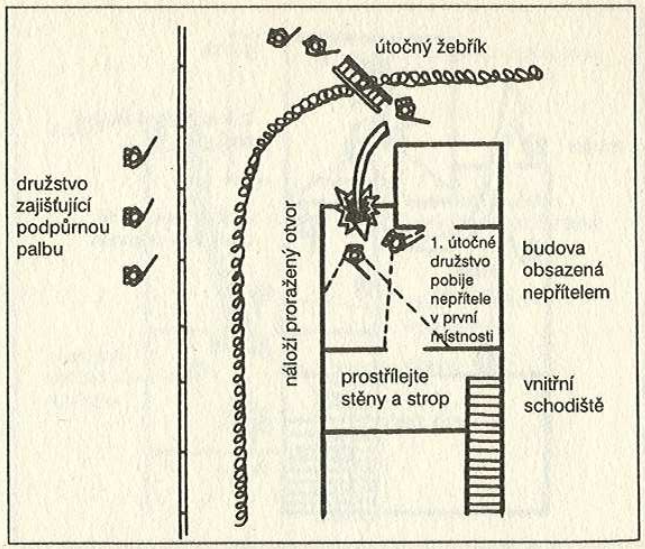

b) *První dvoučlenné útočné družstvo si proráží cestu a dva muži vstupují. Postřílí nepřítele uvnitř a prostřílí stěny a strop. Jakmile jsou všichni nepřátelé vyřízeni, křiknou „Místnost čistá!" a vniknou do další místnosti.*

telem obvykle osazené nástrahami, ale stojí za přezkoumání). Za každou cenu se vyvarujte postupu po ulici, kde vás může nepřítel snadno vyřídit. Každý pohyb naplánujte dopředu; jeden špatný krok a celé družstvo může být zkoseno utajeno automatickou zbraní nebo někdo může být zasažen ostřelovačem. Když postoupíte na roh, nevystrkujte hlavu ve výši hlavy, kde ji nepřítel může čekat. Lehněte si a vykoukněte ze země. Když už musíte překonat zeď, převalte se přes ni, co nejvíc se přitiskněte, abyste tvořili co nejmenší cíl.

Zastavěné oblasti, jak jsem řekl, jsou rájem pro ostřelovače. Množství palebných postavení a únikových cest v okolí, které je už tak hlučné, nedává moc šancí rychle určit jeho nebo její polohu. Říkám záměrně „jeho nebo její", protože ženy ostřelovačky se uplatnily v početných bitvách ve velkých městech od Stalingradu po Hue ve Vietnamu. V bitvě u Stalingradu v roce 1942 dokonce ruská ostřelovačka zastřelila jednoho z nejlepších německých instruktorů ostřelovačů. Podle zásady, když zloděj křičí chyťte zloděje, můžete nasadit družstva vlastních ostřelovačů, aby zneškodňovali nepřátelské střelce. Jinak se postarejte, abyste měli hodně kouřových granátů a kryli si postup. Kulometčíci ať kryjí každý pohyb připraveni spustit palbu na podezřelé ostřelovací pozice,

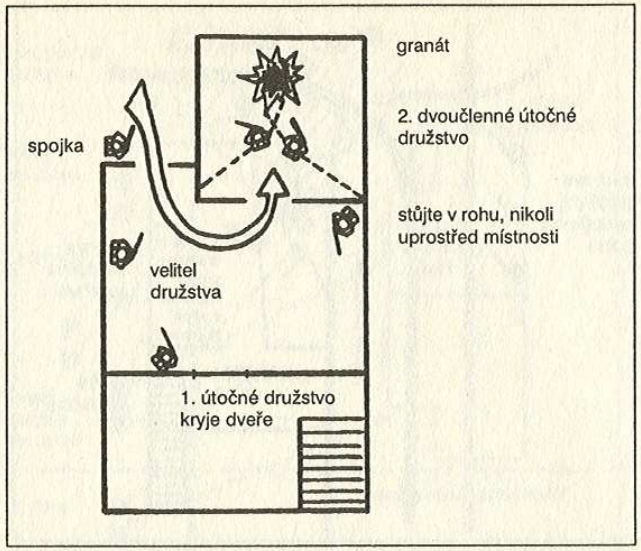

***c)** Do další místnosti: Druhé útočné družstvo vnikne dovnitř a napadne další místnost nejprve vhozením granátů, potom postřílí všechno, co se ještě hýbá. První útočné družstvo jistí proti nepřátelskému protiútoku, který by mohl přijít dveřmi nebo okny či ve formě protitankové rakety vstřelené otvorem ve zdi. Velitel družstva je v místě, odkud může komunikovat s oběma útočnými formacemi a se spojkou ke zbytku čety mimo budovu.*

jakmile někde vystřelí. Minometná palba na střechy je také dobrý způsob, jak je zastrašit.

Pro snadnou komunikaci můžete používat barevně číselný kód pro udání své polohy uvnitř domu. Přední strana je „bílá", zadní „černá", levá strana budovy je „červená", pravá „zelená". Odpočítejte místnosti, takže druhá místnost v přední části domu je „bílá 2".

Jestliže vniknete do domu nově vyraženým otvorem hned po výbuchu, nemusíte plýtvat granáty. Jinak byste měli příchod do místnosti v budově obsazené nepřítelem vždy ohlásit granátem. Pro zesílený účinek si můžete připravit bunkrové nálože, když náplň v obyčejném granátu nahradíte plastickou výbušninou. Účinek však může být příliš veliký; jeden rhodeský důstojník se dostal k oknu budovy obsazené nepřítelem, postavil se ke zdi, jak to vídáte ve filmu, a oknem vhodil dovnitř bunkrovou nálož. Celý dům se na něj zřítil a zabil ho.

Dovnitř teď vniknou první dva chlapi, pobijí nepřátele, které zastihnou, a rozstřílí všechno, co by mohlo skrývat nepřítele, jako dveře

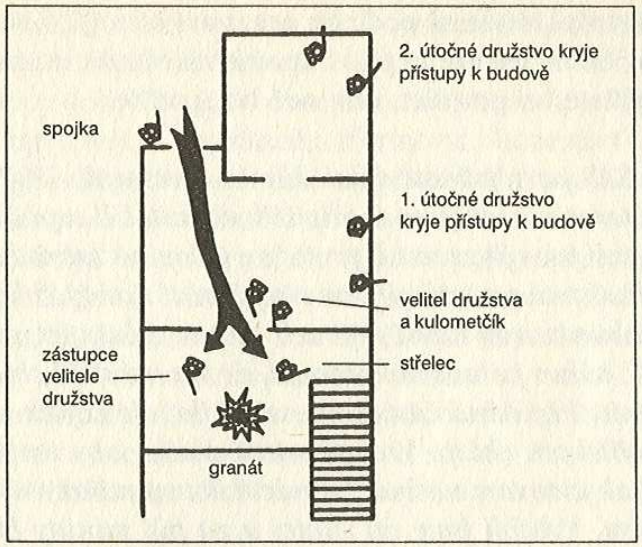

***d)** Útok pokračuje, zástupce velitele družstva spolu s jedním mužem vnikne do další místnosti. Kulometčík se připojí k veliteli družstva a buď může podporovat pokračující útok, nebo prostřílet strop. Zde je mnohem lepší penetrační síla standardního kulometu 7,62 mm než kulometu LSW 5,56 mm, který se používá nyní: prorazí mnohem silnější cihlovou zeď! První dvě útočná družstva kryjí budovu zvenčí, připravena zastavit palbou každý protiútok. Postarejte se o rychlý přísun munice, budete jí hodně potřebovat při dobývání budovy a potřebujete mít dostatek k odražení protiútoku.*

nebo objemné kusy nábytku. Tady se vyplatí výcvik – chce to velkou vzájemnou důvěru, vtrhnout do místnosti plné nepřátel a neohroženě si jimi prostřílet cestu. Zásady jsou stejné jako při palbě a pohybu dvojic, jak jsme probrali dříve. Jenže tady je rozdíl v tom, že všechno je rychlé, divoké a na tak krátkou vzdálenost, že máte málo času napravit chybu. Jakmile jste vevnitř, vzdalte se od vchodu. To platí, jestli jste si cestu probourali výbuchem nebo vtrhli dovnitř dveřmi či oknem. Jestli je vevnitř ještě někdo schopen boje, bude krýt vchod. Zkušenost ukazuje, že to obvykle koupí ten třetí, který vstoupí, když okupanti jsou ještě schopní střelby. Jeden nebo dva muži se mohou dostat dovnitř dřív, než nepřítel stačí zareagovat.

Jakmile je místnost vyčištěna od aktivního nepřítele, vykřikněte: „Čisto!" a pokryjte palbou dveře do další místnosti. Další dva muži družstva vniknou dovnitř a útok pokračuje žabími skoky, až je dům zcela vyčištěn. Než opustíte místnost, kterou jste obsadili, prostřílejte všechny

stěny a také strop. Moderní podlahy nezastaví náboj 7,62mm a někdy pronikne i 5,56mm. Jestliže nepřítel opomenul obložit horní patra pytli s pískem, můžete ho postřílet, dřív než ho spatříte.

V rhodeské SAS jsem jednou dělal dům v Botswaně. Věděli jsme, že v domě jsou teroristé, tak jsme se připlížili a zaútočili zepředu a z obou stran. (Nemohli jsme jít zezadu, protože v polovině zahrady byla zeď.) Velel jsem družstvu a zapískal jsem na píšťalu. Každý chlap hodil oknem dovnitř bunkrovou nálož. Výbuch byl tak ohlušující, že když jsem vešel dovnitř, vůbec jsem si neuvědomil, že na mě střílí chlap. Neslyšel jsem vůbec nic. Převážná část domu se zřítila, ale zbytek zůstal stát a odtamtud střílel ten chlap. Vrchní velení chtělo, aby tenhle dům byl příkladem, tak jsme tam nechali patnáctikilovou nálož s třicetivteřinovým palníkem. Vyběhli jsme na silnici a za půl minuty bum! Střešní tašky létaly všude kolem.

V pěchotní škole vás učí, abyste dobytou budovu označili vystrčenými těly nepřátel z oken. Na cvičení to může být trochu k smíchu, ale osvětluje to důležitý bod, že nakonec můžete v zastavěné oblasti velice snadno omylem střílet do vlastních řad. Stejně špatně se dvě skupiny vojáků mohu domnívat, že ta druhá kryje určitou budovu; v tom osudovém okamžiku, kdy nepřítel zahájí palbu, nemá nikdo pravdu. Když tedy máte nějaké mrtvá těla, použijte je, nebo použijte nějaký jiný předem domluvený signál nebo znamení, že budova byla dobyta.

Obrana zastavěné oblasti je speciální úkol sám o sobě, kterého se s úspěchem zhostí jen člověk s nevyzpytatelným rozpoložením mysli. Na obranu se podíváme za chvíli, teď se však vraťme k našemu útoku na budovu obsazenou nepřítelem. Dejme tomu, že jste z boku budovy prorazili otvor, vtrhli dovnitř a postříleli obránce. Pravděpodobně máte sami ztráty a spotřebovali jste mnoho granátů a spoustu munice. Družstvo je rozptýlené po budově, naprosto vyčerpané, zatímco vy, velitel družstva, zápolíte s rádiem, které fungovalo do té chvíle, než jste vtrhli dovnitř. Každý je prakticky hluchý. Pokud jste nestříleli z automatických zbraní v budově, nedokážete vyhodnotit, kolik hluku a výbuchů navíc na vás dolehlo. A to je bod, kdy nebojácný nepřítel zahájí protiútok. Než si to uvědomíte, role se obrátily. Granáty padají přes okenní parapety, dlouhé palebné dávky kropí skoro každý otvor a pak jsou ti zlí hoši vevnitř. Když máte štěstí a dostanete se ven, musíte začít s útokem

zase znovu. Pokud štěstí nemáte, už si nemusíte nikdy dělat starosti s taktikou boje v zastavěné oblasti.

Když jste tedy dobyli budovu obsazenou nepřítelem, je životně důležité se co nejrychleji a nejúčinněji zformovat. Rozestavte kulomety, aby kryly nejpravděpodobnější směr nepřátelského protiútoku. Každý hlásí stav své munice a veškeré ztráty; tyto informace se musí předat veliteli čety, i když to znamená, že vyšlete spojku, protože třeba nefunguje rádio. Zatímco čekáte, až vám dopraví munici, můžete si přerozdělit, co máte. Zkontrolujte, zda nepřátelští zajatci jsou odzbrojeni a použijte je, aby pomohli evakuovat zraněné a mrtvé. Zatímco se formujete, prohledejte dům, zda tam nejsou nástrahy. Nepřítel možná vypadl záměrně a nechal v příborníku pod schody tikat nějakou ohavnost nebo na vnitřní rám dveří umístil tradiční granátovou past.

Prověrka místnosti

Když vstupujete do budovy obsazené nepřítelem, musíte se dostat dovnitř dřív, než se vzpamatují z granátů, které jste jim naházeli oknem. Zdržení by mohlo být smrtelné.

1. Vnikněte dovnitř rychle mimo hlavní vchod.
2. Útočné dvojčlenné družstvo bojuje zády k sobě, aby muži nepostříleli jeden druhého.
3. Prohlédněte, z čeho jsou podlahy a stropy – pokud ze dřeva, můžete je prostřílet a napadnout nepřítele nahoře i dole.
4. Zdí střílejte do přilehlých místností, ale jak budete postupovat dál do budovy, musíte svou činnost koordinovat, abyste nepokropili místnost, kterou jste už dobyli, a nepostříleli vlastní lidi.
5. Označte vchody aerosolovou barvou ve spreji – zviditelníte bezpečnou trasu. Nezapomínejte, že nepřítel mohl nastražit na okna a dveře nástrahy.
6. Neprocházejte dveřmi naslepo – jste-li na pochybách, nejdřív je prostřílejte. A nezapomeňte zkontrolovat, kterým směrem se otevírají, než se před ně postavíte.

ORTONA

Italské město Ortona dobyly ve druhé světové válce kanadské jednotky. Město bránili němečtí výsadkáři s podporou tanků, připravili se na

obranu a použili téměř každý trik, který je v knihách. Ačkoliv se to stalo v roce 1944, tato bitva se dodnes používá jako klasický příklad boje v zastavěné oblasti. Uvedu hlavní body:

- Němci vyhodili některé budovy, aby zablokovali vybrané ulice, nasměrovali pohyb útočníků do „smrtících zón" a vybudovali tajné cesty, kterými se pohybovali obránci.
- Suť ze zničených budov byla často proložena nástrahami, protitankovými minami, které mařily pokusy Spojenců odklidit ji.
- Němci ostřelovali řidiče buldozerů a znemožňovali odklízení suti až do konce bitvy.
- Obránci obsazovali převážně přízemí, v horních patrech bylo několik kulometů a vojáků s granáty. Postavení na střeše byla řídká, protože spojenecké dělostřelectvo je ostřelovalo.
- Neobsazené nebo slabě bráněné budovy byly často zamořeny nástrahami. V některých byly umístěny velmi silné výbušniny, které byly odpáleny, jakmile Kanaďané budovu obsadili. V jednom případě zahynula celá četa, když dům vybuchl krátce potom, co ho obsadili.
- Obránci opakovaně infiltrovali zpátky do oblastí považovaných za vyčištěné. Dokud nebyla v dobytých budovách ponechána posádka, Němci se připlížili zpátky a budova se musela znovu dobývat.

OBRANA BUDOV

Němečtí výsadkáři v Ortoně nebyli ničím omezeni v tom, jak by měli bránit město. Měli spoustu výbušnin, hodně času a nepostrádali zkušenosti. Vy možná takové štěstí mít nebudete, ale tady je několik návodů, jak bránit postavení v obci nebo ve městě.

Prvním úkolem je zablokovat některé cesty do města, takže jich nemusíte tolik krýt a nepřítele tím nasměrujete do míst, kde vaše zbraně mohou způsobit větší škodu. Výbušninami můžete zničit budovy nebo cestu zablokovat vozidly, ale mějte na paměti, že každý zátaras musí být natolik silný, aby vzdoroval bitevnímu tanku, a musí být krytý palbou. Pokud tam není někdo, kdo by střílel na nepřítele, je překážka pouze technický problém, který nepřítel vyřeší během několika minut. Zastavit tank není lehké, jak uvidíme z ukázky palebné síly. „Sbohem problémům s parkováním," říká komentář, když tank narazí do Forda

Fiesty a udělá z něj placku. Když nechcete vyhodit dům u silnice, zkuste vykopat protitankový příkop a pro jistotu přidejte několik min. Podobně několik autobusů na boku, naplněných sutí a natočených směrem k nepříteli, zastaví většinu armádních bojových vozidel. Pokud máte čas a vybavení, můžete silnici zablokovat čtvercovou nebo trojúhelníkovou překážkou ze tří nebo čtyř aut převrácených na bok. Vnitřek vyplníte sutí nebo betonem. Zajistěte, aby silniční zátaras byl ze stran krytý protitankový zbraněmi.

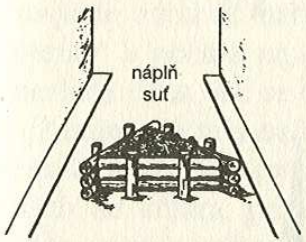

Silniční zátarasy
Barikáda může být postavena z klád, telegrafních sloupů apod., alespoň 200 mm silných, naplněna množstvím sutě. Přidejte protipěchotní miny a před a za barikádu rozmístěte protitankové miny.

Při útoku nebo obraně není granátů nikdy dost, ale v obraně vám nebudou stačit ani ostnaté dráty. Opět, přesvědčte se, že každá překážka je kryta palbou, nebo nepřátelé vyšlou vozidlo, které dráty přimáčkne, popřípadě je jednoduše přestříhají. Zadrátujte cesty, které nechcete používat, vytvořte překážky v domech – zadrátovat schody je běžný trik – nebo v zahradách za domem. Obvyklé granátové pasti mezi drátěnými překážkami odradí nadšené pokusy rychle je vyčistit. Když zadrátujete místnost, zkontrolujte, zda jsou dráty bezpečně zakotveny v podlaze a ve stropu; nepřítel si tak nemůže razit cestu vpřed pomocí dveří nebo jiného improvizovaného štítu. Dráty jsou také užitečné pro zablokování střechy proti nepřátelskému útoku z přilehlé budovy nebo mohou dokonce znemožnit výsadek z vrtulníku na střechu.

Zřídkakdy budete mít čas na přípravu budovy pro obranu – je tolik věcí, které můžete udělat, abyste útočníkovi znepříjemnili život. V první řadě se však musíte přesvědčit, že můžete z budovy pokrýt palebné pole a podle toho proděravíte zdi. Zatímco někteří vaši lidé na tom budou pracovat, měli byste rychle vypracovat seznam obranných opatření a určit pořadí, v jakém je nasadíte. Jestliže vám nepřítel dovolí

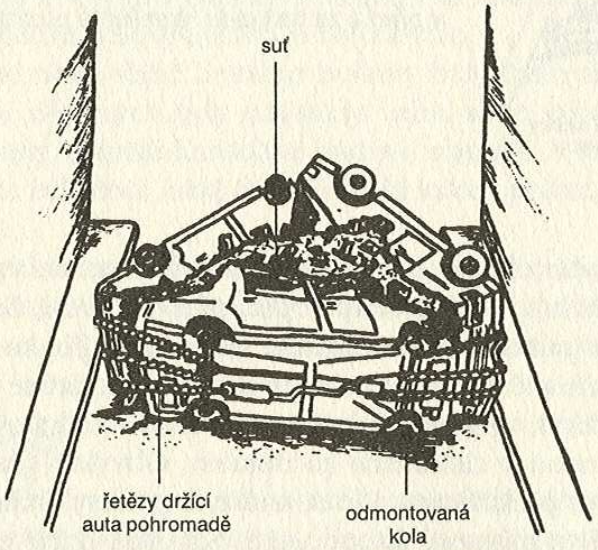

Používejte silniční zátarasy, abyste postup nepřítele nasměrovali do smrtících zón. Všechny překážky musí být samozřejmě kryty palbou, jinak nepřítel jednoduše povolá ženisty a barikády odstraní. Máte-li čas a možnosti, všechny podobné silniční zátarasy mohou být doplněny nástrahami, protipěchotními minami nebo před nimi mohou být nakladeny protitankové miny.

přepych času, pak toho můžete hodně stihnout, ale obvykle už budete v boji, než se k tomu dostanete.

Jestliže jsou ještě v provozu plyn a elektřina, vypněte je. Plyn představuje jasný hazard a elektřina není nutná – když nepřítel zaútočí v noci, situační plán budovy znáte vy, on ne. Bojujte tedy potmě a do-

přejte si další výhodu. Když se řádně zabarikádujete, bude místnost stejně dost temná i za denního světla. Nedostatek světla a drátěné překážky v oknech a dveřích vám poskytnou drahocenný čas, než se nepříteli podaří dostat se dovnitř. Když už je v místnosti, vykliďte ji, pusťte je všechny dovnitř a potom vnitřními otvory a dveřmi vhoďte granáty. Odstraňte z domu okapy – nepřítel se po nich může vyšplhat – a použijte je naopak kolem budovy (venku i uvnitř) jako „granátovou potrubní poštu". Pamatujte, že házení granátů v budově může být stejně nebezpečné pro nepřítele i pro toho, kdo je hází. Velmi často granát zasáhne zárubně nebo okenní římsu. Když vám dopadnou „hromy blesky" k nohám na cvičišti, může to být legrace, ale určitě byste se nechtěli dívat, jak se chodbou k vám kutálí skutečný tříštivý granát.

Zaminováním a zadrátováním přístupů do budovy můžete ztížit život nepřátelským vstupním družstvům. Několik rolí drátů pevně připevněných ke kůlům, proložených protipěchotními minami, zbrzdí každý pokus rychle vniknout do budovy. To si pište! Máte-li šrapnelové miny s vějířovitým rozptylem, pak umístěte alespoň jednu ke každé stěně. Odpálení nástražným drátem je zřejmě nejlepší možnost, ale mina odpálená na povel, právě když nepřítel zvenčí klade nálože na stěnu, bude mít zřejmě nejvyšší účinek. Nevýhoda je v tom, že nepřátelská palba může přerušit drát k mině.

Změňte vnitřní uspořádání budovy, abyste dezorientovali nepřátelské vojáky, kterým se podařilo vtrhnout dovnitř. Zablokujte schody množstvím ostnatého drátu a proražte otvory do podlah horních pater, nahoru a dolů používejte žebříky. Vždycky je můžete vytáhnout, když musíte vyklidit spodní patro. Také dvojitá vrstva pytlů s pískem na podlaze horních pater je nezbytná, jestliže máte v plánu obsadit je. Jinak vás nepřítel, jakmile se zachytí v přízemí, může zabít kulometnou palbou skrze strop. Totéž platí pro dveře: zablokujte je a místo nich proražte myší díry ve stěnách. Útočníci budou zmateni a ztratí čas, než se vypořádají s bludištěm, které jste vytvořili. Získáte tím čas k vyklizení ohrožených místností, společně vyklouznout nebo přejít do protiútoku.

Nepřítel zřejmě zaměří na budovu těžkou palbu a bude chtít umlčet vaši střelbu už jen váhou kulek. Nezaujímejte tedy palebné postavení u oken, kam bude pravděpodobně směřovat nejtěžší palba. Skryjte se za něčím velmi pevným – zásuvkový prádelník naplněný sutí – a odsuňte ho na metr nebo tak nějak do místnosti, takže jedině ten je na

Jak změnit dům v pevnost

Změnit dům v pevnost, jako je tato, vyžaduje hodně hodin lidské práce, ale nedejte se odradit velikostí úkolu. Stanovte si pořadí a podle něj postupujte, tak uděláte hodně, než nepřítel zaútočí. Důkladně opevněná budova vydrží proti daleko silnější nepřátelské jednotce: za druhé světové války ve Stalingradu jeden ruský poddůstojník se svými lidmi celé týdny držel Němce v šachu použitím podobné techniky.

1. *Pozorovací otvory vyražené ve zdech.*
2. *Pozorovatelé sedí daleko vzadu, takže nejsou vidět.*
3. *Zablokujte komíny, aby nepřítel na střeše jimi nemohl vhazovat granáty nebo (v případě opravdu širokých komínů) nesestoupil dolů jako ozbrojený Santa Claus!*
4. *Natáhněte přes okna síťovinu, abyste zadrželi granáty. Také je zakryjte záclonami nebo pytlovinou, aby nepřítel neviděl dovnitř.*
5. *Skryjte se za prádelníkem naplněným zeminou v dostatečné vzdálenosti od oken, aby vás nebylo vidět. Pro větší legraci vytrhejte podlahu přímo pod oknem, takže kdo jím pronikne, zláme si vaz.*
6. *Protáhněte žebříky otvory v podlahách a střeše a používejte je místo schodiště. Když vás vyženou z místnosti, můžete ustoupit nahoru a vytáhnout je za sebou.*
7. *Prorazte průlezy mezi místnostmi a zablokujte chodby drátem ve výši kotníků a hlavy. Budete pravděpodobně bojovat v noci, takže čím větší chaos v domě, tím lépe.*
8. *Průlez.*
9. *Odstraňte okapy, aby po nich nemohl nepřítel vylézt. Vezměte je dovnitř a protáhněte do horních pater. Získáte dokonalý dopravní systém pro ruční granáty pro případ, že nepřítel pronikne do přízemí.*
10. *a 11. Schodiště zakryjte dveřmi s probitými hřebíky.*
12. *Nechte téct vodu a naplňte všechny nádoby, které najdete. Budete ji potřebovat na pití i k hašení.*
13. *Zásobní munici uložte ve sklepě.*
14. *Útěková cesta: hodí se cesta vytunelovaná do přilehlého domu nebo do kanalizačního systému. Mějte však na paměti, že nemusí být jen jednosměrná. Musíte střežit vchod, kdyby se nepřítel tudy pokusil proniknout.*
15. *Zatlučte a zabarikádujte všechny dveře.*
16. *Dům by měl být ideálně obložen minami a drátem. Postranní uličky, nevhodné pro střelbu, ale vhodné pro zteč žebříky, by také měly být zablokované drátem.*
17. *Minikryty v místnosti vás ochrání před padajícími kusy stropu při nepřátelském dělostřeleckém útoku. Zkontrolujte si palebný úhel, než si je vybudujete.*
18. *Dvojitá vrstva pytlů s pískem zabrání nepříteli v přízemí prostřílet strop a tím i vás. Na druhou stranu skluzy pro granáty vám umožní posílat granáty do místností obsazených nepřítelem.*
19. *Okna v přízemí zablokujte, zužte, vytrhejte přímo pod nimi podlahu, abyste nepříteli ztížili průnik. Mějte však na paměti, že zkušený nepřítel to nebude zkoušet okny nebo dveřmi, bude se snažit umístit trhavinu na vnější zeď a prorazit otvor. Poučení: přesvědčete se, že palbou pokryjete všechny strany budovy.*
20. *Otlučte omítku ze stropu už teď, aby vám v boji nepadala na hlavu. Úlomky můžete nacpat do pytlů s pískem.*

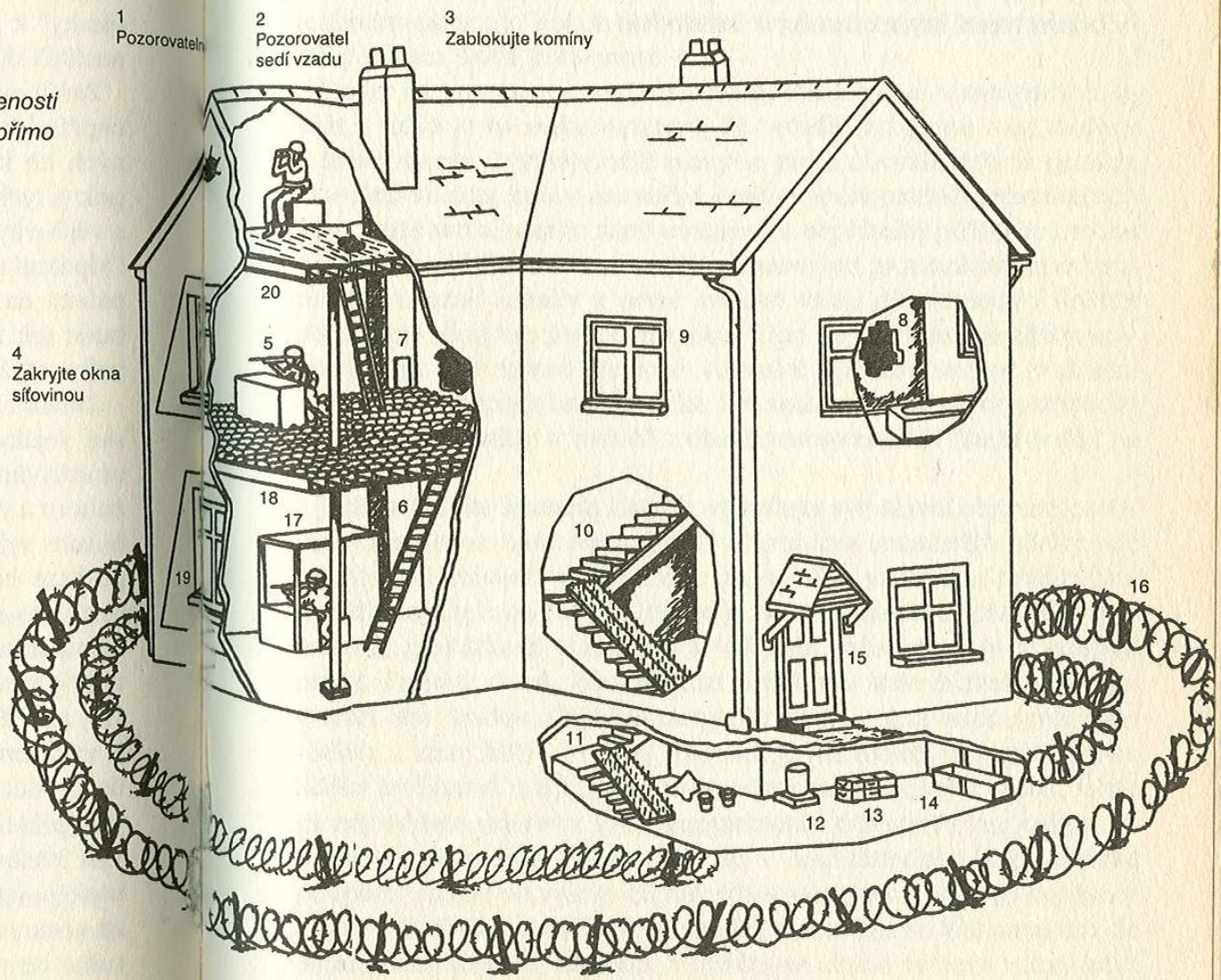

ráně, kdo střílí přímo do okna. Proto je vaše počáteční určení palebných polí tak důležité. Vaše palebná pole by měla být samozřejmě spřažena, aby se nepřítel dostal do křížové palby, jakmile zahájí střelbu. Vyražte sklo v oknech, abyste se vyvarovali létajících střepin, které vyvolá rozpoutaná přestřelka. Sklo (a hřebíky a všechno, co je špičaté a ostré) naházejte na zem pod okny, kterými by se nepřítel mohl pokusit vniknout dovnitř. Na okna zavěste mokrou pytlovinu nebo drátěné pletivo – zkrátka cokoliv, čím můžete vidět, ale co zabrání vhodit dovnitř granát nebo nálož. Nakonec prořežte prkna v podlaze pod okny v horních patrech, aby se proniknuvší nepřátelští vojáci octli v bojové verzi hry na četníky a na zloděje.

Boj v lesích

Boj v lesích nebo v zalesněné krajině nemusí být totéž co boj v džungli. Listnáče shazují na zimu listy a odhalují krajinu leteckému pozorování, jak to v džungli není možné. Množství cest a protipožární průseky umožňují obrněným vozům snadnější operaci zejména v evropských lesích.

Boj v lese je v podstatě záležitost pěchoty, ale některé armády (především Rusové) jsou agresivnější v používání tanků i v takovém terénu. Lesní cesta, nad kterou se dvakrát rozmýšlíte jestli po ní pojedete terénním autem, je dokonale vhodná štreka pro vycvičený ruský obrněný prapor, když je to nutné.

Tanky mohou porazit většinu stromů, které rostou v evropských lesích, i když je tu velká možnost, že vozidlo zabředne mezi kořeny a padlé kmeny. I ty nejsilnější tanky se proto obvykle drží na cestách. Obrněná vozidla jsou v zalesněné krajině pochopitelně nejzranitelnější, protože viditelnost je silně omezená a nepřátelští pěšáci se mohou dostatečně přiblížit a napadnout je přenosnými protitankovými raketami. Jak ukazují snímky z první světové války dělostřelectvo dokáže dostatečně dlouhou palbou rozsekat i ten nejhustší les na třísky velikosti sirek. Ale takové klasické vojenské operace jsou už v dnešní době nepravděpodobné. Zkrátka les snižuje hodnotu dělostřelecké a minometné palby a rovněž ztěžuje pozorovatelům řízení palby na cíl.

Jestliže bráníte lesnatou krajinu, vybudujte své hlavní obranné postavení dostatečně hluboko v lese. Na kraj lesa rozmístěte hlídky, ale nepřítel při zahájení útoku může na snadno viditelnou hranici lesa zaměřit dostatečnou palbu. Účelem je zdržet a narušit nepřátelský útok minami, překážkami a léčkami v lese, jež způsobí ztráty a zamlžují obraz. Proto v době, kdy útočníci dosáhnou vaše hlavní postavení v srdci lesa, budou zřejmě dezorganizovaní, možná budou mít málo střeliva a ztratí klíčové osoby. To však je jen teorie. Vaše předsunuté hlídky by hlavně měly zjistit hlavní nápor nepřátelského útoku, takže na něj můžete směrovat vaši minometnou a dělostřeleckou palbu.

Pokud má nepřítel velkou výhodu v dělostřelecké a/nebo letecké podpoře, pak je ve vašem zájmu vybojovat hlavní bitvu co nejtěsněji k nepříteli. To se velmi dobře osvědčilo vietcongu ve Vietnamu tím, že nalákali nepřítele do džungle, a Rusům ve druhé světové válce, když

totéž udělali Němcům v rozlehlých lesích Běloruska. Tam obránci připravili spřažené bunkry, které bylo těžko vidět, i když jste na nich stáli. V bitvě bojem na krátkou vzdálenost znemožníte nepříteli, aby povolal podpůrnou palbu, protože by pravděpodobně zabila víc útočníků (kteří nejsou v bunkrech) než obránců.

Zadrátujte a zaminujte cesty, které nechcete užívat. Jako obvykle kryjte takové překážky palbou, nebo si nepřítel najde cestu rychleji, než by vás napadlo, že to je možné. Ostnatý drát se uplatní nejlépe, když je ukrytý ve vysoké trávě nebo porostu, zkrátka všude, kde se objeví jako nepříjemné překvapení. Jak nepřátelské jednotky postupují do lesa, překážky by je měly nasměrovat do předem naplánovaných prostor léčky, kde jste částečně vyčistili palebná pole. Nedělejte tu chybu, že budete příliš mnoho času věnovat hlavnímu nepřátelskému voji. K většině ztrát v léčce dojde v prvních několika vteřinách, tak jim dejte na frak a zdrhněte, než vás nepřítel obklíčí. Když bojující hlídky ustupují k hlavnímu postavení, nasaďte předem plánovanou minometnou nebo dělostřeleckou palbu, aby se mohly odpoutat. Mějte na paměti, že hlídky chtějí dorazit do hlavního postavení dostatečně včas, ne s nepřítelem za zadkem.

Vaše hlavní obranná linie by měla být vybudována podle zásad popsaných v kapitole *Obrana* v 1. části. Uvědomte si, že při boji v lese největší nebezpečí hrozí v tom, že nepřítel může prorazit na kterémkoliv křídle a napadnout vás zezadu. Musíte věnovat obzvláštní pozornost spojení s jednotkami na křídlech a přesvědčit se, že obranné síly jsou na místě, aby čelily útoku z křídla nebo z týlu.

Teď víte, čeho se máte vyvarovat, když zaútočíte na nepřátelské jednotky v lesnaté krajině. Snažte se včas zjistit hlavní nepřátelské postavení, abyste zbytečně nenasadili všechno co máte. Postupujte po křídlech nepřátelské obrany, ale dávejte pozor na nebezpečí, když se vydáte po cestě, která není zablokovaná dráty nebo poraženými stromy. Pamatujte, že tahle „snadná“ cesta vede pravděpodobně do léčky. Protiútok na nepřátelskou léčku veďte s největší agresivitou, protože náhodou můžete zastihnout posádku léčky ve chvíli, kdy odpočívá.

Když v lese potkáte malou nepřátelskou hlídku, může se vám podařit zatlačit nepřítele do palby „přehradných skupin“, které postupovaly napřed, aby kryly zřejmé únikové trasy. Při takových „pročišťovacích“ operacích věnujte obzvláštní pozornost podrostu přímo před vámi, ale dívejte se spíš za něj než na něj. Pracujte ve dvojicích, jeden postupuje

od stromu ke stromu, druhý ho kryje. A nezapomínejte se dívat vzhůru. Ve velkých válkách ostřelovači v korunách stromů dlouho nepřežívají, protože zemřou v krupobití minometných střepin, ale v týlových operacích, při kterých není celá oblast zničena vysoce výbušnými střelami, jsou velmi nebezpeční.

Hlavní útočnou skupinu ponechte za pročišťovací linií. Když narazíte na vážný odpor, pročišťovací linie jde k zemi a opětuje palbu. Používejte stopovky k označení cílů, které se vám podařilo zjistit. Mezitím se útočná skupina přesune, aby zaútočila z boku. Všechno to je základní palba a pohyby, ale navíc s potížemi špatné viditelnosti a omezenou komunikací (ani rádia lesy nemilují). Zase záleží na nácviku koordinace pročišťovacích a útočných skupin při použití ostrých nábojů. Při boji v lese je velké nebezpečí blue-on-blue a jedinou prevencí je důkladný nácvik, který plodí důvěru a schopnost udržet postavení v přesné palbě, zatímco se váš kámoš připlíží dostatečně blízko, aby mohl střílnou vsunout granát. Když je řeč o granátech: neházejte je kolem sebe, dokud není palebné pole čisté. Často narazí do stromu a odrazí se zpátky k vám nebo na vaše kámoše.

Boj v noci

Jak se časem zvýšila přesnost a dostřel moderních zbraní, stále víc bitev probíhá v noci. Útočníci využívají tmy jako krytu, aby se přiblížili dostatečně blízko a zahájili útok dřív, než je mohou obránci postřílet. Úspěšné noční útoky mají v britské armádě dlouhou historii, od Somme v první světové válce (14. července 1916 – nikoliv katastrofa za denního světla 1. července téhož roku) po El Alamein ve druhé světové válce a všechny větší útoky, které jsme podnikli na Falklandách. Na Goose Green, Tumbledown a Wireless Ridge jsme vždycky útočili za tmy. Argentinci nemohli využít svá palebná pole a v noční hrůze jejich odvedenci postrádali tu vzájemnou důvěru, která pochází z tvrdého výcviku. Mnozí vojáci buď utekli, nebo se ukryli hluboko na dně zákopů a vedení boje přenechali kulometčíkům a ostřelovačům. Je ironií, že posledně jmenovaní měli lepší noční vidění než Britové a byli tak velmi nebezpeční.

V Rhodesii jsme vzhledem k sankcím neměli mnoho souprav nočního vidění, tak jsme využívali měsíc pomocí měsíčních tabulek. Za úplňku můj velitel letky vyl jako wervolf. Hodně lidí už zapomnělo používat měsíční tabulky. První věc, kterou udělám, když někam přijdu na práci, že se ptám po měsíčních tabulkách a každý se na mne dívá jako na idiota. Temné období jsme využívali, abychom se dostali na okraj nepřátelského tábora, a když měsíc vyšel, řekněme ve dvě ráno, udeřili jsme. Infiltrační operace jsme plánovali do temného období, než měsíc vyšel. Měsíc je stále velmi důležitý, i když máte přístroje na noční vidění. I noční výbava třetí generace je však na obtíž, když ji používáte dlouhou dobu. Ty první přístroje byly strašné. Jednou jsem vedl hlídku k řece Zambezi, abychom přešli do Zambie, a měl jsem noční brýle. Na konci noci jsem nic neviděl. Měl jsem dočista červené oči, byl jsem vyřízený.

Boj v noci se zdá neuvěřitelně těžký, ale zkušeností a výcvikem zřejmé potíže překonáte a budete mít výhodu nad vojáky, kteří na to nejsou připraveni. Je užitečné obeznámit se s nočním viděním. Oči potřebují více času, než si myslíte, aby se přizpůsobily změnám světla – adaptace na každou změnu od naprostého světla na tmu nebo z jasného měsíčního svitu na měsíc pod mrakem vyžaduje asi třicet minut. Jakmile si vám oči zvykly na tmu, můžete noční vidění v okamžiku ztratit,

když vás oslní světlice nebo záblesk výstřelu z pušky. Stupeň, o který se vám noční vidění sníží, závisí na jasu světla, jež vás zasáhne, jak dlouho se do něj díváte a jak jste mu blízko. Pokud tedy světlice nevyletí přímo vedle vás a vy se okamžitě podíváte jinam, vrátí se vám noční vidění za několik vteřin. Ale jestli se musíte upřeně dívat do mapy při světle baterky nebo vás oslní světla vozidla, budete muset počkat déle.

Ovládání nočního vidění

1. Při střetu s nežádoucím světlem zavřete jedno oko. Když opět nastane tma a jedno oko si zachovalo noční vidění, uvidíte poměrně dobře. Pokud nemusíte mít jedno oko otevřené během oslnění, zavřete obě.
2. Vyhýbejte se přímému pohledu do zdroje světla.
3. Nasaďte červené filtry na svítilny, na světla apod. Nebude to mít takový účinek na vaše noční vidění jako bílé světlo, ale pamatujte, že neuvidíte červené nebo žluté značení na mapě.

Vaše oči pracují v noci naprosto rozdílně a je důležité znát jejich omezení. V noci nevidíte podrobnosti tak dobře, nemůžete se tedy spoléhat na menší drobnosti při rozeznávání vozidel a jiných úkolech. Nezapomínejte, že výcvik rozeznávání by měl obsahovat rozeznávání v noci i ve dne. Musíte spoléhat na zřetelnější obrysy, jako je celková silueta lidského cíle nebo základní tvar vozidla či tankové věže. Všechny barvy vypadají jako odstíny šedé, červená je tmavší než modrá. Ačkoliv spatřit pevný cíl může být daleko horší, pohyb zaznamenají vaše oči velmi dobře, zejména „koutkem oka". Jakmile si vaše oči zvyknou na tmu, uvidíte předměty lépe, když se na ně nebude dívat přímo. Když chcete něco bedlivěji prozkoumat, natáhněte paži naplno, sevřete pěst a pak se na šířku pěsti dívejte mimo zkoumaný předmět. Zkuste si to.

Znepokojující na nočním vidění je i to, že se vám oči velmi rychle unaví, když se na něco upřeně díváte. Ve skutečnosti, jestli na něco příliš dlouho a upřeně zíráte, zdá se vám, že se předmět ztrácí. Dopřejte očím trochu odpočinku a pozorovaný objekt se znovu objeví. Jelikož trvá déle, než vaše oči přijmou tu trochu světla, která je k dispozici, a cíl postrádá barvu a detail, musíte pozorovat pečlivěji než za dne. Palebné pole nemůžete zkoumat nikterak rychle. Upřete oči na jeden

bod, počítejte pomalu do tří, pak se přesuňte k dalšímu bodu asi o šířku pěsti. Pokračujte v přesunu, až pokryjete celé pole, potom začněte znovu. Jenom se rozhlížet nestačí. Po několika minutách udělejte očím přestávku, potom pokračujte.

Množství použitelného světla se může v noci velice lišit a podstatně ovlivní jak daleko uvidíte. Následující tabulka vám dá přibližné vzdálenosti (v metrech), na které byste měli spatřit jednotlivého, nehnutě stojícího vojáka:

	Světelné podmínky/Pozadí		
	obloha nebo sníh	**tráva**	**zoraná půda**
úplněk	300	150	100
půlměsíc	150	75	50
světlo hvězd	50	30	15

V noci vstoupí do hry jeden jednoduchý mechanizmus přežití: jakmile zrak zeslábne, sluch zbystří. Platí nyní pravidlo „zastav se-naslouchej-dívej se", než předchozí „zastav se-dívej se-naslouchej". V tomto případě se dvakrát přesvědčete, že vám výstroj nerachotí a neklepe, když se pohnete. Poslouchal jsem často celou rotu, když poskakovala, ale bylo slyšet jen vrzání výstroje a zvuk bot; žádné kovové cinkání, žádné šustění Gore-texu.

Důkladný průzkum je podstatnou předběžnou podmínkou každé noční operace. Britské útoky mimo Port Stanley probíhaly dobře, protože nepřátelská postavení byla zkoumána několik týdnů před útokem. Jeden důvod, proč se to na Goose Green začalo zhoršovat, byl ten, že tam bylo daleko víc argentinských vojáků, než se očekávalo. Noční operace jsou dostatečně zamotané i bez ošklivých překvapení, jako je včas nezjištěný bunkr, který vám najednou blokuje cestu.

Každá noční operace by měla být co možná jednoduchá. „Vícefázové" útoky nebo podobné akce, zahrnující daleko oddělené jednotky, které se mají v danou dobu spojit, by se měly vynechat. Čím je plán složitější, tím je pravděpodobnější, že nevyjde. Jestliže každý zná osu postupu, kde bude hranice a pod., snad se vyhnete „vlastní palbě" a bitva se bude rozvíjet podle plánu. Podobně se nespoléhejte na pevný čas, kdy začne útok. Noční pochod na místo určení trvá často mnohem déle, než jste plánovali, konečný rozkaz k útoku by tedy měl být dán rádiem, až když jsou všichni v postavení.

Často se doporučují „tiché" útoky (zejména v armádách s nepočetným dělostřelectvem) na území, kde se můžete v noci připlížit k nepřátelské obraně a zahájit překvapující útok. Dělostřelectvo útočníka se zapojí, jakmile začne střelba, nevystřílí však hromady munice v úvodním bombardování. Samozřejmě jedině za předpokladu, že nepřítel nemá hlídky nebo pozorovatelnu kryjící jeho přední linii a nemá žádné prostředky nočního vidění. Jako v každé bitevní taktice musíte své plány přizpůsobit protivníkovi. Jestli ho můžete nachytat ve spacích pytlech, potom tichý útok bude lepší než zahájit bombardováním, které ho probudí a vyžene se zbraní v ruce do zákopů. Na druhou stranu „tiché" útoky na Falklandách byly velice rychle odhaleny a bylo by bývalo lepší, kdyby od samého začátku probíhaly jako „hlučné". Mějte na paměti, že to nemusí být jen nepřítel, kdo změní „tichý" útok na hlučný; je stejně pravděpodobné, že jeden z vašich vojáků šlápne na minu, když nastupujete do výchozího postavení. V každém případě se snažte vyhnout běžné přibližovací trase k nepřátelskému postavení; nepřátelské dělostřelectvo bude pravděpodobně na to místo zaměřené a obránci mohou povolat palbu okamžitě.

Boje na Falklandách byly neobvyklé, protože žádná strana nenasadila do operačního prostoru hlavní bojové tanky. Za té situace se velice hodilo těch několik vozidel CVR(T), která britská operační jednotka měla. Při konvenčních operacích, zejména při útoku na obranná postavení ve dne nebo v noci, mají tanky nebo obrněná vozidla klíčovou úlohu. Moderní tanky a pěchotní bojová vozidla mají obvykle dost přístrojů nočního vidění, takže mohou bojovat po celých čtyřiadvacet hodin. (Izraelské obrněné útoky ve válce Yom Kippur nakonec zastavilo vyčerpání posádek, nikoli tma.) Vaše noční operace může tedy zahrnovat i pancéře. Míchat tanky s pěšáky na jednom místě vede obvykle k tomu, že někoho přejedou, mechanizovaná pěší jednotka bude tedy útočit na vozidlech a sesedne až pokud možno co nejblíže k cíli. Podpůrné tanky mohou najíždět na cíl sbíhavým směrem z různých stran nebo přímo doprovázet bojová vozidla pěchoty. Tanky rovněž mohou svými reflektory osvětlit cíl na vzdálenost asi jednoho kilometru, ale zřejmě se nebudou chtít zastavit na delší dobu, navíc rozsvítit a zranitelně se vystavit nepřátelské palbě.

Noční boj vám může být také vnucen nepřátelskou taktikou. V Rhodesii, Angole a Jihozápadní Africe, kde bezpečnostní síly ovládaly vzduch, povstalci útočili pozdě odpoledne nebo večer, kdy měli před sebou nejvíc času na únik pod ochranou tmy. V Rhodesii útočili pozdě odpoledne, a když v Jihozápadní Africe SWAPO chystalo útok, vždycky jej provedlo před půlnocí.

Následující body shrnují důvody, kdy boj v noci může být užitečnou taktikou:

- Chaos a zmatek nočního boje dává dobře vycvičeným vojákům velkou výhodu nad špatně vycvičeným nebo málo motivovaným protivníkem.
- Nepřátelské letectvo bude jen s velkými potížemi podporovat vlastní pozemní jednotky, když zaútočíte v noci.
- Protiútoky se v noci hůře koordinují, s větší pravděpodobností tedy udržíte postavení, které jste získali.
- Nepřátelská minometná a dělostřelecká palba se také neuplatní.
- Obranná postavení často dělají tu chybu, že si neposkytují vzájemně pomoc a umožňují tím útočníkovi, aby mezi nimi proklouzl a napadl je z boku.

ZDROJE SVĚTLA

1. Bílé světlo

V nočním boji se často používaly světlomety, ale ty jsou zřetelným a lehkým cílem pro nepřátelskou palbu. Bílé světlo se proto běžněji získává světlicemi, zejména světlicemi na padáčku, vystřelovanými dělostřeleckými nebo minometnými náboji. Ale každé dělo nebo minomet vystřelující osvětlovací náboje chybí v palbě na nepřítele vysoce výbušnými náboji. Bílé světlo může být velkým pomocníkem při určování směru a dovoluje účinnější palbu i manévrování proti nepříteli. Přitahuje také hodně pozornosti, může to tedy být užitečný klamavý prostředek, který zaměstná nepřítele, zatímco skutečně útočné jednotky nastupují do postavení.

2. Aktivní infračervené

Aktivní infračervené systémy směřují infračervený paprsek na cíl, od kterého se odráží do pozorovacího přístroje. Aktivní systém je užitečný pro zjišťování hlavních cílů jako nepřátelské kulometné postavení nebo skladiště zbraní, má však nevýhodu, že se dá zjistit infračervenými detekčními přístroji a uživatel aktivního systému neví, zda ho nepřítel nezjistil. To se dozvíte, až když na vás začnou pršet minometné bomby. Aktivními systémy byla vybavena mnohá vozidla dřívějšího Varšavského paktu a hodně se používaly při nočních operacích. Jestli tedy váš protivník byl vycvičen nebo vybaven Rusy, může postupovat stejně.

3. Pasivní infračervené

Pasivní infračervené systémy zaznamenávají množství infračervené energie, vyzařované například tankovými motory nebo dělovými hlavněmi. Tyhle systémy, známé jako „termální zjišťování", jsou nezjistitelné, ale méně přesné. Vyžadují také hodně praxe, abyste rozeznal „termální obraz" vozidla, protože se zřídkakdy podobá skutečnému vzhledu vozidla vůbec, a bývá zcela rozdílný, je-li motor studený nebo teplý.

4. Zesilovač obrazu

Zesilovače obrazu jednoduše zesilují okolní světlo faktorem 100 000 plus a při měsíční noci jsou velmi účinné. Mohou být ovšem zjištěny jinými zesilovači obrazu namířenými obráceným směrem a jsou téměř neúčinné při zamračené noci. Většina zesilovačů obrazu je velmi křehká pro vojenské operace a často zjistíte, že jsou rozbité, když je nejvíc potřebujete. Světlice také „oslepí" většinu zesilovačů a jejich obsluhu, když najednou vybuchnou ve vašem zrakovém poli. Avšak souprava fungujících zesilovačů obrazu namontovaných na puškách družstva profesionálních vojáků může přispět k uspokojivému jednostrannému nočnímu boji.

Také pozemní radary mohou být užitečné a dobře vycvičená obsluha je schopná zjistit cíl bez ohledu na světelné podmínky nebo počasí. Avšak každé radarové postavení se dá odhalit a může být rušeno. A když je zaneseno na mapě, smázne je nepřátelské dělostřelectvo pár ranami.

3. část:

PŘEŽITÍ V BOJOVÉ AKCI

První pomoc na bojišti

Zmínil jsem se o nutnosti naplánovat, co budete dělat, když utrpíte ztráty. To je obzvlášť kritické pro malé hlídky, kde několik ztrát může účinně zaměstnat celou hlídku, protože k dopravě zraněného vojáka do bezpečí je potřeba několika mužů. Zcela zřejmě nastane doba, kdy si nebudete moci dovolit věnovat všechen lidský potenciál k dopravě zraněných – když nikdo nebude bojovat s nepřítelem, ten vás zlikviduje. K nácviku činnosti při ztrátách musíte navíc přidat účinnou první pomoc.

V britské armádě se předpokládá, že jeden voják z každého družstva bude vycvičen jako bojový zdravotník. Ale co se stane, když on sám bude mezi ztrátami? Každý musí nejen mít následující znalosti první pomoci, ale musí je pravidelně procvičovat. Jako všechno ostatní v této knize – jedna věc je o tom, číst nebo vyslechnout přednášku, ale úplně něco jiného je, když to musíte dělat ve skutečnosti. Tak cvičte.

Základní pravidlo první pomoci je jednoduché: dbejte, abyste sám nebyl zasažen. Právě v tomhle to může být těžké, přizpůsobit se po mírovém výcviku skutečnému boji. Ve válce se umírá. Kulky se před nikým nezastaví. Nepřítel bude potěšen, když ve spěchu zachránit raněného zapomenete na všechno, co jste učili o palbě a manévrování. Budete-li sám zraněn, někdo jiný bude muset riskovat svůj život, aby vás odnesl zpátky. Nepřestávejte tedy v okamžiku, kdy je někdo raněn, myslet takticky. Dopravit zraněného zpátky v palbě je neuvěřitelně nebezpečné, proto je tolik vyznamenaných Válečným křížem a proto většina z půl tuctu nositelů dvojitého Válečného kříže byli zdravotníci.

Jestli někdo odpálil nástrahu, pamatujte, že jich tam může být víc nastražených na nic netušící nohy spěchající k záchraně. To platí zejména při protipovstaleckých operacích, kdy teroristé/partyzáni spoléhají na takovou taktiku víc než na přímý boj s bezpečnostními jednotkami. Jestliže naopak dojde ke zranění při srážce vozidel, nejdřív vypněte motor, než začnete cokoliv dělat.

Může to znít tvrdě, ale vždycky se nebudete moci zastavit a poskytnout první pomoc. Jestliže jste uprostřed přestřelky a postupujete v palbě kupředu, nemůžete si dovolit ztratit pohybovou energii a zastavit se u zraněného. Když to uděláte, postup se zastaví a nepřítel zvítězí. Následkem toho vaše jednotka utrpí další ztráty. Nejlepší způsob jak

tomu zabránit je zastavit nepřátelskou palbu. Napadněte nepřítele zblízka a zabte ho. Potom se postarejte o zraněné.

Totéž platí pro obranu. Jestliže všichni zastavíte palbu, abyste pečovali o zraněné, nepřítel se přežene přes vaše postavení a vy budete zabit nebo zajat. Jen teoreticky: když podle běžné příručky bojujete ze čtyřčlenného bojového zákopu, jeden z vás může přestat střílet a věnovat se zraněnému. Jelikož se tím vaše palebná síla zmenší na polovinu, je to realistické jen tehdy, když je nepřítel ještě v určité vzdálenosti a v boji je dále spousta jiných zbraní. Jestliže je protivník na vzdálenost hodu granátem, pak je lepší, když se nejdřív postaráte o něj.

Nezáleží na tom, jak těžké je zranění – mnoho zranění vypadá daleko horší, než ve skutečnosti je – uklidňujte zraněného a říkejte mu, co děláte, když mu poskytujete první pomoc. Dodávejte mu důvěru. Když zblednete a nemůžete se mu podívat do očí, jakou asi bude mít důvěru? Vaším úkolem je udržet ho na živu, dokud nedostane řádné ošetření.

Jestliže je zraněný pod ochranou, odepište ho. Nezabývejte se jenom prvním zraněným, kterého uvidíte, postupujte podle pořadí důležitosti: A, B, C, D.

A: DÝCHACÍ CESTY

Dýchací cesty zraněného mohou být zablokovány řadou nepříjemných okolností. Mohou být ucpány zvratky nebo krví, blátem, vyraženými zuby nebo jinými úlomky. Ucpání dýchacích cest může být zjevné, např. hlava byla vražena pod vodou, nebo méně viditelné, např. blokace v hrdle. Zkontrolujte dech zraněného. Je velmi namáhavý? Bublavý? Písklavý? Má bledou tvář nebo dokonce namodralou? Musíte jednat rychle, protože stačí jen několik minut bez kyslíku a nastane trvalý následek na mozku. Smrt trvá o něco déle.

Vyčistěte dýchací cesty od všech fyzických zábran. Zkontrolujte ústa a hrdlo, zda jsou čistá, vytřete všechny zvratky nebo odstraňte cokoliv, co blokuje dýchací cesty. Otevřete zraněnému dýchací cesty tlakem na čelist: přiložte první tři prsty každé ruky po obou stranách brady za spodní čelist zraněného a vysunutím čelisti dopředu roztáhněte zraněnému zátylek. Nyní položte zraněného do klidové polohy (třičtvrtě ležící). Klekněte ze strany ke zraněnému, levou ruku mu zastrčte pod

tělo, druhou mu položte přes prsa. Pravou nohu mu přeložte přes levý kotník. Jednou rukou mu podepřete hlavu, na boku ho uchopte za oblečení a jemně nakloňte zraněného na břicho. Horní nohu ohněte a stehno vysuňte dopředu, horní ruku také natáhněte dopředu; to mu zabrání, aby se úplně převalil na břicho. Účelem je uložit zraněného do takové polohy, aby mu už nic nehrozilo. Zranění v bezvědomí často umírají udušením vlastními zvratky.

B: DÝCHÁNÍ

Dýchací cesty jsou čisté, ale zraněný nedýchá. Musíte „nakopnout" plíce zraněného nadechnutím, technikou kdysi známou jako „polibek života" (nebo „z úst do úst"). Výdechová resuscitace, jak se to nazývá dnes, se nedá praktikovat na druhé osobě. Nemá se to zkoušet, pokud zraněný skutečně nepřestal dýchat. Než tedy cokoliv začnete:

1. Zjistěte, zda zraněný je v bezvědomí, nebo jen spí.
2. Slyšíte, cítíte nebo vidíte, zda se mu hrudník pohybuje?
3. Cítíte, že zraněný vůbec vydechuje?

Je-li zraněný v bezvědomí a nedýchá, postup je následovný:

1. Zkontrolujte tep. Jestliže se zraněnému zastavilo i srdce, musíte provést srdeční kompresi (viz dále) i výdechovou resuscitaci.
2. Zraněného položte na záda, vyčistěte a otevřete mu dýchací cesty. Uvolněte těsné oblečení kolem krku.
3. Skloňte hlavu zraněného dozadu a stisknutím mu zavřete nos.
4. Zhluboka se nadýchněte a prudce vydechněte zraněnému do úst, tak silně, aby se mu zvedl hrudník. Odtáhněte ústa a nechte hrudník klesnout. Opakujte každých šest vteřin, dokud zraněný nedýchá bez pomoci. Položte ho do klidové polohy. Jsou-li ústa zraněného tak poraněna, že nedovolují vdechovou resuscitaci, můžete stejnou proceduru zkusit foukáním přímo do nosu.

Srdeční komprese

Podobně jako výdechová resuscitace se ani srdeční komprese nemůže cvičně provádět na skutečné osobě. Nikdy ji také neprovádějte na někom, komu srdce ještě bije, třeba slabě.

Jediný spolehlivý způsob zjistit, jestli srdce bije, je kontrola karotického pulzu na krku (vedle průdušnice nad Adamovým jablkem na pravé straně zraněného.) Slabý pulz je těžké zjistit na zápěstí. Ve spojení s výdechovou resuscitací je tento zákrok známý jako KPR (kardiopulmonální resuscitace). Probíhá následovně:

1. Uložte zraněného jako pro výdechovou resuscitaci.
2. Dvakrát vdechněte, jak shora uvedeno.
3. Zkontrolujte pulz na karotické tepně.
4. Najděte spodní konec hrudní kosti.
5. Přiložte k němu dlaň jedné ruky, druhou na horní konec a vahou celého těla zmáčkněte. Uvolněte ruce, aby se hrudník zvedl.
6. Opakujte jednou za vteřinu, patnáctkrát.
7. Dvakrát naplňte plíce zraněného výdechovou metodou.
8. Opakujte (6) a (7), dokud se zraněný nevzpamatuje. Jakmile začne srdce bít, zastavte hrudní kompresi, ale pokračujte s výdechovou resuscitací, dokud zraněný nedýchá bez pomoci.

Jestliže jste na poskytování první pomoci ve dvojici, jeden ať dělá hrudní kompresi a druhý výdechovou resuscitaci každých pět vteřin raději než patnáct.

C: OBĚH

Další nejčastější příčinou smrti při zranění je krvácení. Postupujte následovně:

1. Uložte zraněného do pohodlné polohy, ideálně to je zraněnou částí zdviženou nad srdce (aby se omezil přítok krve). Takhle usadíte někoho se zraněnou hlavou nebo zraněnému zvednete paži. Uvažujte, než začnete zraněným hýbat; nechcete mu stávající zranění zhoršit, to znamená nehýbat s někým, kdo má zraněnou páteř.
2. Přiložte na ránu obvaz a přitiskněte dlaní. Nesnažte se ve zranění zatlačit vyčnívající kosti zpátky na místo nebo vytahovat cizí předměty, např. kousky skla či kovu. Jenom přiložte obvaz a přitiskněte. Odolejte pokušení zraněného nadzvednout a podívat se, jak to vypadá – strup se odtrhne a budete zase tam kde předtím. Prosakuje-li krvácení prvním obvazem, přiložte navrch raději další, než abyste nahrazovali ten starý. Pokud se krvácení nezastaví, přiložte navrch i třetí.
3. Přítok krve můžete omezit stisknutím v daných bodech.

Pažní tlakový bod

Ten je na konci paže. Zatlačením palce do podpaždní jamky zastavíte přítok krve do celé paže.

Stehenní tlakový bod

Tento bod je v tříselné krajině. Stlačením můžete omezit přítok krve do nohy.

V obou případech nesmíte tlačit déle než patnáct minut. Tlak uvolňujte postupně. Jestliže krvácení začne znovu, opět stiskněte daný bod, ale jen na patnáct minut.

Balíček polního obvazu obsahuje velkou podušky z gázy s připojeným obvazem. Měli byste s sebou nosit aspoň tři a mít je na stejném místě, aby je váš kámoš našel a mohl je použít a ošetřit vás, když upadnete do bezvědomí. Nemáte-li žádný obvaz, postačí jakákoliv čistá látka. Ideální je bavlna, protože saje. Obvyklými náhradními pomůckami jsou kapesníky nebo natrhané a složené košile. Měly by být pokud možno čisté, ale asi však nemáte čas odskočit si do prádelny, nejsou-li zrovna vyprané. Ostatně střelné rány jsou vždycky zamořené, protože kulka zanese do rány kousky látky a střely s vysokou razancí vytvoří dočasnou dutinu, do které vniknou všechny možné druhy nečistoty.

D: NESCHOPNOST

Zlomeniny

Jsou dva druhy zlomenin.

1. Otevřená

Je porušená pokožka i kost. Ta často pronikne pokožkou, ale také je možné, že kulka pronikla pokožkou a roztříštila kost až pod ní.

2. Zavřená

Pokožka je neporušená, ale kost pod ní je zlomená. V tomto případě místo oteče a udělá se boule. Někdy to může vypadat jako výron, ale

měli byste s tím zacházet jako se zlomeninou, dokud nerozhodne lékař.

Zlomeninu zachovejte pokud možno v klidu, abyste zabránili, že úlomky zlomené kosti způsobí další komplikace a bolest. Úd znehybněte:

1. Odstraňte prsteny, hodinky nebo podvazky, které by úd škrtily, když otéká.
2. Zlomený úd pokud možno zadlahujte a nerovnejte ho násilím do „normální" polohy. Má-li zraněný zlomenou nohu a kvůli taktické situaci mu ji nemůžete zadlahovat, přivažte zraněnou nohu ke druhé a vložte mezi ně polštářování. Uchopte zraněného pod paždí a táhněte ho přímo. Nepřevalujte ho a nehýbejte s ním do stran.
3. Přiložte dlahy, aby klouby nad a pod zlomeninou byly nehybné. Dlahy na zraněném místě podložte. To je obzvlášť důležité mezi pažemi a hrudníkem, v podpaždních jamkách a tam kde dlaha přiléhá na kostnatou část těla, jako je zápěstí nebo koleno.
4. Dlahy přivažte k údu nad a pod zlomeninou, ale ne příliš pevně, aby nenarušily krevní oběh.

Spáleniny

Spáleniny mohou být velmi bolestivé a poměrně malé zasažení může bolet víc než zranění přímo ohrožující život. Když zacházíte se spáleninami, myslete na body A, B, C, D. A ještě něco: nestaňte se sami obětí popálenin. Jestliže popálený leží v nádrži s vodou vedle kontaktového pole elektrického terminálu, odkud srší jiskry, nebroďte se k němu, abyste sami neschytali nějakých 25 000 voltů. Než ošetříte zraněného, vyhodnoťte situaci. Musíte třeba uhasit oheň poblíž raněného nebo odstranit z cesty elektrický kabel něčím, co nevodí elektřinu, např. suchou větví.

Spáleniny se v tisku stále uvádějí jako „prvního, druhého a třetího stupně", ale tato klasifikace byla nahrazena. Spáleniny jsou buď povrchové (citlivé, červené a oteklé), nebo hluboké (zpuchýřovatělé a oteklé, okolní pokožka je často silně červená; v nejhorších případech je kalně bílá a může být zuhelnatělá). V druhém případě nemusí oběť ještě cítit bolest, protože konečky nervů jsou poškozené.

Při ošetřování spálenin dodržujte následující postup:

1. Vodou uhaste oheň a doutnající oblečení, nebo oheň na zraněném uduste pokrývkami.
2. Ochlaďte popálené místo vodou. Můžete také použít mléko, pivo nebo jinou neškodnou tekutinu, ale nikdy nepoužívejte na spáleniny máslo, olej nebo jakoukoliv mast. Tekutina má zastavit „vařící efekt", který pokračuje v poškozování, i když zdroj spálení byl již odstraněn. Použitím oleje nebo masti na spáleninu ji uzavřete a vařící efekt prodloužíte.
3. Přikryjte spáleného čistým (ideálně sterilním) obvazem. Neodtrhávejte kousky zuhelnatělé uniformy přiškvařené ke spálenině, než tohle doděláte.
4. Podávejte morfium, když třeba.
5. Znehybněte těžce popálený úd jako shora při zlomenině.

Popáleniny způsobují často puchýře, kterých byste si neměli všímat. Zraněného dehydrují, podávejte mu proto časté doušky vody.

Jestliže byla spálenina způsobena fosforem, přikryjte ji vlhkým obvazem a udržujte jej vlhký. Nesnažte se sami fosfor odstranit.

Šok

Tento výraz velice často používají v televizních a rozhlasových zprávách věci neznalí novináři. Slýcháte, že lidé byli po autonehodě ošetřeni ze šoku, ale ve většině případů se mluví o nervové reakci na traumatickou nehodu, ne o „šoku" v lékařském slova smyslu. Skutečný šok je reakce těla na ztrátu tělní tekutiny, např. ztrátu krve nebo následek spálenin. Šok se vyznačuje následujícími příznaky:

- studená, vlhce lepkavá pokožka,
- bledý ustrašený výraz,
- rychlý, ale slabý tep,
- mělký rychlý dech,
- zraněný omdlévá, cítí se slabý, má závratě a může mít rozmazané vidění,
- zraněný může být v polovědomí nebo dokonce v bezvědomí.

Při ošetřování šoku postupujte následovně:

1. Zraněného položte a přesvědčte se, že má dýchací cesty čisté a že dýchá.

2. Vyšetřete ho na vnější krvácení a pokud nějaké zjistíte, ošetřte ho.
3. Nohy mu vyvyšte nad hlavu, za předpokladu, že nejsou zraněné.
4. Podepřete a znehybněte všechny zraněné údy.
5. Zraněného udržujte v teple, avšak nepřehřívejte.
6. Navlhčete mu rty, má-li žízeň, ale nedávejte mu nic pít.
7. Je-li v bezvědomí, položte ho do klidové polohy.

Vysávání ran hrudníku

„Vysávání ran hrudníku," jak se tak říká, „je přirozené přiznání, že jste prohráli přestřelku." Kulka nebo střepina granátu, která pronikla hrudníkovou stěnou, způsobuje, že otvorem se nasaje vzduch, že se stupňovitě ztěžuje dýchání, když plíce zkolabují a vzduch vniká a uniká dírou místo průdušnicí. Potom zemřete. Sledujte následující příznaky:

1. Když se zraněný nadechne, slyšíte savý zvuk.
2. Dýchání je těžké a mělké.
3. Tekutina smíšená s krví bublá kolem rány, když zraněný vydechne.
4. Zraněný vykašlává krev.
5. Kolem úst a rtů je namodralý.

Postup při odsávání ran hrudníku:

1. Prohlédněte a vyčistěte dýchací cesty.
2. Přikryjte otvor nepropustným materiálem, např. polním obvazem, který zakryje víc než jen samotnou ránu. Upevněte jej širokou bandáží.
3. Zraněného položte do klidové polohy, je-li v bezvědomí.

Břišní rány

Střely do střev se správně obávali nejen v obou světových válkách, ale už dávno předtím. To nebyla ta střela za milion dolarů, která vás poslala domů, tahle vás poslala do hrobu. Břišní zranění stále patří mezi nejnebezpečnější, jaké můžete utrpět.

Břišní dutina je správný název pro tu vaši část mezi hrudníkem a pánví, často nazývanou žaludek. Jistě, máte tam žaludek, ale jsou tam také játra, slezina, střeva, ledviny a močový měchýř. Bouchněte do nich, zamotejte je do jednoho chumlu a máte opravdu ošklivé zranění. Zdravotník s první pomocí toho moc nenadělá, může však způsobit další

škodu, když se pokusí zasunout vyhřezlé vnitřní orgány, dříve než přiloží polní obvaz. Nechte je být a dejte tam ten obvaz, aby se předešlo ztrátě krve. Další chybou je dovolit zraněnému, aby se čehokoliv napil. Zranění s břišním poraněním *nesmí* vzít nic do úst.

Můžete-li, uložte zraněného do polohy „W", kolena roztažená, aby ulevila tlaku na břišní dutinu, hlavu a ramena vztyčit. Nebo ho položte na bok s pokrčenými koleny. Zraněný s břišním poraněním musí být evakuován co nejdříve.

Převoz raněných

Zraněné, kteří se nemohou pohybovat vlastní silou, budete muset převézt. Opět zdůrazňuji: to se musí včas nacvičovat. Zdokonalte si různé metody, dokud jsou všichni v pořádku, a ztratíte méně času uvažováním, co dělat, když se to stane ve skutečnosti. Hasičský „zvedák" je stále první technika zobrazená v příručkách, ale pro zraněného je velmi nepohodlný. Je-li zraněný při vědomí, odnesení na zádech je lepší, ale oba způsoby z vás v taktické situaci udělají velký cíl. Způsoby, které k odnesení zraněného vyžadují dva muže, jako např. „sed" (dva muži spojením rukou do čtverce udělají sedačku), vytvoří ještě větší cíl.

Musíte-li už někoho přesunout v palbě, táhněte ho za sebou jako egyptskou mumii s rukama složenýma na prsou. Další způsob, který se osvědčuje – ačkoliv při nácviku je k smíchu, je táhnout za krk. Zraněnému svažte ruce a položte ho na záda, rozkročmo si nad ním klekněte a jeho zápěstí si navlékněte na krk. Váhu přenesete do zátylku (báječný způsob jak navázat nová přátelství) a pomalu se plazíte dopředu. Je to velká rasovina, a tak se obvykle raději volí odtažení pomocí techniky. V ideálním případě táhněte zraněného pouze levou rukou, v pravé ruce mějte zbraň připravenou k boji.

Útěk a únik

Ani se nenadějete a můžete se octnout odříznuti za nepřátelskými liniemi. Voják najednou zjistí, že je sám, ale naživu, když hlídka padla do léčky hluboko v nepřátelském území. Právě tak to může být letec po katapultování z poškozeného letadla. Ať už je to jakkoliv, záleží na jednotlivci, aby přežil, vyhnul se zajetí a dostal se domů.

Jako u všech činností popsaných v této knize, ta pravá chvíle učit se všechny znalosti potřebné k úspěšnému útěku a úniku není až v tom okamžiku, kdy je náhle potřebujete. Všechno, co nosíte v „balíčku záchrany" (BZ), se má pravidelně používat, abyste se to nemuseli učit až v nouzi. A rozhodně jej noste při sobě, ne v bergenu, protože ten můžete docela dobře ztratit v nějaké nesnázi, která vás donutí uplatňovat pravidla útěku a úniku ve skutečnosti. V takové situaci je tělesná kondice velkou předností, zejména sebedůvěra ve vysoký stupeň neozbrojeného bojového umění. To z vás v první řadě udělá osobou, kterou je těžko zajmout, a dodá vám užitečnou výhodu při pokusu o útěk.

Základní pravidlo v SAS říká, že váš život závisí na tom, co máte v bergenu, zatímco na opasku máte munici a granáty k boji. K přežití však slouží i obsah kapes. V kapsách vaší bojové bundy má tedy být kompas, balíček první pomoci a tablety na čištění vody, dále kapesní nůž a drátěná pilka. Pak ještě hořlavá tekutina, ostrá čepel, kondomy (k nošení vody, ne ke sbratřování s domorodkami) a šitíčko jsou také užitečné. Jako další vylepšení si výbavu pro útěk a únik uložte tam, kde ji nepřítel, který vás prohledává, pravděpodobně přehlédne.

Je stará pravda, že útěk je tím těžší, čím déle jste v zajetí; ale jestli se vám podaří rychle vyklouznout hned na začátku, vaše vyhlídky dostat se domů jsou mnohem lepší – dokud máte „balíček záchrany" neporušený. Drátěná pilka se může uschovat v opasku kalhot, kruhová držadla nahraďte padákovou šňůrou. Rybářský vlasec si můžete ukrýt ve švu oblečení, udice (zabalené do silného PVC nebo pásky) můžete zašít poblíž. Následující seznam obsahuje všechny běžné předměty v balíčku záchrany. K nim patří nástražná oka a paklíče (které jsou kupodivu ve Spojeném království a v některých dalších zemích zakázané). Je třeba vyhnout se všemu, co zvyšuje nebezpečí možného střetnutí s nepřátelským civilistou, ale někdy krádež dobytka na farmě

nebo vloupaní do neobydleného domu jsou jediným způsobem, jak si doplnit zásoby.

Správný balíček pro útěk a únik má obsahovat:

- podpalovač
- kompasy (prismatický a knoflíkový)
- svítilnu
- rybářské náčiní
- kapesní nůž
- pomůcky na úpravy vody
- polní obvaz
- dávky na přežití
- signalizační zrcátko
- minisvětlice
- láhve na vodu
- žiletku

Útěk je ovšem jen začátek trablí. Po několika dnech bez potravy začnete být zesláblý a malátný. Je těžké soustředit se, a když stav pokračuje, srdeční tep se zpomaluje, následují výpadky vědomí, dostanete žízeň, je vám zima a vůbec se vám nechce dál. Musíte s tím něco udělat: lovit, sbírat odpadky nebo krást. Oka jsou vhodná, když si na jednu nebo dvě noci odpočinete, ale normálně byste se měli pohybovat převážně v nočních hodinách. Mimořádně dobře vyzbrojený voják by mohl uvažovat o účelové pušce – AR7.22 nebo kombinace .22/.410 vám umožní přidat do hrnce zajíčka nebo veverku. Vždycky se tedy vyplatí zabalit si něco těžšího a objemnějšího do bergenu.

Krádež vajec nebo kuřat v menším množství nevzbudí pozornost. Záhadné zmizení celého hejna se asi bude hlásit, zejména když po vás nepřítel pátrá. Horské ovce jsou užitečnou kořistí, protože ztráta jedné proběhne pravděpodobně bez povšimnutí. Buďte však opatrní u statků v nížině. Farmář zjistí ztrátu každého zvířete, ale jestli ho rozčtvrtíte u vody a kosti zahrabete, budete už dávno pryč, než úřady dostanou zprávu. Nezapomeňte prohlédnout játra ovce, kterou zabijete. Jsou-li šedá a vypadají nezdravě nebo mají žluté skvrny, zvíře je nemocné a neměli byste ho jíst.

Chcete-li zalehnout na několik dní, musíte si zvolit polohu blízko vody nebo si ji budete muset donášet v noci. Ideální ležení je utajené

ze země i ze vzduchu a nabízí výběr útěkových cest. Do ležení vstupujte až po setmění, pak bude nepravděpodobné, že vás v něm nepřítel spatří. Za rozbřesku prostor zkontrolujte, zejména věnujte pozornost stopám (svým nebo cizím), zda-li bude třeba maskování nebo změna polohy. Veškeré odpadky zahrabávejte a při odchodu odstraňte všechny stopy své přítomnosti. Balíček (BZ) mějte po ruce, abyste nic nezapomněli, když budete muset najednou utíkat. Jestli se však neprotloukáte sám a jste součástí skupiny, pak byste v ležení měli pravidelně stavět stráže a postupovat, jak popsáno v 1. části, v kapitole „Hlídky".

MĚSTSKÉ OBLASTI

Většina nácviku útěku a úniku se soustřeďuje na proklouznutí venkovským prostředím, aby vás nechytly nepřátelské jednotky nebo bezpečnostní složky. Ale stejně dobře se můžete octnout na útěku v městské oblasti. Základní rada nabádá člověka na útěku, aby se vyhýbal populačním střediskům, protože každý styk s lidmi obsahuje riziko ohrožení. Některé části světa jsou ale tak vystavěné, že je obtížné se jim vyhnout; musíte být tedy připraveni, jak si proklestíte cestu městskou oblastí. Opět, pohyb v noci je snadnější, ale vyvolává otázku, kde se schováte přes den. Všechno záleží na tom, v jaké části světa operujete.

V mnoha západních městech se můžete pohybovat a vypadat jako jeden z vandráků, a projde vám to, ale v jiných, od Belfastu po Bejrút, je obyvatelstvo rozděleno podle kmenů. Přítomnost cizince se zjistí velice rychle, často s velmi nepříjemnými následky. Dokonce i „tulácká strategie" obnáší rizika: v mnoha městech existuje podsvětí „lidí ulice", které cizince udá bezpečnosti nebo vás zapíchne kvůli kabátu. Buďte tedy neustále v pohybu; každý pokus o zastavení zvyšuje nebezpečí zadržení. Budete-li opatrní, můžete žít a přežít jako pobuda, který prometá popelnice před domy, zejména před restauracemi. Jestliže prohledáváte popelnice před domy místních obyvatel, vezměte si, co potřebujete, ale ostatní odpadky zase nacpěte zpátky, aby nebylo vidět, že se v nich někdo hrabal. Může se to zdát podivné, ale zkušenosti SAS ze cvičení útěku a úniku ukazují, že překvapivý počet lidí si zhruba pamatuje obsah svých popelnic od doby posledního vyprázdnění.

Pokud se na útěku nebudete pohybovat v převlečení za tuláka, pak se vyhněte všemu, abyste jako tulák vypadal. Proto máte s sebou žiletku; neoholený člověk vypadá podezřele, módní strniště se hodí opravdu jen k saku od Armaniho. Rozdrbané oblečení a vojenské boty, ty nejvíc, jsou klasickými známkami, které válečného zajatce na útěku prozradí. Pohybujete-li se ve dne, kráčejte jistě, jako když víte, kam jdete. Vyhýbejte se veřejným místům jako železniční nebo autobusové nádraží, kde pravděpodobně bude policie a hlídky, a vyhýbejte se také dětem. Děti a psi vedou v počtu prozrazení útěkářů – všimnou si nesrovnalostí ve vzhledu nebo pachu a nestydí se vykřičet to všechno každému v ulici.

Narazíte-li na policejní nebo vojenský uzávěr silnice, po které jdete, a musíte jej překonat, přejděte tudy v noci. Nejsnadněji lze přejít hned za posledním autem, které projelo, protože jeho světla narušila noční vidění nepřítele. Ale jestli se k zátarasu přiblížíte a budete jej chvíli pozorovat, snad se vám podaří vysledovat střídání stráží. Nepřátelští vojáci pravděpodobně prozradí svou polohu pohybem, hlukem, zapalováním cigaret apod. Buďte trpěliví a pozorujte hodinku nebo dvě. Pak můžete proniknout, protože znáte jejich pohyb a polohu.

O mosty se vůbec nepokoušejte; přeplavte vodou nebo si udělejte vor. Na jednom nebo i na druhém konci určitě bude stráž.

ÚNIK V DŽUNGLI

Útěk a únik v džungli (nebo v některém rozlehlém lese ve východní Evropě) je především cvičením v přežití než cokoliv jiného. Nepřítel bez velkých potíží pokryje ty nejhlavnější z několika málo schůdných cest, postaví na nich zátarasy a bude hlídat řeky. V některých oblastech džungle nebo lesů je pohyb v noci téměř nemožný, ale je tu menší možnost, že na někoho narazíte, takže to není problém. Ve většině džunglí jsou opravdu jen dva nebezpečné druhy: hmyz a lidé. Většinu ztrát v džungli působí hmyz (a nemoci, kterými vás nakazí) nebo lidé. Později se zmíníme o základních pravidlech pro přežití, ale pro útěkáře je hlavní podstatou jeho vztah k místním obyvatelům. Oblast může být obydlena kmeny loajálními vůči nepříteli, nebo lidmi, kteří se budou radovat, když vaši znavenou hlavu prodají nepřátelské hlídce.

Než se přiblížíte k vesnici, je nezbytný důkladný průzkum. Když se snažíte navázat přátelské styky nebo je místních lidí tolik, že byste

v zápase prohrál, nemávejte zbraní, když k nim přicházíte. Přibližujte se pomalu a otevřeně po hlavní stezce, aby o vašem příchodu věděli a mohli uvážlivě reagovat, než když nejdřív střílíte a potom se ptáte. Sundejte si helmu a odložte všechno, co jim připadá nezvyklé, protože čím víc budete vypadat jako oni, tím pravděpodobněji budou jednat nepřátelsky. Ke starým lidem se chovejte s úctou – je docela možné, že to jsou náčelníci. S tou největší úctou se ve vesnici chovejte k ženám, zejména když nenosí podprsenku. Nepleťte se a nemyslete si, že se budou chovat jako holky na pláži v roce 1830, protože jsou tak oblečené. Když vám pomohou, nezneužívejte přijetí, protože jejich zdroje jsou pravděpodobně omezené, a každý den, kdy tam zůstanete, je může vystavit ohrožení ze strany nepřítele. A jakkoliv jsou vůči vám vstřícní, neříkejte jim přesně, kam půjdete dál. V každé vesnici je nějaký Jidáš.

Váleční zajatci

Zacházení s válečnými zajatci se má řídit podle Ženevské konvence. Říkám „má“, protože ne všechny státy ji podepsaly, někteří signatáři se ji zase snaží ignorovat a partyzáni/teroristé také nedodržují pravidla. Je však důležité pravidla znát, protože v době satelitní televize a čtyřiadvacetihodinového zpravodajského vysílání je přítomnost médií ve válečných oblastech větší než kdykoliv jindy. O porušování Ženevské konvence se daleko víc mluví a války v Jugoslávii v devadesátých letech vyvolaly zájem o soudy válečných zločinců. Tahle slavná úmluva vám tedy může zachránit kůži, jestliže ji vaši vězniteléznají a hlavně dodržují. A když vy zajmete zajatce a špatně s nimi zacházíte, stoupají vaše vyhlídky, že skončíte na lavici obžalovaných.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že každý voják, který zachází špatně se zajatci, ohrožuje nejen sebe, ale i životy svých kamarádů. Zprávy o tom se rychle šíří a jestliže vaše strana mučí/popravuje zajatce, hádejte, co se vám asi stane, když padnete do zajetí.

Článek 4 Ženevské konvence považuje za válečné zajatce:

- Příslušníky ozbrojených sil jakož i milicí a dobrovolných jednotek tvořících součást branných sil.
- Příslušníky jiných milicí nebo dobrovolných sborů včetně organizovaných skupin odporu operujících na vlastním území nebo mimo něj, jestliže je to území okupované, za předpokladu, že plní následující podmínky:
  1) Všichni podléhají velení osoby, která za své podřízené zodpovídá.
  2) Mají pevné hodnostní označení rozeznatelné na dálku.
  3) Nosí zbraně otevřeně.
  4) Provádějí své operace podle válečných zákonů a zvyklostí.
- Nevojenský personál doprovázející ozbrojené složky jako novináři, smluvní stavební firmy, příslušníci pracovních jednotek nebo dobročinných organizací – za předpokladu, že mají pověření branných sil, které doprovázejí, a mají schválený průkaz.
- Lodní posádky, včetně kapitánů, kormidelníků a plavčíků obchodního námořnictva a posádky civilních letadel, kteří nepožívají výhod lepšího zacházení podle jiných ustanovení mezinárodního práva.

Článek 13 zakazuje represálie vůči zajatcům a požaduje, aby se s nimi jednalo lidsky a byli chráněni proti aktům násilí a zastrašování. Při výslechu jsou zajatci povinni uvést „hlavní čtyři" údaje: jméno, hodnost, služební číslo a datum narození. „Na válečné zajatce se nesmí působit tělesným nebo duševním mučením ani žádnými jinými formami nátlaku, a vynucovat z nich jakékoliv informace. Válečným zajatcům, kteří odmítnou odpovědět, se nesmí vyhrožovat, nesmí se napadat nebo vystavovat nepříjemnému nebo nevýhodnému jednání jakéhokoliv druhu." Prýmky s hodností, medaile a osobní vlastnictví se nesmí zabavit, a jsou-li odebrány peníze, musí se vystavit potvrzení.

Váleční zajatci musí být drženi v podmínkách, které nejsou horší než podmínky jednotek zadržitele. „Základní denní strava bude dostatečná v množství, kvalitě a rozmanitosti, aby zajistila válečným zajatcům dobré zdraví a zabránila ztrátě hmotnosti." Různá jiná ustanovení smlouvy nařizují zajistit lékařskou péči, sportovní činnost nebo alespoň poskytnout prostor pro cvičení a dovolit bohoslužby. Zadržení důstojníci se budou zdravit podle (britského) zvyku; zajatci poddůstojníci budou zdravit důstojníky a důstojníci budou zdravit důstojníky vyšší hodnosti.

ZAJÍMÁNÍ ZAJATCŮ

Vzdát se je nebezpečné. Nesčetné vojáky potkala smrt podle pravidla „pozdě, kámo": když střílíte chlapa za chlapem, kteří útočí na vaše postavení, a pár vás potom obklíčí, takže vy jen pokorně zvednete ruce, protivník nemusí hrát podle pravidel. Brigádní generál Peter Young, který se proslavil jako velitel komanda ve druhé světové válce, zastřelil spoustu nepřátelských vojáků, ale vždycky říkal, že by nikdy nedokázal zabít někoho, kdo nemá přilbu. Jestli tedy pro vás hra končí, sundejte si přilbu a všeobecně se snažte vypadat jako lidská bytost než nějaký „beztvárný" nepřítel.

Avšak akt zajímání zajatců může být stejně nebezpečný pro budoucího zadržitele. Příslušníci mnoha povstaleckých hnutí a dokonce některých pravidelných armád raději volí sebevraždu než zajetí, často takovou sebevraždu, která do toho zahrne co možno nejvíc nepřátel. Klasický příklad: zraněný nepřítel leží na zemi a očekává zajetí; vy vedle něj pokleknete, obrátíte ho a „bum!" – vybouchne skrytý granát.

Dřív než začnete uvažovat o pravidlech Ženevské konvence, musíte v první řadě zajmout zajatce a neskočit přitom na žádný ošklivý trik

nebo nástrahu, obvyklé v této situaci. Nejdřív se musíte přesvědčit, že zajatec je odzbrojený. To je práce pro dva muže, jeden prohledává a jeho protějšek kryje zajatce zbraní. Přesvědčte se, že muž, který jistí, má neustále nezastřenou střelbu, kdyby se zajatec o něco pokusil. A vždycky přimějte zajatce, aby on přišel k vám, když naznačuje, že se chce vzdát. Nedopusťte se té chyby, že ho přestanete krýt a on vás zabije. To byl oblíbený trik v první světové válce a přihodil se znova na Falklandách, kde byli zabiti dva příslušníci výsadkového pluku, když chtěli přijmout kapitulaci. Jakmile jste se přesvědčili, že jste zajatci odebrali všechny prostředky ke střelbě, bodnutí nebo mu zrušili jinou možnost, aby vás zabil, odeberte a prohlédněte mu všechny dokumenty, které má u sebe, kromě osobního průkazu.

Zajatci mají být prohledáni okamžitě, pokud možno stoje v natažené poloze opřeni o zeď. Přinuťte je nahnout se dopředu, nohy široce rozkročené, s váhou přenesenou na špičky. V této pozici nemohou reagovat rychle. Jeden muž prohledává, druhý ho jistí. Při prohledávání sledujte výraz zajatce, můžete získat náznak, že se k něčemu chystá. Pracujte systematicky, začněte přilbou, čepicí nebo kloboukem, potom zmákněte vlasy, blůzu, košili apod. Oblíbenými úkryty jsou podpažní jamky, konec zad (místo pro dýku nebo pistoli) a slabiny.

Když jste zajali několik zajatců, pokud možno je co nejrychleji od sebe oddělte, aby si nemohli vypracovat společný příběh nebo předat jeden druhému součásti výstroje. Vojáky držte od poddůstojníků a zase oddělte důstojníky. Pamatujte, že když považovali zajetí za nevyhnutelné, důstojníci/poddůstojníci si mohli strhnout hodnosti v naději, že budou považováni za obyčejné vojáky. Bedlivě si je tedy prohlédněte. A prohledejte jejich postavení – když najdete rádio, určitě k němu budou instrukce. Zjistěte aspoň, jakou má rádio frekvenci.

Zajímání zajatců se zřídka řádně nacvičuje, ale jako každá jiná vojenská činnost, čím častěji se procvičuje, tím lépe bude pak probíhat ve skutečnosti. Opak je stejnou pravdou. Celou činnost tedy nacvičujte a jako „zajatce" si vyberte příslušníky vašeho družstva, kteří nejvíc vynikají v osobní neozbrojené obraně. Pak objevíte, jak rychle se může karta obrátit, když nebudete opatrní. V nejlepším případě zjistíte, že jste během prohlídky přehlédli důležité dokumenty, věci nebo balíček, které by měly význam pro vojenskou zpravodajskou službu. V nejhorším vám může „zajatec" utéct nebo zajmout vás!

TAKTICKÝ VÝSLECH

Armády se naučily, že nejlepší doba k vytěžení informací od zajatce je co nejdříve po zajetí. Padnout do zajetí je hluboce otřesný zážitek, který otřese i tím nejtvrdším jednotlivcem. Jak to v armádách dělají, se mění podle místa a v různých dobách. Ve válce v Perském zálivu Iráčané používali staromódní kopání. Primitivní brutalita může zajisté zapůsobit, ale na vysoce motivované vojáky nemá účinek. Ve Vietnamu a v Jižní Americe se taktický výslech často odehrával ve vrtulníku a neochota přesně odpovídat vedla k vyhození osoby dveřmi ve výšce tisíc metrů. Ale jak už jsem se zmínil, všechny tyhle způsoby jsou neproduktivní a zaručují, že vaši vlastní příslušníci budou trpět stejně krutým zacházením, když padnou do rukou nepřítele. Ještě je jeden dobrý důvod. Je nepochybné, že lidé řeknou všechno v takové situaci, která jim zastaví bolest nebo je zachová naživu. Tehdy vám řeknou, co si myslí, že chcete slyšet, a nakonec se můžete dobrat k pravdě.

Podezíráte zajatce, že toho hodně ví o rozmístění, síle a záměrech nepřítele. Jak tedy z něho vytěžíte informace v rámci omezení daném Ženevskou konvencí? Máte-li několik zajatců, můžete s těmi nejslabšími zacházet lépe, aby to vypadalo, že vám pomáhají. To může povzbudit další, aby vám vyšli vstříc a dobrovolně poskytli informace v naději, že dostanou totéž. V zajatci to také může vyvolat obavy před jeho kamarády, že řekne všechno, co ví, abyste ho neposlal zpátky mezi ně. Nuda a izolace jsou dvě užitečné zbraně: po dlouhé době bez přirozeného světla a hodinek bude zajatec dezorientovaný. Výslechový pohovor může tedy být vítanou změnou z nudné fádnosti sezení na studené kamenné podlaze.

Jakmile zjistíte „hlavní čtyři" a zajatci začnou mluvit, vy to rozjedete. Nejdřív je můžete nechat tlachat o něčem naprosto triviálním. Neformální pohovor s argentinskými zajatci během války na Falklandách vynesl spoustu informací, zčásti díky všeobecně nízké motivaci mezi Argentinci, ale také proto, že několik britských důstojníků mluvilo španělsky a dokázalo je dostat naměkko. Často úspěšně zabírají staré triky jako předstírání, kolik toho už víte (to je přivede na myšlenku: „Ale, vždyť o nic nejde, oni už stejně všechno vědí."). Tak se pečlivě připravte, ať toho o nepřátelských jednotkách víte co možno nejvíc. Přesvědčte zajatce, aby potvrdil něco, o čem se domnívá, že už to víte.

Vyvolejte v něm takový stav mysli, že se nic nestane, když bude mluvit, a že se s ním bude lépe zacházet, když tak učiní.

Všechno je jednoznačně snadnější, jestli mluvíte jazykem nepřítele. Když musíte vést výslech prostřednictvím tlumočníka, musíte dbát na to, aby on nepřevzal vedení výslechu. Potom těžko posoudíte, jestli slyšíte to, co zajatec skutečně řekl, nebo co si myslí tlumočník, že bylo řečeno. Jestliže váš tlumočník nemá vojenské zkušenosti, může to být velký problém. Nejlepší je používat tlumočníka jako stroj: vy se zeptáte, tlumočník přeloží. Zajatec odpoví, tlumočník přeloží. Pak zase vy. Alternativně můžete dát tlumočníkovi několik bodů, na které chcete získat odpověď, nechte je mluvit a vyslechněte odpověď. Například chcete znát jméno, věk a povolání zajatce. Zaznamenejte odpovědi a dejte tlumočníkovi další body. Ale nenechte je žvatlat, abyste si pak lámal hlavu, o co jde. Zůstaňte v obraze.

Můžete pracovat způsobem „zlý pán/hodný pán", jeden z vás bude pracovat ve stavu zuřivosti, bude řvát, klít, až se postupně dopracuje k vrcholu. Potom ho vystřídá rozumný tiše mluvící člověk, který zajatci nabídne šálek čaje, kávy, cigaretu a v podstatě má stejné otázky, ale v opačném sledu. Může to znít otřepaně, ale když jste tři dni nespal, když je vám zima, máte hlad a žízeň a opravdu nemáte ponětí, oč jde, pak dokonce i ti nejlépe vycvičení muži a ženy naletí na tuhle v podstatě jednoduchou techniku.

ODPOR PŘI VÝSLECHU

Žádné video, instrukční příručka nebo učebnice vás nenaučí mlčet při brutálním výslechu. Můžete se ovšem naučit, jak vzdorovat mučení. Západní zvláštní jednotky se učí odporu při výslechu tou nejzazší metodou, kam je možno zajít, aniž by došlo k porušení již zmíněných mezinárodních zákonů. Například narušování spánku a smyslového vnímání, ponižování, zima, hluk apod. může i z toho nejtvrdšího dobrovolníka SAS udělat nesouvisle blábolící zříceninu. Snadno se řekne: „Vždyť je to jen cvičení," když sedíte pohodlně na barové židli, ale když stojíte rozcapený u zdi opuštěného velšského statku už druhou noc v řadě, budete možná zpívat jinak. Všechen tenhle výcvik se však musí provádět pečlivě: ponecháme-li stranou morální úvahy, nemá smysl způsobit vlastním lidem trvalou psychologickou nebo tělesnou újmu. Rusové, Íránci, Severokorejci tolik na to nedbají a jejich ztráty při výcviku to zobrazují.

Podstatou západně pojatého odporu při výslechu je připravit muže (dnes už i ženy) na šok zajetí. S nadějí, že budou mít aspoň nějakou průpravu, jaké to bude, když padnou do zajetí, a že jsou vyzbrojeni důvěrou, pramenící ze zkušeností výcvikového kurzu, budou lépe připraveni na odpor. Ale nejde jen o to, přežít hrubé zacházení. V podstatě se musíte naučit zůstávat ve střehu, i když budete muset být vzhůru noc za nocí, abyste odhalili nepřátelské triky. Některé budou původní, ale všechny zapůsobí na unaveného a vystrašeného člověka, jak jsme se zmínili shora.

Dejme tomu, že jste odolal svodům „hodného pána" po záplavě týrání „zlým pánem". S mozkem ochablým nedostatkem spánku jste neustále opakoval čtyři hlavní odpovědi a odmítal odpovídat na jiné otázky. Znechucené stráže vás hodí zpátky do sklepa, kde najdete kolegu zajatce. Možná je zraněný. Vy se rozpovídáte, budete popisovat, co se děje. Kolega „zajatec" může být nastrčený práskač – zajatec, který byl donucen nebo jinak přesvědčen pracovat pro nepřítele. Může to také být opravdu zajatec, ale v místnosti je třeba pro změnu ukrytý mikrofon, který přenáší hovor nepříteli. Může to být ale i nepřátelský agent.

Ovládejte se. Vyšetřovatelé hledají slabinu a tohle je pravděpodobně nadměrná agresivita maskovaná plachostí. Při nácviku útěku a úniku v SAS jsem se v debatě o hlídkách zmínil, že bezpečnostní jednotky věděly podle nastavení našich kompasů, že všichni směřujeme do stejného bodu na pobřeží. Nevěděly však, co máme v plánu, jak se dostaneme odtamtud dál – lodí, vrtulníkem, ponorkou? Tak vzali jednoho obrovitého zajatce, nějaké venkovské trdlo, a zmáčkli ho, až se pochcal. Pak mu řekli: „Jak se chceš, ty zasranej chomoute, vůbec dostat do ponorky?" Za předpokladu, že už se nějak domákli, že to bude ponorka, řekl, že by nemusel daleko plavat. Jeden z nejstarších triků v učebnici, ale osvědčil se.

Vyšetřovatelé budou vždycky něco hledat, čím vás nachytat. Budou vycházet z dřívějších odpovědí, z toho, co jste řekl svému kamarádovi, nebo prostě z toho, jak jste na tom tělesně. Bude následovat ponižování, zesměšňování a urážky všeho, co je vám svaté, a velmi snadno se dostanete do vzájemných nadávek. Může se vám stát, že bezděčně vykecnete něco, co se jim hodí. Ať tedy říkají cokoliv o rozměrech vašich genitálií, o vaší matce, o vašem fotbalovém klubu, kterému fandíte, držte se a říkejte jim jenom ty „čtyři" – jméno, hodnost, číslo a datum narození.

Umění přežít

Zájem o umění přežít v posledních deseti letech velmi narůstal. Britská armáda všeobecně a SAS obzvlášť věnují větší pozornost než kdy jindy základním znalostem, které umožní vojákům přežít využitím místních zdrojů a vlastní znalostí. Děje se tak díky nemalým snahám početných vojenských i civilních instruktorů přežití, kteří tuto myšlenku zpopularizovali. V zemích, jako je Kanada nebo Švédsko, kde drsné zimní podmínky skutečně ohrožují obyvatele, nácvik přežití byl vždycky tvrdý a realistický.

Nebývalý nárůst zájmu o tuto činnost způsobil úžasné křížové oplodnění myšlenek – srovnáme-li zásady přežití v zimě, řekněme, Sibiřanů či Inuitů, nebo metody, jak se vyrovnat s denními teplotami přes padesát stupňů Celsia v Namibii a australském buši.

Víc než kdy jindy se dnes mohou vojáci najednou octnout v nasazení v nějakém vzdáleném ohnisku napětí, a proto je důkladné osvojení techniky přežití důležité. Když se tedy s vámi zřítí dopravní vrtulník uprostřed afrického buše, budete se umět postarat se o sebe a své družstvo. Se znalostí stoupá sebedůvěra a to také není na škodu. Ale jako v jiných případech, uvedených v této knize, nestačí o tom jenom číst. Musíte cvičit a zdokonalovat se a musíte si uvědomit jednu důležitou věc. Od nácviku rozdělání ohně po hledání vody a stavbu přístřešků nesmíte za sebou zanechat nic než své šlépěje. Ukliďte po sobě a odneste odpadky; zanechte přírodu v takovém stavu, v jakém si přejete ji najít. (To má také vojenský význam. Zvyknete-li si nenechávat ve své stopě ani ten nejmenší odpad, bude pro každého mnohem obtížnější vystopovat vaši hlídku.)

VODA

Nemusíte být zrovna v poušti, abyste zažili nedostatek vody. Najít zdroj vody může být těžké i v řídkém lese, když špatná viditelnost (nebo možná nepřátelská činnost) skryje obvyklá místa. Důležitost vody je jasná, je však nutné znovu opakovat: bez jídla vydržíte řadu dní, aniž by se vám snížila akceschopnost, ale dehydratace vás zasáhne mnohem, mnohem rychleji.

Voda přirozeně teče z kopce. A kde je voda, je obvykle bujná zelená vegetace. Také zvířata a ptáci potřebují vodu, tak po nich pátrejte.

Naslouchejte kvákání žáby, ta bývá zřídkakdy daleko od vody. Můžete použít savý materiál, abyste získali vodu z rosy, než se vypaří v ranním slunci. Látkou přejeďte po porostu a vyždímejte ji do nádoby. Tenhle postup, ačkoliv časově náročný, může být velmi úspěšný, ale nezapomeňte vodu převařit, než se napijete. Rosa je čistá, ale látka a porost, ze kterého ji stíráte, asi ne. Totéž platí i pro dešťovou vodu, často ten nejspolehlivější vodní zdroj. Voda z kaluží se dá pít po vyčištění. Voda se také shromažďuje v dutinách stromů, může však mít silnou příchuť taninu. Můžete vyzkoušet tohle: svařte ji, potom ji smíchejte s čistou vodou, než se napijete, abyste do sebe dostali trochu taninu (užitečný proti průjmu), nebo převařenou vodu s taninem použijte jako antiseptický prostředek na rány.

Sníh je překvapivě nedostatečný zdroj vody: když převaříte deset kbelíků, získáte nakonec jeden. Daleko lepším zdrojem je led, nikdy však není čistý a nestačí jen ho roztavit, vodu musíte ještě převařit.

Jeden zdroj, který můžete použít jen s největší opatrností, je jasný: řeky. V exotických částech světa řeky a potoky často obsahují smrtelné parazity a vodní choroby. Ve vyspělých zemích je zemědělství tak závislé na chemii, že toky jsou zase zamořené všemožným hnusem a vodu z nich je nutné před použitím filtrovat a převařit. Jinak byste mohli velice špatně dopadnout, jako ten voják na útěku v Iráku, co se napil z jakéhosi potoka, který byl vlastně odpadovou stokou jednoho ze Saddámových jaderných zařízení.

OHEŇ

Opravdu je možné rozdělat oheň třením oněch příslovečných dvou hůlek, jak uvádí kdejaká skautská příručka. Potřebujete však správné dřevo a velkou praxi, aby se to povedlo. Musíte také být v pořádku: vyžaduje to pořádně si namazat svaly, než troud chytne, a se zraněnou rukou by to bylo téměř nemožné. Stále je to však důležitá a užitečná technika, zejména v pouštních oblastech, kde lze najít potřebné na kost vyschlé dřevo. Starý bambus se také hodí. Rozřízněte několikacentimetrový kmínek a vyřízněte příčný zářez. Do dutiny dejte troud a nad ním pilujte druhou půlkou bambusu. Třením se nakonec dřevo rozžhaví.

Obětujete-li čas, abyste se naučili několik technik rozdělávání ohně, jako je tato, budete se v poli cítit jistěji. Je lepší mít zapalovací prostředky „v hlavě“ než na opasku nebo v bergenu. Moderní prostředky vám však ušetří spoustu času a námahy, tak se z praktických důvodů naučte rozdělat oheň kamínkem a křesadlem. Není k tomu potřeba nic jiného než kamínek do zapalovače, z kterého ocílkou vykřesáváte jiskry. Jako troud použijte jemné dřevěné hobliny, odřezky kůry, suchou trávu nebo kapradí. Jestliže v místě, kde jste, nemůžete najít suchý troud, vyškrabte z kapes chuchvalce vláken (vždycky tam nějaké máte). Také z polního obvazu můžete vytrhnout bavlněný polštářek. Jako vylepšení můžete použít kombinaci kamínku a kousky magnezia. Do troudu naškrabte kousky magnezia, které prudce vzplane a usnadní podpálení troudu, i když je trochu vlhký. Jiná možnost: z puškového nebo pistolového náboje odstraňte kulku a výmetnou výbušninu přisypte do troudu. Pokud situace dovolí, můžete k rozdělání ohně použít i svou zbraň. Z náboje odstraníte kulku, nacpete dovnitř kus látky, a náboj vložte do komory. Vystřelte a látka bude doutnat.

I když nekouříte, noste s sebou zapalovač Zippo, který chytne téměř v každé situaci. Hoří v něm většina hořlavých kapalin, nemusíte tedy s sebou vláčet další plechovky s náplní do zapalovače. Určitě je spolehlivější, než úředně fasované vodotěsné zápalky v hliníkové fólii, ačkoliv i ty se hodí. Široké „záchranné“ zápalky ve vodotěsné plechovce jsou mnohem lepší, ale nepulte nebo nečtvrťte je, jak se někdy doporučuje. Chcete-li jich mít hodně, nakupte si jich víc, než vyrazíte. Jako doplněk zásob si vezměte s sebou lojovou svíčku. Zapalte ji a použijte k rozdělání ohně – hoří spolehlivěji a nebudete plýtvat zápalkami. K témuž účelu jsou vhodné i dortové svíčky, ale lojovou svíčku (nakonec je to živočišný tuk) můžete vždycky použít při vaření, když vám docházejí zásoby.

V britské armádě používané hexaminové tablety do polních kamínek se mohou rozlámat a použít jako podpalovače, ale nezapomínejte, že jejich spaliny jsou jedovaté, proto jich v uzavřeném prostoru nepoužívejte mnoho. K vojenským účelům se nejlépe hodí kamínka na tuhý líh, nejen v Arktidě, pro kterou byly původně vyvinuty. Protože ani nekouří ani nezapáchají, mohou se používat na pozorovatelnách v blízkosti nepřítele nebo hlídkami, které chtějí zůstat utajené.

4. část:

STŘELECTVÍ

Britská armáda se vždycky pyšnila vynikajícími střelci. Přesná rychlá palba vojáků z povolání v Britském expedičním sboru v roce 1914 vyvolávala u Němců přesvědčení, že proti nim je kulometná linie. Ve skutečnosti neměli Britové víc kulometů než Němci, ale protože dostávali příplatky za střelecký odznak, britští vojáci z povolání trávili daleko víc času na střelnici a většina vojáků vyslaných do Francie tento příplatek dostávala. Věk počítačů a „chytrých" zbraní nesnížil hodnotu dobrého střelce. Schopnost přesně střílet navzdory nesmírnému duševnímu stresu v přestřelce zůstává stejně důležitá jako dříve, zejména v protipovstaleckých akcích, kde politické faktory mohou omezovat možnou palebnou podporu.

Dokonalé seznámení s palnými zbraněmi může vyvěrat pouze z cviku a zkušenosti. Můžete si koupit libovolné střelecké příručky, ale ty nikdy nemohou nahradit živou znalost. Následující část vás seznámí se základy bojové střelby, ale jen pravidelným cvičením se z vás stane schopný střelec.

Bezpečnost na střelnici

První a nejdůležitější zásadou je bezpečnost na střelnici. To se vtlouká do nováčků od prvního dne, ale je pozoruhodné, jak taková základní opatrnost se brzo zanedbává, často i lidmi, kteří by na ni měli dbát. Znalost prý plodí uspokojení; snad proto se zkušení vojáci dopouštějí nejvíc přestupků. Časté používání zbraně obvykle vede k poněkud bezstarostnému jednání. Nacvičujte nabíjení, vybíjení a zajištění, dokud to nebudou úkony naprosto automatické a podmíněné. Pamatujte, že je lepší provést jednu zdánlivě zbytečnou kontrolu navíc než omylem vystřelit. Poslední slova mnohého vojáka byla: „To jsem nechtěl," když se nešťastnou náhodou zastřelil, protože si „hrál" s puškou. *Vždycky* předpokládejte, že zbraň je nabitá, dokud se nepřesvědčíte, že je čistá.

Zásady střelectví

Ke každé zbrani, kterou dostanete nebo získáte, se vztahuje pět střeleckých zásad:

1. Palebný postoj musí být natolik pevný, abyste podepřeli zbraň.
2. Zbraň musí přirozeně mířit na terč.
3. Mířidla musí být správně nastavená.
4. Musíte ovládat dýchání a správně stisknout spoušť.
5. Vypálená střela se musí „sledovat".

Na zásadách střelectví není nic záhadného. Nejsou nic víc než obecný smysl a fyzická realita. Většina služebních pušek je schopna docílit ohromnou přesnost, když se z nich střílí s podpěrou, ale v bojových podmínkách zdaleka nedosahují své teoretické možnosti. To vy, střelec, jste původcem všech druhů vlivu: od nepohodlného a nestálého postoje, nesoustředíte se na mířidla, klepete se jako ratlík, protože jste právě sprintoval sto metrů a stiskl spoušť, neboť máte strach. K získání vysokého stupně přesnosti v boji nacvičujte střelbu pokud možno v nejrealističtějších podmínkách. A zásady střelectví uplatňujte, dokud se nestanou druhou přirozeností jako soubor podmíněných reakcí, které bude váš mozek řídit i v tom nejhorším stresu.

Palebný postoj musí být stálý, protože když se kymácíte vy nebo puška, kulky se pravděpodobně rozptýlí v prostoru. Držte zbraň pevně, ale ne křečovitě. Je-li váš postoj napjatý, stane se kontraproduktivní a ztíží řádné zaměření. Z toho důvodu musí zbraň přirozeně mířit na terč; jinými slovy nesmíte uplatňovat tlak, abyste ji udrželi na terči. Za chvíli poznáte, jaký to na střelnici dělá rozdíl. Zaujměte palebné postavení, zavřete oči a zůstaňte. Když je otevřete, pravděpodobně zjistíte, že mířidla míří někam mimo terč. Uvolněte lokty, případně celé tělo a opakujte postup tak dlouho, až bude zbraň správně mířit, když otevřete oči.

Dýchání, zejména rychlé dýchání, vyvolává pohyb těla, který vám podstatně ovlivní míření. Čím jste nezpůsobilejší, tím je to těžší a tím déle trvá, než dostatečně zvládnete dýchání, abyste střílel přesně. Z toho vyplývá důležitost dechového cvičení. Abyste vystřelili s nejméně rušivým vlivem dýchání, dýchejte v pravidelném tempu a jakmile zaujmete palebný postoj, několikrát se zhluboka nadechněte. Nadechněte se, zadržte dech při míření, trochu vydechněte a zadržte. Vystřelte a plně

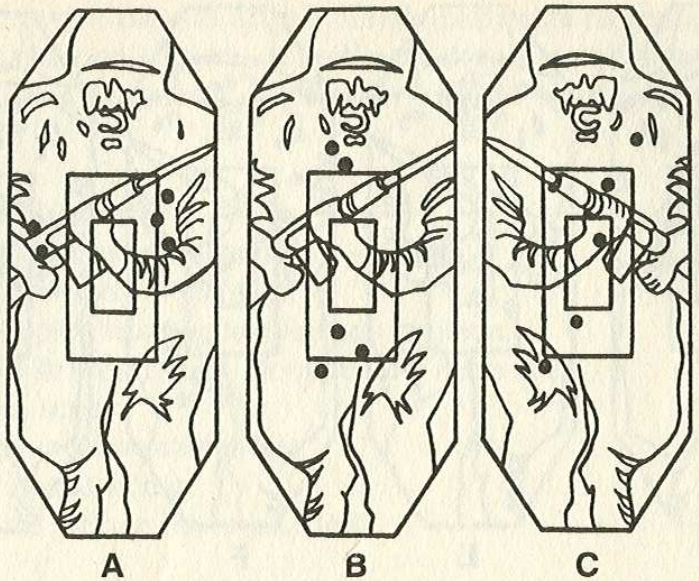

Střelectví
***a)** Široký rozptyl: obyčejně následek malé změny ve střeleckém postoji, zatímco střílíte sérii. Přezkoušejte přirozené vyřízení svého postoje, než začnete střílet, a při střelbě seskupení neměňte (zejména) polohu loktů.*
***b)** Vertikální rozptyl ukazuje, že míříte správně jedním rozměrem, ale oko vám pravděpodobně nezůstává v trvalé poloze k mířidlům. Držte hlavu klidně a soustřeďte se, abyste pokaždé měli správný obraz náměru.*
***c)** Rozptyl směřující doleva a vysoko nahoru od záměrného bodu pravděpodobně znamená, že pušku nedržíte správně. Pažba vám vyklouzává z ramene.*

vydechněte. Nezkoušejte zadržet dech příliš dlouho, nebo se začnete nedobrovolně hýbat a narušíte míření.

„Sledovat" znamená neměnit postoj po stisknutí spouště. Nepouštějte okamžitě po výstřelu spoušť, zadržte pohyb a dívejte se na mušku. Zpětný náraz pušky vyhodí hlaveň vzhůru, ale když jste zaujal správný střelecký postoj a dostatečně pevně držíte zbraň, mířidla se vrátí do polohy, jak byla zaměřena.

ROZPTYL

Ke správnému nastavení hledí vojenské pušky je třeba vypálit šestkrát sérii pěti ran na 100 metrů. Každý rozptyl změřte – střední bod mezi nejvzdálenějšími konci rozptylu je střední bod dopadu. Střelbou něko-

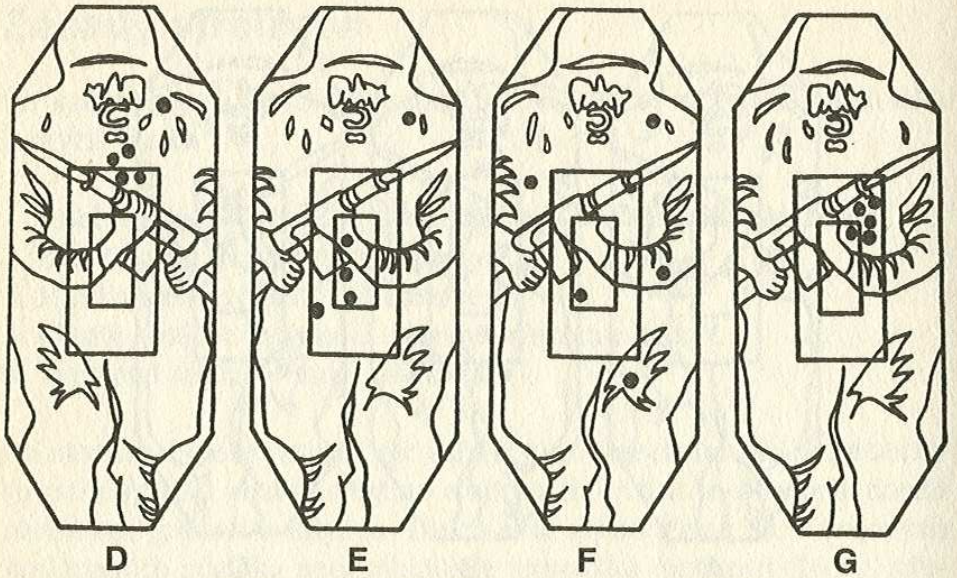

d) Diagonální rozptyl, křížící záměrný bod, jako tady, je obyčejně výsledek pohybu hlavy při střelbě série.
e) Dobrý rozptyl s jedním „úletem" daleko od terče: často výsledek chyby nedodržení řádného obrazu náměru nebo očekávání výstřelu. Dodržujte soustavně obraz náměru a soustřeďte se na ovládání spouště a následně sledujte.
f) Jaké seskupení? Rozptyl střel po celé plachtě znamená, že nejste důsledný. Váš palebný postoj musí zůstat stejný, stejně jako obraz náměru a kohoutek musíte „stisknout" nebo „zmáčknout", nikdy ne strhnout.
g) Tohle je příklad těsného rozptylu, jaký byste měli dokázat soustavně nastřílet, než si můžete nastavit hledí osobní zbraně. Rozměr bude záviset na vzdálenosti, takže průměr na sto metrů bude čtyřikrát takový jako průměr na 25 metrů.

lika sérií zjistíte průměrný střední bod a porovnáte ho s bodem záměru a příslušně nastavíte mířidla. Výškové nastavení upravíte zvýšením nebo snížením hledí, boční pak posunutím mířidel doprava nebo doleva. V rhodeské armádě jsme stříleli sérii na pětadvacet metrů z okraje náspů a používali jsme terče o rozměru dva a půl centimetru. Ušetřili jsme si tak chůzi na sto metrů při kontrole zásahů.

NASTAVENÍ STŘELBY

Na střelnici obvykle znáte přesnou vzdálenost terčů, ale v boji si ji musíte stanovit sám. Při bojovém vzrušení vojáci často zapomínají

změnit nastavení mířidel. Máte-li mířidla nastavena na špatnou vzdálenost, pravděpodobně nic nezasáhnete. Naučit se odhadovat vzdálenost je dáno zkušeností. Vzdálenost terče se obvykle nadhodnotí, když

- klečíte nebo ležíte,
- terč je jen částečně viditelný,
- se díváte nerovným terénem,
- se díváte přes údolí nebo zvlněnou krajinou,
- se díváte širokou třídou, dlouhou ulicí nebo strží,
- terč je ve stínu,
- je mlhavo nebo špatné světlo,
- z půdy stoupá horko,
- pozadí má stejnou barvu jako terč.

Vzdálenost se často podhodnotí, když

- je slunce za vámi,
- je velmi ostré sluneční světlo nebo velmi jasné počasí,
- pozadí a terč mají rozdílnou barvu,
- se díváte rovnou krajinou,
- se díváte přes sníh nebo vodu,
- se díváte nahoru nebo dolů.

Na vzdálenosti přes sto metrů silný boční vítr vychýlí kulku „z dráhy". Je to zřetelnější u pušek 5,56mm nebo sovětských zbraní 7,62_39mm, spíše než u zbraní používajících střelivo NATO 7,62_51mm. Opět je to záležitost praxe, když si však vedete deník střelby na střelnici za různých podmínek, záhy objevíte o kolik musíte „mířit mimo", aby se vyrovnal účinek větru.

PALEBNÉ POLOHY

Poloha ležícího střelce je nejstálejší a zajistí největší přesnost. Často však zjistíte, že když ležíte na zemi, vysoká tráva nebo jiná vegetace vám brání v míření. Proto budete muset často střílet vkleče, v podřepu, vsedě nebo vstoje. Musíte tedy cvičit střelbu ze všech poloh, dokud vám to nebude druhou přirozeností.

Vstoje
Postavte se s nohama rozkročenýma na šířku ramen v rovině s terčem. Levý loket je přímo pod puškou, levá ruka zbraň spíš podepírá než svírá. Pažba je opřena vysoko o rameno, pravá ruka je vodorovná. Trochu se natočte doprava a trochu se nahněte dopředu směrem k terči. Váha pušky a nevyhnutelný pohyb způsobený zpětným nárazem nedovoluje vydržet v této obtížné poloze dlouho. Když tedy zrovna nestřílíte, odpočiňte si do polohy připraven.

Vkleče
Klekněte na pravé koleno napůl vpravo k terči, dosedněte (pokud možno) na patu nebo lýtko. Nyní vytočte levé chodidlo dovnitř, abyste ustálili levou nohu, a omezte pohyb. Váha by měla spočívat hlavně na pravé patě. Pažbu pušky opřete vysoko o rameno.

Vsedě
Vhodná poloha pro střelbu v nízkém porostu nebo ze stráně. Je to pravděpodobně nejlepší poloha k napadení pohyblivých terčů a hodí se pro léčku, protože umožňuje zůstat v poloze bez nepohodlí ostatních poloh. Sedněte si s nohama roztaženýma anebo zkříženýma (co vám lépe vyhovuje), pušku držíte stejně jako v poloze vkleče, pouze lokty máte vpředu nebo se opírají o kolena.

V podřepu
V mělké vodě, v bahně nebo v jiném terénu, který ztěžuje střelbu v jiném palebném postoji, tohle je nejlepší volba. Avšak tato poloha „rýžového pole", jak se jí říká, je na delší dobu nepohodlná a jen málo neorientálních vojáků v ní vydrží dlouho. Rozkročte se na šířku ramen a dosedněte na hýždě přirozeným dřepem. Zadní část stehen se dotýká zadní části lýtek, kolena jsou ohnutá do nejostřejšího úhlu. Váha je rovnoměrně rozložená na obě chodidla.

V pohybu
Pohybujete-li se lesem, džunglí nebo jinou uzavřenou krajinou na „šedé" nebo „zelené" hlídce, musíte být připraveni okamžitě opětovat palbu. Nepřítel vás možná viděl první a může vás napadnout bez výstrahy. Ale jestli dokážete okamžitě a přesně opětovat palbu, můžete obrátit vývoj proti němu. Standardní způsoby nošení pušky jsou následující:

Ponos ve střehu
Levou ruku mějte na předpažbí (hlavni) a pravou na pistolové rukojeti. Pažba zbraně je pod ramenem, ústí směřuje dolů v úhlu asi čtyřicet pět stupňů. Ukazováček je mimo lučík spouště, špička prstu se dotýká zásobníku, pojistka je odjištěná. Dávejte tedy pozor, abyste ústím hlavně neohrožoval někoho, na koho nechcete střílet. Zajistěte pojistku, když překonáváte překážky.

Ponos „kolébka"
Způsob je podobný předešlému, pochází ze zkušeností britských vojáků postávajících na rozích belfastských ulic v neprůstřelných vestách. Pušku držte jako ve střehovém ponosu, ale pažba je mimo pravou ruku, nikoli pod ramenem. Váha zbraně spočívá na lokti.

Vysoký ponos
Užívá se při postupu nízkým porostem. Puška se drží úhlopříčně před tělem, levá ruka na předpažbí a pravá na pistolové rukojeti, hlaveň míří vzhůru. Pojistka je odjištěna a ukazováček je na spoušti, buďte tedy opatrní a při překonávání překážek zajistěte pojistku. Výhodou tohoto ponosu je, že jste připraveni k palbě, ale když upadnete na zbraň, nezamotáte se do porostu a nedostane se vám hlína do ústí.

Nízký ponos
Užívá se, když potřebujete mít jednu ruku volnou k prohledávání podezřelých, při kontrole dokladů a podobných úkonech při bezpečnostních akcích. Pravou rukou držíte zbraň za pistolovou rukojeť, ukazováček je mimo lučík spouště a pojistka odjištěna. Hlaveň míří vzhůru, pažba spočívá na boku nebo opasku.

Střelba z krytu
Výraz „oko pro terén" je velmi rozšířený ve vojenských dějinách. Obvykle se vztahuje na generály, kteří poznali způsob, jak využít ztvárnění terénu pro vítězství v bitvě. Totéž platí i pro obyčejného pěšáka. Ačkoliv má menší výběr, kde bude bojovat, voják, který nejlépe využije tvar krajiny, často v přestřelce zvítězí. Mělké záhyby v půdě poskytnou ochranu velké části vašeho těla, ale vyžaduje to trochu zkušenosti rychle využít možnosti daného terénu a co nejlépe jej v boji využít. Dobré palebné postavení vám poskytne určitou ochranu před ručními

zbraněmi nepřítele a výbušninami, ale často také nabízí široký palebný úhel s nezastřeným výhledem.

Střílíte-li z krytu, měli byste si zbraň předloktím podepřít. Využijte aspoň předpažbí k podepření ruky nebo zbraň o něco opřete. Neměli byste však podepírat jen hlaveň, ovlivnilo by to její rezonanci a posunulo hlavní bod nástřelu. Nemyslete si, že musíte střílet *přes* váš kryt; pokud je to vůbec možné, střílejte *skrz* kryt. Nepřítel daleko hůře objeví kruhové postavení za střílnou ve zdi než vaši hlavu a pušku, která se opírá o její vrchol.

Dbejte na výšku ústí hlavně, když střílíte přes výmoly v zemi. Je-li ústí příliš nízko, výmetné plyny zvíří spoustu prachu a prozradí vaše postavení.

Utajení

Nezaměňujte „kryt proti palbě" s „krytem proti odhalení" a neskrývejte se za něčím, co není skutečně neprůstřelné. Škvárobetonové tvárnice a jednoduché cihelné příčky poskytují malou ochranu proti kulkám z pušky a vůbec žádnou proti kulometné palbě. Když zaujmete postavení v nízkém porostu na jakoukoliv dobu, sedící poloha bude pravděpodobně nejúčinnější. Je poměrně pohodlná a umožňuje napadat nepřítele v širokém palebném úhlu beze změny polohy.

Bojová střelba

V boji se používají tři základní typy palby z pušky: mířená střelba, pudová střelba a rychlopalba.

MÍŘENÁ STŘELBA

Cílenou palbu tvoří pečlivě mířené jednotlivé rány především na vzdálenější cíle. To vyžaduje přísné dodržování již zmíněných zásad střelectví. Pokud není nějaký naléhavý důvod, neměli byste střílet víc jak půl tuctu ran za minutu.

PUDOVÁ STŘELBA

Pudovou střelbu tvoří jednotlivé výstřely nebo „tupláky" (dva rychle za sebou následující výstřely) na krátce viditelné cíle a je podstatně rychlejší. Většinou budete v pohybu, ve střehu, vyhlížet nepřítele. Jakmile se objeví cíl, zadržte dech, namiřte a vystřelte. Dbejte, abyste nestrhli spoušť, ale správně ji stiskněte a sledujte. Střílejte, dokud cíl nepadne nebo se neskryje. Jestliže cíl nepadne, sám se skryjte a pokračujte z krytu. Musíte se vyrovnat s tím, že potřeba vystřelit co nejrychleji vám zabrání myslet podle zásad střelectví. Dbejte, aby váš postoj byl pevný a vyvážený, a soustřeďte se na úpravu mířidel. Buďte opatrní, když používáte optické zaměřovače, které svádějí k zaměření přes ně, omezují vám zorný úhel.

RYCHLOPALBA

Rychlopalbu tvoří šňůry výstřelů obyčejně vypálených na jasně určený cíl na krátkou vzdálenost. Rychlá palba je dvacet mířených ran za minutu; příliš rychlá na to, abyste mysleli na každý výstřel, ale ne tak rychlá, abyste se nedostali do rytmu s dýcháním a stříleli řádně a koordinovaně. Po každé ráně byste měli být schopni zadržet dech a správně zamířit, než zmáčknete kohoutek. Když to dokážete, zadržte dech jako při záměrné střelbě, ale vystřelte dvě rány, než budete normálně dýchat. Pamatujte však, že míření utrpí, když zadržíte dech a budete mířit déle než sedm osm sekund. Rychlopalba zahřívá pušku na nepříjemný stupeň, když tedy uděláte ve střelbě přestávku, otevřete závěr, aby vzduch mohl cirkulovat kolem nábojové komory.

novi Wyattovi: „Tamhle pod stromem je chlap. Kdyby něco, tak tam rovnou pošli pecku z roury." (40mm granátomet)

Hned jsem vzal rádio a oznámil rotě: „Dobrý, vyšlete družstvo dopředu." Nasměroval jsem mužstvo do postavení, když někdo nešťastnou náhodou vystřelil. Právě Sean „bouchnul" a trefil toho chlapa rovnou do prsou! Samozřejmě zbytek roty hned do toho vletěl a ten chlap dostal 116 zásahů – nakonec byl jako cedník. Bylo tam pět nepřátelských vojáků; posbírali jsme pět ranců. Ale ten chlap, co jsme ho zabili, byl zástupce velitele SWAPO. Množství zpravodajského materiálu, které jsme tímto přepadem získali, bylo fenomenální.

SAMOPALY

Když se poprvé objevil samopal, většina armád ho odmítla jako „gangsterskou zbraň", a teprve druhá světová válka dokázala, jaká je to užitečná zbraň. Ta představa platí dodnes, ačkoliv: rok za rokem nám akční filmy vnucují, jak hrdinové kosí samopaly své nepřátele palbou od boku. Ve skutečném životě tomu tak není.

K přesné střelbě samopalem musíte dodržovat všechna základní pravidla střelectví, zejména to první. Musíte zaujmout palebný postoj s maximální stabilitou. Samopaly střílejí pistolové náboje a mají mnohem kratší mířidla než puška. Mnoho samopalů střílí s otevřeným závěrem, což částečně vyrovnává tyhle nedostatky. Ostatní, z nich nejslavnější Heckler a Koch MP5 (proslavený útokem SAS na íránské velvyslanectví a hojně používaný americkými policejními orgány), střílejí se zavřeným závěrem. To je neskonale lepší a umožňuje skutečně přesnou střelbu.

Záměrný bod pušky s vysokou rychlostí se podstatně neliší do 300 metrů, ale samopaly jsou velice rozdílné. Musíte mířit mimo, abyste vykompenzovali balistické vlastnosti náboje Parabellum 9 mm používaného ve většině samopalů. Nastavte hledí na dvacet pět metrů a střílejte z pevné klečící polohy. Začněte střelbou jednotlivých ran na terč postavy 11 ze dvaceti pěti metrů. Pěti ranami musíte docílit seskupení 150 mm. Jakmile ho soustavně dosahujete, nastavte hledí na záměrný bod nad pětadvacet metrů. Potom střílejte zkušební seskupení na padesát, sedmdesát pět a sto metrů a zaznamenávejte, o kolik musíte mířit mimo, když se terč vzdaluje. Hlavní bod nástřelu se bude také měnit podle toho, jestli stojíte, klečíte, nebo ležíte.

Vystřelovat přesné jednotlivé rány ze samopalu s otevřeným závěrem vyžaduje určitý cvik, a to je hlavní důvod, proč západní armády opustily od tohoto druhu zbraně. Stisknutí spouště uvolní spoušťovou páku a umožní, že závěr vyletí dopředu, zachytí vrchní náboj v zásobníku, zasune ho do komory a odpálí. Všechny tyto vnitřní pohyby mají sklon narušit váš záměr, musíte se tedy soustředit. Opatrně stiskněte spoušť a sledujte výsledek.

Pro klasickou útočnou polohu – střelba od boku – se samopal dobře hodí. Skutečně, na takových deset metrů je to nejlepší způsob, protože nebudete mít čas šilhat na mířidla. Zbraní vlastně řádně nemíříte, když střílíte v útočné poloze z podpaždí, a tak musíte dvojnásob dbát na to, abyste měli pevný palebný postoj. Udržujte rovnováhu. Střílejte raději série velmi krátkých dávek, vždy tak dvě nebo tři rány, než jednu dlouhou dávku. Jemně stiskněte a uvolněte spoušť. Krátké dávky se snadněji zaměřují a můžete za nimi účinněji „kráčet" k cíli. Zásobník s třiceti náboji vám umožní deset takových krátkých dávek, je však lepší vyměnit zásobník po pěti nebo šesti dávkách, aby se předešlo omylu. Naučte se tedy počítat, když kráčíte. A když musíte vyměnit zásobník, neodhazujte ho na zem – budete ho zase potřebovat, ale jděte do krytu a potom ho teprve vyměňte. Totéž platí pro odstranění závady, to by měl být podvědomý úkon, provedený v krytu.

PISTOLE

Zasáhnout pistolí terč velikosti lidské postavy na vzdálenost padesáti metrů vyžaduje určitý stupeň dovednosti. V britské armádě byly pistole buď výsadní zbraní důstojníků, spojařů nebo jiných odborníků, kteří nenosí pušku, nebo doplňkovou zbraní skupin zachraňujících rukojmí, a také pro tajnou činnost při operacích vnitřní bezpečnosti. Poměrná neúčinnost pistole jako vojenské zbraně způsobila všeobecný nedostatek zájmu o její vývoj. Britská armáda používala v posledních padesáti letech stejný předválečný typ pistole Browning, zatímco pistole Colt 45 (neplést s revolverem) se začala používat v americké armádě v roce 1911 a byla vyřazena teprve koncem osmdesátých let. Mnohé armády dodnes používají stále stejné krátké kulové ruční zbraně, které zavedly v padesátých letech. Nejen staré typy – staré zbraně. Mnoho browningů vyřazených nedávno z britské armády se hodilo už jen do šmelce.

Nedostatek zájmu o pistole se v armádě vztahuje i na výcvik. Ačkoliv hodně vojáků je má přidělené, výcviku se věnuje málo času. A jelikož je těžší naučit se přesně střílet s pistolí než s puškou nebo samopalem, vyplývá z toho všeobecně nízká úroveň zacházení s pistolí. To může mít tragické následky. Dva spojaři britské armády, které před několika lety zavraždil dav v Severním Irsku, měli pistole Browning 9 mm, ale zřejmě s nimi neuměli zacházet. Především nevěděli, že zbraň nemůže střílet, pokud zásobník není řádně zasunutý. Zacházet se zbraní nespočívá jen v zásahu terče, znamená to taky odstranit zaseknutí a uvést co nejrychleji zbraň do provozu. Je těžké vyhnout se závěru, že kdyby ti dva muži věděli, jak správně zacházet s pistolí a nepodepsali jenom formálně její příjem, incident by přežili.

Jestliže operujete jako příslušník žoldácké jednotky nebo v oddíle specialistů, kde si můžete vybrat vlastní výzbroj, pravděpodobně získáte pistoli jako doplňkovou zbraň. Ale zbraň má svou hodnotu jen tehdy, když s ní umíte zacházet, tak nastavte hledí a seznamte se s jejími vlastnosti, než ji budete muset ve vzteku vytáhnout. Pistole mají krátké hlavně a tudíž krátký rádius mířidel, takže každá chyba v míření se znásobí. Další důvod, proč v armádách nejsou pistole v oblibě hned po výcviku zacházení s granátem, je ten, že výcvik nováčků ve střelbě pistolí může být stejně nebezpečný pro žáka i instruktora. Pistole jsou tak malé a lehce ovladatelné, že je snadné přejet ústím každého na střelnici. Přidejte k tomu neznalost ovládání bezpečnostních prvků a příšernou techniku zacházení s pistolí okoukanou z televizních obrazovek (často předváděnou nezkušenými herci), a máte zaděláno na malér. Zvyk, který lidé běžně používají, je technika Starsky a Hutch (kterou vidíme ve většině policejních seriálů), čili mířit pistolí do nebe a srovnat hlaveň pouze, když chceme střílet. To je nebezpečné, protože když zmáčknete spoušť pistole namířené do nebes, nikdo prostě nemůže říct, kde kulka spadne. A skutečně došlo ke zranění *téměř dva kilometry* daleko při takových volovinách na policejních cvičištích ve Velké Británii. Je to také nebezpečné v tom smyslu, že když máte pistoli skutečně použít a vy s ní zrovna míříte na letadlo, není to právě ta nejlepší příležitost zahájit přestřelku s pozemními jednotkami nepřítele. V boji zblízka hraje roli každý zlomek vteřiny a za druhé místo v přestřelce se neuděluje žádná cena. Plýtvání časem při srovnávání pistole do správné polohy vás může stát život.

Základní pravidla zacházení s pistolí jsou stejná jako u ostatních střelných zbraní. Kdykoliv přebíráte zbraň nebo ji podáváte někomu jinému, *předpokládejte, že je nabitá* a pojistka není zajištěna. Prohlédněte zbraň a přesvědčte se, že je bezpečná. Na střelnici každá pistole vyňatá z pouzdra má mít závěr zatažený dozadu a vysunutý zásobník, takže je zřetelně bezpečná. Revolvery mají mít bubínek otevřený a všechny náboje vyndané. Všechny zbraně mají neustále mířit jen ve směru střelnice.

Výběr pistole a revolveru

V Rhodesii se obvykle přidělovala automatická pistole Star – ne zrovna nejlepší model na světě. Mnozí příslušníci rhodeské armády proto požadovali vlastní pistole a ty se pohybovaly od praktických spolehlivých automatů po revolvery Magnum „Harryho Špíny". Pokud máte tu možnost vybrat si vlastní zbraň, jediná rozumná rada, kterou vám mohu dát, vyberte si něco, čím se trefíte do terče. Jsou lidé, kteří mají ruce jako lopaty a udrží Magnum ráže .44 na terč na vzdálenost pětadvacet metrů. Ale jestli mezi ně nepatříte, nemá cenu, abyste nosili masivní (a těžký) revolver nebo pistoli. Zásah čímkoliv – dokonce malou kulkou ráže .22 – je rozhodně lepší než střela „nejsilnější ruční palnou zbraní na světě, která mine". Stejně tak budete potřebovat něco, na co se můžete spolehnout, co vystřelí tehdy, když to potřebujete. Mnoho těch nejpřesnějších zbraní, navržených a upravených pro vznešené světové soutěže ve střelbě z pistole, může být smrtelně přesných na střelnici, ale nevydrží hrubé zacházení v tvrdé službě. Některé jsou velmi citlivé na kvalitu střeliva. Potřebujete zbraň, která bude přijatelně fungovat se starší nebo lacinou východoevropskou municí 9 mm, než takovou, která vyžaduje nablýskané kulky.

Postoj a uchopení

Dokud neumíte soustavně nastřílet malé seskupení, nesnažte se o rychlou palbu. Ať už tedy máte jakoukoliv zbraň, první věcí je nastavit hledí a nastřílet pečlivými výstřely seskupení. Nejdřív nastřílejte seskupení – měli byste dosáhnout 100 mm na dvacet metrů, potom upravte mířidla, aby zásahy byly skutečně tam, kam zbraň mířila.

Střelba jednou rukou se hodí pro westernového hrdinu Johna Wayna nebo je v krajním případě nutností. Normálně byste při střelbě měli držet zbraň rukama ruka v postoji, který vám vyhovuje nejlépe. Tak

zvaný postoj „rovnoramenného trojúhelníku" je běžnou policejní technikou: stojíte čelem k terči, pistoli držíte oběma rukama přímo před sebou, jednou rukou zbraň ovládáte, druhou podpíráte. To je výborný pevný postoj, ale není nejvhodnější pro rychlou palbu a nepříteli poskytujete nejlepší terč. Obvyklou alternativou je „Weaverův postoj", který zavedl Jack Weaver, okresní šerif v Los Angeles. Střelec pravák se natočí levým ramenem k terči a nohy má rozkročené na šířku ramen. Pravá paže je natažená nebo lehce pokrčená, zbraň pozvednete předloktím levé paže do záměru na terč v úhlu přes čtyřicet pět stupňů. Pravá paže spočívá na levé, levá paže tlakem na prsty pravé ruky pomáhá snížit škubnutí ústí způsobené zpětným nárazem. Při střelbě poloautomatickou pistolí můžete ukazováček levé ruky opřít před lučíkem spouště jako dodatečnou oporu. Mnohé pistole současných výrobců mají *čtverbranný lučík* upravený právě k tomuto účelu.

Nedostatečné ovládání spouště je nejčastějším důvodem nepřesné střelby z pistole. Spoušť se musí stisknout pozvolně, nikoliv trhnutím. Používejte polštářek ukazováčku, nikoliv kloub – pokud nestřílíte z dvojčinného revolveru s poměrně tuhou spouští (natahujete kohoutek a současně se otáčí bubínek). Bříško je citlivější na ovládání. Představujte si, že posouváte knoflík, ne že mačkáte spoušť.

Z mnoha moderních poloautomatických pistolí se dá střílet jednočinně nebo dvoučinně. Jednočinně znamená, že před každým výstřelem musíte natáhnout kohoutek – buď ručním zatažením dozadu nebo výstřelem předcházejího náboje (u většiny poloautomatů vyrobených před osmdesátými lety). Při dvoučinné střelbě se stisknutím spouště úderník nejdřív natáhne a potom spustí, vyžaduje to tedy silnější stisk. Výhoda dvoučinné pistole spočívá v tom, že může být v pouzdře nezajištěná, protože stisknutí spouště je dostatečně tuhé a zabraňuje náhodnému výstřelu. A může se vytáhnout ke střelbě, aniž by uživatel musel uvolňovat pojistku. Taková je sice teorie, ale v praxi si už několik, a ne málo mužů zákona prostřelilo nohu, případně si udělalo díru do palubní desky auta nebo do sedadla v letadle. Další nevýhoda: první výstřel (dvoučinný) vyžaduje silnější stisknutí spouště a zřídka bude v seskupení s ostatními ranami vystřelenými jednočinně. V boji si nemůžete dovolit takový přepych, že zahodíte první výstřel.

Jednočinné pistole, jako klasický Browning nebo Colt 1911, se mohou nosit „natažené a zatažené" (náboj v komoře, úderník natažený, ale pojistka zajištěná) a ten, kdo ví, co má dělat, je může vytasit a vystřelit

bez zbytečného zdržení. Zbraň je však více přístupná nečistotám, a když se pojistka náhodně odjistí, stačí jen lehký dotek spouště, aby vystřelila. Není divu, že pistoláři se dělí na ty, kteří se už dopustili náhodného výstřelu, a na ty, které to teprve čeká.

Zaseknutí pistole

Ať je to nečistota, špatná munice nebo jen smůla, stane se, že se vám pistole zasekne v tom nejhorším okamžiku. Tady se vyplácí cvik: zkušený střelec dokáže poruchu odstranit a znovu zprovoznit zbraň ke střelbě v kratším čase, než je třeba k přečtení této věty. Ten, kdo jen podepíše příjem zbraně a vystřílí několik kvalifikačních ran za měsíc, bude asi potřebovat hodně dlouho, aby si ujasnil, co má dělat v případě nouze. Takže pár rad pro připomínku:

- Když pistole nevystřelí po dopadu úderníku, často to znamená, že zásobník není řádně zasunutý a náboj nebyl v komoře. Udeřte na dno zásobníku a přesvědčte se, že správně sedí, potom natáhněte a pusťte závěr, aby se zasunul nový náboj. Pak střílejte dál.
- Poloautomatické zbraně často řádně nevyhodí vystřelenou nábojnici. Říkáte se tomu „zarourování", nábojnice zůstane trčet ve vyhazovači a zatarasí zákluz. Uchopte závěr volnou rukou tak, aby se ukazováček dotýkal nábojnice. Potom pevně zatáhněte závěr dozadu a vyhoďte nábojnici. Pusťte závěr, zasuňte do komory další náboj a střílejte dál.
- U poloautomatů se náboj často správně nezasune do komory. Závěr se plně nedovře. Problém vyřešíte mírným zatažením závěru a následným uvolněním. Pokud to nepomůže, vyhoďte zásobník a postup rázně opakujte, abyste se zbavili chybného náboje. Potom znovu nabijte a pokračujte.

BOJOVÉ OČKOVÁNÍ

Můžete z vojáka vycvičit báječného střelce, ale dokud nemůže vyzkoušet své znalosti pod palbou, nebude v boji úspěšný. „Bojové očkování" je výraz pro situaci, kdy si vojáci zvykají na hluk a vzrušení přilétajících střel, na štěkání kalašnikova, praskot a svištění vysokorychlostních střel nad hlavou. Naučí vás to rozeznávat skutečnou nepřátelskou palbu – palbu, která by mohla způsobit ztráty nebo je působí – od ostatní.

Pozval jsem jednoho vynikajícího střelce v Rhodesii, který kritizoval střelecké schopnosti některých našich chlapců, a řekl jsem mu: „Běž na 400 metrů a vystřel deset ran; běž potom na 300 metrů a vystřel deset ran; běž ještě na 200 metrů a vystřel dalších deset ran; nasaď bajonet a pokaždé, když vykřiknu: Vztyk! Vystřel dvě rány na terč." Jakmile vyběhl, začal jsem kalašnikovem střílet kolem něho do země. Zrychloval střelbu. Doběhl na dvě stě metrů, a když si nasadil bajonet, začal jsem pálit přes násep vedle něho. Byl úplně vyčerpaný. Stále střílel, ale už ne s takovou přesností, jaké byl schopen normálně na střelnici. Řekl: „Petře, pochopil jsem."

Bojové „očkování" vás naučí rozeznávat, je-li palba účinná. Za předpokladu, že vám nad hlavou hvízdají střely vypálené instruktorem, které vás opravdu nezasáhnou. Když to zažijete poprvé, budete mít strach. Opakujte to a na palbu si zvyknete. Neříkám, že bojové „očkování" z vás udělá nebojsy, ale umožní vám rozeznávat účinnou a neúčinnou palbu. Musíte si uvědomit, že vás motivuje strach a nutí vás dělat určité věci.

Proháněl jsem stopaře po střelnici do ostré minometné palby a po třináctém výstřelu jsem zařval „Kouř!" Celá skupina postupovala k nebezpečné oblasti (měl jsem ji pečlivě vyznačenou) a nad hlavami nám hvízdaly šrapnely. Vzápětí spustily kulomety (nad hlavami) a minomety, i když pálily kouřové náboje, stále dodávaly příslušný hluk.

Tak tohle byl ten správný způsob výcviku. To bylo bojové „očkování".

Obsah

Úvod 5

1. část: TAKTIKA 9
Příprava k boji 11
Hlídky 21
Léčky 46
Obranné boje 66
Jaderná, biologická a chemická válka (JaBiCH) 79

2. část: BOJIŠTĚ 83
Boj v poušti 85
Boj v džungli 89
Boj v buši 95
Boj v polárních podmínkách 106
Boj ve městě 115
Boj v lesích 131
Boj v noci 134

3. část: PŘEŽITÍ V BOJOVÉ AKCI 141
První pomoc na bojišti 143
Útěk a únik 152
Váleční zajatci 157
Umění přežít 163

4. část: STŘELECTVÍ 167
Bezpečnost na střelnici 169
Zásady střelectví 170
Bojová střelba 177

BOJOVÝ MANUÁL napsal profesionální válečník Peter McAleese na základě třiceti let zkušeností jak pro dnešní aktivní vojáky, tak pro nadšené vyznavače vojenských dovedností a umění přežít. Je nejdokonalejší příručkou vojenského řemesla, jaká byla kdy napsána.

Bývalý seržant SAS Peter McAleese vyrůstal ve čtyřicátých letech v drsném prostředí činžákové čtvrti v Glasgow. V roce 1960 vstoupil do výsadkového pluku a po třicet let byl téměř neustále v boji, v SAS i v jiných elitních jednotkách. Je veteránem více než stovky bojových akcí na Středním východě a v džunglích Bornea. Později bojoval v řadách rhodéské a jihoafrické armády.
I John Avery uplatnil svůj střelecký výcvik po celém světě. Pravidelně přispívá do odborných vojenských časopisů, pracoval v bezpečnostních agenturách v Evropě a USA a také jako technický poradce četných televizních a filmových společností.

ISBN 80-240-1160-3
9 788024 011608